

لامية الجسم

Lamiato'l Ajami,

CARMEN TOGRAI,

Poetae ARABIS Doctissimi;

Unà

Cum *versione Latina,* & *notis*
praxin illius exhibentibus:

Operâ

EDVARDI POOCKII,
LL. HEBR. & ARAB. Profess.

Accessit TRACTATUS de
Profodia Arabica.

OXONII,

Apud RIC: DAVIS Bibliopolam;
Excudit HBN: HALL Typis Arabicis Acad.
Anno Domini 1661.

Lectori Studioſo & Benevolo

SAMUEL CLERICUS S. D.

CU id mihi, (Benigne Lector) deman-
data ab Academia provincia ratione,
muneris incumbat, ut rei Typographicae
promovendae omnes nervos intendam;
quod Alma illa Mater (numerosa virorum doctissi-
morum sobole per plurima jam secula felix, nec dum
efficta) habeat unde exteris etiam hanc suam felicitate-
tem, quamque ardentibus studiis meliores disciplinae
apud nos celebrantur, testatum faciat: ne officio meo
hac in parte deesse viderer; ubi maximo cum fructu
operam meam collocarem dispicienti, inter alia Ara-
bum non tam litera quam omnigena literatura sese
ultra obtulerunt. Placuit nobilissima necnon utilissi-
ma huic, sed ubique ferè spreta, ac, proh dolor! ja-
centi scientiae parti manus porrigere. Animos hac in
re fecerunt Reverendi viri Edvardi Pocockii, hujus
apud nos linguae, ut & matris Ebraeae, Professoris eru-
ditissimi, tam in me candor & benevolentia, tam in ea,
quam nactus est, Sparta exornanda industria & stu-
dium indefessum: his effectum est, ut nec in quam la-
bare meum impendam, materia desit, nec viri Cele-
berrimi ductum me secutum esse unquam poeniteat.
Hujus opera, Almae Academiae auspiciis, brevi pro-
ditura est Gregorii Abul-Pharagii Historia Dyna-
stiarum; hominis, (teste Abrahamo Ecchellenſi, à
quo tamen Bar-hebraeus, nescio quâ ratione, vocatur)
suâ aetate doctissimi atque eruditissimi: in qua non

solum diligenter disertèque Principum gesta describit, & rerum varios eventus & successus ab orbem condito usque ad sua tempora enarrat; sed, quod caput est, peculiari quâdam sectione recenset, quinam sub singulis Principibus floruerint viri in scientiis illustres, quænam, & quâ linguâ ediderint opera, eorûmque apophthegmata, & præclariora facta inserit. *Hæc ille: quibus ne plura addam me abstineo, quò viro Clarissimo argumentum hoc integrum relinquam. Accipe interim (Amice Lector) Tograi hoc, Poeta Arabis doctissimi, Carmen, ab eodem Pocockio versione Latinâ & notis, non vulgari eruditione refertis, illustratum, quorum ope, nisi mea me fallat opinio, Arabismi studiosis viâ compendiosa sternitur, & facilis aditus in Authores difficiliores, atque adeò in ipsius linguæ penetralia aperitur. Non est quòd multis utilitatem hujus operis hîc prædicem, quod vel ipsius Authoris nomine eruditis quamplurimis gratum fore nullus dubito; præsertim cùm nemo ferè hætenus nostrum in hoc genere quicquam præstiterit, nedum hunc Poëtam enarrandum suscepit: sciant tamen Studiosi, interperquam multa quæ prosint, nonnulla etiam quæ delectent hîc illîc interspersa non deesse. Limini præfixa est Oratio luculenta, in quâ de linguæ Arabica ortu, progressu, perspicuitate, elegantia, copia, usu denique multiplici, non minus doctè ac ornatè quam copiosè disseritur. Meum nihil aliud fuit, nisi ut operas urgerem, & ut omnia quantum fieri potuit emendata prodirent curarem: quo si à doctis & bonis, quibus hæc grata fore spero, gratiam aliquam iniuisse me comperero, erit cur nec laboris suscepti pigeat, nec ab aliis suscipiendis facile absterri me patiar.*
Vale.

ORATIO

in Auditorio *Arabico* habita, cùm Prælectiones hæc in Poema TOGRAÏ auspici-
retur Author.

Quod omnium ferè gentium linguarumque originibus commune est, ut fabulis & dubiæ fidei narrationibus vitientur; id *Arabica* nostræ nè non contingat, erunt qui eam *Adamo* protoplasto coævam (ne antiquiorem dicam) contendunt: qui eam *Paradiso* vernaculam, in *Syriacam* Primi Parentis lapsu mutatam, resipiscentiâ restitutam; è *Paradiso* deinde egressam labente tempore rursus in *Syriacam* ei affinem degenerasse, à *Forhamo* tamen, nescio quo, etiam in arca *Noe* retentam, & ad posteros propagatam asserant. Verùm istiusmodi Commentis immorari (vereor ne & ea recensuisse) nugari videatur. Illud in cuius veritatem omnes ferè conspirant *Arabum* Docti, hoc est; primum qui post confusionem *Babylonicam* Dialecti *Arabica* fundamenta posuerit fuisse يعرب بن قحطان *Tarabum Kahtani filium*, qui ابو اليمى *omnium Yaman*, seu *Arabiam* felicem incolentium parens perhibetur: inde (ut nonnullis videtur) nomen sortitus اول من بعد لسانه عن السريانية الي العربية. Quod primus fuit, cujus lingua à *Syriaca* in *Arabica* deflexit, *Syriacæ* enim (ut obiter moneam) primas libenter deferunt Orientales plerique. Is est

est Genes. 10. 26. *Jarah Joctani filius*. Hujus & *Jorhami* fratris (qui vicina illi regna occupaverat, & *Jorhamus* secundus appellatur) posterius *العاربة العرب* *Arabes genuini* dicti: illis lingua ista communis fuisse videtur, si firmis tibicinibus nitatur eorum conjectura, qui per *لسان عربي مبين* in Alcorano, *Linguam Arabicam perspicuam*, *لسان جرحم* *linguam Jorhamidarum*, seu *Dialectum illam quâ usi sunt Jorhamidae*, intelligi volunt. In unum cum hac Jorhamidarum tribu corpus, nuptiarum intercessu, coaluisse *Ismaelem* unanimi consensu tradunt Historici, indè sibi posterisque suis *العرب المستعربة* *Arabum adscititiorum* nomen fortitum. *لان اصل اسمعيل واسانته* *اصل واسانته* *Fuerat enim Ismael* *كان عبرانيا* *عبراني* *ortu & lingua Hebraus*. Quod igitur contendunt nonnulli *Ismaelem* linguæ Arabicæ patrem fuisse & authorem, non aliter intelligi potest quàm de linguâ Arabicâ *الحنضة* *purâ & defecatâ*, seu *عربية القریش* *Dialecto Coraisi*, quâ scriptus est Alcoranus. Nam ut illum linguam Arabicam, quam jam didicerat, ad Hebraicæ primigeniæ normam, à quâ longius forsan deflexerat, correxisse & limasse à veri specie non abhorret; ita ante illum natum, ut Arabes, sic & Arabismum fuisse certum est. Atque hoc est forsan quod à *Mohammede* dictum fertur, non vulgarem ipsius eloquentiam mirantibus, se à *Gabriele* linguam *Israëlis*, quæ

quæ in defuetudinem penè jam abierat, edoctum.

A sermone ad scripturam, à lingua ad calamum ut transeamus, postulat arcta quæ inter ea est necessitudo: cum sit, ut loquitur magnus ille Philosophus & Theologus *Algazali*, اقول كتابة القلم & لطيفة والكتابة قول كـ حـ ف
Sermo quasi scri-

ptura quadam tenuioris ductus, scriptura verò crassioris textura sermo; calamo in lingue officium subeunte, oculisque aurium vices suppleantibus. Quod si tollatur ex hominum consortio scribendi usus,

لما تقررت الاماني واما استكمال النفس

Quid aliud essent verba quàm inanes quidam soni, qui vix permanentiora in animis hominum quàm in colliso aere vestigia relinquerent? Evanesceret inter efferentis labia & accipientis aures quicquid conciperent animi diviniore, & ad paucos propagatæ disciplinæ longè infra illud quod perfectum est subsiderent. Quare dignus ille certè, si quis alius, cujus memoriæ consulatur, qui scientiarum propagationi tam prudenter consuluit; dum linguæ vicarium calamum substituit, scripturamque orationi, كالاجسان للارواح و كالاصراف

ut corpora spiritibus, & pretiosis unionibus testas subdidit. Sed vereor ut satis gratas se exhibuerint hac in parte literæ erga illum, qui illis vitam & durationem tam felici invento dedit. Nec ulli interim veritati magis tenebras offundunt, quàm qui majorem ei venerationem conciliare student.

Hoc in numero censendi videntur illi, qui ut lin-
 guæ hujus, ita & elementorum quibus exaratur,
 scripturæque originem, quo augustiorem faciant,
 ad *ἡρώπιας* referunt; quem trecentis ante
 migrationem ex hâc vitâ annis characteres, ut om-
 nigenos, ita & Arabicos, lateribus coctis insculptos
 ab injuria temporis & aquarum vindicandos cu-
 râsse aiunt: indè *Ismaelem* sibi suisque Arabicos
 descripsisse. Alii *Ismaelem* primum eorum autho-
 rem statuunt, ita tamen ut scribendi ratio ab ipso
 tradita valdè confusa & implexa esset, nulla inter
 verba aut literas interstitio, quod postea ab *Ho-*
maisa & *Kedar* ipsius filijs adhibitum. Arabes cùm
 memoriæ juvandæ causâ Alphabetum per vocabu-
 la quædam fieta (idque juxta Alphabeti Hebraici
 ordinem, unde de origine conjectari liceat) di-
 stribuunt, sc. *Abjad, Howaz, Hotai, Colman, Sa-*
saphas, Karshat: indè ansam arripuerunt, etiam non
 obscuri nominis scriptores, tot reges (vel ut alii
 populos) istis nominibus insignitos fingendi; quo-
 rum unusquisque eorum characterum, quibus no-
 men suum scriberet, Author esset. Melius Poeta
 apud *Jauharium* illos *مرامر* seu progeniem
Morameri vocat, quem, in nobilis inventi memo-
 riam, nomina ista filiis suis imposuisse verisimile est.
 Nè igitur incerta sectemur, *الصحيح عند اهل*
العلم (inquit Præstantissimus Historicus *Ebn*
Chalican,) illud de cujus veritate inter Doctos mini-
 mè ambigitur est, primum scripturæ Arabicæ re-
 pertorem fuisse *Moramerum* filium *Morra Anba-*
riensem, ab *Anbariensibus* deinde in reliquam Ara-
 biam

biam manasse hanc artem. Cui suffragatur quod refert *Asmayius* interrogatos *Koraisbitas*. A quibus scribendi artem didicissent, respondisse, Ab *Hirensibus*. *Hirenses* autem se ab *Anbariensibus* accepisse prædicant: vel, ut ab aliis narratur, interrogatum *Harbii* istius, qui primus scribendi rationem *Koraisbitas* docuerat, filium, Unde Pater ipsius artem illam accepisset, respondisse, Ab *Aslamo Fadara* filio; illum à quo ille literas istas didicerat, respondisse, Ab eorum inventore *Moramero* filio *Murra*; hoc autem non multis ante *Mohammedanismi* ortum annis contigisse. Fuisse autem antea *Hamyarensium* Tribubus diversam, ab illa quæ jam *Arabibus* in usu, scribendi rationem, quam *المسنن* *Al Mosnad* vocabant, literis inter se implexis minimèq; distinctis; quam tamen vulgo discere non permittebant, nec cuiquam, nisi post impetratam ab ipsis veniam, eâ utendi facultatem concedebant. Sed & post *Morameri* inventum adeò arctis limitibus conclusam fuisse hanc artem, ut cum evulgari cœpisset *Alcoranus* non reperiretur in tota *Arabia* felici, qui vel scribendi vel legendi peritus esset. Quin & Characteres ab ipso effictos rudiores fuisse constat, quales sc. *Kufienses* vocant: neque elegantissimos istos, quibus jam utuntur, nisi trecentis ferè post *Mohammedem* annis ab *Ebn Moklab* (merito certè vel ab hoc ne dextrâ truncaretur) concinnatos; deinde ab *Ebn Bomab*, celebri isto Calligraphias artifice; cui nulla (teste *Ebn Chalican*) secula similem aut secundum tulerunt, ad perfectionis apicem perductos.

Et linguâ jam & stylo instructos *Arabes* nostros habemus, ad animi sensa proferenda, eâque, digna

modò sint vitâ, posteritati commendanda satis paratos: quid jam contineat lingua ista, aut præsentium aut posterorum curâ dignum, inquirendum. Inter ea verò quæ ab ipsis *Arabum* magistris ad linguæ suæ præstantiam demonstrandam afferuntur argumenta, quæ ipsis maximi momenti nobis minimi, & ut planè futilia explodenda sunt. Ejusmodi sunt, Esse hanc linguam quâ ad Paradisi gaudia Deique vicinium admissi utuntur, & ab ipso Deo, Alcoranum in ea dictante, nobilitatam. Ista quæ de linguæ suæ perspicuitate, & immensa ejus copiâ afferunt, majoris forsan sunt ponderis.

Esse perspicuitatem *أبلغ ما يوصف به* inter præcipua & maximè genuina, quibus lingua aliqua ceteris commendatior reddatur, libenter agnoscimus: nec facilè putamus linguæ Arabicæ denegari posse hanc gloriam. Huic rei illustrandæ facit rotunda eorum in summa copia brevitās, eâ perspicuitate paucis tradens, quæ nonnisi post multas ambages aliis linguis explicentur. Atque hoc est quod gloriantur, multa reperiri in ipsorum lingua, eaque longè elegantissima, quæ in alias linguas pari elegantiam transferri nequaquam possunt. Neque in nulla certè laudis parte ponenda mira illa, qua non solum verborum in significando perspicuitati, sed in prolatione elegantiae & dulcedini caverunt, sedulitas; quâque non solum accurata inter literas & significata proportionē, sensus vel intensiōi vel remissioni prout res postulaverit, literarum appositione, subductione, vel juxta organorum rationem mutatione, prospexerunt: sed & ne quid delicatulis auribus ingratum, ne quid horridum
aut

aut ἀσύνφωνον reperiatur, effecerunt. Hoc in genere est, quod nusquam in verbo aliquo, genuinæ apud Arabes originis, duæ concurrant, non intercedente vocalis alicujus motione, consonantes; cum vel tres, vel plures, aliis in linguis frequenter colliduntur. Imò neque si adsint quæ asperitati remedium sint vocales, quilibet tamen temerè committunt consonantes: sed si ita rei natura postulat, ut concurrere debeant illæ, quæ se invicem sine asperitatis alicujus inductione consequi & inter se connecti non possint, illi vel sitûs, vel literarum mutatione, eas abjiciendo, inferendo, emolliendo, aliisve quibus possint modis, remedia quærunt; adeò ab omni quod vel absonum, vel dissonum est, abhorrent. Quod si nobis secus videatur, & asperius sonare ab Arabibus prolata, illud auribus nostris & usui, non linguæ imputandum; nec mollius illis sonare nostra, quàm eorum nobis censendum. Et nequis suo, in causa sua, judicio nimis faveat, audiat non solum *Getas* verba *Latina* ridentes, sed & ipsos *Græcos* nobilissimam illam linguam, ut barbaræ asperitatis ream peragentes: ita eam *Gregorius Thaumaturgus* καταπικρὴν *terribilem*, οορτικὴν *molestam*, & planè *Barbaram* vocat. Quin & gutturalium, quæ nobis maxima asperitatis causa videntur, absentiam, ut magnum in lingua *Græca* defectum arguunt *Arabes*.

Si jam in fines & terminos hujus linguæ oculos intendere libeat, eos tam propè nullos reperiemus, ut cum illis merito exclamare liceat, أين لساير *Quàm angusta sunt, si cum hac conferantur, reliquarum, quotquot sunt, linguarum potiora?*

moria? Ipsi *ἐν τῷ ἀναστάσει* judicant, ut quis, nisi Prophetico afflatus spiritu, universum ejus ambitum comprehendat; nec quenquam eò unquam audaciæ pervenisse, ut se omnes ejus Thesauros exhausisse assereret. Fidem illis & assensum quis denegaverit, cùm licet quod reliquum sit ejus linguæ (si viris doctis credamus) *من كثير من قليل* sit

parum admodum de multo, & magna ejus pars unâ cum populo perierit; in ea tamen, vel ad has angustias redactâ, ea sit Synonymorum varietas, quæ auditorem ad stuporem adigat? Tanta ea, ut sæpe vel diversorum nominum unam eandemque rem significantium enumeratio, & explicatio, justam voluminis integri materiam præbuerint: sic doctissimo Grammatico *Chalamaihi* filio unius libri subjectum, Leonis, alterius Serpentis nomina suffecerunt. Nec mirum, cùm Leonis quingentas, Serpentis ducentas appellationes diversas collegerit. Sic *Hamzah Ebno'l Hasan* dum quot haberent calamitates nomina inquisivit, ultra quadringentesimum invenit; ut jam esset *كثير اسم*

vel ipsa nominum calamitatis recensio inter calamitates non minima. Qui Mel octoginta nominibus appellare noverat, nec totam tamen ejus nomenclaturam absolvisse compertus est; ut nec ille (credo) qui Ensis triginta duo, vel Lapidis septuaginta tenuerat. Ex his de reliquis conjecturam ferre licet. Ab *Alchalilo* Lexicographorum patre refert *Hamzah Aspahanensis*, reperiri apud Arabes verborum, quâ eorum quæ in usu quâ obsoletorum, formas sine ulla repetitione duodecies millies mille, trecenties quinquies mille

milie, quadraginta & duodecim.

Verborum satis; si eadem & rerum verbis istis enarratarum copia, habemus quod linguæ nostræ honorem merito conciliet. Quod si ulla unquam lingua scientiarum gloriâ claruit, neque ista ignobilis censenda. Si ad priscos illos *Arabes* animum advertamus, eos ut nobiliorum illarum, quibus *Græci* & *Latini* ipsique postea *Arabes* floruerunt, scientiarum ignaros, ita nec omnis tamen omnino literaturæ rudes reperiemus. Erant (inquit *Alshabrestanius*) studia quibus operam dabant, *الادساب* *Genealogiarum*, *والادوا والتواريخ* *ويعبير الرويا*, *Stellarum pluviis excitandis aptarum, historiarum, somniâque interpretandi notitia*. Originum suarum peritia præ cæteris gentibus semper gloriabantur, ortus, & occasus syderum, qualem longâ experientiâ adipisci poterant, cognitionem, ut inde de pluviarum tempestatibus conjectari possent, necessariam deserti incolis faciebat vitæ genus erraticum. Medicinæ ne prorsus ignaros fuisse putemus, facit celebris iste *AlHarithius Ebn Chalda* *طبيب العرب* seu *Arabum medicus* καὶ ἰατρον dictus, qui *Mohammede* antiquior. Illud verò ex quo præcipuè gloriam captabant, erat *علم لسانهم* *lingua suæ peritia & puritas*: huic excolendæ sedulam navabant operam, aliisque aliis *العظيم* *eleganti poematum & dissertationum compositione* palmam præripere conabantur: his artibus facilis ad summum gloriæ

gloriæ fastigium aditus patebat. العرب قد يدها
 ما كان لها ما فتخر به الا السيف والضيف
 والبلاغة inquit Sephadius, *Non gloriabantur anti-*
quitus Arabes, nisi Gladio, Hospite, & Eloquentiâ.
 Si uspiam Sapientiæ, si Poesi debitus honor habitus,
 apud illos erat, qui ubi in tribu aliquâ inlarescere
 cœpisset Poeta, publicè illis gratulatum concurre-
 re, Epulas instituere, Mulieres tympana pulsantes
 omniâque nuptiali pompâ adornantes, felicitatem
 Tribûs suæ viris puerisque passim obviis decantare.
 Beatos jam suos quibus contigerat *ἄμωτηρ*, qui ho-
 norem eorum factum tectum conservaret; Iecialis,
 qui originum suarum seriem imperturbatam, atq;
 linguæ puritatem intaminatam conservaret; famæ
 Præco, qui præclara eorum gesta æternæ proderet
 memoriæ. Hæc omnia præstabant illis carmina,
 erântque ديوان علمهم وينتهي حكمةهم بها
 يا خن ون واليهما يصيرون sc. *ἐγκυκλοπαιδείας &*
Sapientie eorum Pandectæ, Gazophylacium in quo
 omnia linguæ suæ *τιμῆλια* reponebant, Cornuco-
 pia, unde omnia ad uium aut ad ornatum confe-
 rentia, oraculum, unde omnium, quæ de rebus vel
 de verbis oriri poterant, controversiarum solutio-
 nem petebant. Nil mirum igitur si qui ita compa-
 ratus erat, solennis gratulationis causam præberet:
 quæ nec temerè præstabatur, كانوا لا يهنئون الا
 بغلام يولى او شاعر يرفع فيهم او فرس نخرج
Solennibus gratulationibus non utebantur, nisi trium,
 quæ in magna felicitatis parte ponebantur, inter-
 ventu;

ventu; si puer nasceretur, si Poeta apud eos inclaresceret, si equa pullum generosum peperisset. Nec magis mirandum, ubi tantus Poesi Honos nunquam defuisse Poetas celeberrimos. Imò & ne sola *Græcia Sapphonem* suam & *Lesbiam* prædicet, possemus etiam nos *Musas Arabicas* & Poeticas *Syrenes* recensere, nisi iniquiorem nobilis illius Poetæ *Pharezdaki* censuram timeremus, qui cum scemina quædam Poema aliquod elegans composuisset, non aliâ eam laude exceperit quàm اذا صاحت

الحاجة صياح الديك فلما نبتخ
Galli cantum cum imitatur Gallina, juguletur. Sed
 "Αἰδοῦν αἰδοῦν" invidisse non mirum.

Atque his præcipuè studiis incumbabant οἱ ἄρχοντες *Arabes*, donec sub *Mohammede*, cruenta religionis simul & Imperii fundamenta ponente, لها aliis detenti sunt negotiis, & ad asperiora armorum conversi studia calamos hastis gladiisque mutârunt. Subduxerunt se his tumultibus Musæ, donec debellatis jam vicinis, & imperii finibus incredibili celeritate dilatatis, antiqua reperta studia, Poesis, Eloquentia, Medicina, & jam novæ Legis peritia. Et fieri potuisse credamus ut imperio tantum, quin & rei publicæ literarum pomœriis aliquid, accederet? Philosophiæ cognatarumq; disciplinarum nomina saltem, jam à devictis *Græcis Syrisque* acceperant: non poterant illæ non aliquo sui desiderio animos ad altiora spirantes inflammare; quod tamen sub religione ignorantiae magis favente aliquandiu repressum. Id quo tardius erupit, eo altiores egit radices, & felicioribus tandem

eandem adolevit incrementis. Indè factum ut sub *Abbasidarum* imperio, quod anno *Hjra* centesimo trigesimo secundo initium habuit, & imprimis *Almamone*, septimo ejus familiæ Chalifâ, earum studio flagrante debitumque iis honorem deferente, in illud evectæ sunt artes istæ nobiliores fastigium, ut quæ prius Barbaræ audierant regiones, unicum jam essent bonarum literarum emporium; & quæ suis solum antea placuerat lingua, omnibus jam, qui aliquid ultra vulgus sapere cupiebant, non solum grata utilisque, sed penè necessaria videretur. Translato sc. in eam quicquid scitu dignum continebat *Græcia*, additoque quicquid novi hominum, nec ingenii acumine nec diligentia vel ipsis *Græcis* cedentium, solertiâ inveniri poterat. Linguae *Arabicae* beneficio factum, ut non penitus perierint bonæ literæ, quàm propè abest ut dicam? Vix ante seculum est, cùm nullum è *Græcorum* Philosophis, Mathematicis, Medicis, nisi ex *Arabico* versum legerent nostri. Merito jam, post captam *Constantinopolin* linguaeque Græcæ cognitionem propagatam, fontibus ipsis cesserunt lacunæ; sed ingrati sumus, si non aliquem honorem isti linguae, vel eo nomine deferamus, cui tantum aliquando debuimus. Nihilne verò ultra est, quo nos demereri possit? Nihil novi aut scitu digni in tot nobilium Scriptorum, quorum Catalogus non unus esset voluminis opus, monumentis? Multa (nolite dubitare) in omni scientiarum genere mysteria, quibus reclusis auctiores essent omnes bonæ artes evasuræ. Nec desunt, qui si *Arabum* excuterentur scrinia, adhuc etiam plurimis, quæ è præstantissimorum *Græciae* Scriptorum operibus desideramus,

παλληγινοίαυ polliceri audeant. *Praxim Arabum* infinitis modis excedere *praxim veterum Græcorum* fatentur omnes: verba sunt magni *Savilii*, accuratam Orientalium industriam in Medicina & Mathesi promovendis prædicantis. Imò, quod magis mirandum, vix minutulum aliquid vel ex ipsius *Tychonis*, aliorumve seculi nostri Atlantum, lucubrationibus, illis quæ pridem in Oriente observata addi posse, doctissimi Professoris *Joh. Bainbrigii*, quæ nemini libentius in arte sua crediderim, judicium est. Medicos illis, & Artem, & magnam dialecti suæ partem debere novimus; plura multo debituros, si pleniorē linguæ istius, sine qua nec jam loqui possunt, cognitionem sibi pararent. Hæc ut extra controversiam posita, levi pede transeo. Philosophi *Arabum* nomine & cortice tenus nobis noti, ideòque neglectui & contemptui forsitan habiti, quod non melius noti, quod illos interpretum, non suâ linguâ loquentes audiamus. Barbarorum sordes interpretum in Elegantissimos Authores conjicimus, & lacunas nacti lutulentas, fontes ipsos ut cœno oppletos contemnimus: itaque nostro & rei literariæ damno aquas limpidissimas fastidimus. Quid ni pari jure ipsi *Aristoteli*, Barbari alicujus Interpretis ore loquenti, barbariei notam inurimus? Utinam fieret aliquando ut *Alfarabium*, *Avicennam*, *Avenpacem*, eâ qua scripserunt lingua legere-remus; & tum demum liberè de *Arabum* doctrina sententiam ferremus. Hos (quia nobis cæteris notiores, & famâ suâ neutiquam minores) inter alios innumeros, recenseo. Is erat *Alfarabius* qui vix *Aristoteli* ipsi inferior habitus. Tam altè in animis hominum infederat hæc de eo opinio, ut nec de ejus veri-

veritate idoneum aliquem præter ipsum *Alfarabi-*
um judicem reperiri posse crederent. Ipsum ro-
 gant, *لو ادركت من اعلم ادنى او اوسطو* *Ede nobis, Uter di-*
elior, Tu an Aristoteles? Audite responsum,
لو ادركت لكنت اذبر قل اميد *Si illum*
Magistrum affecutus essem, omnium quotquot un-
 quam habuit discipulorum maximus essem. Quanta
 in summa eruditione modestia! In hoc Philosopho-
 rum *Arabicorum* Principe summam, tanto rerum
 ponderi conjunctam, verborum suavitatem & per-
 spicuitatem mirantur. Ejus miræ in explicandis
 Philosophiæ arcanis felicitati testimonium perhi-
 beat, quod de se narrat *Avicenna*; sc. cum post
 quadragies repetitam *Metaphysicorum Aristotelis*
 lectionem de genuino eorum sensu eruendo jam
 planè desperâsset, primo explanationis *Alfarabii*
 intuitu, plenam se tam abditorum mysteriorum
 intelligentiam hausisse, adeo ut se continere non
 potuisset, quin gaudium suum, quasi Hecatombæ *Py-*
thagoricæ, nummis in pauperes erogandis testaretur.
 Ipsum *Avicennam* nihil minus quàm Barba-
 rum testantur doctissima ipsius poemata, aliique,
 qui refertissimæ sunt Eloquentiæ penu, tractatus.
 Siqui secus de illo judicent, non aliter refelli velim
 quàm olim Grammaticum quendam, qui ipsius in
 hac literarum parte famam minuere conatus est;
 legendo sc. ab ipso conscripta. Obvenerat in con-
 fessu Principis de verborum quorundam proprie-
 tate & ratione disputatio; inter cæteros qui asse-
 derant Doctes, & quid ipse sentiret protulit *Avi-*
cenna: quod ægrè ferens, ut qui sibi hujusmodi in
 rebus

rebus iudicium deferri voluerat, morosus quidam
 Criticus, *Te*, inquit, *Medicum agnoscimus & Phi-*
losophum, in iis quæ ad verborum & sermonis propri-
 etatem spectant, sententiam tuam neutiquam requiri-
 mus. Turpe fuerat hæc coram Principe opprobria
 pati, & refellendo imparem videri, & Philosopho
 convitiis convitia rependere indignum. Quid a-
 gat? Domum se recipit, Poemata quædam, aliâque
 quâ potest curâ elaborata componit, pellibus ve-
 rustate detritis inclusa Principis iussu, ut antiqui
 alicujus Authoris casu reperta Critico illi tradenda
 curat: ipse quasi rei ignarus, assidet, ubi hæcere
 senem videt & admirari, promptè omnia expedit,
 donec re jam intellectâ, fastûque isto hypercritico
 deposito, errorem suum confiteri, & culpam de-
 precari coactus sit, palmamque Philosopho, etiam
 in eloquentiæ stadio, porrigere. Quod nisi infe-
 liciter periisset incomparabile illud *Lectionarium*,
 cui *لسان العرب* *Lingua Arabum* titulum indidit,
 non minus inter Grammaticos quàm Philosophos
 & Medicos principatum obtinuisset. Ille etiam
Ebn Bagia, (scilicet, ut vulgo audit, *Avenpace*) cujus
 tantopere in rebus Philosophicis acumen prædicat
 non futilis Author *Maimonides*, non magis Philo-
 sophiæ quàm Poeseos gloria excelluit; imò passim
الشاعر Poetæ, potius quàm Philosophi titulo gau-
 det. *Averroem*, licet alterum *Aristotelem* in scholis
 aliquando habitum, libens prætereo, quia parem
 Triumviris istis famam non est apud suos consecu-
 tus. Hæc ad Barbariei notam à Philosophis *Ara-*
bum amoliendam dicta sunt, nequis, quod In-
 terpretum est Authoribus imputans, cum larvis
 lucta. i

luctari pergat. Ipsos ubi fontes adierit, tum demum Testis fide dignus, aut Judex idoneus haberi merebitur. Quicquid aliàs durius pronuntiaverit, calumnia erit non judicium.

Rhetoribus & Poetis quod eos ad amœnissimos *Arabum* hortos sibi referandos, & fragrantissimos flosculos decerpandos alliciat, satis esse quis dubitet, cùm illos eloquentiæ studium sibi peculiari jure semper vendicasse noverit?

Historia quibus curæ est ut eorum monimenta diligentius evolverent, quàm persuasum cuperem; ut ita tollerentur tot ineptæ, quas ignorantia istius linguæ nobis obtrusit, fabulæ. Ita fieret, ut non ultra *Mahometis* tumulum in aere pendulum somniaremus: nec falsum illius de reditu suo promissum urgentes, Affeclis ipsius, quos absurdè hæc credere dicimus, absurditatem nostram deridendam propinaremus; falsosque illis errores impingendo veris refutandis ineptos nosmet redderemus. Nec amplius illos *Saracenorum* appellatione à *Sara* se oriundos jactare nugaremur. Hujusmodi sexcenta sunt, quibus occurri sine linguarum studio non potest. Istæ sunt, quæ ut universæ literaturæ, ita historiæ inprimis ancillantur. Atque hoc fidenter assero, quod ad humaniores disciplinas attinet, non magis Arabes aliarum linguarum ope indigere, quàm Arabicæ aliis; nec pauciora habere eos quæ alios doceant, quàm quæ ab illis discant. Ad Theologiæ studium quod spectat: si impia *Mohammedis* dogmata vel nosse vel refellere Christianos deceat Theologos, neque illis minus necessaria erit huius linguæ notitia, sine qua frustra hæc conentur. Illis eadem quantum ad linguæ

quæ sanctæ notitiam confert, docent *Aben Ezra*,
Maimonides, *Kimchius*, & tota Rabbinorum cor-
 datiorum cohors, semper ubi quid occurrat diffi-
 cultatis, ad eam Lectorem remittentium. Indè mul-
 torum nominum, quæ in contextu sacro occur-
 runt, Eryma, in quibus eruendis ridiculos se
 præstant ejus ignari, feliciter petuntur. Addere
 licet, maximam eorum quæ apud Hebræos lectu
 digna sunt partem hac lingua exaratam, *Maimo-
 nidis* pleraque, *Cozari*, *Chobath Lebaboth*, *Emu-
 noth*, aliaque *R. Saadia* aliorumque, & suis & nostris
 maximo semper in honore habitorum. Quicquid
 in Grammatica, quicquid in arte Poetica eisdem
 jam in usu est, ab Arabibus mutuatum. Neque
 contemnendæ tot in hac lingua S. S. Scripturæ,
 tam ab Hebræis quàm à Christianis profectæ ver-
 siones. Nam & multis Christianis hæc lingua ver-
 nacula, quorum in manibus multa lectu digna,
 dolendum quod non plura, ut & periisse veterum
 illorum, qui inter *Arabes* ante Pseudoprophetæ
 ortum non pauci erant, monimenta. Eorum qui
 jam miserâ sub *Turca* jugo tyrannide oppressi vix
 altius aliquid spirare audent, ignorantia, si horum
 studiorum beneficio succurri aliquo modo posset,
 vel hoc nomine habendam esse eorum rationem
 suaderet pietas.

Ita quamcunque studiorum & bonarum litera-
 rum partem, siue humaniorem, siue diviniorem
 illam respiciamus, magnam linguæ Arabicæ utilita-
 tem faciliè percipimus: *πρὸς τὰ ἀλγεῖτα* eam facere,
 hoc unum est, quod non ausim contendere.

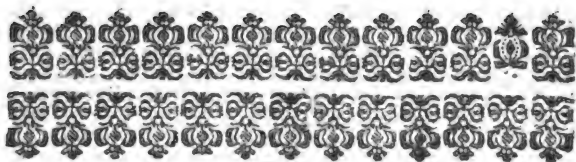
Linguæ addiscendæ necessaria sunt instrumenta
 Grāmaticæ, & Lexica, his nulla est Arabica instru-
 ctior.

etior. Grammaticis, quarum infinitus est apud eos
 numerus, recensendis immorari supervacaneum,
 cum ex typis mandata, ad alia properantibus a-
 bunde sufficiant; moneantque ipsi Arabes, esse
 Grammaticam *العلم* Disciplinarum sal,
 cujus nimia aspersio cavendum est, ne palatum ex-
 ulceret. Lexicorum quanta fuerit illis copia hinc
 judicate, quod cum *Assahibus Abbadi* filius à Rege
 quodam accerferetur, remiserit qui Regi renunti-
 aret opus sibi esse 60 camelis, quibus vocabularia
 quæ penes se habuit apportaret. Ex his non super-
 sunt (inquit *ʔalaloddin Assoyuri*) quæ uni Camelo
 onerando sint: imò & vel horum numerum minu-
 ne ægrè feramus fecerunt incomparabilis Doctri-
 næ & Industriæ viri *Alʔanbarius* & *AlFirazabad-
 dius*; ille libri *Sehab*, hic *Kamusii* Author, qui
 omnium instar. *ʔanbarii* opus ut mendis aliquibus
 scateret effecit accersitum Authori, infano alis
 ligneis volandi studio, fatum: quanto tutius, fa-
 mæque suæ consultius, vivus per ora hominum
 volitasset? Mendas istas sustulit, & vocabulorum
 summâ (quam addit æmulatio) contentione nu-
 merum auxit *AlFirazabadus*; ut vel eo jam solo
 contenti esse possimus. Ejus (inter Authores alios
 optimæ notæ,) ne iterata in Bibliotheca Pu-
 blica desiderentur exemplaria, effecit Amplissimi
 Mæcenatis, aliorumve Benefactorum munificentia.
 Evolvendis industriam nostram desiderari superest
 Nos in illis ne patiamur.

PROSODIA ARABICA.

CAP. I.

De Literis & Syllabis.

Arminis ratio, licet non eadem prorsus quæ apud Latinos & Græcos, haud omnino tamen diversa est Arabibus: apud illos versus ex pedibus

constat, apud hos من الاجزاء mena' laj' zai ex partibus. Scansioni illorum, horum قسط-ع takti'on dissectio respondet. Utque apud illos pedes à numero & quantitate syllabarum discrimen sortiuntur, ita etiam & hîc: syllaba enim cui adjuncta est in fine litera quiescens, positione quodammodo longa est; ut quæ eâ caret brevis.

Doctrina hæc Arabibus appellatur علم

A

العروض

العروض Elmo'larúdi, & qui eam profitetur, vel docet, عروضي Arúdiyon, Plur. عروضيون Arudiyúna. Est autem illis عروض (ut à definitione rem exordiamur) علم يعرف به Scientia, quâ dignoscitur sana (seu legitima) versus mensura à vitiosa. Versum sic definiunt; كلام Sermo habens metrum & rhythmũ, ex intentione profecta. Quæ de hisce definitionibus apud eos subtiliter disputantur plurima consultò omittimus. Artis hujus Inventorem perhibent fuisse الخليل ابن احمد الغراهيدي AlChalil Ebn Ahmed AlFarahidi; qui sub AlRashido Chálifa floruisse fertur, haud minus religionis ac temperantiæ quàm eruditionis laude insignis: quamvis enim Poësis apud Arabes longè ante illius ætatem summo studio culta fuerit, ut ex *Alis* aliorumq; sub ipso *Mohammede*, & multorum longè antè, carminibus constat; ipsum tamen primum novimus, qui ad artis leges eam revocare tentaverit.

Totum autem hîc artificium in literarum متحرکات Motaharracáton *motarum* (quas vocant) & سواكن Sawáceno, *quiescentium* debitâ dispositione situm est.

حرف متحرك Hárson Motahárracon,
Litera mota est, quæ vocali propriâ gaudet,
 ساكن Sácenon, *quiescens, quæ vocali de-*
stituta cum præcedente motâ in unam sylla-
bam coalescit.

Quiescentes igitur hîc habentur non
 solum tres istæ lenes Grammaticis di-
 ctæ, ا و ي, sed & reliquæ omnes vo-
 calibus propriis destitutæ, sive explicitæ
 legantur, sive aliis per تشديد Teshdid
 insertæ. In hoc censu etiam venit تنوين
 Tanwin, sive *Nunnatio* in fine nominum,
 uti etiam in vocum terminationibus tres
 istæ modò dictæ ا و ي post vocales ho-
 mogeneas intellectæ.

Ex literis motis & quiescentibus fi-
 unt اسباب Asbâbon *Chorda*, & اوتان
 Awtâdon, *paxilli*; ob analogiam quan-
 dam inter *tentorium* & *versum*, eorûmque
 partes, ita dicta: nam ut illud بيت الشعر
 Baito'sshá'ri *domus pilorum*, ita &
 hic بيت الشعر Baito'sshéri *domus versuum*
 appellatur, & proinde quodlibet ejus he-
 mistichium مصرع Mesraon, *Fanua*.

سَبَبِ Sábabon, *Chorda*, duabus, وَتَدَ Wátadon, *Paxillus*, tribus literis constat.

Chorda duplex est; خَفِيفَ Chafifon, *levis*, ultimâ literâ quiescente, ut هَلْ, لَا: vel ثَقِيلَ Thakílon *gravis*, utraque motâ, ut مَعٍ, هُوَ, لَهْ.

Paxillus quoque duplex; مَجْمُوعَ Maj'mú'on *conjunctus*, duâbus prioribus motis ultimâ quiescente, ut لَعْدٌ, لَهَا, لَعْدٌ: vel مَفْرُوقَ Mafrúkon *disjunctus*, motis primâ & ultimâ, quiescente verò mediâ, ut قَبْلَ, جُزْءٌ, سِرَتٌ.

Ex chordâ gravi & levi conjunctis fit فَاصِلَةٌ صَغْرَى Fasélaton sógra, *separans*, five *dirimens minus*; tribus continuò motis, sequente post eas quiescente, ut رَجُلٌ, نَصْرَتٌ.

Eodem modo ex paxillo conjuncto post chordam gravem fit فَاصِلَةٌ كَبْرَى Fasélaton cóbra, *dirimens majus*; ex quatuor motis & unâ in fine quiescente constans, ut نَصْرَتَا, رَجُلَةٌ, هَدْرَبَهَا.

CAP.

CAP. II.

De Pedibus

EX his, de quibus in præcedente capite dictum, tanquam articulis variè inter se connexis componuntur **الأجزاء** Alaj'záo, *Partes* versùs, quas more Latino *Pedes* dicere liceat: ii autem sunt octo; quinqueliteri duo, septiliteri verò sex, quibus totidem respondent **صواب** Dawábeto, seu *formula*, à themate **فعل** (ut conjugationum paradigmata apud *Hebraeos* etiam & *Arabes*) desumptæ.

Pedes quin- **فَعُولُنْ** Ex paxillo conjuncto
queliteri; & chorda levi.

فَاعِلُنْ E contrario.

مَفَاعِيلُنْ Ex paxillo conjuncto
ante duas chordas leves:

فَاعِلَانُنْ Ex eodem inter eas.

Pedes se- **مُسْتَفْعِلُنْ** Ex eodem post eas:
ptiliteri;

مَفَاعِلَتُنْ Ex eodem & dirimen-
te minore.

PROSODIA

مفعلة E contrario.

مفعولات E paxillo disjuncto
post duas chordas leves.

Quinqueliteri pedes ambo sunt trissyllabi; septiliterorum tres priores & ultima quatuor, reliqui duo quinque syllabis constant. Octo hisce duos alios septiliteros addunt hujus artis Magistri, ut omnes sint decem.

Isti duo sunt } مفعلة E paxillo disjuncto
inter duas chordas leves.
فاع لا تن Ex eodem ante eas.

Hi duo easdem literas, tum motas tum quiescentes, habent cum præcedentibus فاعلا تن & مفعلة but aliter divisas: prioris usus est in Carmine Levi & Convulso, alterius in Carmine Simili; ut in sequentibus, Deo volente, monstrabitur.

CAP. III.

De Carminum generibus.

EX pedibus hisce, five partibus, in orbem dispositis, fiunt quinque دواير Da-
wayero

wāyero, *circuli*, totidem summa carminum genera ambitu suo complectentes: quorum singula, excepto ultimo, in alia denuo subdividuntur, ut universa fiant quindecim ex *AlChalili* & veterum sententiâ, quibus *Zamachsharius* cum recentioribus decimum sextum addit, quamvis *Fauharus* undecim tantum, alii non plura quàm duodecim possunt. Vocantur autem generali vocabulo *Bohuron*, à sing. *Bahron*, quod mare etiam denotat, quasi *Fissuram* in terra dicas: *findendi* enim significationem obtinet verbum *Báhara*, unde & hæc genera, ut in quæ dividantur, & quodammodo *findantur* Carmina, appellationem hanc adempta sunt.

Circulus primus appellatur *الدائرة المختلفة* *Addayérato Imochtaléfato*, *Circulus varius*, vel *discrepans*, ob diversitatem pedum quinqueliterorum & septiliterorum alternatim in eo positorum: continet in se tria Carminum genera;

الطويل Attawilo,	cujus pedes sunt	فَعُولُنْ مَفَاعِيلُنْ فَاعِلَاتُنْ فَاعِلُنْ	quater.
Longum,			
المديد Almadído,	مَسْفَعَلَاتُنْ فَاعِلَاتُنْ		
Extensum,			
البسيط Albasíto,	مَسْفَعَلَاتُنْ فَاعِلَاتُنْ		
Expansum,			

Hujus ut & sequentium circularum Schema hîc apponi curavimus, in quo circelli consonas motas designant, lineolæ quiescentes: illarum viginti octo, harum viginti circulum hunc totum absolvunt.

Ex eisdem autem & numero & qualitate literis, uno eodémque ordine in circulo collocatis pro diverso initio diversa fiunt carminum genera, ut in Schemate videre licet: quod idem de reliquis circulis dictum esto. Hoc ut melius intelligatur, fingantur apud Latinos Trochaici & Iambici senarii pedes in orbem redeuntes: hoc posito, idem ex utrîsque, quoad numerum & ordinem longarum & brevium syllabarum, efficietur circulus; in quo tamen aliud Iambici, aliud Trochaici erit initium.

Circulus secundus vocatur المدايرة Addayérato'l mutaléfato *Circulus conveniens*, quod nulla sit in eo diversitas pedum: vel quod similes in utroque ejus genere adhibeantur pedes, ex paxillo conjuncto & dirimente minore compositi; ita ut in uno præponatur dirimenti paxillus, postponatur in altero. Duo enim completur carminum genera;

الواقف

2. Circulus Conueniens.

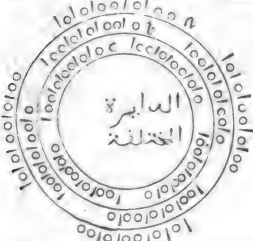

5. Circulus Consequentis.

- a initium perfecti. ainitium Coniuncti.
b initium exuberantis. initium Consequentis.

1. Circulus discrepans.

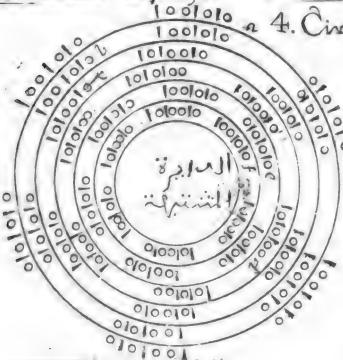

3. Circulus extractus.

- a initium longi. a initium Cantilena.
b initium extensi. b initium Satyræ.
c initium expansi. c initium brevis.

4. Circulus Similis.

- a initium velocis.
b initium emissi.
c initium levis.
d initium similis.
e initium concisi.
f initium conuulsi.

Alwáfero, { cujus } مفاعيلن { Sexies,
Exuberans, { cujus } مفاعيلن { ut in
Alcamelo, { pedes } مفاعيلن { Sche-
Perfectum, { pedes } مفاعيلن { mate.

Triginta híc habentur consonæ motæ, quiescentes duodecim.

Circulus tertius vocatur الدائرة الثالثة
Addayerato' Imoj'talábato, *Circulus extractus*, quòd pedes ex circulo primo extractas habeat; vel, ut alii volunt, ob multum & frequentem ejus usum, cùm الجلب
Aljálbo الكثرة Alcétrato, seu *multitudinis* etiam significationem habeat. Tria continet carminum genera.

Alházafo, <i>cantilena, madrigale,</i> { cujus } مفاعيلن { Sexies.
Arrájazo, <i>Satyra, improvisa modulatio,</i> { cujus } مفاعيلن { Sexies.
Arrámalo, <i>Breve carmen,</i> { pedes } مفاعيلن { Sexies.

Viginti quatuor híc sunt consonæ motæ, quiescentes octodecim, ut ex Schemate adjecto liquet.

Circulus quartus dicitur الدائرة المشبهة
Addayérato' Imoshtabéhato, *Circulus similis*; ob pedum similitudinem, qui in eo omnes

omnes sunt septiliteri: sex carminum genera comprehendit.

السريع Affario,	cujus pedes	مستفعلان	bis.
velox,		مستفعلان مفعولات	
المنسرح Al-		مستفعلان مفعولات	
monfáreho ,		مستفعلان	
Emissum,		فألا تـن	
الخفيف Al-		مستفعلان فاعلا تـن	
chafifo, Leve,	cujus pedes	مفاعيلان فاع لا تـن	bis.
I Almo-		مفاعيلان	
dáreo, Simile,		مفعولات مستفعلان	
المقتضب Al-		مستفعلان	
moktádebo ,		مس تفع لـمـرـع	
Concissum,		فاعلا تـن فاعلا تـن	
المجـثـى Al-	cujus pedes		bis.
moj'táttho ,			
Convulsam,			

Hic etiam viginti quatuor motas, octodecim quiescentes, ut in præcedenti circulo, videre est, atque inde (ut quibusdam placet) huic circulo nomen.

Circulus quintus vocatur الدائرة الممثلة Addayerato'lmottafécato, *Circulus concordans*, ob congruentiam pedū ejus quinqueliterorum, & الدائرة المنفرقة Addayerato'lmompharédato, *circulus singularis*, quòd unicum

cum solummodo genus ambitu suo comprehendat, sic dictus; illud autem est **المغارب** *Almotakárebo*, *conjunctum*; cujus pes etiam unicus **فعولن** octies: licet alii (ut suprà dictum) alterum addunt **المترى ارك** *Almotadáreco*, *Consequens*, ex pede **فاعلن** octies repetito conflatum: is ex Chorda & Paxillo constat, sicut & præcedens **فعولن**, mutato solùm ordine, unde (secundùm quosdam) Circulo huic nomen.

Cernis híc in Schemate viginti quatuor consonas motas, quiescentes verò sedecim totum ultimi hujusce circuli ambitum complere.

CAP. IV.

De varia Carminum mensura, & partium appellationibus.

EX dictis patet quindecim horum generum quodvis esse vel **مثنى** *Mothámma* non *octonarium*, vel **مستدس** *Mosáddason*, *hexametrum*, sive *senarium*. Sciendum tamen pleraque eorum omnibus suis pedibus integris apud Poetas rarò, quædam etiam nun-

nunquam usurpari; cum docendi tantum gratiâ ab *AlChalilo* inventæ & introductæ fuerint istæ formulæ, ut ad eas, tanquam normas, numerosæ illæ, in quas sese diffundunt hi trunci, propagines exigerentur. Aliquando enim ex octonario pedes duos, utriusque hemistichii finales, resecari contingit, atque ita ex eo fieri senarium: hoc appellatur جزء Jáz'on, unde hujusmodi versus senarius dicitur مزون Majzúwon, *Fazátus*, seu *partibus diminutus*; quò distinguatur ab hexametro seu senario integro jam dicto, cum hic origine sit octonarius. Eodem modo ex senario integro fit مربع Morábbaon Majzúwon, *quaternarius diminutus*, abjectâ verò شطر Shatra, seu medietate sui, fit مثلث Mothállathon, *ternarius*, inde dictus مشطور Mashtúron, *Shatratus*, seu *dimidiatus*, ob amissum dimidium; quatuor ex sex pedibus abjectis relinquitur متدي Mothánna, *Binarius*, qui vocatur منهوك Manhúcon, *Nahcatus*, seu *Attenuatus*, quòd tot pedum damnum sustineat; quinque demum pedibus rejectis remanet versus مشطور واحد Mowáhhadon *Unius pedis*, qui منهوك

المهوك Mashturo' lmanhuci, *Nahcatus Shat-ratus* appellatur. Quinarius rarò occurrit; *Septenarius* nusquam.

Ex his, qui pari pedum numero constant, ut Octonarius, senarius, & quaternarius, in duo dividuntur hemistichia مصراعي البيت Mesraayi' lbaiti, *fores domus*, dicta. Hemistichii prioris pes primus vocatur الصدر As-fádro, *Accessus, initium*, ultimus العروض Alarúdo, *Propositio, exhibitio rhythmí, vel palus medius tentorium sustinens*, quòd totius Carminis rhythmus ab eo pendeat: illa Sadra, hæc nobis in sequentibus Aruda dicitur. Posterioris pes primus dicitur الأبتداء Alebtedáo *Principium*, ultimus الضرب Ad-dárbo, *fixio tentorii*, quòd eâ versus, uti tentorium figendo, perficiatur; vocatur etiam العجز Alaj'zo, nobis verò deinceps Darba vocabitur.

Qui præter hos sunt octonario & senario pedes vocantur الحشو Alháshwo, *fartura*, quæ quaternario nulla est: ternarii pedes alii prioris, alii posterioris hemistichii pedum nominibus insigniunt, ut primus vel Sadra vel Ebtedáa, ultimus vel Aruda vel Darba, me-

medius *Hasbwa* dicatur; idem de binario tenendum, nisi quod *Hasbwâ* careat.

CAP. V.

De Pedum mutationibus.

NEc solum versus integri, sed & pedes ipsi, ex quibus constant, multas per Poeticam licentiam mutationes subeunt, & à primitivo suo statu variè recedunt; quod tribus generatim modis fit, vel efficiendo ut litera mota (vocali ejus ablatâ) quiescat, vel literas minuendo, vel easdem augendo: horum aliquando duo, nonnunquam omnes in eodem pede concurrunt; quod, volente Deo, statim videbimus.

Mutatio quæcunque Pedis dicitur vel *حاف*, *Zehâfa*, *Prolapsus*, (voce à Camelis præ lassitudine pedem trahentibus translata) vel *علة* *Ella*, *Ægritudo*.

Zehâfa est mutatio in secunda litera alicujus chordæ tantum accidens, idq; non necessario. Alia quælibet mutatio appellatur *Ella*; est itaq; *Ella* mutatio, quæ vel in paxillo, vel in utraq; litera chordæ, necessario fit. Hæc Arudam Darbâinve potissimum afficit

afficit, & per singulos totius poematis versus quam in ejus initio sedem obtinet, constanter occupat: illa magis vaga est, & reliquarum quoque partium affectio communis; ubi pro arbitrio adesse vel abesse potest, unde *licentiam Poeticam* haud ineptè voces. Est tamen (quod notandum) ubi hæ altera alterius naturam induunt.

Zeháfa est duplex; simplex, & composita.

Zehafa simplex fit vel in secunda, vel quarta, vel quinta, vel septimâ pedis literâ tantum; ita ut prima, & tertia, & sexta à Zehafa immunes sint.

Zehafa in secunda litera triplex fit.

Prima *اضمار* Edmára, qua est quies secunda movenda *ت* in pede *مستفعلن*, ita ut pro eo ponatur *مستفعلن* in Carmine, quod dicitur, Perfecto. Pes ita affectus denominatur *مضمر* Modmaron, nobis *Damratus* in sequentibus dicetur.

Secunda est *خبين* Chabna, quâ secunda quiescens, ex pede à chorda inchoato, tollitur; hinc pro *فاعلمن* ponitur *فاعلمن* sicut & *فاعلاذن* pro *فاعلاذن* (non autem pro *فاعلاذن*, ut qui pes fit à paxillo disjuncto incipiens)

incipiens) & متفعّلن pro مستفعّلن, quod
mutatur in مفاعِلن, sic مفعولات pro مفعولات,
quod vertitur in فعولات vel مفاعيل. Hinc
pes مـخـبـون Machbunon, nobis *Chab-*
natus, quo modo à plerisque reliquis deno-
minativa formamus.

¶ Tertia. وقص *Waksa*, *abjectio secunda*
mota ت ex pede متفاعِلن; hæc utramque
præcedentem in se quodammodo continet,
ac si esset Chabna Edmaræ superaddita, quâ
مفاعِلن reducitur ad مفاعِلن. Hinc pes
مـوـقـوص *Maukûson*, *Waksatus*.

In quartâ literâ unica est طى *Taya*, quâ
rejicitur quarta quiescens chordalis; ut quan-
do pro مستفعّلن ponitur مستفعّلن seu
مفعّلن, pro مفعولات verò مفعولات, &
pro eo فـاءـلات. Hujusmodi pes vocatur
مطوي *Matwiyon*, *Tayatus*.

In quinta quoque est triplex.

Prima عصب *Asba*, per quam litera quinta
in pede مفاعِلن vocali privatur; ita ut
ejus loco adhibeatur مفاعيلن, in carmine
Exuberante. Hinc pes مـصـوب *Ma'sûbon*,
Asbatus.

Secunda *قَبَضُ Kabda, quæ quintam quiescentem chordalem abjicit; ut* فَعُول pro مَفَاعِيلِنِ & فَعُولِنِ.

Tertia *عَقْل Akla, abjectio quinta mota ex pede* مَفَاعِلَتِنِ, quò reducatur ad مَفَاعِلِنِ ita se habet ad Asbam & Kabdam, ut Wakfa ad Edmaram & Chabnam, utramque in se complectens.

In septima tandem, sicut in quarta, Zehafa est unica, *قَف Cassa, quæ abjicitur septima quiescens chordalis; ut* مَفَاعِيلِنِ pro فَعَالَاتِنِ & مَفَاعِيلِنِ, ac deniq; مَسَّ تَفَعَّ لَمِنِ pro مَسَّ تَفَعَّ لَمِنِ.

Zehafa composita est quadruplex.

Prima *حَزَل Chazla, conjunctio Edmaræ & Tayæ, quies nempe secundæ movendæ & rejectio quartæ quiescentis in pede* مَفَاعِلِنِ, ex quo per hanc fit مَفَعَلِنِ.

Alii dici malunt *فَزَل Fazlam, per* فَج.

Secunda, *حَبَل Chabla, conjunctio Chabnæ & Tayæ, sive cùm secundâ quiescens & quarta simul eliduntur, ut* مَفَعَلَاتِنِ pro مَفَعُولَاتِنِ & مَفَعُولَاتِنِ.

Tertia, *شَاcla, coniunctio Chabnæ &*

& *Cassa*, rejectio sc. secundæ quiescentis & septimæ simul; ut cùm pro *مس رفع لن* adhibetur *م فاع ل* pro *فاع لاتن* verò *فعلات*.

Quarta, *Naksa*, *conjunctio Asba et Cassa*, five quies quintæ movendæ & rejectio septimæ quiescentis simul in pede *م فاعلتن*, ut reducatur ad *م فاعل*.

Ella quoq; est duplex, additio vel detractio. Additio est duplex; vel enim ab initio versus augetur, vel in fine.

Augmentum ab initio dicitur *Chazma*, *quâ versus ab initio prioris hemistichii unâ, vel pluribus (modò non excedant quatuor) literis augetur*. Hujus augmenti in scan- sione nulla ratio habetur, sed quòd ad men- suram versus planè redundans est, ac sensui tantùm inservit; ideòque nihil est quòd ejus explicationi amplius immoremur: monendum tamen aliquando etiam ab initio posterioris hemistichii usurpari, quod in vitio ponendum.

Augmentum in fine triplex est.

Prima, *Tasbiga*, *quâ chorda levis in fine versus literâ quiescente augetur*; ut

فاعلازان seu فاعليَّان factum ex فاعلازان

pro فاعلازان: hinc nobis pes مسبع Mosabagon, *Sabgatus*, carmini Brevi peculiaris:

Secunda ان الة *Edhala*, cum paxillus conjunctus finalis eodem modo augetur; ut مسفعلا in Darba carminis Expansi, & متفعلا in Darba Perfecti. Hinc pes appellatur من ال Modhálon, *Dhailatus*.

Tertia, ترفيلن *Tarfila*, quando paxillus conjunctus finalis chordâ levi augetur; ut متفعلا in pro مسفعلا & متفعلا in مسفعلا: inde pes مرفل Moraffalon, *Raflatus*, denominationem sumit; cujus usus est solus in Darba carminis Perfecti Jazati. Sic & præcedentes duæ Tasbiga & Edhala non adhibentur nisi in Carmine Jazato.

Detractio fit vel ab initio versûs, vel in Arudâ & Darba.

Ab initio versûs est خرم *Charma*, ablatio sc. prima mota ex paxillo conjuncto ab initio prioris hemistichii. Fit etiam aliquando (quod minus probatur) ab initio hemistichii posterioris.

Charma diversis respectibus diversa fortitur

titur nomina: fit enim vel in pede quinquelitero, vel in septilitero.

Charma in pede quinquelitero (qualis est **فَعُولُنْ** in carmine Longo & Conjuncto) absque ulteriore mutatione vocatur **قَلَمْ** *Thalma*, & pes ejusmodi **اَثَلَمْ** *Athlamo*, *Thalmatus*; ut **عَوْلُنْ**, quod mutatur in **فَعْلُنْ** quiescente **ع**, pro **فَعُولُنْ**: sin accedat *Kab-*
da, appellatur **اَثَرَمْ** *Tharma*, & pes **اَثَرَمْ** *Athramo*, *Tharmatus*; ut **فَعْلُنْ** pro **فَعُولُنْ**.

In pede septilitero **مَفَاعِلُنْ** in carmine Exuberante, quando sola venit, appellatur **عَضَبْ** *Adba*, unde pes **اَضَبْ** *A'dabo*, *Adbatus*; cum *Asba* juncta, **قَصَمْ** *Kasma*, unde pes **اَقَصَمْ** *Aksamo*, *Kasmatus*; cum **مَفَعْلُنْ** *Akla* dicitur **فَمَمْ** *Famama*, atque inde pes **اَجَمْ** *Ajammo*, *Fammatus*; cum **فَاعِلُنْ** *Nakla* denique vocatur **عَقَصْ** *Aksa*, & pes inde **اَعْقَصْ** *A'kaso*, *Aksatus*, **فَاعِلُنْ** five **مَفْعُولُنْ**, relictus sc. ut & tres præcedentes, ex **مَفَاعِلُنْ**.

Postremò in pede septilitero **مَفَاعِلُنْ**, in Carmine **الهزج** & **المضارع**, primâ solâ demptâ,

demptâ, propriè dicitur *Charma*, atque
 indè pes. *Achramo*, *Charmatus*,
 مفعول; si quinta insuper per Kabdam ex-
 cidat, appellatur *Shatra*, pes verò *Ashtaro*,
Shatratus, فاعل; si denique ab-
 latâ primâ septima quoque per Caffam de-
 cedat, *Charaba* dicitur, & ab ea pes
Achrabo, *Charabatus*, مفعول.

Ab Aruda & Darba variæ fiunt detracti-
 ones, quarum aliæ in chordis, aliæ in pazil-
 lis, aliæ in utrisque.

In chordis fiunt tres.

Prima, *Kasra*, *قصر*, quâ excidit quiescens
 chorda finalis, & mota ejus quiescens reddi-
 tur; ut *فَعُولٌ*, quiescente *ا*, pro *فَعُولِي*, &
مَقَاعِيلِي seu *فَعُولَاتٌ* pro *مَقَاعِيلِي*, ac deni-
 que *فَاعِلَاتٌ* seu *فَاعِلَاتٌ* pro *فَاعِلَاتِي*. Alius,
Kasra est abjectio literæ motæ ex chorda levi
 finali, ut *فَعُولٌ* seu, ut modò dictum, *فَعُولٌ*
 pro *فَعُولِي*. Hanc in Arudam carminis Con-
 juncti admittit *AlChalil*, cùm aliàs Darbæ
 sit propria.

Secunda, *Hadhsa*, *حذف*, quâ detrahitur
 chorda

chorda levis à fine pedis, cui contingit ut sit Aruda vel Darba; ut فَعُولٌ *sive* فَعُولٌ *pro* فَعُولٌ *aut* مَفَاعِلٌ *sive* مَفَاعِلٌ *pro* مَفَاعِلٌ *denique* فَعَالٌ *sive* فَعَالٌ *pro* فَعَالٌ.

Tertia, Katfa, conjunctio Hadhfa & Asba in pede septilitero مَفَاعِلٌ *carminis Exuberantis; ita ut chorda levi à fine detractâ, & ablatâ vocali ab ultima litera præcedentis chordæ gravis, reducatûr ad* فَعَالٌ *seu* فَعُولٌ. *Aliis, Katfa est elisso chorda gravis è medio pedis; ut* مَفَاعِلٌ *seu, ut supra,* مَفَاعِلٌ *pro* فَعُولٌ.

In paxillis conjunctis fiunt etiam tres.

Prima, Kat'a, abjectio quiescentis, & quies secunda movenda in paxillo conjuncto finali Aruda vel Darba; ut فَعَالٌ *seu, quod idem,* فَعَالٌ *pro* فَعَالٌ *&* مَفَاعِلٌ *seu* مَفَاعِلٌ *pro* مَفَاعِلٌ *denique* مَفَاعِلٌ *seu* مَفَاعِلٌ *pro* فَعَالٌ.

Secunda, Hadhaaha, quando detrahitur à fine pedis paxillus conjunctus; ut مَفَاعِلٌ

مبغا, seu فعدا, pro مفاعلة, in carmine
 Perfecto: pes ita affectus vocatur احن A-
 hadhdho, *Hadhdhatus*. Scribitur etiam per
 جذن, atque indè pes مجزون Maj'dhú-
 dhon, *Fadhdhatus*.

Tertia, تشعيث *Tash'itha*, *abjectio unius
 duarum motarum in paxillo conjuncto*; ut
 مفعولان seu فاءاتن, vel quod idem مفعولان,
 pro فاءلادن: de quo infra in Carmine Levi
 plura. Hæc licet Ella sit ratione [paxilli
 in quo accidit, usu tamen Zehafam esse no-
 retur; sic & Chazma, & Charmâ, Hadhfa
 quoque in Aruda carminis Conjuncti octo-
 narii, ubi non necessariò sed ad placitum ad-
 hibetur.

In paxillis disjunctis fiunt quoque tres.

Prima, وقف *Wakfa*, quâ septima mota
vocalem amittit; ut مفعولات pro مفعولات,
 in Aruda ac Darba carminis Velocis & E-
 missi, cum versus fuerit Biforis, (de quo
 paulo infra) aut Rhythmicus.

Secunda, كسف *Casfa*, *abjectio septima
 mota ex pede* مفعولا, qua redigitur ad
 مفعولان. Aliis dicitur كسف *Cashfa*, per
 ش. Sunt qui hanc paxilli disjuncti, sive in
 fine

fine sive in medio pedis fuerit, communem affectionem esse volunt, ut in carmine Levi infra videbitur.

Tertia, *صلم Salma*, qua detrahitur à fine *paxillus disjunctus*; ut *مفعول*, seu *فَعْلٌ* pro *مفعولات* in Darba carminis Velocis: hujusmodi pes appellatur *اصلم Aslam*, *Salmatus*.

In chordis denique & paxillis simul fiunt duæ.

Prima *كول Cabla*, conjunctio *Chabna* *ك* *Kat'a* in carmine Expanso; quâ ex *مستعملن* fit *مفعولن*, elisâ sc. secundâ quiescente ex *مفعولن* post *Kat'am* relicto.

Alterâ *بدر Batra*, conjunctio *Hadhfa* *ك* *Kat'a*; qua ex *فاعلاتن* in Carmine Extenso, abjectâ per *Hadhfam* chordâ levi *تن*, ex paxillo verò *لا* quiescente *ا* elisâ & præcedente *ل* à motu ad quietem redactâ per *Kat'am*, fit *فاعل*, quod mutatur in *فَعْلٌ*: eodem modo ex *مفعولن* in carmine Conjuncto fit *فع*, quiescente *ع*; pes autem in quo hoc fit vocatur *ابدر Abtaro* *Batratus*. Aliis,

Batra

Batra est abjectio paxilli conjuncti ex pede; si enim ex فاعلان paxillū mediū فاعلان eximas, manebunt chordæ extremæ فاعلان, ejusdem valoris cum فاعلان: ita in exemplo secundo فاعلان, dempto paxillo initiali فاعلان relinquitur chorda finalis فاعلان, quod in فاعلان æquipollens convertitur.

Quo melius & penitius hæc omnia intelligantur, Synopsis hanc singularum, quæ in singulis pedibus fiunt, mutationum subijcere visum est.

ex فاعلان fit	{	1. فَعُولٌ	per	{	Kabdam.
		2. فَعُولٌ			Kafram.
		3. فَعْلَانٌ			Thalmam.
		4. فَعْلٌ			Tharmam.
		5. فَعْلٌ			Hadhfam.
		6. فَعٌ			Batram.

ex فاعلان fit	{	1. فَعْلَانٌ	per	{	Chabnam.
		2. فَعْلَانٌ			Kat'am.

ex فاعلان

	1. مَفَاعِلُنْ	Chabnam.
	2. مَفْعَلُنْ	Tayam.
	3. فَعْلَتُنْ	Chablam.
	4. مَفْعُولُنْ	Kat'am.
ex. مُسْتَفْعِلُنْ fit	5. مَفْعُولَانْ	eandem & Edhalam.
	6. فَعُولُنْ	per Cablā. i. Kat'am & Chabnam.
	7. مُسْتَفْعِلَانْ	Edhalam.
	8. مَفَاعِلَانْ	eandem & Chabnam.
	9. مَفْعَلَانْ	eandē & Tayā.
	10. فَعْلَتَانْ	eandē & Chablam.
	1. مَفَاعِلُنْ	Kabdam.
	2. مَفَاعِيلُنْ	Caffam.
ex مَفَاعِيلُنْ sen	3. مَفَاعِيلُنْ	per
	فَعُولَانْ	Kafram.

fit

4. فَعُولُنْ

fit

Hadhfam.

5. مَفْعُولُنْ

Charmam.

6. فَاعِلَتْنِ

Shatram.

7. مَفْعُولُ

Charabam:

1. فَعِلَاتْنِ

Chabnam,

2. فَاعِلَاتْ

Caffam.

3. فَعِلَاتْ

Shaclam.

4. فَاعِلَاتِ

Kasram.

ex

فَاعِلَاتْنِ

5. فَعِلَاتْنِ

eandem & Chabnam.

fit

6. فَاعِلَتْنِ

fit

Hadhfam.

7. فَعِلَتْنِ

eandem & Chabnam.

8. فَعِلَتْنِ

Bagram.

9. مَفْعُولُنْ

Tashitham.

10. فَاعِلِيَّانْ

Tasbigam.

11. فَعِلِيَّانْ

eandem & Chabnam.

ex مفاعلاتن

ex fit	1.	مُفَاعِلُنْ	per	Asbam.
	2.	مُفَاعِلُنْ		Aklam.
	3.	مُفَاعِلُنْ		Naklam.
	4.	فَعُولُنْ		Katlam.
	5.	مُفَعِّلُنْ		Adbam.
	6.	مُفَعِّلُنْ		Kafmam.
	7.	فَاعِلُنْ		Jamamam.
	8.	مُفَعِّلُنْ		Aklam.

ex	1.	مُسْتَفْعِلُنْ	per	Edmaram.
	2.	مُفَاعِلُنْ		Waklam.
	3.	مُفَعِّلُنْ		Chazlam.
	4.	فَعِلَاتُنْ		Kat'am.
	5.	مُفَعِّلُنْ		eandem & Edma- ram.
	6.	فَعِلُنْ		Hadhadham.
	7.	فَعِلُنْ		eandem & Edma- ram.

fit

8. مُتَفَاعِلَانْ	per	Edhalam.
9. مُسْتَفْعِلَانْ		eandem & Ed- maram.
10. مُفَاعِلَانْ		eandem & Wak- fam.
11. مُفْعِلَانْ		eandem & Chaz- lam.
12. مُتَفَاعِلَانْ		Tarfilam.
13. مُسْتَفْعِلَانْ		eandem & Ed- maram.
14. مُفَاعِلَانْ		eandem & Wakfam.
15. مُفْعِلَانْ		eandem & Chazlam.

ex
مُفْعِلَاتْ

1. فُعُولَاتْ vel مُفَاعِلَاتْ		Chabnam.
2. فَاعِلَاتْ		Tayam.
3. فَعْلَاتْ		Chablam.
4. مُفْعُولَاتْ	per	Wakfam.
5. فُعُولَاتْ		eandem & Chab- nam.

fit	6. فاعِلَانِ	per	eandem & Tayam.
	7. مَفْعُولَانِ		Casfam.
	8. فَعُولَانِ		eandem & Chabnam.
	9. فاعِلَيْنِ		eandem & Tayam.
	10. فَعْلَيْنِ		eandem & Chablam.
	11. فَعْلَيْنِ		Salmam.

	1. مَفَاعِلَيْنِ		Chabnam.
ex	2. مَسَّنْ دَفْعَيْنِ	per	Cassam.
fit	3. مَفَاعِلَيْنِ		Shaclam.
	4. مَفْعُولَيْنِ		Kasram & Chabnam.

ex	} 1. فاعِلَاتِ	} per	} Cassam.
fit			

De Zehafa præterea observandum, ubi chordæ unius quiescens præcedit alterius motam, cujus quiescens abjecta est, e.g. si hi duo pedes فاعِلَاتِ فاعِلَاتِ sic concurrant فاعِلَاتِ فاعِلَاتِ, vocari eam صدر Sádron, dicique

dicique معاقبة Moakábaton, *Moákabam* seu *successionem* respectu ejus quod præcessit; at si sic veniant فاعلات فاعلاتن appellari عجز Ajozon, ac dici *Moákabā* respectu ejus quod sequitur, si denique sic فاعلادن Attartaini, *Moakabam* respectu *Utriusq; extremi*. Est autem *Moákaba*, *quiescentium duarum in duabus chordis vicinis alterius ad alteram habitudo ejusmodi, ut una semper retineatur eò quod altera abjiciatur*. Supponit hæc definitio utrámque successivè rejici posse, licet non simul: unde sequitur inter قو pedis فاعلن, cum ea nunquam excidat, & قو ا non fieri *Moakabam*. Porro dicitur *successio* المعاقبة inter duas literas, si non liceat ambas simul rejicere, ambas verò simul retinere liceat, à verbo عاقب Akaba; quod usurpatur quando duo per vices, modò hic modò alter, aliquid faciunt, peculiariter verò eodem jumento vehuntur, ita ut pedibus simul ire eis, si velint, liceat, simul vehi haudquaquam: at verò المراقبة Almora-kábato, *Morákaba*, seu, *observatio mutua* inter eas, si nec ambas simul abjicere nec si-
mul

mul retinere permittatur, quo modo e. g. se habent literæ ي & ن pedis مفاعيلن in carmine Simili, qui semper vel Kabdatus vel Caffatus habetur; à verbo راقب Rákaba, cujus usus est inter alios, quando duo alter alteri ita invigilant, sibi que alter ab altero cavent ut simul præsentés esse nunquam sustineant.

Ex dictis patet pedem quemlibet esse vel اصل Ašlon *radicem* seu *primitivum*, quales sunt decem isti suprà dicti; vel فرع Fár'on *ramum*, *derivativum*, ut reliqui omnes quotquot ab eis modis jam expositis variè efformantur: quin & idem pes diverso respectu & primitivus esse potest & derivativus; v.g. فعولن in carmine Longo & Conjuncto, فاعلن in Extenso, & Expanso, & Consequente, اصول Osulon, seu *primitivi* sunt, in reliquis فروع Forúon *derivativi*; contrà verò مستفعلن in carmine Perfecto, & مفاعيلن in Exuberante *derivativi* sunt, in cæteris autem *primitivi*. Reliqui quatuor primitivi semper manent.

His cognitis sciendum insuper pedem in quo non est Ella in defectu, ejus tamen capacem,

pacem, dici صحیح Sahihon *Sanum*; fin verò absit à pede Ella in excessu, sub eadem capacitatis lege, pedē vocari موری Moarran *Nudum*: pedem autem à Zehafa, (quæ neq; sit Charma nec Chazma) sub lege prædicta, immunem propriè dici سالم Sâlemon *Integrum*, à Charma immunem dici موقوف Mawfûron, *Abundantem*, à Chazma, ex mente Authoris *Mephtahi*, مفرج Mojârradon *Glabrum*, qui denique à Moakaba immunis est dicitur بری Bâriyon, *Liber*.

Atque hæc de mutationibus pedum ideo fusius hîc prosecuti sumus, ne in sequentibus, ubi illarum partis maximæ frequens erit mentio, eas passim explicare cogamur, sed earum naturæ ac descriptiones hinc peti possint. Non est autem quod quisquam putet hæc omnia sine discrimine ubivis licere, aut pro cuiusque arbitrio, vel etiam prudentiâ, (ut *Guadagnolus*, præcepta de iis quæ ipse minimè intellexit prolixè tradens, sentire videtur) cùm ejusmodi sint eorum nonnulla, ut si non omnino fugienda, parcissimè tamen adhibenda sint; cæterorum verò usus legibus quibusdam, quasi cancellis, definiatur ac circumscribatur, quas transgredi nefas

nefas habetur: eæ verò partim jam traditæ sunt, partim ex dicendis innotescunt, ubi de singulis carminum generibus speciatim agatur.

CAP. VI.

De Carmine الطويل Attawilo, seu Longo.

PRimi circuli primum carminis genus supra posuimus, الطويل *Longum*, ob literarum numerum, quo reliqua quæcunque superat, ita, ut nonnullis videtur, dictum; cujus mensuram ibidem diximus esse فعولن quater: ei (nisi sit مصرع *Mosarraon*, *Biforis*, in quo scilicet Darbam Aruda & in mensura & in rhythmo sequitur, ita ut quicquid in illa, idem etiam in hac licitum sit) Aruda unica Kabdata competit, Darbæ verò tres, prima Integra, secunda ad instar Arudæ Kabdata, tertia verò Hadhfata.

(*lammeso.*

Exemplum versus Darbæ primæ è *Mota-*

أَهَا مُنْدِرٍ كَادَتْ غُرُورًا ضَعِيفَةً

وَلَمْ أَعْطِكُمْ فِي الطَّوْعِ مَا لَيْسِي وَلَا عَرَضِي،

أَبَا مَنْ | نِرْدَكَاتَتْ | غُرُورَنْ | ضَعِيفَتِي
 فَعُولَنْ | مَفَاعِيلَنْ | فَعُولَنْ | مَفَاعِلَنْ

وَلَمَّا عَ | طَلَمَ فُطُطُوْ | عَمَّالِي | وَلَا عَرُضِي
 فَعُولَنْ | مَفَاعِيلَنْ | فَعُولَنْ | مَفَاعِيلَنْ

Sâdra, seu prioris hemistichii pes primus, i. e. non Charmata; Aruda verò ضَعِيفَتِي Kabdatur, i. e. quintâ quiescente caret, unde ei in scansione respondet مَفَاعِلَنْ pro مَفَاعِلَنْ. Kabda autem quæ in reliquis pedibus ex sua natura Zehafa est, in hujus Carminis Aruda, sicut etiam in Darba ejus secunda, Ellæ naturam induit, cum sit eis necessaria. Darba وَلَا عَرُضِي est sana, immunis ab Ella quacunque, puta Kabdâ vel Hadhfâ, quas aliàs admittere solet: Hæhwæ denique utriusque hemistichii pedes omnes sunt سَالِمَةٌ *integri*, nullam Zehafam passi, earum quas regulariter pati possint; eæ autem quænam sint, mox videbimus. Huic Darbæ si Aruda similiter desinens ejusdem mensuræ, i. e. *integra*,

tegra, adaptetur, versus erit *Biforis* (qualem modò descripsimus) literis 48, juxta mensuram suam primitivam, gaudens, quot in aliis carminum generibus non reperiuntur.

Exemplum Darbæ secundæ, ex *Tarfâ*.

سَتْبَدِي لَكَ الْآيَاتُ مَا كُنْتُ جَاهِلًا
وَيَأْتِيكَ بِالْأَخْبَارِ مَنْ لَمْ تَزَوِّ

Scanfio ejus.

سَتْبَدِي | لَكَ الْآيَاتُ | مَا كُنْتُ | جَاهِلًا
فعولن | مفاعيلن | فعولن | مفاعيلن

وَيَأْتِي | كِبَلًا خَبَا | وَمَنْ لَمْ | تَزَوِّ
فعولن | مفاعيلن | فعولن | مفاعيلن

Hic tam Darbam, quàm Arudam Kabdatam vides: versus autem, cujusunque generis sit, in quo Darba & Aruda ejusdem mensuræ & similiter desinentes sint, مفاعيلن Mokaffa, seu *Rhythmicus* absolutè dicitur, cum in versu *Bifori* priusquam Rhythmus adhibeatur reducenda sit Aruda ad mensuram Darbæ.

Ex-

Exemplum Darbæ tertiæ.

أَقِمُوا بُنِيَ النَّعْمَانِ عَنَّا صُدُورَكُمْ
وَالْأَقِمُوا صَاغِرِينَ الرَّؤُوسَا

Scanfio ejus.

أَقِمُوا | بُنِنَعْمَا | نَعْنَنَا | صُدُورَكُمْ
أَفْعُولُنْ | مَفَاعِيلُنْ | فَعُولُنْ | مَفَاعِلُنْ
وَالْأَقِمُوا | فَعِيمُوسَا | غَرِبَنَرُ | رُؤُوسَا
فَعُولُنْ | مَفَاعِيلُنْ | فَعُولُنْ | فَعُولُنْ

Arudam hîc ut in præcedentibus Kabdatam cernis, Darbam verò Hadhfatam: nam in ^{رُؤُوسَا} (cui in scanfione respondet فَعُولُنْ per Hadhfam pro مَفَاعِيَا) secunda mota est Hamza, ejusdem potestatis cum Elif, vocali Damma elata, quam sequitur و quiescens. *Alachfash* Darbam quartam ponit Kafra-
tam, مَفَاعِيلُنْ sc. pro مَفَاعِيَا, alia etiam de Arudis & Darbis tradit, quæ hîc præter-
mittere visum est.

Zehafa hujus generis est Kabda in quolibet فعولن, nisi fuerit Darba, eadem etiam & Caffa in quolibet مفاعيلن exceptâ iterum Darbâ: nam ut versus à litera mota inchoari, ita quiescente semper terminari debet; Kabda verò ex فعولن, & Caffa ex مفاعيلن quiescentem finalem aufert; مفاعيلن denique Darbæ primæ si Kabdam admitterer, cum secunda confunderetur. Observat *Abu Isaac Azzajaj* فعولن illud quod Darbam tertiâ præcedit rarò sanum venire; eò quòd sic nihil esset ei à pede sequente diversi, cum tamen pedum diversitas præcipua sit hujus circuli proprietas, eaque de causa plerunque eam Kabdari: hinc in præcedenti exemplo quidam legunt روسا fine articulo ال, quò pes præcedens فعولن quiescente suâ finali destitutus ad فعولن redigatur. Obtinet etiam Thalma & Tharma in Sadra: èstque Moakaba inter literas مفاعيلن ن و ي, quæ si ambæ simul exciderent, sequeretur Dirimens majus in duobus pedibus, quod illicitum.

Exemplum versûs Kabdati.

أَقْطَلْتُ مِنْ أَسْوَى بَيْشَةَ دَوْدَةَ
أَبُو مَطْرٍ وَعَامِرٌ وَأَبُو سَعْدٍ

Scansio ejus.

أَقْطَلْتُ | بَمَنْأَسْوَى | تَبَيْشَ | كَدُّوْنَهُوْ
فَعُولٌ | مَفَاعِلُنْ | فَعُولٌ | مَفَاعِلُنْ

أَبْسُومٌ | طَرْدُوْنَا | مَرْنُوْ | أَبُو سَعْدِي
فَعُولٌ | مَفَاعِلُنْ | فَعُولٌ | مَفَاعِلُنْ

Singuli hîc pedes Kabdati veniunt excepta

Darba ^رأَبُو سَعْدٍ, quæ licet in fine quiescentem

non habeat, intelligitur tamen ي post vocalem
homogeneam Cesram, uti etiam و post

Dammam in fine vocis وَدَّةَ, Arudæ
locum habentis, utramque in scansione ex-
pressam vides. Non abs re erit hîc observare
discrimen inter Arudam & reliquos ejus-
dem mensuræ pedes in eo esse quod Kabda

his

his licita tantum sit, illi planè necessaria. In genere verò notandum, hujusmodi quicquam sibi præ aliis pedibus peculiare habentem Arudam vocari فصل Faṣlon *distinctionem*, sive in excessu fuerit, ut فاعلاتن Arudā Darbæ sextæ Carminis Brevis, sive in defectu, ut hīc.

Exemplum versus Thalmati
Cassati.

شَاقَّتْكَ أَجْدَا جُ سَلِيمِي بَعَا قِلْ
فَعَيْنَا كِ لَلْبَيِّنِ تَجُونِ اِنِ بِاللَّامِ مَعِ ٠

Scanfio eius.

شَاقَّتْ		كَأَحْدَا جُ		سَلِيمِي		بَعَا قِلْ
فعلن		مفاعيل		فعلون		مفاعيلن

فَعَيْنَا		كَلَلْبَيِّنِ		تَجُونِ ا		دِبْدُونِ مَعِي
فعلون		مفاعيل		فعلون		مفاعيلن

Sadra est فَعْلُنْ per Thalmam pro فَعْلُونْ.

Exemplum

Exemplum versus Tharmati.

هَاجَكَ رَبِّعَ نَارِسَ الرَّسِيمِ بِاللَّوِي
لِلْأَسْمَاءِ عَفَى آيَةُ آمُورٍ وَالْقَطَرُ

Scanfio eius.

هَاجَ		كَرَبَعْنَا		رَسْرَسْنَا		مِبْلَلُوا
فَعَل		مَفَاعِيلُنْ		فَعُولُنْ		مَفَاعِلُنْ
لِأَسْمَا		أَنْفَقَا أَا		يَهْلَسُو		رُوْلَقَطَرُو
فَعُولُنْ		مَفَاعِيلُنْ		فَعُولُنْ		مَفَاعِيلُنْ

Pro فَعُولُنْ, quod in priori exemplo, hîc Sandra est فَعْلٌ relictum ex فَعُولُنْ per Tharmam.

CAP. VII.

De Carmine المديد Almadido, seu
Extensio.

SECUNDO loco venit carmen المديد *Extensum*, cui indè nomen quod chordæ in eo ita

ita extendatur, ut singuli paxilli duabus chor-
dis interpositi sint. Ejus mensura primitiva,
juxta ea quæ suprâ tradita, est فاعلاتن
quater; sed usus constanter obtinuit,
ut, pede à fine utriusque hemistichii ablato,
ex octonaria ad senariam mensuram reduca-
tur. Arudas habet tres, Darbas verò sex.
Aruda prima Integra est, unicam habens
Darbam etiam Integram. Aruda secunda
Hadhfata tres habet Darbas; primam Kas-
ratam, secundam Hadhfatam, tertiam Ba-
tratam. Aruda tertia Hadhfata Chabnata
duas habet Darbas; unam Hadhfatam
Chabnatam, alteram Batratam.

Exemplum Darbæ ejus primæ.

يَا لَبَكْرٍ أَنْشُرُوا لِي كَلْبِيَا
يَا لَبَكْرٍ أَيَّمَنَ أَيَّنَ الْفِرَارُ

Scanfio ejus.

يَا لَبَكْرٍ	أَنْشُرُوا	لِي كَلْبِيَا
فاعلاتن	فاعلن	فاعلاتن
يَا لَبَكْرٍ	أَيَّنَّ	أَيَّمَنَ الْفِرَارُ
فاعلاتن	فاعلن	فاعلاتن

Sex

Sex pedes omnes integros hīc vides.

Exemplum Darbæ secundæ.

لَا يَغْرُرَنَّ أَمْرَاءَ عَيْشَةٍ
كُلُّ عَيْشٍ صَائِرٌ لِلزَّوَالِ

Scanfio ejus.

لَا يَغْرُرَنَّ		أَمْرَاءَ		عَيْشَةٍ
فاعلاتن		فاعلن		فاعلن

كُلُّ عَيْشٍ		صَائِرٌ		لِلزَّوَالِ
فاعلاتن		فاعلن		فاعلان

Aruda hīc est فاعلان, Darba فاعلان, utrūmq;
pro فاعلاتن, illud per Hadhfam, hoc per
Kasram.

Exemplum Darbæ tertiæ.

اعْلَمُوا أَنِّي لَكُمْ خَافِظٌ
شَاهِدٌ مَا كُنْتُمْ أَوْ غَائِبٌ

Scanfio

Scanfio ejus.

أَعْلَمُوا أَنْ	{	دَيْلَكُمْ		حَافِظُنْ
فَاعِلَاتِنِ		فَاعِلِي		فَاعِلِي

شَاهِدْنَا		كُنْتُ أَوْ		غَائِبِينَ
فَاعِلَاتِنِ		فَاعِلِنِ		فَاعِلِنِ

Et Aruda & Darba hic est فاعِلِنِ per Hadhfam pro فَاعِلَاتِنِ.

Exemplum Darbæ quartæ.

أَدِمَّا الَّذِي نَفَّاءٌ يَا قُوتُومَةَ
أَخْرَجَتْ مِنْ كَيْسٍ دِهْقَانٍ

Scanfio ejus.

أَدِمَمَذْنَلْ		فَا أَيَا		قُوتُومَتِنِ
فَاعِلَاتِي		فَاعِلِنِ		فَاعِلِنِ

أَخْرَجَتْ مِنْ		كَيْسِيَّةَ		قَائِي
فَاعِلَاتِنِ		فَاعِلِنِ		فَعِلِنِ

Darbā Batrata est فَعِلَتِنِ pro فَاعِلَاتِنِ.

Exem-

Exemplum Darbæ quintæ ex *Tarfa*.

لَلْفَتَى عَقْلٌ يَعْيشُ بِهِ
 حَيْثُ تَهْدِي سَاقَهُ قَدُمُهُ

Scanfio ejus.

لَلْفَتَى عَقْلٌ		لَنْيَعِي		شَبَّهِي
فاعلاتن		فاعلن		فعلن

حَيْثُ تَهْدِي		سَاقَهُ		قَدُمُهُ
فاعلاتن		فاعلن		فعلن

Tam Aruda hîc quàm Darba est **فَعْلَى** pro
 فاعلاتن, ablatâ chordâ levi à fine per Hadh-
 fam, elisâ insuper prima quiescente per
 Chabnam; quæ in hoc usu Ella habenda est,
 non Zehafa, ut suprâ de Kabda observavi-
 mus. Notetur affixum & vocalem suam ab-
 jicere, quod in sequentibus exemplis subin-
 de fieri videbimus,

Exemplum

Exemplum Darbæ sextæ.

رَبِّ نَارٍ بَيْتٍ أَرْمَقَهَا
تَقْضِمُ الْهِنْدِيَّ وَالْغَسَارَاةَ

Scanfio ejus.

رَبِّ نَارٍ	بَيْتٍ	أَرْمَقَهَا
فاعلا	فاعل	فعل
تَقْضِمُ	الْهِنْدِيَّ	وَالْغَسَارَاةَ
فاعلا	فاعل	فعل

Aruda in hoc ut in præcedente exemplo est

فَعْلُنْ, Darba verò Batrata فَعْلُنْ:

Sexta hæc & quinta ab *AlCesario* referuntur ad carmen البسيط, abjecto مستفعلى ab initio, & scanfâ hâc per فاعلى مستفعلى فاعلى: illâ per فَعْلُنْ, فَعْلُنْ sed hoc absque necessitate.

Zehafa hîc est Chabna in omni فاعلى

فاعلى quæ non fuerit Aruda vel Darba,
 ut & in omni فاعلاذن, sicut etiam Caf-
 fa & Shacfa præterquam in Darba. Inter
 فاعلاذن vel فاعلن قه ا & فاعلاذن قه ن
 sequentis fit Moákaba, adeò ut nunquam
 simul excidant: nam ut pes Chabnatus sit,
 & qui eum præcedit Caffatus, aut contrà
 Caffatus & qui sequitur Chabnatus, ad evi-
 tandum Dirimens majus in duobus pedi-
 bus, non permittitur; unde colligi potest ا قه
 فاعلاذن ultimi semper elidi posse, cum ن
 præcedentis فاعلن nunquam abjiciatur.
 Chabnam in فاعلان nonnulli non admitten-
 dam statuunt, alii contrarium asserunt hac
 Poetæ autoritate nixi,

كُنْتُ أَخْشَى صِرْفَ ذَلِكَ النَّوَى

فَرَمَانِي سَهْمَهَا فَأَصَابَ،

Exemplum versus Chabnati.

وَمَتَى مَا يَجِ مِنْكَ كَلَامًا

يَذْكُرُكُمْ فَيَجِبُكَ بِعَقْلٍ

Scanfio

Scanfio ejus.

وَمَعِيَ مَا | يُعِينُن | كَلَامُن
 فَعَلَاتُن | فَعَلُن | فَعَلَاتُن

يَعْكُلُن | فَيُجِبُن | كِبَعْلُن
 فَعَلَاتُن | فَعَلُن | فَعَلَاتُن

Omnes pedes ejus Chabnatos vides.

Exemplum versûs Caffari.

لَنْ يَزَالَ قَوْمُنَا مُخَصِّنِينَ
 صَالِحِينَ مَا اتَّقَوْا وَاسْتَقَامُوا:

Scanfio ejus.

لَنْ يَزَالَ | قَوْمُنَا | مُخَصِّنِينَ
 فَعَلَاتُن | فَعَلُن | فَعَلَاتُن
 صَالِحِينَ | مَتَّقُوا | وَاسْتَقَامُوا
 فَعَلَاتُن | فَعَلُن | فَعَلَاتُن

Ex quolibet فَعَلَاتُن, exceptâ Darbâ, ul-

D

simâ

timâ quiescente per Caffam rejectâ fit
فَاعِلَاتُ.

Exemplum versûs Shaclati.

لَمِنْ الدِّيَارِ غَيْرُهُنَّ
كُلُّ جَوْنِ الْمَزْنِ نَأْيِ الرَّبَابِ

Scanfio ejus.

لَمِنْ	دِيَارِ	غَيْرُهُنَّ
فَعِلَاتُ	فَاعِلَاتُ	فَعِلَاتُ
كُلُّ	جَوْنِ	الْمَزْنِ
فَاعِلَاتُ	فَاعِلَاتُ	فَاعِلَاتُ

Pro Sadra est فَعِلَاتُ per Shaclam,
in quo etiam est Moákaba respectu sequen-
tis, in proximo exemplo est Moákaba utri-
usque extremi.

لَيْتَ شِعْرِي هَذَا نَأْيُ الدِّيَارِ
مَجْتَوِبِ قَامِعِ مَسْنَعِ قَلَا قِي

Scanfio

Scanſio ejus.

لَيْتَشَعْرِي | فَلَمَّا | فَاذْيَوْمَينِ
 فاعلاتن | فاعلمن | فاعلاتن
 بَجْنُوبِ | فاعلمن | مُتَلَقِّي
 فَعَلَات | فاعلمن | فاعلاتن

CAP. VIII.

De Carmine المبسوط Albasito, seu *Expanso*.

Tertium & ultimum primi Circuli genus
 est carmen المبسوط, *Expansum*; ita di-
 ctum, quod in principio pedum ejus chordæ,
 in fine paxilli extendantur, cujus mensura est
 مبسوط فاعلمن quater. Versus modò octo-
 narius modò senarius in usum venit: in quo
 diversitatis (quæ hujus circuli præcipua est
 passio) quiddam à prioribus observari po-
 test, cum pedum diminutio, quæ hîc licita
 est, in carmine Extenso necessaria sit, in
 Longo verò omnino prohibita. Versus O-
 ctonarius Arudam unicam habet Chabnatam,
 Darbas vero duas, Chabnatam pri-
 mam,

PROSODIA

mam, Kat'atam alteram, adeoque literarum suarum numerum integrum nunquam servat. Senario duplex est Aruda; prima integra, cui tres sunt Darbæ; una Dhailata, altera Nuda, tertia Kat'ata: Aruda secunda Kat'ata unicam habet Darbam pariter Kat'atam. Ultima hæc versûs species, Arudam & Darbam simul Kat'atas habens vocatur مَحَلَّعٌ Mochallaon, *Tralata*. Aruda Kat'ata, ut *AlChalilo* placet, non conjungitur nisi cum Darba Kat'ata, sed *AlCesani* adductis Poetarum exemplis contrarium asserit.

Exemplum Darbæ primæ versûs Octonarii, è *Zahiro*.

يَا حَارِلَا أَرْمِيَنَّ مِنْكُمْ بِدَاهِيَةٍ

لَمْ يَلْقَهَا سَوْقَةٌ قَبْلِي وَلَا مِلَّتِي

يَا حَارِلَا	أَرْمِيَنَّ	مِنْكُمْ	بِدَاهِيَةٍ
مستفعلين	فاعلين	مستفعلين	فاعلين

لَمْ يَلْقَهَا	سَوْقَةٌ	قَبْلِي	وَلَا	مِلَّتِي
مستفعلين	فاعلين	مستفعلين	فاعلين	مستفعلين

Chabna

Chabna hîcin Aruda & Darba, quibus necessaria est, id eò Zehafa esse definit, ac Ellæ naturam assumit, quod de eadem in Carmine Extenso, & de Kabda in Longo jam monuimus: quæ porro sunt hujusmodi in sequētibus, studiosis observanda relinquimus.

Exemplum Darbæ ejus secundæ.

قَدْ أَشْهَدُ الْغَارَةَ السَّعْوَاءُ كُحْمَلْنِي
جُرُونَاءُ مَعْرُوقَةُ اللَّحْمَيْنِ سِرْحَانِي

Scanfio ejus.

قَدْ أَشْهَدُ | غَارَتَش | سَعْوَاءُ | كُحْمَلْنِي
مستفعِلن | فاعلن | مستفعِلن | فعلن
جُرُونَاءُ | مَعْرُوقَتُ | لَحْمَيْنِ | سِرْحَانِي
مستفعِلن | فاعلن | مستفعِلن | فعلن

Exemplum Darbæ primæ Senarii.

إِذَا نَمَنا عَلَي مَنا حَيْلَتِ
سَعْدُ بْنُ زَيْدٍ وَعَمْرًا مِنْ تَمِيمٍ

Scanfio ejus.

اَدْنَانُ مَ	فَاعَلِي	مَا خَيَّلَتْ
مُسْتَفْعَلِي	فَاعَلِي	مُسْتَفْعَلِي

سَعْدُ قَنَزِي	نَكْوَمَ	رَتَمْتَمِيمَ
مُسْتَفْعَلِي	فَاعَلِي	مُسْتَفْعَلِي

Darba hæc مُسْتَفْعَلَانِ, litera quiescente in fine aucta, est pro مُسْتَفْعَلَانِ per Edhālam seu Dhailam, unde nobis Dhailata dicitur. Hujusmodi Darba, aliquid sibi præ reliquis pedibus peculiare habens, (sive fuerit in excessu, ut hîc, sive in defectu, ut مُسْتَفْعَلَانِ Darba tertia carminis Perfecti) appellatur غَايَة Gáyaton, *Extremitas*.

Exemplum Darbæ ejus secundæ.

مَا نَا وَقَوِي عَلِي رَدِّعَ عَفِي
مُخَلَوِّقَ نَارِسِ مُسْتَفْعَلِي

Scanfio

Scanfio ejus.

مَا نَأْوُقُو	فِيهِدِي	رَبُّعَنَفِي
مستفعِلن	فاعِلن	مستفعِلن
تَخْلُوْلَقْن	نَارِهْن	مُسْتَعْجِن
مستفعِلن	فاعِلن	مستفعِلن

Exemplum Darbæ ejus tertiæ.

هَبْرُوا مَهَا اِنَّمَا مِيْعَانُكُمْ

يَوْمَ الدَّلَالَةِ بَطْنُ الْوَانِي

Scanfio ejus.

مَسِيرُومِيْعَا	اِنَّمَا	مِيْعَانُكُمْ
مستفعِلن	فاعِلن	مستفعِلن
يَوْمَ مَثَلَا	بِنَا اِبْطَ	دَلَّوَانِي
مستفعِلن	فاعِلن	مستفعِلن

Exemplum Darbæ ejus quartæ, five
versus tralati.

مَا هَيْجَ الشَّوْقُ مِنْ أَطْلَالٍ

أَضَحَّتْ قِفَارًا كَوَحِي الْوَاحِي

مَا هَيْجَ شَّوْقُ	أَطْلَالٍ

مستفعلين	فاعلن	مفعولن

أَضَحَّتْ قِفَارًا	كَوَحِي الْوَاحِي

مستفعلين	فاعلن	مفعولن

In hoc carminis genere Zehafa est in quolibet
bet *Chabna* & *Taya* & *Chabla*; sed, ut *Alchalilo* placet,
Chabla illicita est in *Aruda* carminis *Jazati*
five *Senarii*: licita etiam est *Chabna* in quolibet
libet *مفعولن* seu *فاعلن*.

Exemplum versus Chabnati.

لَقَدْ خَلَّتْ حَقْبٌ صُرُوفُهَا عَجَبٌ

فَأَحْدَثَتْ غَيْرًا وَأَعْقَبَتْ نَوْلًا

Scanfio

Scanfio ejus.

لَقَدْ مَنَعْتَ | حَقْبِينَ | صُرُوفَهَا | عَجَبِينَ
 مفاعِلن | فَعَلَن | مفاعِلن | فَعَلَن
 فَأَحَدُكُم | غَيْرِن | وَأَعْقَيْتَ | نَوَلَن
 مفاعِلن | فَعَلَن | مفاعِلن | فَعَلَن

Exemplum versus Tayati.

ارْتَحَلُوا غَدَوَةً فَأَنْطَلَقُوا بُكْرًا
 فِي زَمَرٍ مِنْهُمْ يَتَّبِعُهَا زَمَرٌ

Scanfio ejus.

ارْتَحَلُوا | غَدَوَةً | فَأَنْطَلَقُوا | بُكْرًا
 مفعِلن | فاعِلن | مفعِلن | فاعِلن
 فَيَزُمُرُن | مِنْهُمْ - و | يَتَّبِعُهَا | زَمَرٌ
 مفعِلن | فاعِلن | مفعِلن | فاعِلن

Quatuor pedes hęc habentur Tayati.

Exemplum

Exemplum versus Chablatis.

وَزَعَمُوا أَنَّهُمْ لَقِيَهُمْ رَجُلٌ
فَأَخَذُوا مَالَهُ وَضَرَبُوا عُنُقَهُ ۖ

Scanfio ejus:

وَزَعَمُوا	أَنَّهُمْ	لَقِيَهُمْ	رَجُلٌ
فَعَلَعْنِ	فَاعَلَنْ	أَفَعَلَنْ	فَعَلَنْ
فَأَخَذُوا	مَالَهُ	وَضَرَبُوا	عُنُقَهُ
فَعَلَعْنِ	فَاعَلَنْ	فَعَلَنْ	فَعَلَنْ

Exemplum versus Senarii Chabnati
Dhailati.

قَدْ جَاءَكُمْ أَنتَكُمْ يَوْمًا إِنْ
مَا نَقَمْتُمُ الْمَوْتَ سَوْفَ تَقْبَعْتُونِ

Scanfio ejus.

قَدْ جَاءَكُمْ	أَنْتَكُمْ	يَوْمًا إِنْ
مَسْطَفَعَلَنْ	فَاعَلَنْ	مَسْطَفَعَلَنْ
مَا نَقَمْتُمُ		

مَا نَفَعْتُمْ	مَنْ تَسُوْ	فَتَبَعْتُوْنَ
مستفعِلن	فاعلن	مفاعِلان

Exemplum versûs Tayati Dhailati.

يَا صَاحِبَ قَدْ أَخْلَقْتَ أَسْمَاءَ مَا

كَأَدَّتْ قَمِيَّتِكَ مِنْ حُسْنِ وَصَالٍ ❖

Scanfio ejus.

يَا صَاحِبَ قَدْ	أَخْلَقْتَ	أَسْمَاءَ مَا
مستفعِلن	فاعلن	مستفعِلن

كَأَدَّتْ قَمِيَّتِكَ	مِنْ حُسْنِ وَصَالٍ	❖
مستفعِلن	فاعلن	مفاعِلان

Exemplum versûs Chablati Dhailati.

هَذَا مُقَامِي قَرِيبًا مِنْ أَخِي

كُلَّ أَمْرٍ قَائِمٍ مَعَ أَخِيَةِ ❖

Scanfio

Scansio ejus.

هَذَا مَقَا		مِيقَرِي		بِنْمَنَاخِي
مفاعِلن		فَاعِلَمَن		مستفعلن
كَلَمَرَان		قَائِمَن		مَعَاخِيه
مستفعلن		فَاعِلَن		فَعَلَمَان

Exemplum versus tralati Chabnati,
seu Cablati.

أَصْبَحْتُ وَالشَّيْبُ قَدْ عَلَاذِي
يَنْعُو حَتِيمًا إِلَيَّ الْخَصَابِ:

Scansio ejus.

أَصْبَحْتُوْش		شَيْبَقْد		عَلَاذِي
مفعلة فعلن		فَاعِلَن		فَعُولَن
يَنْعُو حَتِي		تَنَائِل		خَصَابِي
مستفعلن		فَاعِلَن		فَعُولَن

Si quis jam Zehafarum omnium, quæ in
hæc tribus carminum generibus reperiun-
tur,

tur, inter se comparationem instituere velit, plurimas earum nominibus solùm diversas, re ipsa, circuli totius ratione habita, planè easdem esse inveniet; quod hoc modo demonstratur. Kabda utriusque pedis carminis Longi, recidit in Shaclam Extensi: cum enim initium Extensi, seu primi pedis ejus فاء-لاتن prima chorda levis cum ultima chorda levi pedis quinqueliterي فاولن carminis Longi in circulo coincidat, (quod Schema superius positum intuenti facilè patebit) perinde erit an ex illo secunda quiescens per Chabnam, an ex hoc quinta per Kabdam abjiciatur; eâdem ratione septima quiescens dicti pedis فاعلاتن, cum quintâ sequentis pedis carminis Longi مغايعيلن eundem in circulo locum occupare deprehendetur, ac proinde Caffam illius Kabdæ hujus respondere, ex Chabna autem & Caffa simul junctis fit Shacla, unde constat propositum. Pari methodo (quod studiosorum examini relinquimus) Kabdam utriusque pedis carminis Longi in utriusque pedis Expansi Chabnam recidere ostendi potest; item Caffam Longi, in Chabnam pedis quinqueliterي carminis Extensi, & Tayam Expansi; Chabnam utriusq; pedis carminis

Ex-

Extensi, in Tayam septiliteri, Chabnam
verò quinqueliteri carminis Expansi; Caf-
sam denique Extensi, in Chabnam pedis se-
ptiliteri Expansi.

Locus hic postulat ut de carmine Tograi,
quod nunc damus, nonnihil dicatur: perti-
net enim illud ad genus Expansum, & qui-
dem ad primam ejus speciem, quæ Arudam
& Darbam pariter Chabnatas habet, hac
mensura, مستفعّلن فاعلن مستفعّلن فعّلن،
مستفعّلن فاعلن مستفعّلن فعّلن.

Ea in versu ejus secundo exactè observa-
tur, cujus hæc est scansio:

مُجْدِي يَا خِي رَفُوءٌ ۖ يَا وُلْدُ شَرْعِنْ

وَشَشْمَسْرَأْ ۖ ضَبْحًا ۖ شَشْمَسِطْ طَافِلِي

Nec quenquam movere debet quòd litera
quiescens in fine versus nulla cernatur, quam
hic in Scansione exhibuimus, cum versus
quiescente terminari semper intelligatur;
quæ, pro ratione vocalis ultimæ, est vel ا,
vel ي, vel و, ut suprà aliquoties dictum.

Zehafam in toto carmine haud aliam
præter

præter Chabnam reperire est, cuius exemplum primi versus pes primus exhibet; ubi literâ secundâ quiescente elisâ pro مستفعلين habetur مفاعلين, ut hæc sit eius scansio:

أَصَالْتَرُ رَائِضًا تَنْيَعِلُ خَطَايَ

وَحَلِيئَلُ فَضْلًا تَنْيَلِدُنْ عَطَايَ

Literas ي & quiescentes, etiam in medio versus, post affixum & latentes aliquoties deprehendimus, ut in versu quarto مَنَامَا; ubi

versus postulat مَنَامَاهُ: ne quis autem Tayam subesse suspicetur ratio duplex est; prima, quòd ea non aliàs in toto poemate (quod observare licuit) occurrat; altera, quod hoc sæpius accidat ubi Tayæ non est locus, ut v. 10. مَمَثَلَا v. 38. لَعَلَّة (si eam lectionem

sequamur) & مَنَ قَبَلَا & أَقْرَانَا v. 45. لَعِينَا &

v. 54. كَلَّة in quibus omnibus vel Caffa, contra huius versus leges, admittenda est, vel quiescens in fine subintelligenda.

Finales ي & م quiescentes in affixis هم & دي

دي

ي, postulante id metro, vocales assumunt; illa, pro vocali præcedente, Dammam vel Cesram, post quas literæ quiescentes homogeneæ و & ي plerumque delitescunt, hæc

Fatham: ut بِدَوِّهِمْ v. 25. دَقَّصْرُ v. 38. &

alia hujusmodi, عَلَانِي v. 46. دَفْسِي v. 41.

Monendum præterea legendum esse v. 50.

وَكُنْ (quod versus non fert) أَوْ كُنْ pro idque ex MSS. fide, uti seriùs (operis typographicis jam absolutis) deprehendimus; ideòque in versione pro *aut esto* supponendum & *esto*. In aliis summa cum religione leges carminis ubique observantur. Mirari autem satis nequeo (ut hoc obiter adjiciam) cujusdam temeritatem, qui, Poeseos Arabicæ doctrinâ explicandâ satis infelicitè sibi susceptâ, affirmare ausus est se diligenter observâsse in Carmine Tograi eum in quolibet hemistichio posuisse 14 consonantes mobiles & 10 quiescentes, De motis verum est, cùm enim quodlibet hemistichium 14 syllabis constet, singulis verò syllabis literam motam inesse necesse sit, totidem motas hemistichium habere liquet. De quiescentibus etiam verum esset, si mensura hujus

hujus **مر** *Maris*, (ut loquuntur *Arabes*) seu carminis generis **مستعمل على فاعلى** integrā servaretur; sed cū Aruda & Darba, ex legibus jam positis, per totum Poema Chabnatæ sint, i. e. quiescente secundā privatæ, necesse est ut in quovis hemistichio una saltem litera ex hoc numero decedat: præterea cū in reliquis etiam pedibus Chabna sit licita, fieri potest ut vel una vel duæ vel etiam tres præterea quiescentes ex dicto numero desiderentur; ut in versu quinto, in cujus utrolibet hemistichio haud plures quā sex, vel (si in fine vocis **اليمه** utrobique **ي** quiescens latere concipiatur) ad summum septem quiescentes habentur.

CAP. IX.

De Carmine **الوافر** Alwátero, seu *Exuberante*.

Absolute jam ope Divinā circulo primo, eādem freti secundum aggredimur; cujus primum genus est **الوافر** *Exuberans*, ob literarum ejus motarum copiam sic appellatum: quippe quòd ex 42 literis, quæ totum
E ejus

ejus circuli ambitum complent, 30 motæ sint; vel, quod eodem recidit, in singulis ejus pedibus septiliteris quinque dentur literæ motæ.

Hujus Carminis mensura ex pede مفاعلاتن sexies repetito constat: ea autem (quoad pedum suorum numerum) aliquando integra servatur, aliàs detracto ex utrôque hemistichio pede minuitur; unde versus hujus generis alii sunt senarii, alii quaternarii. Senario Aruda unica est Katfata, Darbam habens sibi similem. Quaternario itidem Aruda est unica sana, cui Darbæ competunt binæ, prima sana, altera Asbata.

Exemplum versus Senarii, ex *Amrio'l-Kaifo*.

لَنَا غَنَمٌ نُسَوِّفُهَا غَزَارٌ
كَأَنَّ قُرُونٌ جَلَّتْهَا الْعَصِيُّ

Scanfio ejus.

غَزَارُنْ		نُسَوِّفُهَا		لَنَا غَنَمُنْ
مفعولن		مفاعلاتن		مفاعلاتن
عَصِيَّوْ		نَجَلَّتْهَا		كَأَنَّ قُرُونْ
مفعولن		مفاعلاتن		مفاعلاتن

Exemplum

Exemplum Darbæ primæ quaternarij.

لَقَدْ عَلِمْتُمْ رُبَيْعَةُ اَنْ جَبَلَكِ وَاِهْنُ خَلَقْ

Scanfio ejus.

لَقَدْ عَلِمْتُمْ | رُبَيْعَةُ اَنْ | جَبَلَكِ وَاِهْنُ | خَلَقْ
مفاعلاتن | مفاعلاتن | مفاعلاتن | مفاعلاتن

Observetur particulam اَنْ dissyllabam hîc ita dividi, ut syllaba ejus una ad hemistichium prius, altera ad posterius pertineat.

Exemplum Darbæ ejus secundæ.

اُعَاتِبْهَا وَاَمْرُهَا فَتَعْصِيْنِي وَتَعْصِيْنِي

Scanfio ejus.

اُعَاتِبْهَا | وَاَمْرُهَا | فَتَعْصِيْنِي | وَتَعْصِيْنِي
مفاعلاتن | مفاعلاتن | مفاعلاتن | مفاعلاتن

Zehafa ejus in quolibet مفاعلاتن, excepto eo quod Darbæ locum tenet, est Asba, & Akla, & Nakfa, sed ex *AlChalili* senten-

tia Akla non habet locum in Aruda quaternarii: Sadra variè afficitur, cùm aliàs Adbata, aliàs Akfara, aliàs Jammata veniat. Inter مفاعيلن & ن pedis Asbati مفاعيلن est Moákaba.

Exemplum versus Asbati.

إِنَّا لَمْ نَسْتَطِعْ شَيْئاً فُدَعُوهُ
وَجَاوِزُهُ إِلَى مَا نَسْتَطِيعُ

Scanfio ejus.

إِنَّا لَمْ نَسْ		نَطْعُ شَيْئَانِ		فُدَعُوهُ
مفاعيلن		مفاعيلن		فعلون
وَجَاوِزُهُ		إِلَى مَا نَسْ		نَطْعُو
مفاعيلن		مفاعيلن		فعلون

Exemplum versûs Aklati.

مَنَازِلُ لِقَرَّتْنَا قِفَارُ
كَأَنَّمَا رَسُمُهَا سَطُورُ

Scanfio

Scanfio ejus.

مَنَارُ الْمَن		لِفَرَقْنَا		قَفَارُنْ
مفاعِلن		مفاعِلن		فَعولن

كَانَمَا		رُسُومَهَا		مُطُورُنْ
مفاعِلن		مفاعِلن		فَعولن

Exemplum versûs Nakfati.

لِسَلَامَةٍ دَارٌ بِحَفِيرٍ
 كِبَاقِي الْخَلْقِ السَّجَفِ قِفَارٌ،

Scanfio ejus.

لِسَلَامٍ		تَدَارَدَ بِن		حَفِيرُنْ
مفاعِلن		مفاعِلن		فَعولن

كِبَاقِلُخْ		لُقُسُسُ سَجَفِ		قِفَارُو
مفاعِلن		مفاعِلن		فَعولن

Exemplum versus Adbati.

أَنْ ذَرَكِ الشَّيْءَ بَدَا رِقْمٌ
تَجَنَّبَ جَارَ بَيْتِهِمِ الشَّيْءُ

Scanfio ejus.

أَذْنَرَكِشْ		شَتَا بَدَا		رِقْمٌ وَمِنْ
مَفْعَلَتْنِ		مَفَاعِلَتْنِ		فَعُولَتْنِ
تَجَنَّبَجَا		رَبِيعَتِهِمِ		شَيْءٌ أَوْ
مَفَاعِلَتْنِ		مَفَاعِلَتْنِ		فَعُولَتْنِ

Exemplum versûs Kasmati.

مَا قَالُوا لَنَا هَدَنَّا وَلَا كُنْ
فَفَاحَشْ أَمْرُهُمْ وَأَدُّوا بِهِمْ حَرْجٌ

Scanfio ejus.

مَا قَالُوا		لَنَا هَدَنَّا		وَلَا كُنْ
مَفْعُولِي		مَفَاعِلَتْنِ		فَعُولَتْنِ
فَفَاحِشَامْ				

تَفَاحِشَامٌ		رُهِمُواذَوٌ		بِهَجْرِي
مفاعلتن		مفاعلتن		فَعُولَن

Exemplum versus Akfati.

لَوْلَا مَلِكٌ رُوفٌ رَحِيمٌ
قَدَارُكُنِي بِرَحْمَتِهِ هَلَكْتُ:

Scanfio ejus:

لَوْلَا مَلِكٌ		لَكُنْ رَافِقٌ		رَحِيمٌ
مفعول		مفاعلتن		فَعُولَن
قَدَارُكُنِي		بِرَحْمَتِهِ		هَلَكْتُ
مفاعلتن		مفاعلتن		فَعُولَن

Exemplum versus Jammati.

أَدَّتْ خَيْرٌ مِنْ رَكْبِ الْمَطَايَا
وَأَكْرَمَهُمْ أَبَا وَخْأَ وَأُمَّاءَ

E 4

Scanfio

Scanfio ejus.

أَتَخَيَّ		رَمَرَكَيْلَ		مُطَايِبَا
فاعِلن		مفاعِلتن		فَعولن
وَأكْرَمَهُم		أَبْنُواخَمَن		وَأَمَمَن
مفاعِلتن		مفاعِلتن		فَعولن

CAP. X.

De Carmine الكامل AlCamelo, seu
Perfecto.

Secundi Circuli carminis genus secundum
est الكامل *Perfectum*, ob perfectionem
pedum suorum, quam nonnunquam obti-
net, ita dictum; vel quod in aliquo ejus ver-
su pes مفاعِلن perfectè veniat oportet,
quo ab aliis generibus distinguatur: eo au-
tem sexies repetito mensura ejus absolvi-
tur. Versus ejus, ut præcedentis generis, vel
senarii sunt vel quaternarii. Senario Arudæ
sunt duæ; altera Sana, cui Darbæ sunt tres,
prima Sana, secunda Kat'ata, tertia Hadhdha-
ta Damrata; alii (præter *AlChalilum* & *Al-
Achfaslum*) quartam addunt Hadhdhatam,
quæ

quæ si admittatur, ante tertiam Hadhdhata-
tam Damratam ponenda erit. Aruda secun-
da Hadhdhata est; cui duæ competunt Dar-
bæ, prima Hadhdhata, secunda Hadhdhata
Damrata. Quaternario Aruda unica est sana,
cui Darbæ quatuor, Rastata, Dhailata, Nu-
da, & Kat'ata.

Exemplum Darbæ primæ senarii:

وَإِنْ أَصْحَوْتُ فَمَا أَقْصِرُ عَنْ دُنْيٍ
وَكَمَا عَلِمْتُ شَمَائِلِي وَتَكَرَّرِي

Scanfio ejus.

وَإِنْ أَصْحَوْتُ	فَمَا أَقْصِرُ	عَنْ دُنْيٍ
مفاعلهن	مفاعلهن	مفاعلهن
وَكَمَا عَلِمْتُ	شَمَائِلِي	وَتَكَرَّرِي
مفاعلهن	مفاعلهن	مفاعلهن

Versus hic undiquaque, tum quoad pedes
tum quoad literas, integer est; cum in gene-
re præcedente dentur versus quoad pedes
quidem sed non quoad literas integri.

Exemplum

Exemplum Darbæ ejus secundæ.

وَأَنَّ أَعْوَدَكَ عَمَّهُنَّ فَادَّةٌ
 نَسَبٌ يَرْيِدُ كَى عِنْدَهُ خَبَالًا

Scanfio ejus.

وَأَنَّ أَعْوَدَكَ	عَمَّهُنَّ	فَادَّةٌ
مفععلن	مفععلن	مفععلن
نَسَبٌ يَرْيِدُ	كَى	عِنْدَهُ خَبَالًا
مفععلن	مفععلن	مفععلن

Exemplum Darbæ ejus tertiæ.

لَمَنِ الدِّيَارُ بِرَأْمَتَيْنِ فُعَاقِلِ
 نَرَسَتْ وَغَيْرَ آيَهَا الْقَطْرُ

Scanfio ejus.

لَمَنِ الدِّيَارُ	بِرَأْمَتَيْنِ	فُعَاقِلِ
مفععلن	مفععلن	مفععلن
نَرَسَتْ	وَعَيْرَ	آيَهَا الْقَطْرُ
مفععلن	مفععلن	مفععلن

قَطَرُوْ		يَرَأَيْهَـنَّ		تَرَسْتَوْغِيْ
فَعَلْنَ		مَتَفَاعَلْنَ		مَتَفَاعَلْنَ

Exemplum Darbæ ejus quartæ.

مِمَّنْ عَفَتْ وَمَحَا مَعَارِفَهَا
هَظْلٌ أَجَشٌّ وَبَارِحٌ كَرِبٌ.

Scanfio ejus.

رَفَهَا		وَمَحَا مَعَا		مِمَّنْ عَفَتْ
فَعَلْنَ		مَتَفَاعَلْنَ		مَتَفَاعَلْنَ
تَرَبُّوْ		شُوبَارِحْنَ		هَظْلَنَا جَشْ
فَعَلْنَ		مَتَفَاعَلْنَ		مَتَفَاعَلْنَ

Exemplum Darbæ ejus quintæ.

وَلَا تَشْجَعُ مِنْ أَسَامَةِ إِنْ
دُعِيَتْ ذُرَابٌ وَلَجَّ فِي الدُّعْرِ.

Scanfio

Scanſio ejus.

وَلَا تَمَاشْ	جَعَمْنَا سَا	مَعَانْ
مفعاعلن	مفعاعلن	فعلبن
نُعَيْتَنَّا زَا	لَوْ تَجْجِفُنْ	نُعْرِي
مفعاعلن	مفعاعلن	فعلن

Exemplum Darbæ primæ quaternarii.

وَلَقَدْ سَبَقَتْهُمْ إِلَى
قَلَمٍ نَزَعَتْ وَأَتَتْ آخِرَ:

Scanſio ejus.

وَلَقَدْ سَبَقَتْ	لَهُمُ الْإِلَى	يَقْلَمُ نَزَعَتْ	تَوَاتَتْ آخِرَ
مفعاعلن	مفعاعلن	مفعاعلن	مفعاعلن

Eadem hîc observatio quæ in versu Darbæ primæ quaternarii generis præcedentis; cernis enim ultimam syllabam dictionis إِلَى ad hemistichium posterius referri, cùm reliquâ ejus parte claudatur prius. Notetur etiam literam م in affixo هَم vocalem Damnam adſciſcere, poſt eam verò literam و quiescentem

quiescentem latere, juxta ea quæ paulo supra tradidimus, ubi de carmine Tograi verba fecimus.

Exemplum Darbæ ejus secundæ.

جَدْتُ يَكُونُ مَقَامُهُ
أَبَدًا بِمُخْتَلَفِ الرِّيحِ

Scanfio ejus.

جَدْتُ يَكُونُ | مَقَامُهُ | أَبَدًا | بِمُخْتَلَفِ | الرِّيحِ
متفاعلي | متفاعلي | متفاعلي | متفاعلي | متفاعلي

Exemplum Darbæ ejus tertiæ.

وَإِنَّا أَفْعَرْتُ فَلَا تَكُنْ
مُتَخَشِّعًا وَتَجَمُّلِي

Scanfio ejus.

وَإِنَّا أَفْعَرْتُ | فَلَا تَكُنْ | مُتَخَشِّعًا | وَتَجَمُّلِي
متفاعلي | متفاعلي | متفاعلي | متفاعلي

Exemplum

Exemplum Darbæ ejus quartæ.

وَأَنَا هُمْ فَكُرُوا الْإِسَاءَةَ
أَكْثَرُوا الْحَسَنَاتِ.

Scanfio ejus.

وَأَنَا هُمْ | أَنْ كُرُوا | الْإِسَاءَةَ | حَسَنَاتِي
مَتَفَاعِلُنْ | مَتَفَاعِلُنْ | مَتَفَاعِلُنْ | فَعْلَاتُنْ

In hoc etiam exemplo posterioris hemistichii initium in mediam vocem incidit.

Edmara hîc, ut & Wakfa & Chazla, Zehafa, seu licita est, in quovis مَتَفَاعِلُنْ seu فَعْلَاتُنْ vel مَتَفَاعِلَاتُنْ. Edmara etiam in quovis فَعْلَاتُنْ, denique inter س & ف pedis Damrati مَسْتَفْعِلُنْ est Moababa. Taya absque Edmara non admittitur, ne quinque literæ motæ, nullâ quiescente interpositâ, concurrant.

Exemplum

Exemplum versus Damrati, ex *Antara Abbas*.

اَتِيْ اَمْرُوْ مِنْ خَيْرِ عَيْسٍ مِّنْصَبًا
شَطْرِيْ وَاحْمِيْ سَائِرِيْ بِالْمَنْصَلِ

Scanfio ejus.

اَتِيْ اَمْرُوْ اَنْ	مِّنْ خَيْرِ عَيْسٍ	مِّنْ مِّنْصَبًا
مستفعِلن	مستفعِلن	مستفعِلن
شَطْرِيْ وَاَحْمِيْ	سَائِرِيْ	بِالْمَنْصَلِ
مستفعِلن	مستفعِلن	مستفعِلن

Exemplum versus Wakfati.

يَنْبَغِيْ مِنْ حَرِيْمَةٍ بِسَيِّفَةٍ
وَرَمَّةٍ وَنَبْلَةٍ وَنَحْتَةٍ

Scanfio ejus.

يَنْبَغِيْ	مِنْ حَرِيْمَةٍ	بِسَيِّفَةٍ
مفاعِلن	مفاعِلن	مفاعِلن

وَرَمَّةٍ وَنَبْلَةٍ وَنَحْتَةٍ

وَرَّحَهِـي	وَدَبَلْهِي	وَوَحْتَمِي
مفاعِلن	مفاعِلن	مفاعِلن

Exemplum versus Chazlati, vel, ut alii
efferunt, Jazlati.

مَنْزِلَةٌ صَمَّ صَدَاها وَعَفَّتْ
أَرْسَمَهَا إِنْ سَيَّلَتْ لَمْ تُجِبْ

Scanfio ejus.

مَنْزِلَتْنِ	صَمَّصَدَا	هَاوَعَفَّتْ
مفتعلن	مفتعلن	مفتعلن
أَرْسَمَهَا	إِنْ سَيَّلَتْ	لَمْ تُجِبْـي
مفتعلن	مفتعلن	مفتعلن

Hic verbum Jezmatum جَمَّ, metro exigente, Cesram loco Jezmæ assumit. Hac tria exempla ex genere carminis *Perfecti* esse, ex eo dignoscitur, quod pes integer مفاعِلن in eodem Poëmæ cum singulis eorum reperiat: quæ differentia inter hujus generis versus Zehafam passos, & carminis الرحز السروع & الرحز

Exemplum

Exemplum versus Damrati Raflati.

وَعَرَّرْتَنِي وَزَعَمْتَ أَنَّكَ
لَا بَيْنَ فِي الْصَّيْفِ قَامِرٌ،

Scanfio eius.

وَعَرَّرْتَنِي | وَزَعَمْتَ أَنَّكَ | فَصَصِيغْتَامِرٌ
مفعولن | مفعولن | مفعولن | مستفعلان

Exemplum versus VVakfati Raflati.

وَلَقَدْ شَهِدْتُ وَقَابِئَهُ
وَوَقَلْتَهُ إِلَى الْمَقَابِرِ،

Scanfio eius.

وَلَقَدْ شَهِدْتُ | وَوَقَلْتَهُ | إِلَى الْمَقَابِرِ
مفعولن | مفعولن | مفعولن | مفعولان

F

Exemplum

Exemplum versus Chazlati Raflati.

صَفُّوْا عِزِّي أَتَيْتُكَ أَنْ فِي
أَيْدِيكَ حِدَّةٌ حِينَ يَكْلِمُ.

Scanfio eius:

صَفُّوْا عِزِّي | ذَكَرْتُكَ | حِينَ يَكْلِمُ
مفعولن | مفعولن | مفعولن

Exemplum versus Damrati Dhailati.

وَأَنَا آغْتَبْتُ طَعْنًا أَوْ أَبْتَاءْتُ.

حَدَّثْتُ رَبَّ الْعَالَمِينَ.

Scanfio eius.

وَأَنَا غَتَبْتُ | قَاتَوْتُ | بَلَّغْتُ
مفعولن | مفعولن | مفعولن

Exemplum versus VVakfatī Dhailati.

مَحَبَّتِ الشَّقَاءِ عَلَيْهِمَا

وَهُمَا لَهُ مَيِّسَرَانِ.

Scanfio

Scanfio eius.

كُتِبَتْ شِقَا | أَعْلِيَتْهَا | وَهَمَّ أَلَهُو | مَيَّسُ سُرَان
مَفْعَالُن | مَفْعَالُن | مَفْعَالُن | مَفْعَالُن

Exemplum versus Chazlati Dhailati.

وَأَجِبْنِ أَخَاكَ إِنْ أَدْعَاكَ
مُعَالِنَا غَيْرُ مُخَافٍ ❖

Scanfio eius:

وَأَجِبْنَا خَا | كَانَ أَدْعَا | كَمُعَالِنُن | غَيْرُ مُخَافٍ
مَفْعَالُن | مَفْعَالُن | مَفْعَالُن | مَفْعَالُن

Exemplum senarii Damrati Kat'ati.

وَإِنَّا أَفْتَقَرْتُ إِلَى الدَّخَائِرِ لَمْ نُجِدْ
نُحْرًا يَكُونُ كَصَالِحِ الْأَعْمَالِ ❖

Scanfio ejus.

وَأَنْفَتَقَرَّ		قَالَذَنْحَا		بِرْلَمْتَجَنِّ
مُتَّفَاعِلُنْ		مُتَّفَاعِلُنْ		مُتَّفَاعِلُنْ
نُحَرَّقِيكُو		ذُكْصَالِحُنْ		أَعْمَالِي
مُسْتَفْعِلُنْ		مُتَّفَاعِلُنْ		مَفْعُولُنْ

Exemplum quaternarii ejusdem.

وَأَبُو الْجَلَيْسِ وَرَبَّ كَعْبَةَ فَارِغٌ مُشْغُولٌ ❖

Scanfio ejus.

وَأَبَاَجَلَيْ		سُورَبِكْعَ		بَتَفَارِغُنْ		مُشْغُولُو
مُتَّفَاعِلُنْ		مُتَّفَاعِلُنْ		مُتَّفَاعِلُنْ		مَفْعُولُنْ

Extat etiam Exemplum versus Perfecti
quinarium, ejus qui dixit:

لَيْسَ الصَّيِّ بِجَادٍ فِي الرَّصَدِ
مَلَقِي غَيْرَ نِي مَوْيِ ❖

Scanfio

Scanſio ejus.

لَمْ يَصْبِي		يُبْجَابِضْ		صَحْرَامَلَفْ
مَتَفَاعِلُنْ		مَتَفَاعِلُنْ		مَسْتَفْعَلُنْ

قَنَعِيْرَفِي		مَهْدِيْنْ
مَسْتَفْعَلُنْ		فَعْلَمَنْ

Pedem quintum poſuit Hadhdhatum Dam-
raturum, ſed hujusmodi quàm pauciſſima
ſunt.

Reſtat ut licentias Poeticas in utroque
carminis genere hujus circuli inter ſe confe-
feramus: eæ autem in verſu Exuberante ſunt
Asba, & Akla, & Nakſa, in Perfecto Ed-
mara, & Wakſa, & Chazla, quarum ſingu-
læ priores cum poſterioribus ſingulis coin-
cidunt. Asba ſiquidem Exuberantis in Ed-
maram Perfecti, Akla in Wakſam, Nakſa
denique illius in Chazlam hujus recidit: quæ
ad alia feſtinantes ſtudioſis accuratiùs per-
pendenda relinquimus.

CAP. XI.

De Carmine **الهرج** Alházajo, seu
Cantilena.

Circulos priores duos secundo Numine
emenſi ad tertium accedimus, ubi pri-
mum ſe offert Carmen **الهرج** ob *minuritionem*
vel *reciprocationem* vocis ita dictum:
Latinè *Cantilenam*, Barbarè *Madrigale*, indi-
gitavit Guádagnolius. Originali ſuâ menſu-
râ pedem **مفاعيلن** ſexies iteratum comple-
ctitur, quam pedibus binis demptis, ex u-
troque hemiſtichio uno, ad quaternariam
redegit Poetarum uſus. Arudam unicam
habet ſanam; Darbas duas, priorem ſanam,
Hadhfatam alteram.

Exemplum Darbæ ejus primæ, ex *Tarfa*.

عَفَا مِنْ آلِ أَيْمِي السَّهْبِ، قَالَا مَلَّاحٌ قَالَا غَمَرُوْهُ

Scanſio ejus.

عَفَا مَنَا		لِلْيَلِيسَةِ		بُقْلَا مَلَّاحٌ		حَفَلَا غَمَرُوْهُ
مفاعيلن		مفاعيلن		مفاعيلن		مفاعيلن

Hic versus à plurimis, qui de re metricâ scripserunt, hoc loco affertur, cum revera sit Exuberans Asbatus ex Poemate *Tarfa* desumptus, in quo pes مفاعلة aliquoties occurrit: hoc enim indicio, si vel semel tantum in toto Poemate accidat, hæc duo carminum genera à se invicem discernuntur.

Exemplum Darbæ ejus secundæ.

وَمَا ظَهْرِي لِبَاغِي الضَّيِّمِ، بِالظَّهْرِ الدَّلُولِ ۖ

Scanfio ejus.

وَمَا ظَهْرِي | لِبَاغِضِي | مِظْظَهْرَفْ | نَبُولِي
مفاعيلن | مفاعيلن | مفاعيلن | فُعُولن

Zehafa hîc, ut in carmine longo, est Kabda & Caffa in quolibet مفاعيلن, excepto Darbali: Kabda Arudæ illicita habetur, quæ tamen ex sententia *AlAcfashi*, & (si nonnullis fides) *AlChalili* quoque licita est, Sadra Charmam, & Charabam, & Shatram patitur. Moákaba denique hîc est inter وى & ى, seu Kabdam & Caffam, ob rationem superius expositam.

Exemplum versus Kabdati.

فَعَلَّتْ لَا تُخَفُّ شَيْئًا، فَمَا عَلَيْكَ مِنْ بَاسٍ ❦

Scanfio ejus:

فَعَلَّتْ لَا | تُخَفُّ شَيْئًا | فَمَا عَلَيْكَ | كَمْ بَاسٍ
مفاعِلن | مفاعيلن | مفاعِلن | مفاعيلن

Alii abjecta litera ف ab initio legunt فَعَلَّتْ لَا
ut hoc exemplum fit versus Shatrati, cujus
Sadra est فاعِلن.

Exemplum versus Caffati.

فَهَذَا ابْنُ يَدُونِ ابْنِ، وَنَاصِرٌ مِنْ كَتَبٍ يَرْمِي ❦

Scanfio ejus.

فَهَذَا ابْنِ | يَدُونِ ابْنِ | وَنَاصِرٌ | تَمِيْرَمِي
مفاعيلن | مفاعيلن | مفاعيلن | مفاعيلن

Exemplum versus Charmati.

أَنَّ مَا اسْتَعَارُوهُ، كَذَا كَى الْعَيْشِ عَارِبَةً ❦

Scanfio ejus.

أَنْنَ وَمَسْ | تَعَارَوْهُوَ | كَذَا كَلَعِي | شُعَارِيَّتْ
مفعولن | مفاعيلن | مفاعيلن | مفاعيلن

Exemplum versus Shatrati.

فِي الَّذِينَ قَدْ مَاتُوا وَفِيمَا جَمَعُوا عِبْرَةً،

Scanfio ejus.

فَلِلَّذِي | نَقَدَ مَا تُو | وَفِيمَا جَم | مَعَوْ عِبْرَتْ
فاعلن | مفاعيلن | مفاعيلن | مفاعيلن

Exemplum versus Charabati.

لَوْ كَانَ أَبُو مُوسَى أَمِيرًا مَا رَضَيْنَاهُ.

Scanfio ejus.

لَوْ كَانَ | أَبُو مُوسَى | أَمِيرًا | رَضَيْنَاهُ
مفعول | مفاعيلن | مفاعيلن | مفاعيلن

CAP.

CAP. XII.

De carmine الرجز Arrájazo, seu *Satyra*.

SECUNDUM hujus Circuli genus est Car-
men الرجز *Satyra*, seu *improvisa* (ut *Gua-*
dagnolus) vel potius *tremula & perturbata*
modulatio; voce à Camelis translata, ob
pedum vel genuum dolorem infirmo ac va-
cillante gradu euntibus. Non est autem au-
diendus *Kamusii* Author, qui *AlChalilum*
existimare ait الرجز non esse speciem Car-
minis: cum inter quindecim Carminum ge-
nera ab ipso *AlChalilo* ponatur, absque quo
numerus ille non constat. Mensura ejus pri-
mitiva est pedis مستفعلن usque ad sextam
vicem repetitio, juxta quam versus ejus se-
narii sunt; sed cum in frequenti sit usu, apud
antiquos quoque quaternarii, ac ternarii,
ac binarii, apud recentiores etiam unius
pedis versus habentur. Senario Aruda est
unica sana, cui Darbæ duæ, sana & Kat'ara.
Quaternarii tam Aruda quàm Darba sana
est. Versus dimidiati sive ternarii Aruda,
quæ eadem etiam Darba ejus, sana est, & sic
quoque Aruda Nahcati, seu binarii.

Exemplum

Exemplum Darbæ primæ senarii.

نَارٌ لِّسْلَمِي إِنَّ سُلَيْمِي جَارَةٌ
قَفَرْتُ رِيَّ آيَاتِهَا مِثْلَ الزُّرْدِ

Scanfio ejus.

نَارٌ لِّسْلَمِي	مِيَانُ سُلَيْمِي	مِيَجَارُتُنْ
مُسْتَفْعِلُنْ	مُسْتَفْعِلُنْ	مُسْتَفْعِلُنْ
قَفَرْتُ رِيَّ	آيَاتِهَا	مِثْلُ زُرْدِ
مُسْتَفْعِلُنْ	مُسْتَفْعِلُنْ	مُسْتَفْعِلُنْ

Exemplum Darbæ ejus secundæ.

الْقَلْبُ مِنْهَا مُسْتَرِيحٌ سَالِمٌ
وَالْقَلْبُ مِنِّي جَاهِدٌ مُجَاهِدٌ

Scanfio ejus.

الْقَلْبُ مِنْهَا	هَامُسْتَوِي	حَسَالِمُنْ
مُسْتَفْعِلُنْ	مُسْتَفْعِلُنْ	مُسْتَفْعِلُنْ
وَالْقَلْبُ مِنِّي		مُجَاهِدُنْ

وَلَقُلُوبُنَا | دِيْجَاهِدُنَا | مَجْهُوْنُنَا
 مستفعِلن | مستفعِلن | مفعولن

Exemplum versus quaternarii.

قَدْ هَاجَ قَلْبِي مَنَزِلٌ مِنْ أَمِّ عَمْرٍو مُقْفِرٌ،

Scanfio ejus.

قَدْ هَاجَقُلْ | دِيْمَنَزِلُنْ | مِنْ أَمِّ عَمْرٍو | رَمَقْفِرُوْ
 مستفعِلن | مستفعِلن | مستفعِلن | مستفعِلن

Exemplum versus ternarii.

مَا هَاجَ أَحْزَانًا وَشَجْوًا قَدْ شَجَا.

Scanfio ejus.

مَا هَاجَاجْ | زَانُوْشَجْ | وَتَقْدْ شَجَا
 مستفعِلن | مستفعِلن | مستفعِلن

Exemplum versus binarii

يَا لَيْتَنِيْ | فَمَهَا جَنَعْ،
 مستفعِلن | مستفعِلن

Hic affertur etiam Exemplum ternarii
Kat'ati.

يَا صَاحِبِي رَحْلِي أَقْنَلَا عَذْلِي

Scanfio ejus.

يَا صَاحِبِي		رَحْلِي أَقْنَلَا		لَا عَذْلِي
مستفعّلن		مستفعّلن		مفعولن

Et Exemplum binarii Kat'ati.

وَيْلَهُم سَعِي سَعِي

Scanfio ejus.

وَيْلَهُم سَعِي		سَعِي سَعِي
مستفعّلن		مفعولن

De quibus infra, cap. xiv, & xv.

Exemplum versuum unius pedis.

قَالَتْ جَبَلٌ،		هَذَا الرَّجُلُ،
مستفعّلن		مستفعّلن

Sed

Sed de his controversia est, an singuli versus sint, an potius ex eis inter se junctis fiant versus binarii vel ternarii, vel (quod magis placet) integri.

Zehafa eius est Chabna, & Taya, & Chabla, in quolibet مستعملن, perinde ac in carmine Expanso; Chabna etiam in quolibet مفعولن.

Exemplum versus Chabnati.

فَطَايَا وَطَايَا وَطَايَا، سَقَى بِصَفِّ خَالِدٍ وَأَطْعَمَا

Scanfio eius.

فَطَايَا		وَطَايَا		وَطَايَا
مفاعِلن		مفاعِلن		مفاعِلن
سَقَى بِصَفِّ		خَالِدٍ		وَأَطْعَمَا
مفاعِلن		مفاعِلن		مفاعِلن

Exemplum versus Tayati.

مَا وَلَدْتُ وَالِدَةً مِنْ وَلَدٍ
أَكْرَمَ مِنْ عَيْنِ مَنَافٍ حَسْبًا:

Scanfio ejus.

مَأُولَدَاتٍ		وَالِدَاتِنِ		مِنَوَالِدِينَ
مَفْعَلَاتِنِ		مَفْعَلَاتِنِ		مَفْعَلَاتِنِ

أَكْرَمَاتِنِ		عَبْدَاتِنَا		فَتَحَسِبِينَ
مَفْعَلَاتِنِ		مَفْعَلَاتِنِ		مَفْعَلَاتِنِ

Exemplum versus Chablati.

وَتَقِيلُ مَنَعَ خَيْرَ طَلَبٍ

وَعَجَلُ مَنَعَ خَيْرَ تَوَدُّعٍ

Scanfio ejus.

وَقَالَتِ		مَنَعَتِي		رَطَلَتِ
فَعَلَاتِنِ		فَعَلَاتِنِ		فَعَلَاتِنِ

وَعَجَلَتِ		مَنَعَتِي		رَتَانَتْ
فَعَلَاتِنِ		فَعَلَاتِنِ		فَعَلَاتِنِ

Exemplum

Exemplum versus Kat'ati Chabnati:

لَا خَيْرَ فِيمَنْ كَفَّ عَنَّا شَرَّهُ
 إِنْ كَانَ لَا يُرْجَى لِيَوْمٍ خَيْرٌ

Scanfio ejus.

لَا خَيْرَ فِى		مَنْكَفَعَنَّ		فَا شَرُّهُـو
مستفعلن		مستفعلن		مستفعلن
اِنَّكَ اِنْ لَّا		يُرْجَا لِيَوْمٍ		مَخَيْرٌ رِى
مستفعلن		مستفعلن		فَعُولُن

CAP. XIII.

De carmine الرمل Arramalo, seu *brevi*.

Circuli hujus tertii tertium & ultimum genus est الرمل *breve*, (*Guadagnolo* interprete) mallet *celere*, ab ea hujus thematic notione quâ *properanter incedere* significat; alii tamen à *texendi* potius significatu, quem præterea obtinet, nomen hoc deducendum statuunt, quod paxilli chordis in hoc carminis genere quasi *intertexti* sint.

Mensura

Mensura ejus radicalis, (quam vocant) seu primitiva, supra diximus esse فاعلاتن sexies: hanc aliàs retinet integram, aliàs pedibus duobus diminutam patitur; unde versus ejus modò senarii modò quaternarii in usum veniunt. Senario Aruda unica est Hadhfata, Darbæ tres; prima integra, secunda Kafirata, tertia Hadhfata. Quaternario etiam Aruda est unica, Sana; Darbæ verò tres; prima Sabgata, secunda Nuda, tertia itidem Hadhfata.

Exemplum Darbæ primæ Senarii.

مِثْلُ سَقْفِ الْبُرْنِ عَقِي بَعْدُ كِي
الْقَطْرُ مَغْنَاهُ وَكَأَوِيَّتُ الشِّمَالِ

Scanfio ejus.

مِثْلُ سَقْفِ	بُرْنِ عَقِي	بَعْدُ كِي
فاعلاتن	فاعلاتن	فاعلاتن
قَطْرُ مَغْنَاهُ	كَأَوِيَّتُ	الشِّمَالِ
فاعلاتن	فاعلاتن	فاعلاتن

Exem-

Exemplum Darbæ ejus secundæ.

أَبْلَغُ النُّعْمَانِ عَنِّي مَا أَكُنَا
إِنَّهُ قَدْ طَالَ حَبْسِي وَاتَّظَارِي

Scanfio ejus.

أَبْلَغُنْ		مَا دَعَنْسِي		مَا أَكُنْ
فَاعِلَاتِن		فَاعِلَاتِن		فَاعِلِن
أَنْهَوْقَدْ		طَالَحَبْسِي		وَدْتَظَارْ
فَاعِلَاتِن		فَاعِلَاتِن		فَاعِلَاتِن

Exemplum Darbæ ejus tertiæ.

قَالَتِ الْخَنَسَاءُ لَمَّا جِئْتُهَا
شَبَابَ بَعْدِي رَأْسُ هَذَا وَاشْتَهَبَ

Scanfio ejus:

قَالَتَاخُنْ		هَآءُ لَمَّا		جِئْتُهَا
فَاعِلَاتِن		فَاعِلَاتِن		فَاعِلَاتِن
شَابِ		بَعْدِي		رَأْسُ هَذَا
فَاعِلَاتِن		فَاعِلَاتِن		فَاعِلَاتِن

شَابِيعَدِي		رَأْسَهَا نَا		وَشَتَّهْ بِ
فاعلاتن		فاعلاتن		فاعلاتن

Exemplum Darbæ primæ quaternarii.

يَا خَلِيلِي أَرْبَعًا ، وَأَسْتَخْبِرُ رَسْمًا بَعْضَانِ

Scanfio ejus.

يَا خَلِيلِي		يَرْبَعَاوَسْ		تُخْبِرُ أَرْسْ		مَنْبَعُ عَشْفَا
فاعلاتن		فاعلاتن		فاعلاتن		فاعلياتن

Exemplum Darbæ ejus secundæ.

مُعْفِرَاتُ دَارِسَاتُ ، مِثْلُ آيَاتِ الزُّبُورِ

Scanfio ejus.

مُعْفِرَاتُ		دَارِسَاتُ		مِثْلُ آيَا		قُرْزُ دُورِي
فاعلاتن		فاعلاتن		فاعلاتن		فاعلاتن

Exemplum ejus Darbæ tertiæ.

مَا لِمَا قُرَّتْ بِعِ الْعَيْنَانِ مِنْ هَذَا ثَمَنٌ ،

Scanſio ejus.

مَا الْمَاقِرُ | رَقِبْهُ لَعْنِي | دَانِمْنَهَا | نَاثِمَن
 فاعِلَاتِن | فاعِلَاتِن | فاعِلَاتِن | فاعِلِن

A quibusdam hīc additur Aruda secunda
 Hadhfata cui Darba confimilis, ut in hoc ex-
 emplo:

بُوسَنُ | تَشْكُرُ | أَلَّيْ، غَانَرْتُ حَقِي سُدِي

Scanſio ejus.

بُوسَلَاكُرُ | بَلَدِي | غَانَرْتُقُو | مَيْسُدِي
 فاعِلَاتِن | فاعِلِن | فاعِلَاتِن | فاعِلِن

Alii malunt verſum hunc eſſe quaternarium,
 ſeu dimidiatum, Carminis Extenſi: utri ſen-
 tentiæ accedere velit unicuique ſuum eſto
 arbitrium.

Zehafa hīc ſe habet planè ut in Carmine
 Extenſo: licita enim eſt Chabna in quolibet
 فاعِلِن & فاعِلَاتِن, (etiam Arudæ vel Dar-
 bæ, quòd aliàs in hoc genere non detur in
 illis فَعْلُن cum quo confundatur pes hic

Chabnatus, ob illud enim Extensum Chabnam illic respuit) & فاعلهميان vel فاعلان & Caffa etiam & Shacfa in omni فاعلان quæ non fuerit Darba; cum Moakaba inter فاعلان & فاعلان cujusunque pedis sequentis,

Exemplum versus Chabnati.

وَإِنَّا رَأَيْتُ مُجْتَدٍ رَفَعَتْ
بَهْضَ الصَّلَى إِلَيْهَا فَوَاهَا

Scanfio eius.

وَإِنَّا رَأَى		يُمَجِّدِينَ		رَفَعَتْ
فَعْلَانِ		فَعْلَانِ		فَعْلَنْ
بَهْضَ صَلَى		قَالَيَهَا		فَوَاهَا
فَعْلَانِ		فَعْلَانِ		فَعْلَانِ

Exemplum versus Caffati.

لَيْسَ كُلُّ مَنْ أَرَأَى حَاجَةً
ثُمَّ جَنَّ فِي طَلَابِهَا قَضَاهَا

Scanfio eius.

لَيْسَ كُلُّ		مَنْزَارَانِ		حَاجَةٍ مِنْ
فَاعِلَاتُ		فَاعِلَاتُ		فَاعِلِينَ
تُحْمَجِدُونَ		فِي طَلَابِ		هَاقِضَاهَا
فَاعِلَاتُ		فَاعِلَاتُ		فَاعِلَاتِينَ

Exemplum versus Shaclati.

إِنَّ هَعْدَا بَطْلٌ مَارِسٌ
صَابِرٌ مُجْتَهِدٌ مَا أَصَابَهُ

Scanfio eius:

اَتَسْعَدُونَ		بَطْلَتُمْ		مَارِسِينَ
فَاعِلَاتِينَ		فَاعِلَاتُ		فَاعِلِينَ
صَابِرٌ مُجْتَهِدٌ		تَسْبِيحٌ		مَا أَصَابَهُ
فَاعِلَاتِينَ		فَاعِلَاتُ		فَاعِلَاتِينَ

Pes

Pes secundus & quintus Shaclati sunt, in quibus cernitur Moakaba utriusque extremi, propter quam primus & quartus à Caffa, tertius & sextus à Chabna immunes manent.

Exemplum versus Kafrati Chabnati.

أَقْصَدْتُ كَسْرِي وَأَمْسَا قَهْ صُرْ
مُغْلَقًا مِنْ نُوْدَةٍ بَابٍ حَيْدٍ

Scanfio ejus.

أَقْصَدْتُ كَسْرِي		رِي وَأَمْسَا		قَهْ-صُرْ
فاعلاتن		فاعلاتن		فاعلاتن
مُغْلَقًا مِنْ		نُوْدَةٍ		بَابٍ حَيْدٍ
فاعلاتن		فاعلاتن		فاعلاتن

Exemplum versus Sabgati Chabnati.

وَاضِحَاتٌ فَارِسِيَّاتٌ وَأَنْمٌ عَرَبِيَّاتٌ

Scanſio ejus.

واَضْحَسَانِي | قَارِصِيهَا | تَشَوُّأَيَّ مِنْ | عَرَبِيَّاتٍ
فَاعْلَازِنِ | فَاعْلَازِنِ | فَاعْلَازِنِ | فَعَلِّيَّانِ

Diſpiciendum jam quæ ſit Zehafis, in ſingulis hujus circuli carminum generibus, inter ſe convenientiâ: quæ in Carmine الهزج ſunt Kabda & Caffa, ita ut inter eas ſit Moakaba; in Carmine الرجز Chabna & Taya, & Chabla; in Carmine الرمل Chabna, & Caffa, & Shacla. Haſ ſiquis diligentius contulerit, earumq; in circulo ſedes perveſtigaverit, Kabdam primi generis in Chabnam ſecundi & Caffam tertii recidere deprehendet; Caffam verò primi, in Tayam ſecundi, & Chabnam tertii, Shaclam denique tertii in Chablam ſecundi: quæ omnia ii quibus cordi eſt penitus excutiant; nos ad ea quæ reſtant pergimus.

CAP. X.

De carmine السريع A'ſſari'o, ſeu *Veloci*.

Curſu jam per tres Circulos haud infelicitè (uti ſperamus) exacto, ad quartum nos

nos accingimus; ubi in ipso limine occurrit
 Carminis genus **السريع** *Velox*, quòd su-
 per linguam celeritate quâdam fluat sic
 dictum. Mensura ejus nativa est **مستفعلن**
مستفعلن bis, quâ tamen integrâ
 in usum nunquam venit, ne literâ motâ ver-
 sus terminetur; quamvis enim pedum suo-
 rum quandoque, literarum tamen suarum
 integro, ut in circulo habentur, numero nun-
 quam gaudet. Sunt itaque versus hujus ge-
 neris modò juxta hanc mensuram Senarii,
 modò dimidiati seu Ternarii: Quaternarii &
 Binarii nulli hîc habentur, ne cum eisdem in
 Carmine **الرجز** confundantur. Senario A-
 rudæ sunt duæ; Prima Tayata Casfata, cui
 Darbæ tres, prima Tayata Wakfata, secun-
 da Tayata Casfata, tertia Salmata: altera
 Chablata Casfata, cui Darba similis. Aruda
 ternarii dimidiati, quæ eadem & Darba e-
 ius, vel Wakfata, vel Casfata est.

Exemplum Darbæ primæ Senarii.

أَرْمَانٌ مَدَّيْ لَا يَرَى مَثَلَهُ
 الرَّأْوُونُ فِي شَامٍ وَلَا فِي عِرَافٍ

Scanfio

Scanfio ejus.

أَرْسَدَسَلْ	مَا لَا يَرِي	مَثَلُهُرْ
مستفعّلن	مستفعّلن	فاعلن
رَأَوْوْتَفِي	شَامَنُوْلَا	فِيْعِرَاقْ
مستفعّلن	مستفعّلن	فاعلن

Exemplum Darbæ ejus secundæ.

هَاجَ الْهَوَى رَسْمُ بِنَاتِ الْغَضَا
مُخْلَوَاتُفْ مُسْتَعْجَمٌ مُخْوَلٌ

Scanfio ejus.

هَاجَلْهُوَيْ	رَسْمُ بِنَا	عَلْغَضَا
مستفعّلن	مستفعّلن	فاعلن
مُخْلَوَاتُفْ	مُسْتَعْجَمُنْ	مُخْوَلُنْ
مستفعّلن	مستفعّلن	فاعلن

Exemplum

Exemplum Darbæ ejus tertiæ.

قَالَتْ وَلَمْ تَقْصِدْ لِقِيلِ الْخَنَا

مَهْلًا فَقَدْ أَبْلَغْتَ أَسْمَاعِي

Scanfio ejus.

قَالَتْوَلَمْ	تَقْصِدْ لِقِي	لَاخَنَا
مستفعِلن	مستفعِلن	فاعِلن
مَهْلًا فَقَدْ	أَبْلَغْتَ أَسْ	مَاعِي
مستفعِلن	مستفعِلن	فَعْلُن

Exemplum Darbæ ejus quartæ.

النَّشْرُ مَسْكِي وَالْوَجُوهُ دَانِيرُ

وَأَطْرَافُ الْأَكْفِ عَنَمُ

Scanfio ejus.

النَّشْرُ مَسْ	كَنُولُوجُو	هَدَا
مستفعِلن	مستفعِلن	فَعْلُن

فَعْلَمَ		رَأْفَلَاكَفَ		حَيْرَظَوَا
فَعْلَمَ		مَسْتَفْعَلَمَ		مَسْتَفْعَلَمَ

Sed nihil obstat quo minus hic versus sit ex genere carminis Perfecti, cui Arudā & Darba Hadhfatae, reliqui verò pedes Damrati. Sunt qui huic Arudae Darbam secundam adscribunt Salmatam, hoc exemplo.

يَا أَيُّهَا الزَّارِي عَلَى عُمُرٍ
قَدْ قُلْتُ فِيهِ غَيْرَ مَا تَقَلَّمُ:

Scanlio eius.

عُمُورٌ		زَارِيَعَلَى		يَا أَيُّهُزُ
فَعْلَمَ		مَسْتَفْعَلَمَ		مَسْتَفْعَلَمَ
تَقَلَّمُ		هِيَغَيْرُ مَا		قَدْ قُلْتُفِي
فَعْلَمَ		مَسْتَفْعَلَمَ		مَسْتَفْعَلَمَ

Aliis (ne in eodem poemate diversas Darbas statuere cogantur) magis placet hanc eandem esse cum præcedenti Darbam, nisi quòd litera ع vocalem suam per Zehafam amiserit,

amiserit, ut in carmine Perfecto **فَعَلَّنْ** per Edmaram fit **فَعَلَّنْ**; aliis hoc minimè admittitur, quòd Edmara carmini Perfecto sit propria. Utur sit, constat in eodem hujusce Carminis poemate Darbam modò esse **فَعَلَّنْ**, modò **فَعَلَّنْ**, quod in carmine Perfecto nunquam contingit: ideòque Edmara in eo Zehafa non est, quòd vel prorsus non adhibeatur, vel si adhibeatur per totum Poema constans sit & necessaria; cùm ea sit Zehafæ natura, ut ad instar accidentis, in eodem Poemate vel adesse vel abesse queat. Hinc itaque peti etiam potest differentia inter hujus generis versus & carminis Perfecti Damratos quando Darba & Aruda utrisque est **فَعَلَّنْ**.

Exemplum versus dimidiati Arudam habentis Wakfatam.

يَنْصَحُنِي فِي خَافَاتِي بِأَلْبَوَالِ،

Scanſio ejus.

يَنْصَحُنِي		خَافَاتِي		بِأَلْبَوَالِ
مفعولن		مفعولن		مفعولن

Exemplum

Exemplum versus dimidiati Arudâ
Casfatâ.

يَا صَاحِبِي رَحِمِي أَقِلَّا عَذَابِي،

Hoc unâ cum scansione ejus suprâ habuimus, cap. xii. in Carmine الرجز, ubi versus ejus generis dimidiati Kat'ati exemplum statuitur: sed præstat huc referri, cùm Kat'a non nisi duplici actione absolvatur, qua litera primùm quiescens abjicitur, deinde præcedens mota fit quiescens; Casfa verò literæ motæ rejectione solâ expediatur. Hinc regula nobis, in hujusmodi casibus aliis semper tenendâ, sit tritum illud Scholarum Axioma; *Frustra fit per plura quod potest fieri per pauciora.*

Zehafa in hoc genere est Chabna & Taya & Chabla in quolibet مستفعِلن, sicut in Carmine Expanso, Chabna etiam in quolibet مفعولن, vel مفعولان.

Exemplum versus Chabnati.

أَرَفَ مِنْ الْأُمُورِ مَا يَنْبَغِي
وَمَا تُطِيقُهُ وَمَا يَسْتَقِيمُ

Scanfio ejus.

أَرَى مِنْهُ		أَمُورَ مَا		يَنْبَغِي
مفاعِلن		مفاعِلن		فاعِلن
وَمَا تُطِي		قُهُو وَمَا		يَسْتَقِيمُ
مفاعِلن		مفاعِلن		فاعِلان

Exemplum versus Tayati.

- قَالَ لَهَا وَهُوَ بِهَا عَالِمٌ
وَيُحْكِي أَمْثَالَ طَرِيفٍ قَلِيلٌ

Scanfio ejus.

قَالَ لَهَا		وَهُوَ بِهَا		عَالِمٌ
مفتعلن		مفتعلن		فاعِلن
وَيُحْكِي كَأَمْ		ثَالِطٍ رِي		فَنَقْلِيلٌ
مفتعلن		مفتعلن		فاعِلان

Exemplum

Exemplum versus Chablati.

وَبَلَدٍ قَطْعَةً عَامِرٌ
وَجَمَلٍ خَسْرَةً فِي الطَّرِيفِ:

Scanfio ejus.

وَبَلَدٍ	قَطْعَةً	عَامِرٌ
فعلتـن	فعلتـن	فاعلـن
وَجَمَلٍ	خَسْرَةً	فَطَّرِيفٌ
فعلتـن	فعلتـن	فاعلان

Exemplum versus dimidiati Arudæ
prioris Zehafati.

قَدْ عَرَضْتُ أَرْوِي بِقَوْلِ افْتِنَانٍ:

Scanfio ejus:

قَدْ عَرَضْتُ	أَرْوِي	بِقَوْلِ	افْتِنَانٍ
مفتعلن	استفعلن	فعللان	فعللان

Exemplum

Exemplum Arudæ ejus secundæ.

وَبَلَدٌ فَعِيدَةُ النَّيَاطِ

Scanfio ejus.

وَبَلَدٌ فَعِيدَةُ النَّيَاطِ		فَعِيدَةُ النَّيَاطِ		فَعِيدَةُ النَّيَاطِ
مفاعِلن		مفاعِلن		مفاعِلن

Nota, omnes Carminis Velocis Arudas esse فصول Fofulon, *distinctiones*, Darbas verò omnes غايات Gayáton, *extremities*; de quibus technicis appellationibus suprà dictum pag. 41. & 54.

CAP. XV.

De Carmine المنسرح Almonfáreho, seu *Emissio*.

Carmini Veloci proximè succedit المنسرح *Emissum*, à verbo ادسرح Enfaraha, quod *Exire*, peculiariter è veste, i. e. exuere se denotat; cùm Darbam Tayatam, vel saltem Kat'atam habens, mensuram circuli sui semper egrediatur & quodammodo exuat:

H

vel

vel (si mavis) *Facile*, à *facili* lenique ejus
 incessu. Mensura ejus primitiva est مستفعلاً
 repetita: مفعولات مستفعلاً
 juxta mensuram hanc Senarii sunt, vel Bina-
 rii, seu Nahcati. Senarii Aruda est Sana,
 Darba verò Tayata; licet reperiatur quoque
 Darba secunda Kat'ata. Nahcatus vel Wak-
 fatus est, vel Casfatus, in quo Aruda ipsa
 est etiam Darba.

Exemplum versus Senarii Darbæ Tayata.

أَبْنُ زَيْدٍ لَا زَالَ مُسْتَعْمَلٌ

لَا خَيْرَ يُقْشَى فِي مِصْرَةِ الْعُرْفَانِ

Scanfio ejus.

اَبْنُ زَيْدٍ		لَا زَالَ		مُسْتَعْمَلٌ
مستفعلاً		مفعولات		مستفعلاً

لَا خَيْرَ يُقْشَى		شَيْفِي مِصْرِ		هَلْ عُرْفَانِ
مستفعلاً		مفعولات		مفعلاً

Exemplum

**Exemplum Senarii Darbæ Kat'ata, Abu-
Hanifa Dainurenfis.**

ذَاكَ وَقَدْ أَعْرَأْتُ حُوشَ بَصَلَبِ

أَخَذَ رَحْبَ لِبَاسِهِ يُجْفَرُ

Scanfio ejus.

ذَاكَ وَقَدْ		أَعْرَأْتُ		حُوشَ بَصَلَبِ
مفعول		فاعلات		مفعول

أَخَذَ رَحْبَ		لِبَاسِهِ		يُجْفَرُ
مستفعلن		فاعلات		مفعول

Exemplum versus Nahcati Wakfati.

صَبْرًا بَنِي عَيْنِ الدَّارِ

Scanfio eius.

صَبْرًا بَنِي		عَيْنِ الدَّارِ
مستفعلن		مفعول

Exemplum Nahcati Gasfati.

وَيْلٌ أَمَّ سَعِي سَعْدًا

Hujus exempli Scansio præcessit in Carmine *الرجز*; sed ut huc referatur magis placet, non tam ob rationem de versu dimidiato in Carmine Veloci supra assignatam, quàm ut continuo quodam progressu cum مَفْعُولَات connectantur.

Zehâfâ hic in quodlibet مَسْتَفْعَلَم & Chabnam, & Tayam, & Chablam inducit; præterquam in مَسْتَفْعَلَم quod post مَفْعُولَات cadit, illud enim Chablam respuit: at in مَفْعُولَان & مَفْعُولَان sola Chabna permittitur.

Exemplum versus Chabnati.

مَنَازِلُ عَفَاهُنْ بَدِي أَنَاكِ
مَكَّنْ وَأَدِلْ مَسْبِلْ هَطِلْ

Scanfio ejus.

مَنَازِلُنْ	عَفَاهُنْ	بِذْ لَارَا
مفاعِلنْ	مفاعِلنْ	مفاعِلنْ
كُكُلُوا	بِلْنَمْسِي	لْنَهْطِلِي
مفاعِلنْ	مفاعِلنْ	مفعِلنْ

Exemplum versus Tayati.

إِن سَمِيرًا أَرَى عَشِيرَتَهُ
قَدْ حَبَبُوا نُونَهُ وَقَدْ أَذَقُوا،

Scanfio ejus.

أَنْتَسَمِي	رَنْأَرَمِعْ	شِيرَتَهُو
مفعِلنْ	فاعِلات	مفعِلنْ
قَدْ حَبَبُوا	نُونَهُو	قَدْ أَذَقُوا
مفعِلنْ	فاعِلات	مفعِلنْ

Exemplum versus Chablati.

وَبَلَدٌ مَشَابِهٌ سَمَاءَ، قِطْعَةٌ رَجُلٍ عَلَيَّ جَمَلَةٌ.

Scanfio ejus.

وَبَدَّيْنِ	مُشَابِ	هَمْزٌ مَعْدُودٌ
فَعَلَتْنِ	فَعَلَات	مُسَمَّوَةٌ
قُطِعَتْ	رُجِلَتْ	لَا جُمْلَةً
فَعَلَتْنِ	فَعَلَات	مُسَمَّوَةٌ

Exemplum Chabnæ in مفعولان, seu ver-
sus Nahcati Wakfati Chabnati.

يَا مَنْزِلًا بِسُورَافْ

Scanfio ejus.

يَا مَنْزِلًا	بِسُورَافْ
مُسَمَّوَةٌ	فَعُولَان

Exemplum Chabnæ in مفعولان, i. e. versus
Nahcati Casfati Chabnati.

هَلْ بِالْذِّيَارِ أَذْسُ

Scanfio

Scanſio ejus.

رَأَيْسُو		هَلْبُونِيَا
فَعُولِي		مَسْفَعَلِي

CAP. XVI.

De Carmine الخفيف *Alchafifo*,
ſeu *Levi*.

CArmini Emiſſo ordine proximum eſt
الخفيف *Leve*, quod ob levitatem eam
quæ in ſcanſione ejus percipitur nomen ſu-
um habere volunt: nam in quolibet pede pa-
xillus inter duas chordas clauditur, chorda
autem paxillo levior habetur. Huic carmi-
nis generi primitiva meſura فاء-لا-ت-ي
bis, ſuprà assignata eſt,
quâ modò integrâ gaudet, modò pedibus bi-
nis detractis, manca incedit: ſunt itaq; verſus
hujus generis vel Senarii, vel Quaternarii.
Senario duæ ſunt Arudæ: prima Integra,
cui Darbæ duæ, Integra & Hadhfata; altera
Hadhfata, cui Darba conſimilis. Quaterna-
rio Arudâ unica eſt Integra, Darbæ verò
duæ, una Integra, altera Kafrata Chabnata.

H 4

Exemplum

Exemplum Darbæ primæ Senarii.

حَلَّ أَهْلِي مَا بَيْنَ دُرَّتِي فَبَانَ وَلِي
وَحَلَّتْ عَلَوِيَّةٌ بِالسَّخَالِ بِ

Scanfio ejus.

حَلَّ أَهْلِي		مَا بَيْنَ دُرَّتِي		فَبَانَ وَلِي
فاعلاتن		مس قفع لن		فاعلاتن
لَا وَحَلَّتْ		عَلَوِيَّةٌ بَيْنَ		بِالسَّخَالِ بِ
فاعلاتن		مس قفع لن		فاعلاتن

Exemplum Darbæ ejus secundæ.

لَيْتَ شِعْرِي هَلْ تَمَّ هَلْ آتَيْنَهُ
أَمْ يُحَوِّلُنْ مِنْ دُونِ ذَاكَ الرَّقِي

Scanfio ejus.

لَيْتَ شِعْرِي		هَلْ تَمَّ هَلْ		آتَيْنَهُ
فاعلاتن		مس قفع لن		فاعلاتن
أَمْ يُحَوِّلُنْ				مِنْ دُونِ ذَاكَ الرَّقِي

كُرِّرْنِي		مُنْدُوذَنَا		أَمِيحُولُنْ
فاعِلُنْ		مَسَّ تَفْعَلُنْ		فاعِلَاتُنْ

Exemplum Darbæ ejus tertiæ.

إِنْ قَدَرْنَا يَوْمًا عَمِيرَ
فَنَتَصِفُ مِنْهُ أَوْ ذَعَّةً لَكُمْ :

Scanfio ejus:

عَامِرِينَ		يَوْمَنَا		إِنْ قَدَرْنَا
فاعِلُنْ		مَسَّ تَفْعَلُنْ		فاعِلَاتُنْ
هُوَ لَكُمْ		هُوَ أَوْ ذَعَّةٌ		فَنَتَصِفُ مِنْهُ
فاعِلُنْ		مَسَّ تَفْعَلُنْ		فاعِلَاتُنْ

Exemplum Darbæ primæ Quaternarii.

لَيْتَ شِعْرِي مَاذَا تَرِي، أَمْ عَمْرُو فِي أَمْرِنَا،

Scanfio

Scanfio ejus.

لَيْتَ شِعْرِي | مَا أَقْرَى | أَتَعْمَدُونَ | فَيَا مَرْدَا
 فاعلا تـنـ | مس رفع لن | فاعلا تـنـ | مس رفع لن

Exemplum Darbæ ejus secundæ.

كُلُّ خُطْبٍ إِنْ لَمْ تَكُونُوا غَضِبْتُمْ يَسِيرٌ

Scanfio ejus.

كُلُّ الْخُطْبِ | إِنْ لَمْ تَكُونُوا | غَضِبْتُمْ | يَسِيرٌ
 فاعلا تـنـ | مس رفع لن | فاعلا تـنـ | فعولن

De hac Darba فعولن non convenit Profodix Magistris; aliis, inter quos *Zamachshari*, juxta superius posita ex integro مس
 رفع per Chabnam & Kasram, aliis, iisq;
 recentioribus, ex مستفعولن per Kat'am &
 Chabnam deducuntibus, utrisque *Alchali*
lium in partes suas trahentibus: alii interim,
 hosce utrosque hallucinari rati, per Chab-
 nam & Casfam ex مس رفع لن arcessere ma-
 lunt, rejectâ sc. literâ ع ex paxillo disjuncto

تفع

تفع (cui in circulo hoc respondet) **pedis**
 (مفعولات) per Casfam, & secundâ quiescen-
 te **س** per Chabnam elisâ; hoc pacto resta-
 bit **مفعولن**, vel, quod idem valet, **مفعولن**.

Zehafa hîc est Chabna, & Caffa, & Shac-
 la in quolibet **س** ذفع لن & فاعلاتن nisi
 Darba fuerit, ubi Caffæ & Shaclæ non est
 locus; Chabna etiam in فاعلاتن, & in فاعلاتن
 Darbali Tashitha, sicut etiam in Arudali,
 cùm versus fit Biforis, haud aliàs: fit autem
 Moákaba inter **س** & فاعلاتن **س** **pedis**
 ذفع لن sequentis, inter **س** quoque **س**
 فاعلاتن **س** **pedis** ذفع لن & **س** **pedis**
 فاعلاتن **س** sequentis, sicut etiam inter **س** **س**
 ejusdem quando continuò repetitur. De
 modo verò quo fit Tashitha dissentiunt Ma-
 gistri, quorum nonnulli ex paxillo conjun-
 cto **س** primum motum elidunt, ut Shatha-
 tum fit فاعلاتن quod postea in **س** transf-
 mutant, quo modo in paxillo Charmæ quid
 simile erit; alii secundam motam, quòd fini
 prior sit, elidi malunt, ut relinquatur
 فاعلاتن, ejusdem cum præcedente valoris,
 quæ Alchalili et plurimorum sententia est;
 alii

alii quiescente paxilli elisâ, & secundâ motâ vocali suâ privatâ, Sha'thatum ponunt فاعلتن idem cum præcedentibus valens, ut sic Kat'am in fine accidentem referat; alii denique secundâ quiescente per Chabnam elisâ فعلاتن relinquunt, ex quo (secundâ motâ quasi per Edmaram quiescente factâ) efficiunt مفعولن itidem æquipollens.

Exemplum versus Chabnati.

وَقَوَانِي كَعَهْدِي بِسَلِيمِي
بِهَوِي لَمْ يَزَلْ وَلَمْ يَتَغَيَّرْ

Scanfio ejus.

وَقَوَانِي		كَعَهْدِي		بِسَلِيمِي
فَعْلَاتْن		م فاع لن		فَعْلَاتْن
بِهَوْدَلَمْ		يَزَلْ وَلَمْ		يَتَغَيَّرْ
فَعْلَاتْن		م فاع لن		فَعْلَاتْن

Exem-

Exemplum versus Caffati.

يَا عَمِيرُ مَا ظَهَرَ مِنْ هَوَاكِ
أَوْ تَجَنُّسَ كَثُرَ حِينَ يَبْدُو.

Scanfio ejus:

يَا عَمِيرُ		مَا ظَهَرَ		مِنْ هَوَاكِ
فاعلات		مس تفع ل		فاعلات
أَوْ تَجَنُّسَ		كَثُرَ		حِينَ يَبْدُو
فاء-لات		مس تفع ل		فاعلات

Exemplum versus Shaclati.

صِرْمَتُكَ أَسْمَاءُ بَعْدَ وَصَالِهَا
فَأَصْبَحَتْ مَكْتَبًا حَزِينًا

Scanfio ejus.

صِرْمَتُكَ		أَسْمَاءُ بَعْدَ		وَصَالِهَا
فعلات		مستفع لن		فعلات

هَافَا صَبَحَ | لَمْ كَسَا | بَنَكْرِبَدَن
 فاعلاتن | م فاع ل | فاعلاتن

Exemplum versus Shaclati & Shathati.

إِنَّ قَوْمِي جَحَاجِدَةٌ كِرَامٌ
 مُتَقَانٌ مَجْدُهُمْ أَخْيَارٌ

Scanfio ejus.

اِنَّ قَوْمِي | جَحَاجِدَةٌ | تُنَكْرِمُونَ
 فاعلاتن | م فاع ل | فاعلاتن
 مُتَقَانٌ | مُنْعَبِدُهُمْ | أَخْيَارُو
 فعلات | مفعولن | مفعولن

Exemplum Chabnæ in Darba Hadhfata.

وَالْمَنَایَا مَا بَيْنَ سَارٍ وَغَا
 كُلِّ حَيٍّ فِي حَبْلِهَا عَلِقُوا

Scanfio

Scanfio eius.

وَدَّعَاوَنَ		مَا بَيْنَسَا		وَالْمَنَايَا
فاعلاتن		مستفع لن		فاعلاتن
عَلَّقَسُو		فِي كِبَلِهَا		كَلَّحِيَيْنَ
فعلن		مستفع لن		فاعلاتن

Exemplum Chabnæ in Aruda & Darba,
utraque Hadhfata.

بَيْنَمَا هُنَّ بِالْأَرَاكِ مَعَا
إِنْ أَتَى رَاكِبٌ عَلَى جَمَلَةٍ

Scanfio eius.

كَمَعْنُ		نَبِلَارَا		بَيْنَمَا هُنَّ
فعلن		م فاع لن		فاعلاتن
جَمَلَةٍ		كَمُنْعَلَا		إِنْ أَتَا
فعلن		م فاع لن		فاعلاتن

CAP.

CAP. XVII.

De Carmine المضارع Almodáreo, seu
Simili.

CArmen Leve excipit المضارع *Simile*,
estque hujus Circuli quartum, ob simi-
litudinem quandam quam habet cum Car-
mine Alházaio ita dictum; utriusque enim
mensura est quaternaria, in utroque paxilli
chordas præcedunt, in utriusque denique in-
itio licita est Charma & Charba & Shatra:
alii quod Carmini Convulso Zehafâ suâ si-
mile sit, alii autem quod ad instar Carminis
Emissi et Levis, Paxillum disjunctum in se-
cundo suo pede habeat, hoc nomine appel-
latum volunt. Primitiva ejus mensura senaria
est, ad hunc modum, مضاعيلن فاع لادن
bis, sed usu diminuta ad quaterna-
riam redacta est. Tam Aruda quam Darba
ejus Sana venit; sed inter literas ن et ي
dis مضاعيلن Morákaba est, seu perpetuus
ejusmodi respectus ut nec simul adsint nec
absint, sed positâ illâ necessariò elidatur
hæc per Cassam, aut illa, positâ hâc, per
Kabdam.

Exemplum

Exemplum versus Caffati.

نَعَانِي إِلَيَّ سَعَانٍ، نَوَاعِي هَوِي سَعَانٍ.

Scanfio ejus.

نَعَانِيَا | لَامَعَانٍ | نَوَاعِيَهُ | وَاسَعَانِي
مَعَاعِيلُ | فَاعِلَاتِي | مَعَاعِيلُ | فَاعِلَاتِي

Zehafa ejus est Caffa in quolibet فاعِلَاتِي.
Arudali, non autem Chabna aut Shacra, nè
paxillus disjunctus فاعِلَاتِي quiescente suâ elisâ
ad chordam redigatur: Charabam etiam in
pede مَعَاعِيلُ, & Shatram in مَعَاعِيلُ initiali-
bus adhibere licet.

Exemplum versus Kabdati cum Aruda
Caffata.

وَقَدْ رَأَيْتُ الرِّجَالَ، فَمَا أَرَى مِثْلَ زَيْدٍ

Scanfio ejus.

وَقَدْ رَأَيْتُ | ذُرُجَالَ | فَمَا أَرَى | مِثْلَ زَيْدٍ
مَعَاعِلُ | فَاعِلَاتِي | مَعَاعِلُ | فَاعِلَاتِي

I

Exemplum

Exemplum versus Shatrati.

سَوْفَ أَهْدِي لِسَلْمِي، ثَنَاءً عَلَى ثَنَاءٍ،

Scanfio eius.

سَوْفَا | دِيلْسَلْمِي | ثَنَاءَدَع | لَأَثْنَاي
فَاعِلن | فَاعِلَان | مَفَاعِيل | فَاعِلَان

Exemplum versus Charabati.

إِنْ تَدَنْ مِنْهُ شَبْرًا، يُقَرِّبُكَ مِنْهُ بَاعًا

Scanfio ejus.

اِنْتَدَنْ | مِنْهُ شَبْرًا | يُقَرِّبُكَ | مِنْهُ بَاعًا
مَفْعُول | فَاعِلَان | مَفَاعِيل | فَاعِلَان

CAP. XVIII.

De Carmine **المقتضب** AlMoktádebo, seu
Conciso.

CArmini Simili proximo loco, i.e. hujus
Circuli quinto, succedit **المقتضب** *Con-*
cisum,

cisum, cui indè nomen quod tertiam sui, ut in Circulo habetur, partem detruncari patiatur, vel quòd à Carmine Emissio quasi recisum sit. Mensuram ejus primitivam supra posuimus *مفعولات مستفعلين مستفعلين* duplicatam; quâ integrâ nunquam ab Arabibus usurpatur, sed semper diminutâ five quaternariâ, tam *Arudâ* quàm *Darbâ Tayatâ*, cum *Morakaba*, five *Observatione mutua*, inter *Chabnam* pedis *مفعولات* ejusque *Tayam*.

Exemplum versus cui singuli pedes *Tayati*.

أَقْبَلْتُ فَلَاحَ لَهَا عَارِضَانِ كَالْبَرْقِ

Scanfio ejus:

أَقْبَلْتُ | لَا حَالَهَا | عَارِضَانِ | كَالْبَرْقِ
فاعلات | مستعلمين | فاعلات | مستعلمين

Zehafa ei non est alia quàm *Chabna* aut *Taya* pedis *مفعولات*, qui in hoc Carminis genere vel hanc vel illam semper patitur, utramque simul nunquam; uti supra *Morakabæ* naturam describentes docuimus. *Tayæ*

in versu præcedente, in sequenti utriusque
exemplum habemus.

أَنَا مُبَشِّرٌكَ، بِالْبَيَانِ وَالنُّذْرِ،

Scanfio ejus.

أَنَا	مُبَشِّرٌكَ	بِالْبَيَانِ	وَالنُّذْرِ
مفاعيل	مفتعلن	فاعلات	مفتعلن

C A P. XIX.

De Carmine المجتى Almoj'tátththo, seu
Evulso.

SExtum & ultimum hujus Circuli genus
est Carmen المجتى *Evulsum*, quod è
carmine Levi quodammodo extrahatur: illic
siquidem pes فاعلاتن inter مس تفع لن
præcedentem & eundem sequentem sedem
habet, hîc verò utrumque præcedit. Muta-
to itaque pedum ordine duo hæc carminum
genera in reliquis ferè conveniunt, nisi quod
hoc mensurâ suâ primitivâ seu senariâ nun-
quam gaudeat, sed quaternariâ semper in
usum veniat; Arudâ & Darbâ sanis ,
ut

الْبَطْنُ مِنْهَا خَمِصٌ، وَالْوَجْهُ مِثْلُ الْهَلَالِ

Scanfio eius.

الْبَطْنُ مِنْ | هَا خَمِصٌ | وَلَوْجْهٌ مِثْلُ | الْهَلَالِ
مِثْلُ | دَفْعَ لِنِ | فاعِلَاتِنِ | مِثْلُ | دَفْعَ لِنِ | فاعِلَاتِنِ

Zehafa hîc eadem quæ in Carmine Levi,
Chabna sc. & Caffa, & Shacla in quovis
exceptâ Darbâ, quæ Caffam & Shaclam non patitur, Tash'i-
tham tamen ex quorundam sententia recipit:
est etiam hîc Moakaba inter ٧ cujuslibet
pedis finalem & sequentis secundam.

Exemplum versus Chabnati.

وَلَوْعَلَّتْ بِسَلَمِي، عَلِمْتُ أَنْ سَتَمُوتُ

Scanfio ejus.

وَلَوْعَلَّتْ | بِسَلَمِي | عَلِمْتُ أَنْ | سَتَمُوتُ
مِثْلُ | دَفْعَ لِنِ | فاعِلَاتِنِ | مِثْلُ | دَفْعَ لِنِ | فاعِلَاتِنِ

Exemplum versus Caffati.

مَا كَانَ عَطَاؤُهُنَّ، إِلَّا عِدَّةٌ ضَمَارًا

Scanfio ejus.

مَا كَانَ عَطَاؤُهُنَّ | إِلَّا عِدَّةٌ ضَمَارًا
 مس تفع ل | فاعلاتن | مس تفع ل | فاعلاتن

Exemplum versus Shaclati.

أَوْلَيْتُكَ خَيْرَ قَوْمٍ، إِنْ أَنْ كَرَّ الْخِيَارُ

Scanfio ejus.

أَوْلَيْتُكَ خَيْرَ قَوْمٍ | إِنْ أَنْ كَرَّ الْخِيَارُ
 م فاع ل | فاعلاتن | م فاع ل | فاعلاتن

in secundo م فاع ل est Moakaba utriusque
 extremi.

Exemplum versus Sha'thati.

لَمْ لَا يَعْيِ مَا أَقُولُ، ذَا السَّيِّدِ الْمَأْمُورِ

Scanſio ejus.

لَمْلَايَةِ-ي | مَا أَقُولُو | ذَسَسِيْدُل | مَا مَوْلُو
 مَسَس تَفْع لَن | فاعِلَان | مَسَس تَفْع لَن | مفعولن

Quid in ſingulis hujus Circuli generibus liceat jam vidimus, reſtat ut eorum inter ſe convenientiam paucis expendamus. In primo ac ſecundo, i.e. in Carmine Veloci & Emiſſo, Zehafa eadem eſt, Chabna ſc. & Taya, & Chabla; ex eiſdem quippe pedibus utrumque conſtat, niſi quod in priore pes مفعولات locum ultimum, in poſteriore medium occupet. Tertii generis, ſeu Levis, Zehafam diximus eſſe Chabnam, & Caſſam, & Shaclam: cum itaque Chabna hujus, Tayæ priorum in circulo reſpondeat, (quod ex Schemate ſuprà poſito liquidò conſtat) & Caſſa hujus eorum Chabnæ; ſequitur Shaclam hujus eandem eſſe, quod ad Circulum, cum Chabla illorum. Idem de ſexto genere, ſeu Carmine Convulſo, judicium eſto, cujus pedes, mutato tantum ordine, iidem ſunt cum pedibus Levis. Kabda Carminis Similis recidit in Caſſam Levis, illius verò Caſſa in hujus Chabnam. Chabna denique & Taya in Carmine Concifo (nam

Chabla ei nulla est) eodem modo se habent quo in Veloci & Emissio: quæ omnia digito tantum intento monstrasse nobis sat esto; examen eorum ulterius studiosis (ut habeant quo se exerceant) relinquimus. Haud prætereundum hinc Circulum hunc dici etiam Circulum Paxilli disjuncti, quod Paxillus disjunctus in istum solum cadat, istiusce vero singulis generibus insit. Hinc est quod pedes فاع لائن & مس رفع لائن aliter in hoc Circulo quam in reliquis dividantur: illius enim pars رفع, & hujus فاع paxilli sunt disjuncti مفعولات pedis لائن لات in Circulo respondentibus; cum aliis in مس مفعولات & فاع لائن littera ع sequentibus duabus annexa paxillum conjunctum efficiat, juxta doctrinam supra traditam.

CAP. XX.

De Carmine المقارب Almotakarebo, seu
Conjuncto.

Cursu jam tandem per Circuli Quartigyrum amplissimum absoluto, quintum, eundemque ultimum, auspiciis Divinis aggredimur: ejus autem nomen nominisque

nisque rationem suprâ exposuimus, ubi etiam de generibus ejus controversiam inter Magistros agitatam indicavimus; quorum multi *AlChalilum* secuti unicum ei tribuunt, quod *المخارب* seu *Conjunctum* appellant, ex pede *فعولن* octies posito constans. *Conjunctum*, vel *Propinquum*, dici volunt, quòd paxilli ejus inter se *propinqui* sint; cùm singuli alter ab altero unicâ tantùm chordâ interpositâ separentur. Mensura ejus modò integra juxta originem suam, seu octonaria est, modò imminuta, seu senaria. Carmini octonario Aruda unica est Integra, cui Darbæ quatuor; Integra, Kafrata, Hadhfata, Batrata. Senario pariter Aruda est una Hadhfata, Darbæ verò duæ, una Hadhfata, altera Batrata. Omnium exempla sequuntur.

Exemplum Darbæ primæ Octonarii.

فَامَا تَمِيمٌ تَمِيمٌ تَمِيمٌ تَمِيمٌ تَمِيمٌ تَمِيمٌ تَمِيمٌ تَمِيمٌ

فَالْقَاهُمْ الْقَوْمُ رُوْبِي دِيَامَا:

Scanfio ejus.

فَامَا | تَمِيمٌ | تَمِيمٌ | تَمِيمٌ | تَمِيمٌ | تَمِيمٌ | تَمِيمٌ | تَمِيمٌ
 فعولن | فعولن | فعولن | فعولن | فعولن | فعولن | فعولن | فعولن
 فالقا

فَأَلْفَا | أَهْمَلَقُوا | مَرَوَّجًا | نِيَامُنْ
 فَعُولُنْ | أَفْعُولُنْ | أَفْعُولُنْ | أَفْعُولُنْ

Exemplum Darbæ eius secundæ.

وَيَأْوِي إِلَى حِسْوَةٍ بَائِسَاتٍ
 وَشُعَيْتٍ مُرَاضِعٍ مِثْلَ السَّعَالِ

Scanfio eius:

وَيَأْوِي | إِلَى | الأَدِسْ | أَوْتَنَبَا | يَسَاعِنْ
 فَعُولُنْ | أَفْعُولُنْ | أَفْعُولُنْ | أَفْعُولُنْ
 وَشُعَيْتُنْ | مُرَاضِي | أَمْتُدُسْ | سَعَالْ
 فَعُولُنْ | أَفْعُولُنْ | أَفْعُولُنْ | أَفْعُولُنْ

Exemplum Darbæ eius tertiæ.

وَأَجْنِي مِنْ الشَّعْرِ شَعْرًا عَوِيصًا
 يُنْعَسِي الرُّوَاةَ الَّذِي قَدْ رَوَوْا

Scanfio

Scanfio ejus.

وَأَبْنِي | مَشَشَع | رَشَعَرَن | عَوِصَن
 فعولن | فعولن | فعولن | فعولن
 يَنْسَسِر | رَوَاكَل | لَنْ يَقْد | رَوَو
 فعولن | فعولن | فعولن | فعولن

Exemplum Darbæ eius quartæ.

خَلِيلِي عَوْجَا عَلَي رَسْمِ نَارِ
 خَلَّتْ مِنْ صَلَاحِي وَمِنْ مَهَّةٖ

Scanfio ejus:

خَلِيلِي | يَعْوَجَا | عَلَا رَسْم | مِدَارِي
 فعولن | فعولن | فعولن | فعولن
 خَلَّتْ مِنْ | صَلَاحِي | وَمِنْ مَهَّةٖ | يَع
 فعولن | فعولن | فعولن | فعولن

Exemplum

Exemplum Darbæ primæ Senarii.

أَمِنْ دِمْنَةٍ أَفْقَرْتُ، لَسَلَمِي بِذَاتِ الْغَضَا.

Scanfio ejus.

أَمِنْ دِمْنَةٍ	أَفْقَرْتُ	لَسَلَمِي
فَعُولُنْ	فَعُولُنْ	فَعُولُنْ
أَمِنْ دِمْنَةٍ	أَفْقَرْتُ	لَسَلَمِي
فَعُولُنْ	فَعُولُنْ	فَعُولُنْ

Exemplum Darbæ ejus secundæ.

كَعَفَفَ وَلَا تَبْتَيْسَ، فَمَا يَقْضُ بِأَدْيِكَ.

Scanfio ejus.

كَعَفَفَ	وَلَا تَبْتَيْسَ	فَمَا يَقْضُ
فَعُولُنْ	فَعُولُنْ	فَعُولُنْ
كَعَفَفَ	وَلَا تَبْتَيْسَ	فَمَا يَقْضُ
فَعُولُنْ	فَعُولُنْ	فَعُولُنْ

Zehafa hujus Generis est Kabda in quolibet

فعولن, nisi sit Darba, (excipit Michalil illud etiam quod præcedit فَعَّ) Hadhfa in Aruda octonarii, Thalma & Tharma in Sadra.

Exemplum versus Kabdati.

أَفَانُ فَجَّانُ وَسَّانُ فَرَّانُ
وَقَانُ فَذَانُ وَعَانُ فَأَقْضَلُ،

Quot voces in hoc versu totidem sunt pedes, singuli Kabdati juxta mensuram فَعُولٌ, præter ultimum integrum.

Exemplum versus Thalmati.

لَوْلَا خِدَاشُ أَخَذَنَا جَمَالَاتِ
سَعَى وَلَمْ نَعْطِهِ مَا عَلَيْهَا:

Scanfio ejus.

لَوْلَا	خِدَاشُ	أَخَذَنَا	جَمَالَاتِ
فَعْلُنْ	فَعُولُنْ	فَعُولُنْ	فَعُولُنْ
سَعَى	وَلَمْ نَعْ	طَهَيْهَا	عَلَيْهَا
فَعُولُنْ	فَعُولُنْ	فَعُولُنْ	فَعُولُنْ

Exemplum

Exemplum versus Tharmati.

قُلْتُ سَدَانًا لِمَنْ جَاءَ بِي
فَأَحْسَنْتُ قَوْلًا وَأَحْسَنْتُ رَأْيًا

Scanfio ejus.

قُلْتُ | سَدَانًا | لِمَنْ جَاءَ | بِي
فَعَلْ | فَعُولُنْ | فَعُولُنْ | فَعُولُنْ
فَأَحْسَنْتُ | تَقْوَلُنِي | وَأَحْسَنْتُ | تَرَأْيَا
فَعُولُنْ | فَعُولُنْ | فَعُولُنْ | فَعُولُنْ

In hoc versu cernitur etiam *Aruda Hadhfata* cum *Darbâ primâ Sanâ*; quod licitum habet *Alchalil*, aliis plerisque reclamantibus, & pro *جاء بِي* legentibus *جاء بِي* ut *Aruda* fit integra: controversia quoque est de *Kasra*, quam alii in huius generis *Arudam* ex *Authoritate Alchalili* admittunt, alii non admittendam contendunt; quocirca exempla à prioribus adducta proferre superfedemus, cum posteriores ea aliter legant.

CAP. XXI.

De Carmine الممداركي Almotadareco, seu
Consequente.

SECUNDUM hujus Circuli genus est Car-
 men الممداركي seu *Consequens*, quod *Al-
 Chalil* & ejus sequaces الممداركي seu *genus* pecu-
 liare non fecerunt; idque quod Poemata
 nulla hoc carminis genere conscripta eis vi-
 disse contigerat, vel quod non satis quadra-
 ret regulis ab eo positis: contra *AlAcfash*,
AlChalili contemporaneus illique familia-
 ris, & cum eo alii secundum hoc genus huic
 Circulo attribuerunt, naturæ illius ratione
 hoc quodammodo exigente. Cum enim
 Circuli in hac arte præcipuus (ne dicam so-
 lus) usus sit diversa Carminum genera inter
 se conferre, & quomodo in se mutuò resol-
 vantur ostendere: si unum tantum genus
 ponatur, tollitur planè hic usus, ac proinde
 Circulus ipse supervacaneus & inutilis red-
 ditur. Variis nominibus hoc Carminis ge-
 nus varii Artifices insigniverunt, sed men-
 suram ejus eandem omnes constituunt,
 quam suprâ diximus esse pedem الممداركي octi-
 es repetitum. Versus ejus vel juxta hanc
 mensuram

mensuram Octonarii sunt, vel Jazati, five Senarii. Octonarii tam Aruda quàm Darba Integra est. Senarii quoque Aruda Integra est, cui Darbæ tres, prima Dhailata, secunda Raflata Chabnata, tertia Nuda.

Exemplum versus Octonarii.

جَاءَنَا عَامِرٌ سَالِمًا صَالِحًا
بَعْدَ مَا كَانَ مَا كَانَ مِنْ عَامِرٍ

Scanfio eius.

جَاءَنَا | عَامِرُونَ | سَالِمِينَ | صَالِحِينَ
فاعلن | فاعلن | فاعلن | فاعلن
بَعْدَ مَا | كَادِمًا | كَادِمِينَ | عَامِرُونَ
فاعلن | فاعلن | فاعلن | فاعلن

Exemplum Darbæ primæ Senarii.

هَذِهِ نَارُهُمْ أَقْفَرَتْ، أَمْ زَبُورٌ مَكْتُمٌ أَلَيْسَ هُوَ؟

Scanfio

Scanfio ejus.

هَانَهِي	دَارُهُم	أَقْفَرَتْ
فاعِلن	فاعِلن	فاعِلن
أَمَزَّوْ	وَوَحَّشَتْ	هَلْدُهُوْ
فاعِلن	فاعِلن	فاعِلان

Exemplum Darbæ ejus secundæ.

دَارُ لَيْلِي بِشَجَرِ عَمَانِ
قَدْ كَسَاهَا أَلْبَلِي أَلْمَلَوَانِ

Scanfio ejus.

دَارُ لَيْ	لَيْبِشَجْ	رِعْمَانِي
فاعِلن	فاعِلن	فاعِلان
قَدْ كَسَا	هَلْسَبَلْ	مَلَوَانِي
فاعِلن	فاعِلن	فاعِلان

Arudam hinc ingreditur Chabna & Tarfila,
quod versus hujus Darbæ sint Bifores, cum
aliàs Aruda Senarii (uti modò dictum) In-

tegra fit: de Chabna autem hac Arudæ & Darbæ non convenit omnibus, an Ella fit secundum jam tradita, an potius Zehafa, ut cum venit in reliquis pedibus. Sunt qui hunc versum Dhailatum faciunt, literâ و finali in عمان & الملوأ quiescere factâ.

Exemplum Darbæ tertiæ:

قَفَّ عَلَيَّ دَارِهِمْ وَأَبْكَيْتُ
بَيْنَ أَطْلَالِهَا وَالدَّعْمِ

Scanfio ejus.

قَفَّ عَلَيَّ	دَارِهِمْ	وَأَبْكَيْتُ
فاعِلن	فاعِلن	فاعِلن
بَيْنَ أَطْلَالِهَا	وَالدَّعْمِ	
فاعِلن	فاعِلن	فاعِلن

Zehafa ejus est Chabna & Kat'a, quarum utralibet in singulis pedibus licita quidem habetur, posterioris tamen usus in Hahwa versus rarior est, nec omnibus probatur; cum aliæ Kat'a sit Ella; quæ Arudæ & Darbæ

Darbæ appropriari solet, quocirca eam inter illarum affectiones suprâ retulimus: hinc alii (ne Kat'a Zehafæ ad modum in reliquis pedibus usurpetur) Tash'itham, alii Edmaram potius post Chabnam Zehafam hanc esse volunt, si enim ex pede Chabnato فَعَلْنَ secunda vocalis quasi per Edmaram excidat, manebit فَعَلْنَ de quo nunc agimus.

Exemplum versus Chabnati.

كُرَّةٌ طَرَحَتْ لِصَوَابِجَةٍ

فَتَلَقَّهَا رَجُلٌ رَجُلٌ

Scanfio ejus.

كُرَّةٌ	طَرَحَتْ	لِصَوَابِجَةٍ
فاعِلن	فاعِلن	فاعِلن

فَتَلَقَّ	فَتَلَقَّهَا	رَجُلٌ	رَجُلٌ
فاعِلن	فاعِلن	فاعِلن	فاعِلن

Chabna inest singulis pedibus præterquam primo, estque ejus usus in hoc Carminis ge-

Scanfio ejus.

يَـأَيَّ	لَصَّصَيَّ	بَمَـةـي	عُدَّـو
فَعَلَّنْ	فَعَلَّنْ	فَعَلَّنْ	فَعَلَّنْ
أَقَيَّا	مَسَّسَا	عَدَّـو	عُدَّـو
فَعَلَّنْ	فَعَلَّنْ	فَعَلَّنْ	فَعَلَّنْ

Quod ad convenientiam inter Zehafas hujus generis & præcedentis attinet, satis erit monere Chabnam hujus cum Kabda illius in Circulo planè eandem esse, quod ex Schemate suprâ posito facilè patebit: aliæ in duobus hisce generibus Zehafæ propriè dictæ nullæ sunt, cùm singulis eorum pedibus singulæ tantùm insint chordæ; chorda verò sola Zehafæ sit capax,

Huc usque de Carminum generibus, restat ut de Rhythmis sequenti capite paucis agamus.

CAP. XXII.

De Rhythmo.

Rhythmus *Arabicè* dicitur *قافية* Kafia-ton, in quo definiendo in varias senten-

tias disceditur: *Al Achfash* enim Kafiam statuit esse ultimam versus dictionem; alii duas postremas dictiones, alii ultimum pedem, alii postremas duas literas, alii ipsam literam Rhythmi. Hisce omnibus rejectis *Al Châlili* sententiam, ab omnibus ferè receptam, sequemur: secundum quam Kafix seu Rhythmi nomine venit, *Quicquid intercipitur inter postremas duas quiescentes literas versus, unâ cum ipsis & vocali vel (ut nonnullis placet) literâ motâ priorem ipsarum antecedente.* Ex hac definitione constat Kafiam duas semper quiescentes complecti debere, quarum una est ultima versus litera vel expressa vel intellecta; altera est quæ eam vel proximè, seu immediatè, nullâ scilicet motâ interveniente, vel mediatè præcedit, interpositâ litera motâ unâ vel pluribus, modò non excedant quatuor: quintuplex itaque cum sit hæc varietas, quintuplicem ratione ejus denominationem sortitur Rhythmus. 1. Si duabus quiescentibus immediatè junctis terminetur versus, dicitur *موتارأدەفون* Motarâdefon, *Continuus*. 2. Si litera una mota intercedat, appellatur *موتاروترون* Motawâteron, *Alternatus*. 3. Si duæ, *موتادأرەعون* Motadârecon, *Consequens*; 4. Si

4. Si tres, مراكب Motarácebon, *Confertus*; 5. Si denique quatuor, مكاوس Motacáwelon, *Turbatus*.

Prima Rhythmi species, quæ dicitur *Continua*, in eis pedibus locum habet qui vel Kafam, vel Wakfam, vel Tasbigam, vel Edbálam passi in binas quiescentes exeunt;

quales sunt فَعُولَانْ & فَعُولَانْ & فاعلان & مستفعلان & فاعليمان & مفعولان & مفعولان, aliique per alias atque alias mutationes ex his facti, usque ad septendecim; ut in Synopsi suprà posita cap. 5. videre est.

Secunda species, quæ dicitur *Alternata*, in eis contingit pedibus, qui chordâ levi terminantur, præcedente aliâ chordâ levi vel paxillo conjuncto; hujusmodi sunt مفاعيلن,

& فَعْلَانْ & فَعُولْنْ & مفعولن & فاعلان & مفعولان, aliique his similes usque ad numerum 21. inter quos censetur فَعْ, Batratum præcedente فَعُولْنْ in carmine *Conjuncto*.

Tertia species, seu *Consequens*, locum habet in eis pedibus qui in paxillu conjunctum exeunt, præcedente chordâ levi vel paxillo alio conjuncto, quales sunt مستفعلين & فاعلين & مفعولين & مفعولين, aliique hujusmodi,

quibus annumerantur فَعْلَن præcedente
 فَعُولَن præcedente فَعَّ & فَعُولَن juxta eos
 qui hoc licitum habent in carmine Conjun-
 cto, ut simul sint i i. Quarta species, seu
Conferta, in 8. pedibus Dirimente minore
 terminatis locum habet; ii autem sunt
 مَفْعَلَتْنِ & مَفْعَلَتْنِ tum Tayatum tum
 Chazlatum; item فَعْلَن vel Chabnatum tan-
 tum ob quietem literæ præcedentis, vel
 Chabnatum & Hadhfatum, vel Haddhatum,
 vel Chablatum Castatum, فَعْلَن deniq; præ-
 cedente فَعُولَن in Carmine Coniuncto. Quin-
 ta species, seu *Densa*, locum habet in solo
 pede فَعْلَتْنِ, quem semper præcedit pes
 quiescenti literâ terminatus.

His de Kafia tota generatim prælibatis,
 partes eius proximo loco, quantâ fieri potest
 brevitæ figillatim expediendæ veniunt:
 eæ autem sex literæ communiter statuuntur
 (*Al Acfash* plures addit) inter quas præci-
 pua, à qua & reliquæ pendent, ea est quam
 حرف الروي Harfa'lrá'wi, seu *literam Rhyth-*
mi vocant Artifices, nos verò *Ramiyam* di-
 cemus.

Est itaq; Rawiya ea litera, cui in fine cuiuslibet versus perpetuò & necessario recurrenti totius Poematis structura quasi innititur, & ab ea denominationem sumit: ita v. gr. se habet litera ج in carmine Tograi, quod ab ea appellatur جـ Dale. Quod autem in fine versus recurrere dicitur Rawiya, non ita intelligendum est quasi ea semper sit ultima versus litera, cum eam saepe alia, ut mox videbimus, nonnunquam duæ sequantur: sed hæc in poematis diversis, nam in eodem eundem ab initio ad finem locum in singulis versibus, quibus quodammodo essentialis est, constanter tuetur.

A Rawiya hac, partim per se considerata, partim cum relatione ad id quod eam præcedit vel sequitur, variæ exoriuntur Kafiae differentiae.

Ratione Ráwiyæ per se consideratæ Kafia est vel مقيدة Mokayádaton, *Ligata*, vel مطلقة Motlákaton, *Soluta*.

Kafia Ligata est, cuius Ráwiyæ est litera quiescens; uti ب in voce واشهر in versu illo Amrio'l Kaifi, quem exemplum Darbæ tertiae Carminis الرمل supra adduximus p: 98. Darbam autem illam (quod hîc obiter monemus) hoc modo semper venire plerique volunt.

volunt. In huiusmodi *Kafia Ráwiya* semper est ultima litera, vocalis verò præcedens appellatur *التوجيه* *Attawjiho*, seu *Tawjiha*, quam in singulis eiusdem poematis versibus eandem servari oportet..

Kafia soluta est, cujus Ráwiya mota est, seu *vocali prædita*; vocalis illa peculiari nomine dicitur *الجرى* *Almaj'ra*, & in versibus singulis immutata permanet: diximus autem supra versum literâ quiescente semper terminari, necesse est itaque ut in hac *Kafia* litera saltem una *Ráwiyam* sequatur.

Litera *Ráwiyam* proximè sequens vocatur *الوصل* *Alwaslo*, nobis *Wasla* dicetur: hæc secunda est sex literarum, ex quibus *Kasiam* constare diximus, versui minimè necessaria, uti *Rawiya*; ubi tamen reperitur per totum poema eodem modo se habet, ita ut ejus loco nihil aliud substituatur. Differentiam *Rawiyæ* & *Wailæ* quod attinet, (nam hîc totius rei cardo versatur) necesse est ut illa sit litera, quam vocant, *Robusta*: dictam enim volunt à verbo *روى* *Ráwa*, *Constringere* & *colligare*, unde etiam *رأى* *Rewáon*, *funis* quo *sarcina* & alia ligantur & constringuntur; ita *Rawiya* totum poema, seu omnes ejus *Kasias* in unum quasi compingit, ad hoc autem

autem requiritur robur. Robustæ hac in re habentur omnes literæ præter eas quæ Rawiyam excipientes Kasiam reddunt solutam: quales sunt ي, ا quiescentes, sive expressæ sive intellectæ, post vocales homogeneas paragogicè inductæ: item ا dualis & pluralis numeri præcedente Dammâ, & ي præcedente Cesrâ foeminini generis in verbis signum, vel primæ personæ affixum, si sit quiescens; eadem etiam radicales in fine quiescentes, exceptis و & ي præcedente Fathâ, & cum eis quodammodo diphthongescente & ا Kairato, quod vocant, i.e. non producto per Meddam; sic & ة affixum, vel foeminini generis signum, si præcedat mota, & quod adhibetur ad indicandum vocalem præcedentem, quod vocatur هاء السكت Ha' sakti, sive ة mutum, ut in كعابية, حسابية, nonnunquam etiam & ة radicale, ut in اعمدة, اشياء; eodem modo & ا vocalis præcedentis index, ut in امرؤنا, اننا, اننا; Tanwin denique seu Nunnatio in fine nominum, & Nun paragogicum leve in futuris verborum, aut ا quiescens, utriusve loco, adhibitum. Harum quælibet debilis seu lenis

nis habetur, ac proinde minus apta quæ sit Rawiya; sed post Rawiyam motam immediatè veniens Wasla dicitur: motam dico, quiescenti enim, post quam nihil sequi suprâ diximus, nulla Wasla competit.

Ex dictis constat solas quinque literas و, ي, ن, ع, & ؤ, Waslam esse posse: harum 4. priores in hoc usu semper quiescentes habentur, postrema ؤ quandoque movetur, i. e. vocali gaudet, (cui nomen peculiare النفاث *Annafádho*, *Nafadha*) adeoque aliam quiescentem necessariò post se requirit.

Litera Waslam motam sequens appellatur الخروج *Alchorujo*, *Chorúja*, éstque vel ا, vel ؤ, vel ي, pro vocali Waslæ præcedentis ؤ; reliquæ enim quatuor, cùm semper sint quiescentes, uti modò dictum, Chorujam nullam habent. Hæc tertia litera est earum sex, quas Kaslæ suprâ tribuimus.

Ratione Waslæ & Chorujæ, quæ Rawiyam sequuntur, Kaslæ soluta (in ligata enim Rawiyam nihil sequitur) appellatur موصولة *Mausûlaton*, *Waslata*; idque vel *sine Choruja* quando Wasla est ا, ي, ن, ع, aut ؤ quiescens, vel cum *Choruja*, quando est ؤ motum.

Quarta ad Kaslæ pertinet litera est

الرنف

الروف Ar'edfo, *Redfa*, una nempe ex literis
 روى quiescentibus *Rawiyam* immediatè præ-
 cedens: hanc quibusdam Carminum generi-
 bus necessariam esse volunt *AlChalil* & alii
 multi, iis sc. quorum Darba in duas quiescen-
 tes exit, ut & eis quæ vel per Kat'am vel
 Kafram literam in fine motam vel (quod i-
 dem valet) quiescentem cum præcedente
 vocali amittunt, at pedum interim suorum
 numerum integrum servant; ut, Darba se-
 cunda carminis Extensi Kafrata, secunda
 Expansi Kat'ata, prima senarii Expansi
 Dhailata, secunda Perfecti Kat'ata, secunda
 item senarii ejus Dhailata, secunda carminis
 Rajazæ Kat'ata, secunda carminis Ramalæ
 Kafrata, & prima quaternarii ejus Sabgata,
 prima Velocis Wakfata, secunda Emissi
 Nahcata Wakfata, secunda quaternarii Le-
 vis Kafrata, secunda denique Conjuncti Ka-
 rata: his accedit Darba tertia carminis Longi
 Hadhfata, & juxta *AlChalilum* Darba quar-
 ta ac sexta carminis Extensi Batrata, & tertia
 senarii Expansi Kat'ata; secundùm alios eti-
 am Darba carminis Emissi Kat'ata, exem-
 plum hoc afferentes, *Mohammedis Ebn Mo-
 naderi, AlChalili*, ut fertur, æmuli,

مَا هِيَ الشَّرْفُ مِنْ مُطَوِّقَةٍ

أَوْفَتْ عَلَى بَانَةٍ دُونِنَا:

Nam in illo versu antiqui cujusdam poëtæ, ex *Abu Hanifa* suprâ adducto, Redfa nulla cernitur; sed nec de reliquis convenit omnibus Prosodiæ Magistris, cùm ex sententia *Alacfaschi* ea in plerisque eleganter quidem sed non necessario adhibeatur.

Vocalis Redfam præcedens (ipsa enim quiescens est, ac proinde vocali caret) appellatur الحنّ *Alhadhwo*, *Hadhwa*, Redfæ plerunque homogenea; quam licet situ præcedat, naturâ tamen quodammodo sequitur, atque indè nomen habet: plerunq; dixi, nonnunquam enim literis و & ي contingit habere Hadhwam heterogeneam i. e. Fatham, quæ literæ | homogenea est & hac in re comes inseparabilis. Est & aliud inter | & reliquas duas hîc discrimen, quòd cum illa harum neutra in eodem poemate jungi liceat,* hæ verò altera alterius societatem patiuntur, ita ut si versus unius Redfa sit و proximi vel alterius cujusque in eodem poemate possit esse ي; hac tamen lege, ut si Redfa

unius versus sit, vel ي præcedente Dammâ vel Cesrâ, proximi Redfa sit hæc vel illa ad libitum, sed præcedente itidem vocali homogeneâ Dammâ vel Cesrâ, non Fatha. Eodem ferè recidit regula sequens, quòd non sit jungenda Redfa Meddata, qualis est in عَمُونَ vel عَمِين, cùm non Meddata, ut in قَيْل, قَوْل.

Quinta Kafizæ litera appellatur التاسيس Attafiso, seu *Tasifa*: est autem *Tasifa* ¹ quiescens *Rawiyam*, unâ solâ literâ interpositâ, præcedens in eadem dictione. Si enim in una dictione fuerit ¹, in alia verò (quæ non fuerit prænomen affixum vel pars pronominis) *Rawiya*, illud *Tasifa* non est habendum, nec toti poemati necessarium, quod in *Tasifa* requiritur. Vocalis *Tasifam* præcedens (ea autem semper est Fatha) appellatur الرس Ar'rasso, *Rassa*.

Sexta harum literarum est الدخيل *Ad-dachilo*, *Dachila*: estq; ea litera mota inter *Rawiyam* & *Tasifam* cadens. Quælibet litera excepto Elif (ob præcedentem *Tasifam*) idonea est ut sit *Dachila*, nec ut in singulis versibus eadem recurrat necesse est; licèt melius sit ut per totum poema invariata maneat: ab eo autem quòd inter duas invariables,

biles, Rawiyam nempe & Tasisam, media ingrediatur, nomen suum habet. Dachilæ vocalis الاشباع Alešbāo, seu *Ešhbāa* vocatur; ea ut plurimum Cesra est, at five eam five aliam ab initio ad finem poematis invariata servari oportet.

Ab his, quas modo descripsimus, literis Rawiyam præcedentibus, triplex oritur Kafæ differentia; ut sit vel Moraddáfaton, *Redfata*; vel Mowassáfaton, *Tasifata*; vel Mojarrádaton, *Nuda*, Redfæ & Tasisæ expers.

Pro diversa itaque Rawiyæ dispositione, literarum eam præcedentium & subsequen-
tium respectu, novem præter jam enumeratas efficiuntur Kafæ species: cum enim ea sit vel ligata, in qua Rawiya est ultima litera; vel soluta, cum solâ Waslâ post Rawiyam; vel denique cum Waslâ & Chorujâ; harum autem trium quælibet sit vel Redfata, vel Tasifata, vel Nuda, liquidò constabit numerus modò dictus. Singularum exempla, quò dicta melius percipiantur, subjiciuntur.

I. Kafæ ligata, est 1. Nuda; ut, مَنْزِلٌ.

2. Redfata; ut, عَمُونَ, عَمَانٌ, قَيِّدٌ, رَوَّلٌ, عَمِيْنٌ.

3. Tasifata; ut, بَأَمِنٌ.

II.

II. Kafîa itidem soluta cum sola Wafla

est 1. Nuda; ut, مَنَزِلَةٌ, مَنَزِلِي, مَنَزِلُو, مَنَزِلَا,

2. Redfata; ut, عَمَّانٌ, عَمَّانَا, مَنَزِلَةٌ, مَنَزِلَةٌ.

3. Tafîfata; ut, عَمَّانِي, عَمَّانُو, عَمَّانَا, عَمَّانِي

& قول, قِيلَ, قِيلُوا, subnexâ Waflâ variantur.

4. Tafîfata; ut, عَمَّانِي, عَمَّانُو, عَمَّانَا, عَمَّانِي

عَمَّانُو.

III. Kafîa denique soluta cum Waflâ & Choruja, sicut præcedentes, est 1. Nuda;

ut, مَنَزِلَةٌ, مَنَزِلِي, مَنَزِلُو, مَنَزِلُهَا,

2. Redfata; ut, قِيلَها, قِيلُواها, عَمَّانٌها, عَمَّانُها,

que ita etiam cum reliquis Affixis عَمَّانُهو,

3. Tafîfata; ut, عَمَّانِيها, عَمَّانِيها, عَمَّانِيها,

عَمَّانِيها, عَمَّانِيها.

Ex his exemplis colligi potest sex hæc literas non esse omnes Kafîæ semper necessarias, sed solam Rawiyam, quam ideò Kafîæ essentiallem esse supra diximus: ea

nonnunquam solitaria est, ut *وَمَنْزِل* in ل quandoque pedissequam habet *Waslam*, vel solam, ut in *مَنْزِلَا* &c. vel cum *Choruja*, ut in *مَنْزِلَهَا* &c. quandoque anteambulonem, vel *Redfām*, ut in *عَمَان*, &c. vel *Tafisām*, ut in *عَامِد*; vel denique harum utramlibet (solæ enim omnium altera alterius societatem non ferunt) unâ cum sequente *Wasla*, vel solâ, ut in *عَمَانَا* &c. aut *عَامِدَا* &c. vel adjunctâ *Chorujâ*, ut in *عَمَانَهَا* &c. aut *عَامِدَهَا* &c. In hoc ultimo exemplo litera و *Rawiyæ* locum obtinet, quam proximè sequitur *Wasla* و, ei subjuncta est *Choruja* ا; præcedit *Tafisa* ا, inter eam autem & *Rawiyam* media interponitur *Dachila* م. Eodem modo *feres* habet in *عَمَانَهَا*, *عَمُونَهَا*, &c. excepto quod in his quiescens *Rawiyam* immediatè præcedens *Redfa* sit, *Tafisa* verò & *Dachila* eis fit nulla. Idem judicium de similibus quibuscunque, ut *قِيلَهَا*, *قَوْلَهَا*, & aliis ejusmodi ferè infinitis. Restant adhuc duæ aliæ literæ, quas dictis sex modo descriptis accenset *Alacfash*: harum prima est *الغالي* *AlGáli*, estq; ea *sapius*

علم العروض والقوافي

SCIENTIA METRICA
& RHYTHMICA,

Seu

TRACTATUS DE
Profodia Arabica,

EX

Authoribus probatissimis eruta,

Operâ SAMUELIS CLERICI, inclytæ
Academiae *Oxonienfis* Architypographi.

OXONII,

Excudebat H. H. Academiae Typogra-
phus, Anno Domini 1661.

pellatur: si enim Cefræ unius respondet Dammæ alterius, est الاقوا AlEkwáo, *Ekwáa*. Hoc minus deforme est, ideóque in Carminibus *Arabum* frequens. At cum harum utrivis respondet Fatha, nomen habet الافراف Alefráfo, *Efráfa*: hoc autem turpius est, nec facilè admittendum. Ekwáam nonnulli statuunt esse discrepantiam Wafłæ, quando in uno versu est و in alio ي, ut si و منزلو veniat cum و منزل ي; Esrafam verò, quando adhibetur ا, ut ا منزل, cum alterutro eorum. Eadem ferè res est: nam ita se habent ad invicem vocales Damma & Cefra, ac literæ و & ي, Fatha verò ad utramlibet earum, ac ا ad literam ei vocali cognatam. Mutatâ itaque vocali Rawiyæ, necessariò sequitur mutatio Wafłæ, si ea sit una trium modo dictarum: aliter si Wafłā sit و, quæ nullo discrimine quamlibet ante se vocalem patitur.

Tertia est *Discrepantia ipsius Rawiyæ*, seu *Quando in hoc versu una litera est Rawiya, in proximo alia*. Hæc discrepantia est essentialis, præcedens accidentalis: si autem literæ istæ diversæ affines fuerint, & propinqui

soni,

soni, quales sunt ب & م, ع & م, ن & م, soni, quales sunt ب & م, ع & م, ن & م, dicitur الكفاء Alecfáo, Ecfáa; si remotioris soni, ut ح & ي, vel م & ن, AlEjárato, vel per ز Alejázato, Ejára, vel Ejáza. Huic eo plus inest vituperii, quo magis literæ sono discordes fuerint.

Quarta est, *Conjunctio Kafiae Redfatae cum non Redfata*, ut حَبِيبٌ cum حَبِيبٌ; تَوْصِيَةٌ cum تَوْصِيَةٌ. *تَوْصِيَةٌ*.

Quinta est, *Conjunctio Tasisatae cum non Tasisata*, ut مَنَزَلٌ cum مَنَزَلٌ.

Sexta est, *discrepantia Eshbae, seu vocalis Dachila*, ut si jungatur كَامِلٌ cum كَامِلٌ vel كَامِلٌ, five soluta fuerit Kafía, five ligata; in ligata verò hoc pejus habetur, cum vocalis Rawiyam quiescentem præcedens perinde ferè se habeat, ac si ipsius vocalis esset, unde hæc discrepantia Ekwáæ, vel Esrafæ conferenda erit: híc quoque, ut in illis, melius convenit inter se Dammæ & Cesfæ, quàm Fathæ cum alterutra.

Septima est *variatio Hadhima, seu vocalis Redfam præcedentis*, e. g. si post Fatham ponatur

sepius ر, nonnunquam و, vel ي, *Rawiya* in *Kafia* ligata paragogicè subinducta, ut in

المعدي pro المخرق; altera المعدي,

Almotáddi, ea guttem est vel و, vel ي, *VVa-*
sla r, aliàs quiescenti, subnexa, quando vocali
extra ordinem admissâ movetur. Vocalis illa

appellatur المعدي *Altaáddi*: ea si fit *Dam-*

ma, *Almotaáddi* est و, ut in منزلـو pro

منزلـة; si *Cesra* ي, ut in منزلـي pro منزلـة.

Simili modo *Rawiya*, quæ in *Kafia* ligata
quiescere solet, si accedat *AlGáli* و vel ي

vocalem habet ei homogeneam; cum ر,

seu *Tanwin*, vocalem nullam sibi præ aliis
peculiarem deponat: vocalis autem illa,

quæcunq; tandem fit, الغلو *AlGolóww* no-

men habet. Hæ literæ, cùm carminis mensu-

ram excedant, (in quo non alia earũ ratio ha-

betur, quàm literarũ & vocaliũ, quæ ad ver-

borum inter se connexionem scribuntur qui-

dem, sed non proferuntur) ab aliis prætermi-

tuntur, ab aliis inter *Kafia* vitia referuntur.

Vitiosæ *Kafia* communiter numerantur

octo species, quarum affectiones totidem,

nominibus suis distinctæ, ordine sequuntur.

Prima est الايطاء Alitáo, Itáa, *Quando vox in qua est Rawiya unius versus, in fine alterius versus eadem scripturá & sensu repetitur.* Quod si eadem vox eodem sensu, scripturá nonnihil mutatá, mox recurrat, ut رجل Rájolon, *Vir*, & الرجل Arrájolo, *idem*; vel eisdem literis diverso verò sensu, ut الرجل ad hunc vel illum *virum* particularem restrictum, & الرجل *virum*, i. e. *virili animo präditum* denotans: item ذهب Dhahaba, *ivit*, verbum, & ذهب Aurum, nomen Nasbatum; فيه Fihi, *Oris ejus*, فيه *In eo*, & quæ sunt ejusmodi; illud non est ponendum in vitio, hoc verò elegantiae potius tribuendum. Nonnulli putant satis esse si quinque vel sex versus inter duas hujusmodi voces intercedant; pleriq; septem requirunt, alii decem, alii aliter: hoc certum est eò minus peccari, quanto majore distantia, una ab altera remota fuerit; præsertim si in diversis partibus Poematis longioris, quæ diversi argumenti fuerint, eadem vox ad rhythmum adhibeatur.

Secunda est *discrepantia Maj'ra* seu *vocalis Rawiya*, vel *Cum Rawiya unius versus vocali effertur ab ea diversa, quam habet proximi versus Rawiya.* Diversis nominibus appellatur

re) tanto majoris elegantiae habetur, quanto versiculorum inter se connexio arctior est.

Ut autem vitia hæc omnia ex incuria quadam, nimisque solutâ legum Carminis observatione proveniunt; ita vice versâ, ex religiosâ & (ut ita loquar) plus quàm accuratâ earundem curâ virtutes quædam sive excellentiæ Carminis (ut nonnullis habentur) oriri contingit; quales sunt, Restrictio Redfæ ad solum و vel ي, quorum usus promiscuus aliàs permittitur; Dachilæ verò ad literam aliquam determinatam per torum Poëma, quod aliàs etiam minus necessarium. Horum utrumque communi appellatione vocatur الاعنات Ale'nâto, *Enâta*, *Quando præstat quis quod minimè præstare tenetur.*

Ferè oblitus eram monere Kasiâ Carminis Tograi ad tertiam speciem, quam suprâ *Confertam* diximus, pertinere, cum in ea tres literæ motæ inter duas quiescentes intercipientur; esse præterea *Solutam*, in qua Rawiya J vocali Cesra movetur, quæ indè Almaj'ra dicitur, sequentem habens Wafiam ي; *Nudam* denique, ut in qua nec Redfa nec Tafisa Rawiyam præcedat.

Atque hæc de Profodia Arabica crasso
filo

filo contexuisse sufficiat; quæ Lectori studioſo ut non inutilia, ita nec ingrata fore mihi met ſpondeo: hac in re, ſi mea me ſpes non feſellerit, laboris peracti uſque adeò me non poenitebit, ut ad alios mente jam deſignatos eò alacriùs me accincturus ſim. Statueram quidem, quò Authoritatis nonnihil hiſce accederet, *Abdallahi Chazragii* de hoc argumento carmen, quod hunc in finem verſione Latina & notis adornaveram, unà edidiſſe; ſed auctâ ultra expectationem libri mole, & Bibliopolâ editionem urgente, conſilium mutare coactus ſum, & in aliud tempus illud rejicere unà cum aliis, favente Numine, edendum.

F I N I S.

ponatur Cefra, ut in **وَدِينِ & دَيْنِ**, vel

Damma, ut in **قَوْلٍ & قُولٍ**. Conjunctio tamen Fathæ & Cefræ minus hîc culpatur, quod eis etiam nonnihil cognationis intercedat, ut quæ aliàs altera in alterius locum nonnunquam succedant.

Octava est *variatio Tawjihæ*, seu *vocalis Ræwiyam in Kafîa ligata præcedentis*: ut si jun-

gatur **حَرَمٌ**, vel **حَرِمٌ**, vel **حَرْمٌ**, cum reliquo-

rum duorum altero. Hoc alii vitio non vertunt, ob frequentem ejus apud Poëtas usum: alii tanquam Ekwâam ducunt, quòd vocalis ante quiescentem perinde sit ac si super eam esset; ideóque & hîc conjunctio Fathæ cum Dammâ, vel Cefrâ, plus habet deformitatis, quàm si hæ duæ inter se copulenter, quod sæpe de reliquis jam dictum.

Quinque hisce postremis nomen est commune **السناد** Assenâdo, *Senâda*: singulæ autem afficiunt Kafîæ partem aliquam quæ Ræwiyam præcedit, qua adjectâ denominatur vel *Senâda Redfæ*, vel *Tasîfæ*, vel *Eshbææ*, vel *Hadhwaæ*, vel *Tawjihæ*.

His Kafîæ vitiis duo alia adjungi possunt, **الاقعا** Alek'âdo, *Ek'âda*, seu *variatio Aruda*; ut si in Poëmate Carminis Perfecti (cui Car-

Carminis Generi peculiare hoc esse quidam volunt) Arudæ sanæ, Aruda occurrat Kat'ata. Hic dupliciter peccatur: 1. Duplicem Arudam in eodem Poëmate, 2. Illegitimam usurpando; Aruda enim in hoc Genere Kat'am regulariter non patitur. Hæc licet Versus ipsius potius quàm Kafæ affectio propriè sit habenda, Kafæ tamen haud omnino ineptè tribuitur; cùm Rhythmus in Aruda etiam (ut suprà p. 36. & 37. dictum) sedem nonnnnquam habeat.

II. اَلْاَءِدِى Attahrido, *Tahrida*, *Similis affectio Darba: seu quando Darba à reliquo Poëmate diversa, & quodammodo solitaria, in aliquo versu occurrit.*

Censetur præterea inter Carminis vitia اَلْاَدْمِى Attadmíno, *Tadmína*, quando una cum versu non absolvitur sensus, ita ut duo versiculi, ejusdem sensus nexu quodam, inter se cohæreant. Hoc etiam ad Kafiam utcuque referri potest: frequens verò inter Poëtas *Arabes* admodum cùm sit, tum antiquos tum recentiores, *Al Acfasho* vitium non habetur; at, cùm singulos versiculos per se stare oporteat, ita ut alter alterius non indigeat, à plerisque hoc vitio datur, eoque magis, quanto plus versus unus alterius egeat ope. *Persis* contrà (quod liceat hic observa-

Spectatissimo, & Celeberrimo, viro.

EDVARDO POOCKIO, S. T. D. Ecclesiæ

Cathedralis Christi apud Oxonienes Præ-

bendario, Linguarum Hebr. & Arab.

Professori longè doctissimo.

IX enumerare queam (Vir meritò colen-
dissime) quot nominibus hac mea conamina
tibi debeantur. Tu primum cunctanti &
ferè desperabundo animos fecisti: Tu, omnibus ferè
adminiculis destituto, ex penu tuo locuplete quacun-
que ad hanc rem opus erant abundè suppeditasti: Tu
solus eras qui harentem, ac dubiis vel difficultatibus
quibuscunque implicitum expedire potuisti: Te
solum denique idoneum novi, cujus judicio mea hac
(si modò mea & non tua potiùs dicenda sint) sub-
jiciam. Optâssem sanè ut ipse opus hoc, quo n. mo
melius illud præstare potuisset, suscepisse, atque ad eò
Auctoris titulum, qui mihi id agendi auctor fuisti,
tibi ipsi in solidum vindicâsse voluisses: sed hoc forsam
à te magno Golio datum, à quo hujus argumenti
tractatum promissum jamdiu expectavimus, ut ali-
quid adhuc restet ab eo expectandum. Non sunt hæc,
fateor, usque ad eò omnibus numeris absoluta, ut ni-
hil in eis desideretur: ejusmodi tamen esse spero, ut
quamvis non justam Poëseos Arabicæ institutionem
efficiant, introductio saltem ad eam dici mereantur,
cujus lectione studiosi ad opus illud Cl. Golii, quan-
docunque fidem suam liberare illi visum erit, parati-
ores accedant. Hinc interim videre eis licebit, quantis
studiis Arabes artem hanc, non minus quam alias,
excolant;

Epistola Dedicatoria.

excolant; quàmque immeritò nostratibus hac persuasio olim insederit, atque etiamnum insideat, apud illos nil nisi Barbarum esse; omnia, perinde ac Arabia sua, arenis squalida, sylvis implicita, petris confragosa, sentibus ac spinis horrida, nihil amœni, ferè dixeram humani, habere. Quàm falsissima hec sint Erpenius, Gravius, & ut alios multos præteream, tute ipse abundè demonstrasti; ut mihi post tot tantòsque viros eà de re plura dicere planè supervacaneum sit. Dubitantibus Abul-Pharagius tuus, testis locupletissimus, cùm in lucem prodierit, fidem faciet: Bone Deus! quot apud illum in omni scientiarum genere clari, Mathematici, Medici, Philosophi, Poetae, &c. singulis ferè seculis floruisse leguntur? Nisi aliis argumentis de eodem constaret, verendum esset nè Historicorum fides hac in parte laboraret. Danda itaque opera, ut quæ fando tantum nostri dudum acceperunt, oculis tandem usurpent: & Poematia aliquot, ex infinitis ferè perquam divinis, in quibus præcepta hæc ad praxin revocari possint, publici juris fiant; quod ope tua, (si Deus vitæ usuram utrique concesserit) post alia, quæ præ manibus sunt, absoluta, fieri posse est quod sperem. Vale, Vir insignissime, & quo solitus es amore complecti perge

Dignitatis tuæ studiosissimum.

SA. CL.

INDEX CAPITVM.

CAP.

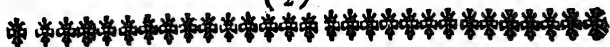
I. De Literis & Syllabis.	pag. 1
II. De Pedibus.	5
III. De Carminum generibus.	6
IV. De varia Carminum mensura, & partium appellationibus.	12
V. De Pedum mutationibus.	15
VI. De Carmine الطويل Attawílo, seu Longo.	35
VII. De Carmine المدي Almadído, seu Extenso.	42
VIII. De Carmine البسيط Albasíto, seu Expanso.	51
IX. De Carmine الوافر Alwáfero, seu Exuberante.	65
X. De Carmine الكامل Alcámelo, seu Perfecto.	72
XI. De Carmine الهزج Albázajo, seu Cantilena.	86
XII. De Carmine الرجز Arrájazo, seu Satyra.	96
XIII.	

Index Capitulorum.

CAP.

- XIII. *De Carmine الرمل Arrámalo, seu*
Brevi. 96
- XIV. *De Carmine السريع Affario, seu*
Veloci. 104
- XV. *De Carmine المنسوخ Almonsfárebo, seu*
Emissio. 113
- XVI. *De Carmine الخفيف Alchafifo, seu*
Levi. 119
- XVII. *De Carmine المضارع Almodáreo, seu*
Simili. 128
- XVIII. *De Carmine المقتضب Almoktádebo,*
seu Conciso. 130
- XIX. *De Carmine المجتث Almojtátththo,*
seu Evulso. 132
- XX. *De Carmine المتقارب Almotakarebo,*
seu Conjuncto. 136
- XXI. *De Carmine المنداركي Almotadáreco,*
seu Consequente. 143
- XXII. *De Rhythmo.* 149

قَصِيدَةُ أَبِي اَمْعِيْل الطُّغْرَاءِيِّ

الْمَعْرُوفَةُ بِالْاَلَمِيَّةِ الْعَجْمِ :

1 اَصَالَةُ الرَّأْيِ صَانَعَتْنِي عَنْ اَلْخَطْلِ

وَحُلِيَّةُ الْفَضْلِ زَادَتْنِي لَدَي اَلْعَطْلِ :

2 مَجْدِي اٰخِرًا وَمَجْدِي اَوَّلًا شَرَعُ

وَالشَّمْسُ رَأَتْ اَنَّهُ حَيَّ كَالشَّمْسِ فِي الطَّغْلِ :

3 فِيمَ الْاِقَامَةِ بِالزَّوْرَاءِ لَا سَكْنِي

بِهَا وَلَا ذَاقَتِي فِيهَا وَلَا جَدِي :

4 ذَا عَنْ اَهْلِ صِفْرِ الْكَفِّ مَنَفَرُ

كَالسَيْفِ عَرِيٍّ مَتْنَاهُ مِنْ اَلْخِذْلِ :

5 فَلَا صَدِيقَ اِلَيْهِ مُشْتَكِي حَزَنِي

وَلَا اَدِيْسَ اِلَيْهِ مُنْتَهَى جُنْدِي :

طَا

Carmen

ABU-ISMAELIS TOGRAI,

cui cingulus

Lamiato t-Ajam.

1. **G**enerositas animi custodivit me à futilitate.

Et ornamentum præstantia ornavit me, cum abessent [alia] ornamenta.

2. Gloria mea in fine, & gloria mea in principio equalis est.

Et Sol prope meridiem est instar Solis ad occasum vergentis.

3. Cur maneam Zaura [Bagdadî,] (non [est] habitaculum meum

In ea, neq; camela mea, nec camelus meus)

4. Remotus à meis, inops, solitarius;
Instar gladii cujus latera nudata sunt tegu-
mentis?

5. Nec [ibi mihi] amicus ad quem deferatur querela doloris mei:

Neq; sodalis, ad quem pertingat gaudium meum.

6. Prolongata est peregrinatio mea, donec
ingemiscat camela mea,

Et sella ejus, & cuspides hastarum tremula-
rum, tenuium:

7. Et vociferetur pra' lassitudine camelus
meus macilentus, & extamet ob illud quod

Patior jumentum meum, & multum repre-
hendant me comites.

8. Cupivi divitias, quarum ope possem
Persolvere debita celsitudini [qua] apud me
[sunt:]

9. At Tempus invertit spes meas & fecit
ut contentus sim,

Loco prada post laborem, redditu.

10. Fortè [aderat quispiam] staturâ pro-
cerus ad instar haste, inter crus & stapedem
gerens

Sibi similem, haud timidus neq; imbellis,

11. Dulcis joco, severus in seriis, mixtâ
Cum asperitate fortitudinis ipsius mollitie lu-
sus.

6 طَالَ اعْتِرَابِي حَتَّى حَنَّ رَاحِلَتِي

وَرَحَلَهَا وَقَرِيَّ الْعَسَاةِ الَّذِي بَلِي

7 وَضَجَّ مِنْ لَغَبٍ فِضْوِي وَعَجَّ لِمَا

أَلْقَى رِكَابِي وَلَجَّ الرَّكَبُ فِي عَذَابِي

8 أُرِيدُ بَسْطَةَ كَفِّ اسْتَعِينُ بِهَا

عَلَى قَضَاءِ حُقُوقٍ لِلْعَلَى قَبِيلِي

9 وَالذَّهْرُ يَعْكِسُ أَمَالِي وَيَقْنَعُنِي

مِنْ الْغَنِيمَةِ بَعْدَ الْكَدِّ بِالْقَفْلِ

10 وَنِي شَطَاطُ كَصَدْرِ الرُّمَحِ مُعْتَقِلِ

بِمُتَلَدٍّ غَيْرِ هَيَّابٍ وَلَا وَكَلٍ

11 حَلُّوا الْفُكَاهَةَ مَرَّ الْجَدِّ قَدْ مَزَجَتْ

بِشِدَّةِ الْبَأْسِ مِنْهُ رَوْحَةُ الْغَزْلِ

طَرَفَتْ

12 طَرَفْتُ سَرَحَ الْكَرِيِّ عَنْ وَرْدِ مَقْلَتِهِ

وَاللَّيْلُ أَفْرَى سَوَامَ النَّوْمِ بِالْمَقْلِ ❖

13 وَالرَّكْبُ مِيلٌ عَلَى الْأَكْوَارِ مِنْ طَرِبِ

صَاحٍ وَآخِرُ مَنْ خَمِرَ الْكَرِي قِمْلِ ❖

14 فَقُلْتُ أَدْعُوكِ لِلْجَلِيِّ لَتَنْصُرَنِي

وَأَنْتِ تَحْدُثُنِي فِي الْحَادِثِ الْجَدِلِ ❖

15 تَنَامُ عَنِّي وَعَمَّنِ النَّجْمِ سَاهِرَةٌ

وَتَسْتَحِيلُ وَصَبَغَ اللَّيْلُ لَمْ يَحُلِ ❖

16 فَهَلْ تُعِينُ عَلَيَّ غِيَّ هَمَّتْ بِهِ

وَالْغِيَّ يَزْجُرُ أَحْيَانًا عَنِ الْقَشَلِ ❖

17 إِلَيَّ أُرِيدُ طُرُوقَ الْحَيِّ مِنْ إِضْمٍ

وَقَدْ حَمَاهُ رِمَاهُ الْحَيِّ مِنْ تَعْلٍ ❖

يُحْمَدُونَ

12. Arcui gregem somni ab accessu ad
oculum ejus,

Cùm nox immitteret greges somni in oculos.

13. Comites autem inclinabant se in sel-
lis, [alius] ex commoto.

Sobrius factus, alius verò præ vino somnolen-
tia [adhuc] ebrius.

14. Tum [ei] dixi, Num voco te ad rem
magnam, ut me adjuves,

Tu tamen me destituis in casu difficili?

15. Dormis me neglecto, cùm oculus stella
vigilet:

Et [tu] mutaris, colore noctis non mutato?

16. Nunquid juvabis contra errorem in quo
lubens sum?

Error enim cohibet aliquando à metu.

17. Ego siquidem cupio noctu accedere ad
cætum circa Edamum [montem degentium:]

Atqui prohibeist ab accessu ad eum sagittarii
familia Thoalitarum.

18. Tuentur gladiis & hastis lentis [illas
quæ sunt] in eo

Nigras cincinnis, rubras ornamentis & stolis.

19. Eas ergo nobiscum sub præsidio noctis
temerè oberrans:

Fragrantia enim odoramentorum diriget nos
ad tentoria.

20. Atqui amica [mea est] ubi [sunt]
inimici & Leones cubantes,

Circum latibula capreolarum, quibus [est]
sylva ex hastis.

21. Petimus educatam in recessu wallis,
cujus irrigata sunt

Cuspides aquis joci & nigredinis ciliorum.

22. Utique auxit suavitatem sermonum
[virorum] generosorum in ea

Quod est in generosis [fæminis] metus &
parsimonia.

23. Pernoctat ignis amoris ab his [accensus]
in jecore

Sitibundo, at ignis hospitalitatis ab illis in
coltibus.

24. Occidunt

18 يَحْمُونَ بِالْبَيْضِ وَالسَّمْرِ الدِّانِ فِيهِ

سُونَ الْعَدَائِرِ حَمْرَ الْكَلْبِيِّ وَالْحَدَلِ:

19 فَسِرْبُنَا فِي نِمْسَامِ اللَّيْلِ مُعْتَسِفَا

وَنَفْحَةِ الطَّيْبِ تَهْدِينَا إِلَى الْخَدَلِ:

20 فَأَلْحَبُ حَيْثُ الْعَدِيِّ وَالْأَسَدِ رَابِضَا

حَوْلَ الْكِنَاسِ لَهَا غَابٌ مِنَ الْأَسَلِ:

21 ذُوومٌ ذَاسِيَةٌ بِالْجَزَعِ قَدْ سَقِيتُ

دِصَالَهَا بِمِيَاهِ الْغَنَجِ وَالْكَحَلِ:

22 قَدْ زَانَ طَيْبٌ أَحَادِيثَ الْكَرَامِ بِهَا

مَا بِالْكَرَامِ مِنْ جَبِينٍ وَمِنْ بَخَلٍ:

23 تَمِيَّتْ ذِئَابُ الْهَوَى مِنْهُمْ فِي كَبَدِ

حَرِيٍّ وَنَارِ الْقَرَى مِنْهُمْ عَلَى الْقَدَلِ:

24 يَفْعَلُنِي أَنْصَاءَ حَبِّ لَا حَرَاكِي بِهِمْ

وَيَنْجُرُونِ كِرَامَ الْخَيْلِ وَالْأَبْدَانِ

25 يَشْفِي لَدِيغَ الْعَوَالِي فِي بَيوتِهِمْ

بِنَهْلَةٍ مِنْ غَيْرِ الْخَمْرِ وَالْعَسَلِ

26 لَعَنَ الْبَامَةَ بِالْجَرَعِ ثَانِيَةً

يَدِبُ مِنْهَا نَسِيمُ الْبَرِّ فِي عَمَلِي

27 لَا أَكْرَهُ الطَّعْنَةَ الْبَجَلَاءُ قَدْ شَفَعَتْ

بِرَشْقَةٍ مِنْ دِيَالِ الْأَعْيُنِ الْبُجَلِ

28 وَلَا أَهَابُ الصَّفَاحِ الْبَيْضِ نَسِيعَتِي

بِاللَّمَحِ مِنْ خَلَلِ الْأَسْتَارِ وَالْكَدَلِ

29 وَلَا أَخْلُ بَغْزَلَيْنِ أَعَارِلَهَا

وَلَوْ نَهْنِي أَهْوَى الْغَيْلِ بِمَا الْغِيْلِ

24. Occidunt hæc emaciatos amore, quibus
non inest motus;

Et jugulant illi generosos equos & camelos.

25. Sanatur ictus hastis in domibus eorum
Haustu uno è stagno vini & mellis.

26. Fortassis si diverfer in recessu vallis
secundo,

Subrepet [proveniet] ex eo aura sanitatis
morbis meis.

27. Non renuo vulnus amplum quod du-
plicatur

Faculatione à sagittis oculorum amplorum.

28. Neq₃ timeo gladios latos coruscantes,
qui me beatum reddant,

Levi intuitu è rima velorum & conopæorum.

29. Neq₃ deferam capreolas quibuscum
confabuler,

Etiamsi adorti me fuerint Leones sylva insi-
diis.

30. Amor

30. *Amor incolumitatis avertit intentionem habentis eum*

Ab excelsis, & assuefacit virum desidia.

31. *Quod si ad eam inclinaveris, pares tibi specum*

In terra, aut scalam in aere, & subduc te [ab hominum consortio:]

32. *Et mitte ardua celsitudinis illis qui audent*

Ea aggredi, tu autem contentus sis eorum vice levi aliqua aspersione.

33. *Complacentia abjecti in humili vita statu paupertas [est:]*

At gloria [est] in gressu citato camelorum obsequacium.

34. *Conjice te ergo cum illis in intima desertorum, dum properant*

Aequantes habenas frænorum [quæ equis sunt] capistris [suis.]

35. *Siquidem Celsitudo narravit mihi, estq; ea verax*

In illo quod narrat, gloriam esse in transmigrationibus.

36. *Quod*

30 حَبَّ السَّلَامَةِ يَتَنَبَّى عَزَمَ صَاحِبُهُ

عَنِ الْمَعَالِي وَيَغْفِرُ الْمَرْءَ بِالْكَسَلِ:

31 فَإِنْ جُنَحْتَ إِلَيْهَا فَأَتَّخِذْ دَفْعًا

فِي الْأَرْضِ أَوْ سَتَمًا فِي آجٍ فَأَعْتَرِبْ:

32 وَنَعَّ غَمَارَ الْعَلِيِّ لِلْمَقْدَمِينَ عَلَى

رُكُوبِهَا وَأَقْتَنَعَ مِنْهُمْ بِالْبَلَدِ:

33 رِضًا لِلذَّلِيلِ بِخَفْضِ الْعَيْشِ مَسْكَنَةً

وَالْعَزَّ عِنْدَ رُسُومِ الْإِيْقِ الدُّلِيلِ:

34 فَإِنَّ رَأْيَهَا فِي تَحْوِيرِ الْبَيْتِ جَافِلَةٌ

مُعَارِضَاتٍ مُثَانِي الْجَحْمِ بِالْجَدَلِ:

35 إِنَّ الْعَلِيَّ حَدَّثَنِي وَهِيَ صَانِقَةٌ

فِيمَا تُحَدِّثُ أَنَّ الْعَزَّ فِي الْقَبْلِ:

36 لَوْ أَنَّ فِي شَرْفِ الْمَأْوَى بَدُوعٌ مِنِّي

لَمْ تَجْرَحِ الشَّمْسُ يَوْمَ نَارَةِ الْعَمَلِ :

37 أَهْبَتَ بِالْحِظِّ لَوْ فَانَيْتَ مَسْتَمِعًا

وَأَحْظَا عَنِّي بِالْجَهَابِ فِي شَفْلِ :

38 لَعَلَّ أَنْ قَدْ بَدَأَ فَضْلِي وَنَعَصَمَ

لَعَيْنِيهِ خَامَ عَنْهُمْ أَوْ كَنِيَّةَ لِي :

39 أُعْلِلَ النَّفْسُ بِسَالِمَاتِ أَرْوَاهَا

مَالِ أَضْمَقَ الْعَيْشُ لَوْ لَا فَشْكَةُ الْأَمَلِ :

40 لَمْ أَرْضَ الْعَمَشَ وَالْأَيَّامَ مُقْبِلَةً

فَكَفَيْتُ أَرْضِي وَقَدْ وَلَّتْ عَلَيَّ الْعَجَلِ :

41 غَالِي بِنَفْسِي عِرْفَانِي بِقِيَمَتِهَا

فَصَنَّتْهَا عَنِّي رَحِيصِ الْقَدْرِ مَبْتَدِلِ :

36. Quod si in oelstidine mansionis [esset] consecutio votorum,

Non desereret Sol unquam mansionem Arictis.

37. Inclamavi Fortunam; (si vocâssens qui aurem advertere vellet--)

At fortuna à me [aversa] circa fatuos [erat] occupata.

38. Forsan si perspecta esset praestantia mea & vilitas eorum

Oculo ejus, obdormiret illis aut evigilaret mihi.

39. Mulceo animam meam spe quam expecto:

Quàm angusta [foret] vita, nisi [esset] latitudo spei!

40. Non placuit mihi vita, cùm dies accederent, [secundi essent:]

Quomodo ergo placeat, cùm recedant festinanter?

41. Magno aestimat animam meam cognitio mea valoris ejus;

Custodivi ergo eam ab eo qui vilis pretii est, sui negligens.

42. Mos

42. *Mos quidem gladii est ut fulgeat nitore suo;*

At non præstat quicquam nisi in manibus fortis.

43. *Non optâßem ut protraheretur mihi tempus meum,*

Donec viderem imperium vilium & infimorum.

44. *Anteiverunt me homines quorum cursus erat*

Post gressum meum cùm incederem lento passu.

45. *Hac est remuneratio viri, cuius socii mortui sunt*

Ante eum, cùm optaverit [ille] amplius vite spatium.

46. *Quòd si me superet qui infra me [est], non est mirum;*

Mihi exemplum est in eo quod inferior sit Sol Saturno.

47. *Sustine ergo ea nullis utens artibus, neq; impatienter te gerens:*

In accidentibus temporis [est] quod efficiet quous indigeas commentis.

48. In-

42 وَعَانَةُ النَّصْلِ أَنْ يَرْهِي بِجَوْهَرَةٍ

وَلَيْسَ يَعْمَلُ إِلَّا فِي يَدَيَّ بَطْلٍ:

43 مَا كُنْتُ أَوْفَرُ أَنْ يَمُنَّ بِي زَمَنِي

حَتَّى أَرَى نَوْلَةَ الْأَوْعَانِ وَالسَّقْلِ:

44 نَقَدَ مَتْنِي أَنْاسٌ كَانَ مُدَوِّمَهُ

وَرَاءَ خَطَوِي إِنْ أَمَشِي عَلَى مَهْلٍ:

45 هَذَا جَزَاءُ أَمْرٍ أَقْرَأَهُ نَرْجُوا

مِنْ قَبْلِهِ فَمَتْنِي فَسَحَّةُ الْأَجْلِ:

46 وَأَنْ عَلَانِي مَنْ نُونِي فَلَا عَجَبٍ

لِي إِسْوَةٌ بِأَذْخِطَاطِ الشَّمْسِ عَنْ زَحَلٍ:

47 فَاصْبِرْ لَهَا غَيْرَ مُخْتَالٍ وَلَا ضَجِرٍ

فِي حَاوِي الدَّهْرِ مَا يَغْنِي عَنِ الْحَيْلِ:

أَعْدَى

48 أَعْدِي عَدُوِّي أَنَدِي مَنْ وَقَعَتْ بِهِ

فَحَادِرِ النَّاسِ وَأَصْحَابِهِمْ عَلَيَّ دُخِلَ:

49 وَأَتَمَّا رَجُلٌ آلِدْتِيَا وَوَاحِدَهَا •

مَنْ لَا يَمُوتُ فِي آلِدْتِيَا عَلَيَّ رَجُلٌ:

50 وَحَسَنَ ظَنِّكَ بِأَلْيَامٍ مَعْجَزَةٍ

فُظِيَ شَرًّا أَوْ كُنْ مِنْهَا عَلَيَّ وَجِلٌ:

51 غَاصُ الْوَفَاءِ وَفَاظُ الْقَدْرِ وَأَتَفَرَّجَتِ

مَسَافَةُ الْخَلْفِ بَيْنَ الْقَوْلِ وَالْعَمَلِ:

52 وَشَانَ صِدْقِكَ عِنْدَ النَّاسِ كَذِبِهِمْ

وَهَذَا يَطَابِقُ مَعُوجٌ بِمَعْتَدِلٍ:

53 إِنْ كَانَ يَنْفَعُ شَيْءٌ فِي فَبَاتِهِمْ

عَلَى الْعُهُودِ فَسَيْفُ السَّيْفِ لِلْعَذَلِ:

48. *Infestissimus inimicorum tuorum proximus [est,] cui confisus es:*

Cave ergo ab hominibus, & versare cum illis astutè.

49. *Siquidem Vir mundi & Unicus ejus [est,]*

Qui non confidit in mundo cuicquam.

50. *Bonitas autem opinionis tuæ de tempore, imbecillitas est:*

Opinare ergo malum, set esto ab eo in timore.

51. *Defecit fides, & abundavit dolus; & aperta est*

Distantia contrarietatis inter dictum & factum.

52. *Dedecorat autem veritatem tuam apud homines mendacium eorum.*

Et nunquid conveniat curvum cum recto?

53. *Si prosit quicquam ad hoc ut firmi maneant*

In promissis, certè [hoc est] ut prævénias gladius reprehensionem.

54. Heus qui petis reliquias vitæ, cuius
totum turbidum est;

Consumpsisti quicquid sinceri tibi fuit in die-
bus tuis primis.

55. Quare precipitem te das in profundo
maris, ut in eo naviges,

Cùm tibi sufficiat de eo sorbitio aquæ pau-
ca?

56. Regnum ~~si~~ ^{impetias} [est] de quo non ti-
metur, neq̃

Opus est in eo adiutoribus & asseclis.

57. Speras durationem in domo cui non
est stabilitas:

Annon audivisti de Umbra quæ non transeat?

58. Et ô peritè, qui secreta perspecta ha-
bes,

Sile, siquidem in silentio [est] effugium à lapsu.

59. Destinârunt te rei, si eam intellexe-
ris,

Cave tibi, ne pascaris cum camelis, quibus
nemo est qui eos curet.

54 يَا وَارِدُ سُرُرِ عَيْشٍ كُلُّهُ كَدْرٌ

أَنْفَقْتُ صَقُوكَ فِي أَيَّامِكَ الْأَوَّلِ ❖

55 فِيمَ اقْتَحَامَكَ لِحَجِّ الْبَحْرِ تَرْكِبُهُ

وَأَدَّتْ يُلْفِيكَ مِنْهُ مَصَّةُ الْوَشْلِ ❖

56 مَلِكُ الْقِنَادَةِ لَا يُخْشَى عَلَيْهِ وَلَا

يُحْتَاجُ فِيهِ إِلَى الْأَنْصَارِ وَتُخَوِّبُ ❖

57 تَرْجُو الْبَقَاءَ بِنَارِ لَا ثَبَاتَ لَهَا

فَهَلْ سَمِعْتَ بِظِلِّ غَيْرِ مَنْتَقِ— ❖

58 وَيَا خَبِيرًا نَلِي الْأَسْرَارِ مُطْلَعًا

أَصَمَّتْ لِي الصَّمْتُ مِنْجَاةٌ مِنَ الزَّلَلِ ❖

59 قَدْ رَشَّحُوكَ لِأَمْرٍ أَنْ فَطَنْتَ لَهُ

فَارِدًا بِنَفْسِكَ أَنْ تَرْعَى مَعَ اللَّهِ— ❖

NOTÆ in Carmen
ABU-ISMAELIS TOGRAI,
cui titulus
Lamiatōl-Ajam.

***** Poema. A verbo قصيد Kafada,
Fut. E. Quod cū inter cætera
قصيدة signifies *Intendere*, seu *Pro-*
ponere, item *Frangere*, inde di-
ctum est (inquit *Shirazius* ad
confess. *Hariri*. 43.) Poema seu

Carmen قصيدة لان الشاء يقص
انشاءها ويوكل خاطرة على نظمها
ولادة يكسرهما ويقطعها عن غيرها من الكلام

i. Quòd Poeta ejus compositionem sibi proponat,
& ad illud condendum animum intendat, & ab-
rumpat quasi, seu abscindat illud ab aliis oratio-
nis speciebus: erit ergo vel quasi oratio elabo-
rata, vel oratio fracta. Inde significat etiam
verbum, *Carmen componere*. Ita dicunt كان

اول من قصى القصايد مهلوس بمر ربيعة

الخلمى فى قتل اخيه *Primus qui composuit*
Poëmata fuit Mohalhel Ebn Rabia Taglabien-
sis, cùm fratrem suum occisum defleret. Mez. b.
c. 49. Est autem Alkasid, seu Kasidah, (in-
quit Author Kamusii) tale carmen quod ver-
sibus integris, iisque non paucioribus quàm
tribus, vel ut alii, quàm sedecim, constet.

أبى اسمعيل الطغرائى *Abi Ismael*

Tograi, Patris Ismaelis.] أب enim Patrem
 significat. Uti in lingua Hebr: אב in Syr.

ܐܒܐ De eo autem (uti & de أخ *Frater, & عم*
Socer,) notandum quod habet *Erpen*, Rudim.

Ar. l. 3. c. 7. p. 147. quòd cum *Nun* ob
 constructionem (uti hoc in loco) abjiciat,
 ejus loco literam quiescentem assumat. In

Nom. sc. و. in Gen. (ut hîc) أبى in Acc. ا.

Ita in Nom. diceretur أبو اسمعيل & c. in Acc,

أبا اسمعيل.] quare nomen hoc

vocali Fatha in Genitivo terminetur, non
 Kesre, videre est apud *Erpenium* lib. & cap.

modo citatis. p. 141. & 143. ubi monet

Nomina Invariabilia habere Nominativ. ter-
 minatum in Damma. Gen. & Accus. in

Fatha. Talia autem inter cætera esse ple-
 raque hominum propria, & imprimis barba-

ra seu peregrinæ originis: ut ابراهيم &

&

& اسما &c. Est igitur *Abu Ismael* كنية
 seu *cognomen* Poëtæ nostri, uti solenne est
Arabibus homines cognominibus potius à
 Parentum vel liberorum nomine compositis,
 quàm nominibus propriis appellare: idque
 honoris causâ بعدم التصريح بالاسم فان
 بعض النفوس تادف من ان يخاطب باسمها

*Ad evitandum illud quod diminutionis loco
 habent nonnulli, ut simpliciter & aperte no-
 mine suo appellentur.* Eâdem de causâ no-
 vimus ab Hebræorum Magistris interdictum,
 nè quis Patrem suum vel Præceptorem no-
 minibus suis salutaret, aut alias appellaret,
 ut videre est apud *Maimonidem* l. Yad. tr.
Talm. Tor. c. 5. & Mamrim c. 6. A quo eti-
 am discimus non minorem præceptoribus
 deberi reverentiam, imò majorem quàm pa-
 rentibus, ac discipulos non minùs quàm fi-
 lios בנים audire: quod & fatetur *Kimchius*,
 licet illos זרע *semen* dici neget, ut obiter hic
 ipsius verba, in notis ad *Portam Mosis* c. 8.
 p. 332. minùs rectè versa, in integrum resti-
 tuta Lectori exhibeam; כי וילמדים בנים
 יקראו ולא זרע *Discipuli appellantur Filii at
 non Semen.* Erat autem Poëtæ nostri nomen
 الحسنى *Hosain.* Patria illi *Esphahan Persiæ*
 Metropolis. Vizieri seu Confiliarii munere
 functus est apud Regē *Masudum Ebn Moham-*

mod Seljukienſem in urbe Maſſal: donec orto
inter Regem Maſudum & fratrem ſuum
Mahmudum diſſidio, commiſſoq; prælio, ca-
ptus eſt, & à Regis Mahmudi Viziero morte
multatus circa annum Hegira 515, nullam
aliam ob cauſam quàm quod كادوا خافوا
(uti ex كتاب refert Ebn
Chalican,) metuerent eum ob excellentes eius
virtutes, quibus ad invidiam commoti ſunt.
Ideoque recenſetur ab Historicis من قتلوه
inter eos quorum virtutes
mortem illis conſciverunt. Fuit enim vir
tum eruditione tum virtutibus inſignis, &
in Poëſi & Eloquentia ſeculi ſui Phœnix:
Appellationem الطغرايى ſortitus eſt à mu-
nere, vel peritiâ ſcribendi طغرا Togra, i. e.
implexam iſtam & craſſioris ductûs ſcriptu-
ram, quæ Diplomatiſis Principum præmit-
ti apud eos ſolet, nomina & Titulos Princi-
pum iſtorum continens. Inde طغراءى
Tograiyô, qui talem ſcripturam exarât. Nota
Weſſa, quæ unionis indicium ſuper Elif arti-
culi, illud otioſum eſſe nullâque motum vo-
cali denotat, & debere conſonantem ſequen-
tem cum præcedentis dictiõis ultimâ voca-
li uniri, Erp. p. 12. ſed & hîc ipſum Lam
ſequens in pronuntiando omitti debet, uti
monſtrat Teſdid Euphonicum Lambdale
literæ

literæ Solari b appositum.

المَعْرُوفَةُ *notum*, seu *appellatum*] Particip.
est passiv. ab عرف *Arafa*, Fut. E. *Cognoscere*,
Scire.

بِالْأَمِيَّةِ الْخَجْمِ *Lamiah Persarum*. i. e.

Poema in Lam desinens. Est ergo لَامِيَّ & in
Foem. لَامِيَّة Possessivum derivatum à لام
Lam, nomine unius è literis Alphabeti, quasi
ad literam Lam pertinens, seu *litera Lam termi-*
natum. الْخَجْمِ *Persarum*] aliàs *Peregrini-*
orum vel *Barbarorum* reddi potest. خَجْمٌ
enim vocantur, quicunque non sunt *Arabes*,
(& peculiariter *Perse*) unus عَجَمِي dicitur.
Ita vocatur hoc Poema, ut distinguatur à ce-
lebri apud *Arabes* Poemate, à Poeta *Shaa-*
phari composito, sub titulo *Lamiato'l Arab*,
seu *Arabum*: innuitque hoc ab homine
Persa profectum nec elegantia, nec sententia-
rum frequentia & pondere, isti alteri cedere.
ب Præpositio aliàs significat *In*, *cum* &c. hęc
constructioni verbi inservit. *Erp.* p. 168.

Vers. 1.

أَصَالَةٌ *Firmitas*, *Stabilitas*, *Constantia*: vel
etiam *Magnitudo*, *Præstantia*, *Generositas*. Est
enim

enim Infinitivum à verbo اصل Afala, quod significat, uti Author *Kamusii*, صار ق ا اصل *Radicē habere*, vel ثبت ورسخ اصله *Firmam & bene fundatam radicem habere*. Est enim اصل Afalon *Radix*. Cū ad Consilium seu Animi sententiam refertur verbum, exponitur ab Authore *Kamusii* per جان Bonum esse; indè اصيل Afilon, inter cætera التماجت الراي *Kam.* حكم الراي uti *Gieuharius* & alii, *Qui firmo & bene stabilito consilio est: & القوي من له اصل (in Kamusio & Scholia- ste) Fortis, Firmus, cui Radix est.* Ita اصيل Gloria firmis sustentata radicibus dicitur. Convenit cum Hebraico אציל Optimates, Magnates. Exod. 24. 11.

الراي [Animi.] راي Rayon, Consilium, Mens, Sententia. Radicem habet verbum راي Raa, quod, uti ראה apud *Hebraeos*, significat videre: tam ad Animi quàm ad Corporis oculos refertur. Hâc differentiâ (uti annotat *Gieuharius*) quod cū de oculi sensu dicatur, unico, cū de animi sententia vel scientia, duplici gaudeat accusativo: in Infinitivo habet روية Róuyatan, & رايا Ráyan, & راة Rátan,

Rátan, & راية Ráyatan, & رويانا Rouyánā.
Inde الراي (inquit Scholiastes) est

في مبادئ الأمور وذاظر عواقبها وعلم ما يؤول
Cum quis princi-
pia & fines rerum consideret, & perpendat, ut
sciat, ad quid tendant vel boni vel mali. Plu-
ralia habet ارا Aráon, & اراء Ar'aon &c.

صاغتني Servavit me.] صان Sána, Fur.
صيانا Saúnan, & صونا Yafóuno, Infin. يصون
Siyánan, & صيادة Siyánatan. E concavis
Waw, quorum variandi rationem habetis in
Gram. l. 2. c. 8. p. 75. Significat idem quod
حفظ i.e. Servare, Custodire. Pronomen pri-
mæ personæ híc affixum habet, quod cùm
aliàs fit في cum verbis est في uti traditur in
Gram. l. 3. c. 10. p. 161,

عن Præpositio significans A vel Ab: & ut
cæteræ omnes præpositiones Genitivum re-
git, Erp. p. 181. Cùm aliàs Giezmam possideat
عن hic assumit Kesram, juxta regulam tradi-
tam ab Erp. l. 1. p. 15.

فutilitas.] Est خطل Inter cætera
الكلام الفاسد الكثير i. uti Author Ka-
musii

musii, Sermo corruptus, & multus, Turpiloquium cum multiloquio conjunctum: *Oratio inhonesta, obscæna, Gol. vel ut Feuh.* المنطق العاسى المضرب *Sermo corruptus, turbatus, flaccidus, seu malè compositus. Vaniloquentia* ut *Raphelengius*. Ita accedit ad alteram ejusdem nominis significationem, *flacciditatem* sc. Verbum est *خطل* Chatela. Fut. A. Infin. *خطلان* Chatalan. Ita locutus est, *Turpiter* sc. *Incompositè & vanè*. Quæri potest annon aliquam habeat affinitatem cum Hebr. *החל* Gen. 31. 7. *Ludificavit, Illust:* unde *החלים* *Ludificationes, Illusioncs.* Job. 17. 2.

و *Et ornamentum*] *و* Conjunctio copulativa. Gram. l. 4. c. 1. p. 170. *حلية* Ornamentum. Est inquit *Alfiruzabadius* in *Kamusio* suo *الحلي* AlHalyo, cum Fatha, *ما يزين به من صبرغ المعدنيات أو الحجارة* i.e. *Monile, seu quodcunq; ornamentum è metallis conflatum, vel è lapidibus pretiosis confectum:* cujus plur. *حلي* Holiyon, singulare magis restrictum *حلية* Halyaton. Idem etiam significat *حلية* Helyaton cum Kefre,

Kefre, & pluralia habet حلى Helan & Holan. Transfertur etiam ad aliud quidvis quo quis ornari dicatur: significat etiam *Conditionem hominis & Qualitatem*. Hîc (uti monet Scholiaſtes) denotat الرينة التي يتحلى *Ornatum quem homini circundant virtutes sue* Verbum est حلى Haliya *Ornatũ esse: formã* رضي Radiya, de qua vide Gram. l. 2. c. 9. p. 98. Apud Hebræos idem significat: nam Pro. 25. 12. *Ornamentum obrizi*, legimus. *חלי כתר*

الْفَضْل *Excellentia.*] Ita enim exponi-

tur فضل Fadlon, à Grammaticis, quod fit *Contraria significationis nomini* ضد النقص *defectum* signifies, plur. فضول. At فضيلة, quod exponitur in Kamusio *Gradus eminentior* في الفضل, *cujus* Plur. فضائل, pro *virtute & virtutibus* communiter usurpatur. Verbum est فضل, quod formã & نصر Nasara & علم Alema imitatur; de quibus videre licet Rud. li. 2. c. 2. p. 44, imò & formã quãdam ex utrifq; compositã, فضل Fadela, in præterito, futurum habet يفضل Yafdolo, teste Authore *Kamusii*. Sub الضل hîc comprehendit

hendi monet Scholiastes *Scientiam, Mores, Experientiam, Rerum agendarum peritiam, & quodcunq; sit quo alter alteri præstet.*

ي Concavis è زان Ornavit me] زانني

denotat *Ornare* : ei contrarium est شان *Dedecorare*. Inde derivantur الزينة Alzinato *Ornamentum*, & الزين Alzaino *Ornatus, Decoratio*; cui contrarium الشين Alshaino. Affine est Syrorum & Chald. زين Zayen *Armavit*. زين Zaino *Arma*.

نني Præpositio est idem significans quod ظرف زمانى و مكانى *Apud*. عند *Particula Tempus & Locum denotans*. Idem significant كئن et لئن et لئن et كئن et كئى et كئى et كئى et كئى et كئى et كئى inquit Author *Kamus*. ي hic ut Elif quiescens pronuntiatur. v. Rud. p.9.

العطل Absentiam Ornamentorum.] Inf-

nitiv. enim est ab عطل Atela, quod *Ornamentis destitui vel carere* significat. Ita dicunt عطلى *cum fœminatorquibus, armillis, & monilibus suis caret*. De rerum etiam aliarum absentia

abſentiâ et privatione dici monet *Fauharius*:
 ut *Caruit* ظل الرجل مريم المال والادب
vir opibus & doctrinâ. Ita etiam Syris *עצל*
Etel, Defecit, Cessavit.

Vers. 2.

فجل Gloria. Honor: مجد] مجدي

الكرم, inquit Author *Kamasi*,
Adeptio seu Consecutio honoris. Annotâtque
 idem (uti et *Fauh.*) à nonnullis restringi ad
 eum præcipuè honorem, qui a Majoribus de-
 rivatur: ut non dicatur propriè nisi de eo, qui
 illustribus ortus sit parentibus. Sed non vi-
 detur hoc in communi verbi usu observari, sed
 de honore, firmo modò et solido, sive hære-
 ditariè accepto, sive factis egregiis acqui-
 ſito, dici. Hinc vulgò, التاجر مجده في
 كرمه والعالم مجده في كرامته
Mercatoris gloria in crumena sua, Docti in
chartis. Verbum est مجد Majada, ad for-
 mam Náſara, Majoda etiam, cum Dhamma in
 2dâ rad. in infinitivo habet مجدا Maj'dan,
 et مجادان Majádatan: affine est *Hebraico* מדר,
 quod notat *quicquid in re quâpiam eximium*
& laudabile est.

أخيراً Ultimò vel in Fine] Nota ex He-
 braismo significatione. Illis sc, *Post.* אחר

C

Alius,

Alius, Alter. Ita et *Arabibus* آخر *Acharon* cum Fatha in 2dâ, *Alium, Alterum* denotat. آخر *Acheron*, cum Cefra, *Posteriorem, Ultimum*: idem etiam اخیر, *Contrarium* sc. أول *Awalon*, quod est *Prior, Primus*. Quod cum secundum originis suæ rationem deberet esse أوَّل aut وَّوَّال *superioris* gratiâ fit أوَّل: ponitur ideo à Grammaticis *Arabum* in the-mate واءل. Utrûmque nomen hîc in accusati-vo positum adverbiascit, juxta regulam tra-ditam Gram. l. 4. c. 2. p. 171.

[شُرْع] Shár'on et Sháraon, quiescente media vel mota, idem quod سَوَاء Sawáon, *Par, equalis, similis*; vel واحد Wáhedon, *Unus*; *Idem.* Annotat *Fauharius* illud, sine ulla dif-ferentia, Masc. et Fœm. Sing. et Plur. attri-bui: itaque dici الناس في هذا الامر شرع *Homines hâc in re pares sunt*. Licet in foemi-nino dicatur etiam شرعة Sher'aton, ut dica-tur هنة شرعة هنة *Hac illi similis est*.

الشَّمْسُ *Et Sol* [شَمْس] *Arabibus* idem quod *Hebraeis* שֶׁמֶשׁ *Syris* شَمَش Shemsho, *Sol, ministrator lucis*: licet verbum quod mini-strandi significationem habet, unde nominis Etymon

Etymon fumunt, apud Arabes in usu non fit. Apud illos, شمس Shamasa *lucere*, vel à Sole illuminari significat, ita dicunt, شمس صار لنا يومنا i. e. Sole illustratus est dies noster. Generis est foem: licet terminationis masculinae, uti ab Erpen. annotatum, l. 3. c. 4. p. 124. ad quod alludens celeberrimus Poeta Motanabbi,

وَلَا التَّائِيْدُ لِاسْمِ الشَّمْسِ عَيْبٌ

وَلَا التَّذْكِيرُ فُجْرٌ لِلْهَلَالِ

*Nec nomen Faemininum Soli dedecus,
Nec Masculinum Luna gloria:*

واو [Die ad meridiem tendente.] رَأَى الضُّحَى
ارتفاع الضُّحَى Ridon sunt ريد Radon &
Diei pars cùm Sol jam ab oriente versus mediam cœli partem tendat: cùm الضُّحَى conjugi (ut hîc) solet; notat autem الضُّحَى Aldoha partem diei antemeridianam. Est enim الضُّحَى Aldahwato, Aurora, seu prima diei pars post solis ortum; quæ ei succedit dicitur الضُّحَى Aldoha, cùm jam Sol clariùs splendeat, & latius radios suos diffundat: quæ

quæ post eam الضحى Aldoháo, *Cùm jam appropinquat meridies*. Est autem ران Natfabatum, seu in Accusandi casu, quòd temporis circumstantiam denotet; de quo consulere licet Jarumiam, in capite nominum Natfabatorum. Nominis hujus thema est رعد Raëda, *Emicuit, elataq; fuit illustrior diei pars; illius الضحى Dáha, Apparuit, conspicuus fuit, affectus fuit à Sole*.

طَفَلَ [الطَّغْلُ, per vocalem Fatha mota, eam diei partem notat quâ Sol طفل Totphalo Ielgorùb, *ad occasum vergit*, post العصر AlAfr, uti vocant, i. e. *mediam inter meridiem & occasum horam*. Est ergo diei pars isti alteri, quæ الضحى dicebatur, opposita; illa priorem, hæc posteriorem notat. Imitatus videtur Poeta noster hoc in versu Celebrem istum Poetam Abu'lola Almoarri, ubi dicit

وَأَفْقُهُمْ فِي أَخْدِلَابٍ مِنْ زَمَادِيْهِمْ

وَالْبَدْرُ فِي الْوَهْيِ مِثْلُ الْبَدْرِ فِي الشَّحْرِ

Equasti illos [Majores sc. tuos honore] non obstante temporis differentia,

Ulti Luna circiter mediam noctem similis est Luna tempore matutino.

Quod

Quod ille Lunæ, hoc noster Soli attribuit. Illud autem *Abu'lola* præferendum contendit *Alsephadi*, quod verbis magis perspicuis usus sit quàm noster: cùm *الطفل & الران* verba sunt paulò obscuriora; *وعذوبة اللفاظ* inquit, i. e. *suavitatis autem & perspicuitatis verborum, in elegantiâ sermonis, maxima habenda est ratio.*

Vers. 3.

Quare. Quamobrem.] Compositum è præpositione *في* *In*, & *ما* *Quod*, vel *quid*. Idem sc. quod *Hebr.* *מָה* & *Syr.* *ܡܐ* de rebus dicitur, ut *من* *Man*, de personis, uti monet *Erp.* l. 3. c. 10. p. 160. Quando interrogat, idem valet quod *أي شيء* *Qua res?* Et cùm accedit particula *Jerrans*, seu Præpositio Genitivum postulans, abjicitur *Elif*, retentâ tamen vocali ejus *Fatha* *ليدل* *in abjecta* *لم* *فيم* *علام* *litera cognata signum*: ita dicitur *لم* *فيم* *علام* (non *فيم* &c.) sine *ل* in fine, quod retinere minus elegans, aut potius purus putus solœcismus reputatur. Unde illud, quod

quod interrogatus Doctus quidam ab homine Plebeio, *يا ذوصمى* Quid mihi in mandatis das, falsè illum, ut sermonis rudem, excipiens responderit, *بتقوي الله واسقاط* الالف, Hoc tibi præcipio, ut Deum colas, & *literam* Elif abjicias. Imò & vocalem ipsam aliquando abjiciendi Poetis conceditur licentia, apud quos *لَمْ* pro *لَمْ* occurrit.

اقامة Infinitivus est *اقام* Akáma, 4tæ conjugationis à *قام* Káma verbo concavo Waw, idem significante quod *Hebr.* *קום* vel *קם*, *Syr.* *ܩܡ* stare sc. Indè *اقام* in 4tâ conjugat. quod idem notat quod *دام* Dama, *Mansit*, seu *كانا ان يفارقة* *لازم* Loco adhaesit, nec ab eo discessit. Significat item transitive *manere fecit*, item *stare fecit*, &c. Inde Infinit. seu nomen verbale *اقامة* Ekámaton, seu *manere*.

بأل زوراء In Zaura, vel Zaura, i. e. Bagdadi] Bagdadum urbem celebrem ad Tigris, fluvii ripam, extruere coepit Almanfor Chalifa, anno post centesimum quadragesimo;

mo; *Gregorius*, *Historia Saracenica*, aliq;
 referunt ad annum centesimum quadragesi-
 mum quintum: quadragesimo sexto in eam
 se transtulit, quadragesimo nono denuò per-
 fectum est opus. Varia ea sortita est nomi-
 na inter cætera. الزوراء *Alzawrà*, cum *Fatha*
 super primam non *Dhalama*, uti malè in
 libris impressis legitur. Ita appellata est, uti
 volunt Author *Kamusii* & Celebris ille
 Geographus *AbulFeda*, لان ابوابها الداخلة
 جعلت موزرة عن الخارجة *Quòd Porta e-*
jus interiores obliquè sita sint ad exteriores.
 الزور *Alzáwaro Inclinationem & obliqui-*
tatem, & dorsi gibbositatem seu curvitatem
quandam notat: unde الازور Alázwaro, qui
ita se habet, cujus foemininum الزوراء Azwarra,
in nonâ conjug. & تزاور Tazá-
wara in sextâ, Inclinare, declinare, & defle-
ctere significat. Aliquam cum Hebr. זר vel
זר Alienari, affinitatem habet. Alsephadi-
us et Saphioddin Abdo'l Mumen aliam affe-
runt nominis hujus rationem, licet ab eadem
verbi significatione; ita dici eam sc. لا تصرف
لا تصرف Ob inclinationem seu obliquum situm
Kebla ejus, seu loci ad quem se orantes diri-
gunt. Utrúmque Etymon quod satis pro-
babile

babile reddat et illustret, præbet locus iste apud præstantiss. Historicū *Gregorium Abu'l-Farajium*, (qui jam sub prelo hîc est, brevi, volente Deo, proditurus) p. 219. ubi de hâc urbe verba faciens, ait, جعل

المدينة مدورة لئلا يكون بعض الناس

اقرب الى السلطان من بعض وعمل

لها هورجن الداخل اعلى من الخارج وبني

قصره في وسطها والمسجد الجامع بجانب

القصر وقبلته غير مستقيمة يحتاج المصلي

Urbem forma circu-

laris constituit [Al Mansor] ne alii aliis pro-

prius à Rege abessent; eamque duplici muro

cinxit, quorum interior exteriore altior, ar-

cemq; in ejus medio extruxit, & prope eam

Templum magnum, cujus Kebla obliqua fuit,

adeo ut necesse haberet, qui oraret, inclinare se

versus portum Basora. Hæc ille. Vocatur e-

tiam *Tigris* fluvius زوراء, significat etiam

Arcum ob eandem curvaturæ rationem.

سكني *Familia mea*, vel potius *Delici-*

cia mea, seu *Amores mei*.] سكا *Sacana*,

verbum, apud *Arabes* idem significat quod

apud *Hebraeos* שָׁכַן et *Syros* שָׁכַן sc. *habitare*,

residere

residere; unde السكنى Alsfacano, & السكنى Alsfacna *habitatio*, & مسكن Mascanon vel Mascenon, *Mansio*, *habitaculum*, & السكنى AlSacno, *Familia*, vel *domestici* alicujus: significat etiam *Quiescere*; unde السكنى Alsfacano, quod notat ما يسكن illud ad quod animo propendet, & in cuius fruitione acquiescit aliquis, (uti Scholiastes) sive de uxore, vel liberis, vel aliâ re aliquâ dicatur: atque hâc notione hic usurpari videtur potius quàm *mansionis*, & *commorationis*, quamvis & eam habeat significationem, referente Golio in Lexico Arab.

Camelum داقة [Camelamea. داقتي] foeminam notat, cujus Etymon peti forsân potest è linguâ Hebr. ex eo quod legimus Genes. 32. 15. נמלים מיניקות Camelas foeminas lactantes.

Camelus meus جملي idem quod جملي Camelus sc. De mare magis propriè dicitur, uti patet ex proverbio isto استنوق الجمل i. e. factus est Camelus Camela, ubi opponitur داقة et جملي est

est enim استنوق *Estánwaka*, verbum factū à داقة. Jactari solet in eos qui de re aliquā sermonē instituentes, alia subinde miscent neutiquam ad eam pertinentia: inde ortum habuit, quòd, cū Poeta quidam, nomine *Mosabbab*, coram Rege quodam camelum describens, Epitheta quædam adduxerit *Camelis* foeminis propria, exclamaret *Tarfa Ebno'l Abdi*, unus ex assidentibus, قد استنوق الجملة *Ecce mutatus est Camelus mas in Camelum foeminam*. Monet tamen Author *Kamusii* etiam جملة de foemina aliquando, licet rarò, dici. Sunt etiam verba quæ hic habemus لا داقتي فيها ولا جملي Proverbialis loquendi forma, quā uti solent في التبروء عن الشيء cū ostendere volunt, nihil sibi esse cum re vel negotio aliquo, vel illud à se penitus remotum cupiunt.

Vers. 4.

Remotus] Participium est à verbo داي Naa, in fut. يناي Ján'a, Infin. داي-ا Náyan, quod significat *Longè abesse*, seu *Remotum esse*. Regit vel Accusativum, vel Genitivum mediante præpositione في

ita

ita dicunt دايت Naáytoho, [et. ut hic]
 عنه Naayto anho, *Remotus ab eo fuit.*
 Verbum est è dupliciter imperfectis, cum
 sc. mediam radicalem Hamza habeat, zam
 ي itaque quod ad mediam سال Sáala
 verbum Hamzatum imitatur, quod ad ulti-
 mam رمي Ráma defectivum; uti monet
Erpenius l. 2. Rudim. c. 10. p. 106. et 107.
 Inde participium est ناء Náin, *Remotus,*
Absens; ut رام Ramin, à verbo رمي. Cum
Hebraico רָחַק *Rúpit,* à themate inusitato נָחַק,
 conferri potest.

أَهْلٌ [الْأَهْلُ] *Familiam, Domesticos,*
Propinquos, Affeclas alicujus, seu omnes
qui ei chari sunt notat. Idem et ال fine ء ;
 cujus tamen radix اهل, uti monet Author
Kamusii: hác verò differentiâ, quòd, cum
 اهل de quibusvis promiscuè usurpetur, ال
 non dicatur في ما فيه شرف *Nisi de no-*
bilitate præstantibus; ita non dicatur ال
 الاسكاف de familia sutoris calcearii, sicut
 dicatur de iis اهل. Affinitatem habet cum
Hebr. תֵּנָה *Tentorium.*

صَفْرٌ أَلْكَفٌ *Vacuus manu, vel vacuis*
manibus] صَفْرٌ Sefron inter cætera *vacuum*
 significat. Ita dicitur بيت صفر من المتاع
Domus supellectile vacua, et رجل صفر
 (اليدى خاليتين) *Vir manus vacuas habens, nihil*
habens in manibus, nihil possidens. Quam-
 libet autem vocalem hic adhibere licet, te-
 ste Authore *Kamusii*, ut dicatur vel Sáfron,
 vel Sefron, vel Sofron, vel etiã Sáferon, vel
 Sóforon. Verbum est صَفَر Safera, Fut. A,
 Infh. صَفَرَا Sáfaran, et صَفُورَا Sofúran,
vacuum esse, et in quartâ conjuga. أَصْفَر
Asfara, idem quod أَفْطَر Eftákara, *Paupere*
rem esse, item Vacuum facere.

صَفْرٌ أَلْكَفٌ Idem quod *Hebrais* כַּף
 et *Syris* ܟܦܐ *Casto manus, vola: Est* (in-
 quit Author *Kamusii*) الين او الى الكوع
manus, vel usq; ad carpum. In Plur. habet
 أَكْف Acoffon, et كُفوف Cafúfon, et
 كُف Coffon. Idem hîc ergo valet صَفْر
 انا فقير لا املك شيئا ac si diceret الكف
Inops sum, nihil opum
in manibus meis habens vel possidens.

منفرد
 صفر

سَفَرَت Separatus.] Participium est 7æ

conjugationis à verbo فَرَس (cujus secunda radicalis quamlibet trium vocalium promiscuè recipit) *Separatum, solum, solitarium esse* in re aliqua, inde in 7â conjug. اَفَرَس Enfarada, eâdem significatione, cujus participium hic habemus. Nomen est اَلْفَرَس Al-fârdo, *Unicus, singularis, solus*. Thema ejus habemus in linguâ Hebr. פָּרַד Separavit, *disjunxit*. Est et Syris פָּרַד Fugit, פָּרַד Segregavit, *sejunxit*.

سَيْفٌ Instar gladii] كَالسَّيْفِ Saifon, unum è nominibus *ensis*, quæ Arabibus ultra mille, teste Authore *Kamusii*: Pluralia habet اَسْيَاف A syáfon, et سِيُوف Soyúfon, et اَسْيُوف A syofon, et مَسْبِغَة Masyáfaton. Inde verbum سَاف Fut. I. *Gladio percutere*. Nomen etiam Syris et Chaldeis in usu نִדְּנִי Gladius. Convenit et cum Græco ξίφος.

عُرِيّ Nudata sunt latera ejus.] عُرِيّ مُتْنَاهُ

Passivum est 2dæ conjugationis à verbo عَرِيَ Ariya, *Nudum esse*, ejusdem formæ cum verbo رَضِيَ Rádiya, de quo videre licet

licet Gram. l. 2. c. 9. p. 98. 99. unde العربي
 AlOryo *nuditas*; in 2dâ conjugat. عربي
 Arra *Nudare*, in Pass. عربي Orriya. *Hebrai-*
cum planè est. Illis enim ערה *Nudari*, ערה
 in Pihel *Nudare*.

جانباء i.e. مَخْنَأ Bina ejus latera, i. e.
tota ejus lamina per Synecdochen.] In lin-
 guâ *Hebraicâ* מַתְנִים vocantur *lumbi*, for-
 mât dualis: ita & in *Arabica* مَتْنَان Matnân;
 licet et مَتْن Mátnon, singulare in usu esse
 videtur *Kam.* et *Fauh.* etc. Ita enim dicunt
 مَتْن فلانا Mátana, i. e. ضرب مَتْنه Dáraba
 Mátnahô, *Alterum lumborum, vel dorsum*
ejus percussit. Verbum مَاتَن Mátona, de-
 notat *Durum, solidum esse.* Hîc و dualis ex-
 cidit obaffixum س, juxta illud quod monet
Erp. l. 3. c. 7. p. 146.

الخَلل Tegumentis, vaginâ] Plurale
 est خَلَّة denotante Tegumentum, quo
 operiebantur vaginæ gladiatorum, quod auro
 aliâve aliquâ materia ornari solebat. Est e-
 tiam quævis pellis bracteata, seu auri bra-
 cteolis distincta et ornata. Assimilat ergo
 se

se Ensi nullo ornatu adscititio, sed suâ solùm præstantiâ commendato.

Vers. 5.

فَلَا صَدِيقَ Neq̄ est [ibi mihi] amicus]

Notat صدق Sádaka, *verum, veracem esse*, et الصدق ضد الكذب AlSádko, *Contrarium mendacio, Veritas, veracitas*: inde

الصديق Sadíkon, *Amicus*, في المودة Qui verax seu syncerus est in amore;

qui verè et syncerè amat, et omnia amicitiae jura observat. الصديق انسان هو ادنى الا

امد غيركى Amicus homo est, qui idem cum temetipso est, nisi quod alius sit: Alter idem.

Schol. ex AlCendio. صديق Masculinũ est et foem. Sing. et Pl. licet aliàs dicatur etiam in foeminino صديقة Sadíkaton, in plur.

الصداقة Asdekáo &c. Inde الصداقة AlSadákato *Amor, Amicitia*. Non est ea inter *veritatem* et *justitiam* differentia, quin *Thema Hebraica* esse originis dignoscatur; quibus פָּשָׁט *Justum esse*, פָּשָׁט *Justitia*, imò & *Integritas, veracitas*, פָּשָׁט *Justus*. In

סדיק Sadíka-terminationem accusativi,

sine

sine Tanwin seu Nunnatione habemus, ob influxum particulæ ʾ, juxta regulam traditam ab *Erp.* l. 3. c. 7. p. 149.

مَشْتَكِي *Querela.*] Factum est nomen hoc ab infinitivo verbi اَشْتَكَى *Eshtaca*, 8æ conjugationis اَشَكَ *Shaca*, *Queri*, *conqueri*. Promiscuè (inquit Scholiastes) inservire potest hæc forma quatuor usibus, ut sit sc. 1. Infinitiv. seu nomen verbale. 2. Particip. passiv. 3. Nomen temporis. 4. Nomen loci: nulla enim inter hæc quatuor, hâc in formâ, differentia. Hîc autem vult esse Masdar seu nomen verbale: quam non videam, cur non hîc Loci nomen obtineat; ut sit, *Non est qui sit locus querela mea*, sc. ad quem deferatur, vel apud quem ponatur.

حَزَنِي *Doloris mei.*] Verbum est حَزَنَ *Hazena*, *Tristis fuit, doluit*. Inde nomen حَزَن *Hóznon* et حَازَنُون *Házanon*, *Tristitia*, *Mæstitia*, *Dolor*, اَلْحَزَنُ *Contrarium* sc. *latitia*. *Tristitiâ et dolore affectus* dicitur حَازَنُون *Házenon*, et حَزُون *Hazínom*

اَنَسَ *Sodalis, Socius.*] Verbum اَنَسَ

Anesâ

Anesa, *Oblectare se alicujus consortio, vel voluptatem capere ex ejus præsentia vel consortio, Libenter se ei adungere, Affectu propendere.* Inde أنيس Anison, Socius, & Qui alicujus consortio gaudet, et Cujus consortio aliquis gaudet. هو المجالس الذي يودى منه الأديس ويركن إليه ولا يتودش منه (inquit Scholiastes) i.e. Talis è cujus consortio capitur voluptas, & ad quem inclinat aliquis, neq. alienum se ei præbet. Est enim الأديس AlAnafo contrarium الوحشة Alwáh-shati, Feritatis, seu cum quis aliquem refugit. Hâc notione contrarium ferè est Hebr. **אִנְסוֹ** Violentia significationem habentis: aliàs verò أنس Enson, et انسان Enšanon, Homines, seu Hominem denotantia (ab eâdem fors. notione, quod sit homo Animal sociabile) conveniunt cum Hebr. **אִנְשׁ** Homo.

منتهى Terminus (quasi) vel ad quem perveniat. Est enim nomen verbale (inquit Scholiastes) ab انتهى Entaha, in 8â conjugatione, significante *Ad terminum pervenire, pertingere*: licet hîc etiam mihi Nomen loci magis arridet. Est نوبهات Nohyaton, et

نهاية Naháyaton, *Finis, terminus*. Verbum نَهَى Naha, in rá conj. aliam habet significationem *Prohibendi* sc. licet et hæc *pervenienti* aliquando ei competere videatur, uti in *Kamusio* videre est.

جذلي *Gaudii mei, seu latitia mea.*] Malè imprimitur cum litera ز, cujus loco reponendum ذ. Derivatum à جذل Jádhelda, Fut. A, idem significante فرح Fáreha, *Gaudere, Letari*. Inde nomen جذل Jádhalon, *Latitia*.

Vers. 6.

طال *Prolongata est.*] يطول Fut. Yatúlo, Infin. طولا Túlan, è concavis Waw, v. *Erp.* l. 2. c. 8. p. 81. *Protendi, Extendi, Longum esse, Prolongari*. Inde الطول AlTúlo, *Longitudo*, طويل Ta-wilon, et طوال Tawálon, *Longus*, et Towwálon, cum Teshdid, *valdè longus*.

أغترابى *Peregrinatio mea.*] Verbum غَرَبَ ^ع Abeße, et *Elongari* significat. Inde الغرب AlGarbo, est inter cætera, *Abitio, Elongatio,*

tio, & cum Dhamma, AlGórbo, sc. النروح
 Discessio, seu Absentia à patriâ,
 Peregrinatio; uti & الغربة AlGórbato, &
 التغرب AlTagárrabo, & الاغتراب AlEgte-
 rábo, quod hîc habemus. Est autem nomen
 verbale, seu Infinit. 8æ. Conjugat. اغترب
 Egtáraba, *Perègrè profectus est, Peregrinatus*
est. Significat etiam uxorem è tribu alienâ
 ducere. الغريب AlGaríbo, *Peregrinus.* اغرب
 Agraba, *Peregrinus fuit.* Affixum ي, quod
 aliàs quiescit, hîc assumit Fatham, ut & ali-
 bi in hoc Carmine, metro illud exigente.

حتى Donec.] Particula est Chafdans no-
 men, five Genitivum regens. v.lib.cent.Re-
 gent.p.117. Inde Hisp. Hasta.

حَنّ Queritabatur, præ desiderio inge-
 mebat.] حن Háanna, Fut. يحن Yahénno,
 Infin. حنيننا Hanínan; verbum surdum, de
 cujus formandi ratione consulend. *Erp. Gr.l.*
2.c.5.p.63. Affectu commotus est, five
 ad latitiam, five ad mærorem. Est, inquit
 Author Kamusii, الحنين Affectus, Desideri-
 um, Fletus, Commotio præ affectu; item,

*Vox quam elicit iste affectus; five ad gaudium, five ad mærorem exprimendum. Communiter usurpari solet pro querulo isto murmure Cameli, præ affectu erga foetum suum queritantis. حنت hîc postulat syntaxe-
 ôs ratio, ut conveniat cum راحلة, quod generis foeminini est: sed حذف ذا التانيى inquit Scholiaſtes, Ta, foeminini ſignum, abiecit neceſſitate compulſus, id poſtulante Metri ratione; & ſignificationi Cameli magis attendens, quàm generi nominis راحلة, verbum maſculini generis adhibuit, quaſi dixiſſet جمال quod maſc. eſt, non راحلة, quod foem. Planè convenit cum Hebraico רַחֵם Misericors fuit, ſeu Miſertus eſt: quam ſignificationem etiam habet حن apud Arabes.*

Camela eſt راحلة [Camela mea. راحلتي التي تصلح لاربع قرحل اي يوضع عليها i. qua idonea ſit, cui imponatur ſella: ubi habemus verbum رحل Rahala, Sellam dorſo jumentî imponere, nomen رحل Râhlon, Sella, quod proximè ſequitur; & inde راحلة]

احلة, *Camela jam sarcinis ferendis apta.*

وقري *Et cuspides.*] Plurale à قاريّة

quod, teste Authore *Kamusii*, significat اسفل الرمح او اعلاه وحده وحده السيف
Inferiorem hasta partem, vel superiorem, item cuspidem ejus, & aciem gladii.

العسالة *Hastarum tremularum, Levium*

sc.] Plurale est ab عسال *Assâlon*, significante *Hastam tremulam*, à verbo عسل الرمح *Afala*, Fut. يعسل *Yá'felo*, Inf. عسلا *Afalan*, & عسولان *Osûlan*, et عسلانا *Afalânan*, *Tremula fuit, Tremuit hasta.*

النبيل *Tenuium.*] Plur. ذابل *Dha-*

belon, *Gracilis, Tenuis*, ex Epithetis calamo vel hastæ attribui solitis. Verbum ذابل *Dhábala*, vel *Dhábola*, *Marcescere*, item *Macilentum, Gracilem esse*. in Plur. habet ذبول *Dhobolon*, & *Dhobalon*. Ab hoc verbo *Marcescere*, vel *Marcidum esse*, denotante, non malè peti potest origo verbi Hebraici *מַסְכָּה*, quod est *Massa ficuum compressarum*. Sensus est, طال

اغترابي أو امتد سغري الي ان حنت
 راحلتي وحن رحلها وحن اعالى
 وماحي الي الدعة والسكون والاستقرار
 بدلا من الاضطراب والحركة والتنقل

*Eousq̃ prolongata est peregrinatio mea, ut jam
 non Queritetur solum Camelus meus, sed ipsa
 etiam sella, hastarúmque cuspides, ut quiesce-
 re tandem aliquando, & à continuis istis iti-
 nerum molestiis vacare detur, petentes.*

Vers. 7.

ضججنا Infin. يضح Fut. ضج [وضج

*Clamare, Vociferari. Fanh. & Author Ka-
 mus. hoc magis propriè dici volunt de cla-
 more metu consternatorum et victorum, ut*

اضج Adájja in 4â conjugat. de *exultatione*
præ victoriâ triumphantium. Verbum sur-
dum. Inde dicitur Camela, qua cum mulge-
tur murmurat, seu clamat, ضجوج Dajú-
jon. ضج البعير من الحمل (inquit
Zamachshari) Queritur, seu clamat Came-
lus sub onere. Inde Proverbium ان ضج فوز و

وقرا

وقرا *Si queratur, adde ejus oneri.*

لَغَبٍ *Præ lassitudine.*] *Lassitudinem & defatigationem* notat, à verbo لَغَبَ Lágaba, Fut. يَلْغَبُ Yálgobo, vel & لَغَبَا Lágéba, Fut. Yálgabo, quod tamen monet *Fauharius* minus probatum esse; addit *Author Kamufi*, dici etiam Lágoba, Fut. Yálgobo. Infinitiva habet لَغَبَا Lágban, et لَغُوبَا Logúban, & Lagúban, significat autem اَشَىْ اَعْيَا *vehementer seu valde lassari.*

دَضَوِي *Camelus meus Macilentus.*] *Talem enim* notat دَضُو, sc. المَهْزُولُ من الابل *Camelum, seu quódvis aliud animal macilentum:* significat etiam *vestem, & sagittam multo usu detritam.* In 4ª conjugatione ادَضَى Anda, *Macilentum reddidit.* Item *Macilentum Camelum dedit, item Detrivit.* In 1ª conjugatione دَضَى Nada, significat *Vestem detrahere, & Gladium nudare, Regionem peragraré; item Marcescere, seu Ewanescere colorem rei.*

وَعَجَّ *Et exclamavit.*] Verbum furdum

عج Ajja, in Fut. يعج Yaéjjo, & Yaájjo, idem valet ac صاح ورفع صوته Clamavit, & vocem suam sustulit. Inde العجاج AlAjjájo, Clamosus, Obstreperus.

مَا أَلْقَى Ob illud quod invenio.] i. e.

Quod patior, vel quod subeo laboris & difficultatum. لقي Lákiya, ejusdem formæ

cum verbo رضى Rádiya, de quo consuli potest *Erp.* l. 2. c. 9. pag. 98. in Futuro habet

يَلْقَى Yálka, cujus prima persona singul. est القي Alka, quod hîc habemus. Infinitiv. habet لِقَاءٌ et لِقَاةٌ et لِقْيَابًا et لِقْيَادَةً

et لِقَاةٌ et لَقْيٌ et لَقِيَّةٌ et لِقْيَادًا et لَقْيَا et لَقِيًا et لَقِيًّا.

Idem significat (inquit Author *Kamusî*) quod راي i. e. *Vidit*. Vulgò explicatur, *Occurrere, Invenire, Incidere in*. In 2dâ & 4tâ coniugat. *Facere, projicere*, denotat.

رَكَابٌ Camelî mei.] significat

Camelos qui ad iter conficiendum assumuntur. Moxent Grāmatici nomen esse multitudinis, cui non sit واحد لها من جنسها Singularare ejusdem radicis,

sed

sed loco singularis ei subservire *راحلة*, Plu-
 rale tamen habet *الركب* AlRocobo, &c. The-
 ma est *ركب* Rácaba, quod significat
Ascendere, Equitare, ut in linguâ *Hebraicâ*
רכב. Ejusdem originis est & *الركب* Al-
 Rácbo, quod statim sequitur, & significat
ركاب الابل Róccaba' lebli, *Illos qui Ca-*
melis vebuntur; Coetum autem talem no-
 tat, qui constet decem vel pluribus. Pluralia
 habet *اركب* Arcobon, & *ركوب* Rocú-
 bon. Monent Grammatici *الركوب* Al-
 Orcúbo de pluribus dici quàm *الركب*
 AlRácbo, & *الركبة* AlRacá bato de pauci-
 oribus. Tautologiâs hîc infimulat Poetam
 nostrum *Alsephadius* Scholiastes, cùm nihil
 aliud sonare videatur *عج ركب* quàm
 quod prius expresserat *ضج دصري*, sc. Mur-
 mur, vel *Questum camelorũ suorum*: sed tue-
 tur *AlDamaminus* Poetæ partes, et minùs
 acutum cernere judicat illum, qui nequeat
 ex his verbis diversos sensus elicere; dum sc.
 priora ipsum Camelũ respiciant, posteriora
 Dominum,

Dominum, qui eas subiit difficultates et molestias, ut vel ipsi Cameli non suâ solùm causâ, sed et illius, شَفَقَةٌ عَلَيْهِ *præ misericordiâ erga eum* tot passum mala, querantur et ingemiscant.

وَلَجَّ *Et multus fuit.* Fut. يَلَجُّ Yalájjo, It. Yaléjjo, ut sit vel quasi pro Lájaja, vel pro Lájaja, denotat, *Instare, Multum esse, Valde se immiscere rei alicui.* Inde Proverb. لَجَّ مِنْ لَجَّ *Qui instat, ingreditur.* Kamus. in قَرَعَ.

الرَّكْبُ *Comitatus, Comites.* vid. pag. prox. præced.

عَنْ لِي *In reprehensione mei.* الغُلَّ *Reprehendere, Corripere, Culpare:* inde AlAdhlo, Jazmatâ secundâ, quod est Masdar, et AlAdhalo, motâ per Fatham 2dâ, quod est nomen, *Reprehensio, Correctio.* Multum sc. me reprehenderunt socii, على مواصلة الاسفار *quod Itinera Itineribus superaddiderem, novâsque mihi molestias crearem, nec quieti opportunæ indulgerem.* Ita etiam Syris عَدْلُوْ *Edloyo, Accusatio, Culpatio, Reprehensio.*

Vers. 8.

أَرَادُ Volo, Peto.] Futurum est ab أَرَادُ

Aráda, in 4â conjug. è verbis Concavis Waw, significante *Velle, Cupere, Petere*: inde الإرادة AlErádato, *Voluntas*.

بَسَطَ Expansionem manûs.] بَسَطَ explicat *Faub.* per سعة Sáaton. *Amplitudinem, Expansionem, et Extensionem* significat, à verbo بَسَطَ Bâsata, *Expandere, Extendere*. Convenit cum *Hebr.* נָשַׁח Nudavit: *Syri* dicunt etiam נָשַׁח Peshât, *Expandit, Extendit*.

كف De eo suprâ actum, pag. 22. ubi dixit كف صغر الكف. Per بَسَطَ innuit hîc (uti monet Scholiastes) الغنى AlGenâ, *Divitias*, لان الغنى يبسط كفه بالنفقة وكل منصف باسط كفه وما زال الانفاق ويسمي بسطا والامساك قبضا i. e. *Quia dives manum suam erogandis pecuniis & sumptibus faciendis expandat, & quicunq; eroget pecunias, manum suam expandat; ita ut vocetur Liberalis erogatio, Expansio [manus,] Retentio*

tentio verò seu Parsimonia, Contractio.

أَسْتَعِينُ *Auxilium peto.*] Futurum (ut sc.
pro Præsente usurpatur) ١٤ conjugationis,
ab ٤٨٠ Ana, Concavo Waw pro ٤٨٠ Awa-
na, quod in primâ et quartâ coniugatione
significat *Adjuvare, Opem vel Auxilium*
ferre, in decima *Auxilium petere*. Ita *Fauh.*
أَسْتَعِينُ بِفُلَانٍ فَأَعَانَنِي وَعَانَنِي i.e. *Petii ab*
illo auxilium, & mihi auxilium tulit.

عَلَى *Ad solutionem.*] عَلَى ut *Heb.*
٤٨٠ *Solutionem.* Verbum defectivum
قَضَى varia significat; ut, *Decernere, Statue-*
re, Efficere, Absolvere, seu Perficere: Inter
cætera, *Solvere, Persolvere.* Infinit. habet
قَضَاءَ Kadaán et قَضِيَا Kadyán. Inde قَضَاءُ
Kadaón, *Decretum*, atque etiam *Solutio:*
quæ notio hîc ei competit.

حُقُوقُ *Debitorum*] حُقُوقُ *Fura, Debi-*
ta. Plurale est ab حَق Hakkon, quod deno-
tat *Veritatem*, item, *Fus*, vel quod *Debi-*
tum alicui est: ita dicitur هَذَا حَقِّي *Hoc jus*
meum est, seu *ad me pertinet*, & magis restri-

etè cum & foemin. nota. *Fanh.* هذه حقى
 Verbum حق Hakka, Fut. يعف Yahek-
 ko, idem significat quod وَجِبَ, i. e. *Debere*,
 seu *Decere*, *Competere*. Conferri potest
 cum *Hebr.* קָדַח *Statuit, Decrevit*, unde קִין
Statutum, etc.

العلّی Celſitudini.] العلا AlOla, cum
 Damma, et AlAla, cum Fatha, inquit
Jauharius, notant الرفعة والشرف Celſitudi-
 nem et Nobilitatem: à verbo علا Ala, cum
Hebraico יָלָא Ascendit, et in Niphal Elatus,
Excelsus fuit, affinitatem habente. Inde
 dicunt المكان علّی Sublimis, loco excelfo
 fuit. Fut. يعلوا Yá'lu, Infin. علوا Olowwan:
 et الشرف علّی Aliya fi' Ssháraf, *Illustis*
Nobilitate, Eminens fuit, Fut. يعلّی Yá'la,
 Infin. علّاء Ala'an. Ita et Syris علّی Ali,
Elevatus est.

القبل Apud me, vel Penes me.] قبل, in-
 quit *Alſephadius* in Comment. ſuis ad hoc
 Poema, idem eſt quod الطاقة Potentia, Vires;
 ut

ut sit sensus, *Cupio divitias, quæ mihi adjumento sint, quò solvam vel reddam celsitudini jura sua totis meis viribus.* Verum est (inquit *AlDemaminus*) quod asserit, قبل Kébalon, *Potentiam* significare, sed ut hæc ejus notio huic loco competat, non admittit syntaxis, et connexio verborum: alia ergò hîc quærenda est, quæ facilè se ingerit. قبل Kébala enim Præpositionis etiam rationem subire, & idem valere quod عند Enda, asserunt doctissimi Grammatici *Fauharinus* et *Kamusii* Author, ita dicitur لى قبل فلاق حى i. e. *Mihi apud talem debitum est, Ille mihi aliquid debet.* Atque ita planus, minimèque coactus erit hic sensus; *Cupio divitias, quibus instructus possim celsitudini debita sua,* quæ apud me sunt, persolvere: i. e. non ob sordidos, nescio quos, fines; quos sibi plerique in cumulandis sine modo divitiis proponunt, sed ut ea præstare valeam, quæ animum verè generosum et excelsum deceant: siquidem هذه نفوس الاشراف تظهر عند الثروة طلبها للانفاق وتخفي عند الفقر طلبها لكدمان حالها ولا تكلف الناس هوالا *Animi generosum in lucem prodire gaudet, cum habent* quo

quo aliis benefacere possint, quarentes inter-
nam animi magnificentiam factis testari, &
palàm facere: At cum eorum virtutibus obstat
Res angusta domi, tum latere cupiunt; ne con-
ditionis suæ tenuitatem prodere, aliorumq; o-
pem implorare, iisve oneri esse cogantur.

Vers. 9.

وَالزَّمَانُ *Tempus.*] *نَهْرٌ* enim *Fauharis*
est الزمان *Tempus*, Authori *Kamusii* الطويل *Tempus longum*, it. *Seculam*, it.
Mille annorum spatium: in plur. habet ادهر
Adhoron, et دهور *Dohúron*. *Hebraeis* דור
et *Syris* ܕܝܪܐ, sine ܕ media, est *Generatio*.

يُعَكِّسُ *Invertit.*] *Futur. sc. est*, ut
præsentis vices obit. Si ita cum *Damma* (ut
in impressis libris habetur) legatur, 4tæ erit
coniugationis, ab اءكس *A'casa*, sc. at in
M S. rectiùs legi videtur يءكس *Yá'ceso*,
ut sit primæ coniugationis, verbi sc. عكس
Acasa, quod *rem invertere*, et *in contrarium*
flectere significat. Ita Author *Kamusii*,
العكس *AlAcso*, (quod *Masdar* est huius
verbi) est قلب الكلام ونحوه ورن اخر الشيء

إلى اوله i. e. *Inversio orationis vel rei alterius*, & ut reducatur ultimum rei ad primum, vel principium ejus. Perturbatas ergo, & planè frustratas spes suas queritur. Notat etiam hoc verbum ان تشد حبلًا في خطن *Cum ad subjungendum Camelum capistrum ejus pedibus anterioribus alligetur: unde non malè forsan de origine & significatione verbi Hebr. עָכַם, quod Compes redditur, item Periscelides, statui possit conjectura.*

Amalon, idem Amālōn, idem *Spes mea.* أمالي *Amali*, quod الرجاء Ar'Rajáo, *Spes* sc. dicitur & Amlon & Emlon, in plur. أمال Amálon. Verbum أمل Amala, *Sperare, Faub. Fut. يمل Yá'molo.*

وَيُقْنِعْنِي *Et contentum me reddit, facit ut contentus sim.* القنوع AlKonúo, monent Grammatici *Faub. & Kam. esse* من الاضداد *i. e. ex eorum numero quæ contrariis gaudent significationibus; qualia multa sunt apud*

apud Arabes. Significat enim *Petitionem*, & cum quis humiliter se submittit ut petat, inde تسال الله القناعة وهو من القنوع Rogamus Deum ut det contentos esse, & ut servet à petitione vel mendicando. Et è contrà, cum quis sorte suâ contentus sit, inde Proverb. Optima خير الغني القنوع وشر الفقر الخضوع *divitiarum contentum esse, pessimum paupertatis subjectum esse.* Priore sensu præcipuè verbū est قنع Kánaa, Fut. يّقنع Jáknao, Inf. كنوع Konú'an, sc. *Petiit*: posteriori قنع Kána, Fut. يّاكناو Jáknao, Inf. قناعة Kanáatá, *Contentus fuit eo quod datum est, vel, quod sorte illi obtigit.* Unde in quartâ conjugatione اقنع Aknaa, à Priori, idem quod احوجه Ah-wajaho, *Indigere fecit, ad petendum adegit*; à posteriori, idem quod ارضى Arda, i.e. *Contentum reddidit*: ita Matth. 28. 14. اقنعناه pro κατανοω αὐτόν. *Qui Contentus est* dicitur قنع Káneon, & كنوع Konú'on, & قانع Káneon, & قنيع Kaníon.

De pradâ. غنيمة Prada, ما تظفرون من ملك غيرك ولم يكن لك
E Quo

Quo potitus fueris de eis qua ad alium pertinent, cum ipse ad illud jus prius non habueris. Ita Luca II. 2. غنيمته Ganimátaho legimus apud Interpretem Arabem pro *Κύλα ἀπὲς*. In plurali habet غنائم Ganáyemo: Idem valent مغنم Mágnamon, et غنيم Ganímon, & غنم Gónmon: verbum est غنم Gánema, Pradari.

Post laborem.] كُنْ, inquit Author Kamusii, est الشدة والاحراج في الطلب Vehementia & instantia in re aliquâ acquirendâ, vel ut Fauh. الشدة في العمل Vehementia in opere & acquirendo lucro; addit Scholiastes والتعب et Fatigatio. Psalmo 24. 17. وادظر الى Et respice subjectionem meam & laborem meum. Verbum كَد Cád-da, Lassare. Dicunt كَد نفسي في العمل Laffavit se labore. Inde ad alia translatâ significatione, inquit Zamachshari, dicitur كَد Linguam suam loquendo lassavit, & cor suum cogitando: & كَد نفسي Afflixit animam meam, Psal.

¶ 42. 3. In novo Testamento sæpe pro *Laborare* ponitur, ut *Act. 24. 16.* اكدن Acéd-do, *Laboro*, & alibi.

بالتقفل *Reditu*, Kafala, & Káfola,
(cum Fatha ad formam ناسرا Násara, & cum
Dhamma) Fut. يقفل Yákfolo, Infin. قفولا
Kofúlan, *Redire ex itinere*: inde nomen no-
strum Kafalon, *Reditus*. Inde etiam
Caravanna, ut vulgo dicitur, i. e. Cohors
commeantium, appellatur Kafélaton;
quasi dicas, *Cætus redeuntium*, sc. قفالا
بالرجوع *Boni ominis captandi gratia, ut
prosper illis reditus contingat.* Expres-
sit hoc versu Poeta noster illud, quod ab *Amrio'l-
Kis* primo prolatum, frequens rerum ita ce-
dentium eventus fecit ut in Proverbium a-
biret, sc. وضيت من الغنيمة بالاياب i. e.
Loco prædæ contentus sum reditu; Prædam
fatis opimam nactus mihi videbor, si inco-
lumi redire liceat. Versus integer sic se ha-
bet.

وقد طوّفت في الأفاق حتّى
رضيت من الغنيمة بالاياب

*Circuivi regiones , donec non aliud jam
lucrum desiderem, quàm ut salvus redeam;
non aliud tot laborum frustrà suscepto-
rum præmium exposco, satis est incolumem
rediisse.*

. Vers. 10.

وَنِي *Et habens, vel Tum fortè habens.*]

و hîc est واو رب , uti vocant, i. e. و quæ
loco ر Robba, quod *Fortè, forsan, seu for-
tasse* significat, ponitur; ideòque Chafdat
nomen, seu genitivum regit, ut videre est in
libro *Farumia*, capite nominum Chafda-
torum. نِي Dhi, Genitivum est à ن Dhu,
idem significante quod صاحب Sa'hebon,
Possessor, sc. et لا يكون الا مضافا *Non
usurpatur nisi in regimine*, ut etiam monet
Erp. l. 3. c. 7. p. 148. Genitivum habet نِي
Dhi, Accusativum نَا Dha.

شَطَاط *Staturam justam, veletiam Proce-
ram.* شَطَاط Shatáton, et Shetáton, (utrâ-
que enim vocali insignitur, vel Fatha, sc.
vel Cefra) teste Authore *Kamusii*, denotat
الطول وحسن القوام واعتداله *Proce-
ritatem,*

ceritatem, & Pulchritudinem stature, & iustam seu benè proportionatam ejus mensuram.

كُضِرَ الرِّمَحُ *Instar superioris hastæ*

partis.] صدر Sadron, Eminentiore & priorem cujusq; rei partem significat: inde de Pectore seu superiore Pectoris parte dicitur. Hastilis igitur propriè partem superiorem denotat, hîc verò pro toto hastæ scapo per Synecdochen sumi videtur, ut proceritate et erectâ staturâ qui hîc describitur hastile referre dicatur.

الرِّمَحُ *Hastæ.] رمح idem quod Hebraicum רֶמַח Hasta, Lancea, in plurali habet Remáhon, et رماح Armáhon. Verbum رامح Rámaha, Fut. يرمح Yármaho, Hastâ confodere.*

مَعْقِلٌ *Inter crus & stapedem gerens.]*

Ut cæteras hujus Thematis notiones, quæ multæ sunt, omittamus, verbum عَقَلَ E'tákala, 8æ conjugationis, nomini hastæ conjunctum denotat, Eam inter pedem seu crus & stapedem collocatam gestare, uti equitantibus mos est, ut ita cuspidis etiam in-

versa, seu pars inferior, stapedi imposita
inter pedem et stapedis latus ponatur: ita
explicant Grammatici, اعتقل ركه جعله
اعتقل ركه id est, ركابه وساقه
dicitur, cum quis hastam inter stapedem
crus suum collocet. Inde Participium معقل
Mo'takelon, in Genitivo Mo'takelin; atque
ita hîc legendum, non Mo'takali, ut in im-
pressis.

مثله Sibi similem.] Hastam sc. longam

et teretem, cui illum ob proceram et ere-
ctam corporis staturam assimilaverat. المثل
AlMethlo, et AlMathlo, et المثل AlMa-
thilo, apud Arabes similitudinem denotat,
uti מִשַׁל apud Hebraeos. مثل Methlo,
inquit Fauharius, est كلمة قسودة Vox ad-
equationis, seu assimilationis; ita dices,
مثله Methloho, et Math'loho, Hic
illi similis est. Nescire se ait AlDamaminus,
num construi aliàs soleat verbum اعتقل
cum ب: nam in Lexicis legi ركه اعتقل
non ركه, et hîc potius locum habere ل,
quod التعوده Lam auxiliare, dicitur,

ut in eo زجى ضارب العرو Zaidus verberavit
Amrum.

غیر ہیاب Impavidus, seu neutiquam
timidus.] De usu vocis غیر consuli potest
Erpen. l. 5. Rud. c. ult. pag. 153. ubi etiam
monet per illam solere exprimi *Latinorum*
composita per in, ut غیر مکمل Imper-
fectus. Ita hîc غیر ہیاب Gairo Hayyābin,
Impavidus, & ut conveniat cum præceden-
tibus, Gairi Hayyābin.

ہیاب Timidus.] ہاب, è concavis
quasi pro ہیب Háyba, Futur. ہاب Ya-
hábo, Infin. ہبا Haiban, & مہابة Mahā-
batan, Timere. Inde nomen substan. الہبة
AlHaibato, Timor; Adjectiv. ہایب Háyeb-
bon, & ہیوب Hayúbbon, & ہیاب Hayyā-
bon, (quod hîc habemus) & ہایب Háyye-
bon, & ہیاب Hayyebānon, &c. Timi-
dus, Qui alios timet: ut ہیوب Hayúbbon,
& ہیاب Hayyebānon, Timendus, Quem ti-
ment alii.

ولا وکل Neq̃ impotens.] وکل Wā-

calon; ut & وكلة Wocálaton, & تكلة Tocálaton, et مواكل Mowácelon, idem valet quod عاجز Ajezon, i. e. *Impotens, Nullarum virium*: ita dicitur à verbo وصل Wácala, significante *Res suas alicui committere*, quasi scilicet من يكل امرء الى غيره Man Yácelo &c: *Qui [viribus suis diffidens se &] res suas alterius tutela committat*. Contrariæ significationis est يذل Potentia valuit, prevalet, apud Hebraeos.

Dum à sua de conditione & paupertate suâ, de fortunæ et temporis injuriis querela, ad hanc Comitis sui descriptionem abrupto orationis filo transit Pœta, monet Scholiastes illum morem Arabum imitari; quibus in usu من فن الى فن من اسلوب الى اسلوب *A genere ad genus, ab unâ re ad aliam describendam transire*, ut ita varietas sine fastidio intentos teneat, ut *Augustini* verbis utar, l. 2. de Doc. Chr. Nec tamen video quin satis hic cohærere possit narrationis series; si dicamus eum jam nactum comitem, in cujus sinum ea quæ ipsumangebant, et quæ prius apud se tacitè questus fuerat effunderet, illum nobis describere à corporis et animi dotibus: talem certè qualem

signitam habens, contrarium est præcedenti **חל**: *Amarum* denotat. Verbum est **מר** Márra, Fut. **ימר** Yamáro, et Yamórro, Infin. **מר** Maráratan, *Amarum* esse: ut lingua *Hebraica* **מר**, seu **מר**, et *Syr.* **מר**.

اجد Cúm Cesra notat **اجد** *الاجتهاد* id est, *Diligentiam in re aliquâ*, & *contrarium* **الهل** AlHazli, quod significat *lulum* vel *jocum*, sc. cùm quis serium se exhibet. Verbum est **جد** Jádda, Fut. **يجد** Yajéddo, et Yajóddo, *Sedulum* esse, et *Serium* esse: idem etiam significat **اجد** Ajádda, in quartâ conjugatione.

فد مزجت Utiq, mixta, seu *Temperata est.*] Passivum primæ conjugationis, à **مزج** Mázaja, *Miscere, Temperare*. Inde **مزاج** Mezajon, *Mistio, Temperatura*, et **مزج** Mázjon, *Mistio*, seu *actus Miscendi*. *Hebraicum* est **מזג** Mistio: *Chald.* et *Syr.* **מזג** Miscuit.

بشدة البأس Duritie seu *Asperitate fortitudinis.*] **الشدة** alias *Vim et Vehementi-*

am denotat: hîc Scholias interpretatio-
nem amplector, ut *Contrari-*
um *لين* *لين* quod *Mo* *stiem* seu *Glabritiem*
significat, ut ita reddatur *Durities*, vel *Aspe-*
ritas.

العذاب *البأس* inquit Arabes, est
id est, *Supplicium*, *Cruciatus*; item *الشدة*
الحرب *Impetus in bello*, vel, ut Scholia-
stes, *الشجاعة* *AlShajá'ato*, *Fortitudo*, *Au-*
dacia: quâ notione verbum est *بوس* *Bá-*
wofa, Fut. *يَبُوس* *Yábwofo*, Infin. *بَاَسَا*
Bá'fan, *Audacem*, *Fortem esse*.

رَقَّةٌ *الْعَزَل* *Mollities* *lusûs* seu *confabula-*
tionis.] *الغلظة* *الرقعة* est contrarium
quod *Craßitiem*, et *Duritiem* significat,
sc. *Tenuitas*, *Teneritas*: hîc pro *Teneritate*,
vel *Mollitie* sumendum. Denotat etiam
Teneritatem affectûs, seu *Affectum tenerum*.
Verbum est *رق* *Rakka*, Fut. *يَرْق* *Yaréko*,
Infin. *رَقَّة* *Rékkatan*.

عَزَلٌ Significat *Confabulationem* et *Col-*
lusionem, propriè cum *fæminis*. Verbum

est غزل Gázela, Fut. يغزل Yágzalo, Inf. غزل Gázalan, *cum mulieribus Confabulari*.
Qui eorum consortio & confabulationibus
gaudet dicitur غزل Gázelon.

Vers. 12.

طَرَنْتَ Abegi.] طَرَنْ, inter cætera, si-
 gnificat *Abigere, Amovere*: sic طَرَنْتَ
 الشعوب *Expulisti populos*. Psal. 79. 9. No-
 men est طَرَنْ Tårdon, et Tåradon, quod
 exponunt Grammatici per ابعاد Eb'ádon,
Amotionem sc. De Teshdid Euphonico
 Deltali. v. Rud. l. i. p. 18. quo ادغمت
 ن ob absorbetur ن فى العالم فى القرب المخرج
affinitatem quam habet in prolatione cum ن.

سَرْحَ الْكَرَى Gregem, seu Armenta so-
 mni.] سَرْحَ enim denotat المال السائم, id
 est, *Pecora pascentia, seu Grege pascentes*.
 Verbum est سَرْحَ Såraha, quod et transiti-
 vè sumitur, et intransitivè; et *Pastum emit-
 tere, seu deducere, et Pasci*: cùm transiti-
 vè sumitur, infinitivum habet سَرْحَا Sårhan;
 cùm intransitivè سَرْوَحَا Sorúhan. Significat

etiam

etiam *Mittere*, item *uxorem dimittere*. Affinitatem habere videtur cum *Hebr.* שָׁלַח *Solvere, Dimittere, Emittere.*

الْكُرَى *Somni.*] اَلْكُرَى idem quod النعاس *An'Noáso, Somnũ*, sc. seu *Dormitationem* potiùs, notat: à verbo كَرَى *Cáriya*, quod in infinitivo facit رَى *Cáran*, unde nomen nostrum. *Qui dormitat* dicitur كَرِ *Cárin*, et رِيَان *Caryáno*, et رِي *Cá-riyon*; *Fœmina*, رِيَّة *Cariyator*

عَنْ وَرْدٍ *ab accessu ad.*] وَرْدٌ (inter cætera) *Accessus*, à verbo وَرَدَ *Wárada*, quod in infinitivo habet وَرَدَا *Wérdan*, et وَرْدَا *Worúdan*, et denotat *Appropinquare, Accedere*, propriè *ad aquam*: unde وَارِد *Wáredon*, *Adaquator* in *Historiâ Josephi* ab *Erpenio* editâ, v. 19. Omninò convenit cum *Hebr.* יָרַד *Descendit.*

مَقْلَةٌ *Oculum ejus.*] مَقْلَةٌ propriè notat شَجَّةُ الْعَيْنِ *Sháhmata'lAini*, *adiposum oculi circulum*, (aliis etiam *pupilla* ita vocatur) et pro *toto oculo* usurpatur. Verbum مَقَلَ *Mákala*, *Videre, Intueri*: indè مَقْلًا *Al-Máklo*, *Visus, Intuitus*. مَقْلَاتٌ *Móklató* autem in

in plurali habet مقل Mókalon, quod mox sequitur.

وَاللَّيْلُ *Et nox.*] *Hebr.* לַיַל *Syr.* لَیْلَیْن *Arab.* لیال Lailon, *Nox.* Plur. habet لیال Layálon, et لیایل Layáyelo. Sing. magis restrictum لیلة Lailaton.

أَغْرَى *Immisit, vel cùm nox immitteret.*] 4æ conjugat. à verbo عَرَى Gáriya, idem significante quod اَوَّلَعَ Ulea, id est, *Immittere se in rem, vel Avidè insectari:* inde in quartâ conjugatione اَغْرَى Agra, idem quod وَّلَعَ Wállaa, *Immittere, Concitare.*

سَوَامُ النَّوْمِ *Greges pascentes somni.*] السَّوَامُ Af'Sawámo enim, et السَّايِمُ Af'Sáyemo, notant المال الراعي, id est, *Pecus pascens;* à verbo سَامَ Sáma, Fut. يَسُومُ Yafúmo, Infinit. سَوَمًا Sávman, *Pascere:* et اسَامَ Afáma in quartâ conjugatione, *in Pascua deducere.* Idem ergo valet سَوَام quod سَرَح præcedens.

النَّوْمِ *Somni.*] *Hebrais* נָדַם *Dormitare,* *Dormitatio,* ut *Syris* נִדְמָתָא, à verbo נָדַם

Ita et Arabibus نَام ينام Nâma, Yanâmo,
Concavum و, Dormire, Dormitare. هوم
Nâwmon, Dormitatio, Somnus.

بِالْمَقْل In oculos.] sc. Illud erat tempus
quod somnum suaderet, vel potius cogeret,
oculisque etiam nolentium induceret: Ego
verò comitem meum, cui adhæsi, à somno
prohibui; talem me præstiti, qualem vulgò
dicunt لا ينام ولا يدع الناس ينامون Qui
nec ipse dormiat, nec alios dormire sinat.

Vers. 13.

وَالرَّكَبِ Et Comitatus, seu Comites.]
vid. supr. p. 35.

مَيْلٌ Inclinantes.] Plurale enim est ab
Amyalo, quod notat illum (الذى)
ut Faub. id est, Qui
non rectus sella infidet: vel ut Author Ka-
mus. السرج في جانب Qui
inclinet supra sellam ad alterum latus, vel
alteram partem. Significat etiam Inermem,
Cui nec سيف ولا رمح
scutum est, nec gladius, nec hasta; item Pa-
vidum:

vidum: sed huic loco prima notio quadrat. Thema est verbum مال Mála, Fut. ميمال Yamilo, Infin. ميمال Maylan, et مالا Mamálan, et ميمال Mamílan, *Inclinare*. Deberet autem ميمال in plurali regulariter habere ميمال Móylon, ut ab احمـر Ahmaro *Ruber*, fit حمـر Hómron; sed hoc cum pronuntiatu durius videretur, Dhamma in Cefram mutârunt, ut esset ميلـ Milon: ita Scholiastes.

[*super Ephippiis vel Sellis.* الأَكْوَارِ

اكوار plur. est à كور Cúron, significante *Ephippium*, *Sellam*, idem quod رحل quod suprà habuimus p. 30. vel الرحل *Sellam cum toto ejus apparatu*. In plurali habet اكوار Acwaron, et كيران Ciránon, et اكور Acworon. Significat etiam *Fornacem fabri ferrarii testaceam seu è luto confectam*, quo sensu convenit cum *Hebr.* כור et כיר: hâc autem notione, quâ hîc occurrit, cum כר, quod inter cætera *Clitellas* notat.

è (non طرب ut in impressis) مِّنْ طَرِبٍ

commoto vel levitate affecto.] sc. ita affectis
 sociis, ut alius levitatem quandam præ se
 ferret. الطرب At'Tárabo, tum *Latitiam*,
 tum è contra *Mæstitiam* significat; item
Levitatem قصب انسان لشدة حزن
 qua homini accidit prævehementiâ,
 sive doloris, sive gaudii: item *Motionem* et
Desiderium. Verbum طرب Táreba, Fut. A.
 Ita affici præ gaudio sive tristitiâ; & qui tali
 levitate affectus est, seu commotus, dicitur,
 inquit Zamachshari, طرب Tárebon, & طرب
 Tarúbon, & مطرب Métrabon, adde è Ka-
 mus. & مطراة Metrábaton: atque hîc طرب
 est (ut monet Scholiastes) اسم فاعل *Nomen*
Agentis, 2 dâ radicali vocalem Cesram possi-
 dente, non Fatham, ut ita Masdar esset, seu
 nomen actionis.

صاح Sobrio factò.] Participium est à
 الصحو Sáha, verbo defectivo Waw. *AlSáhwo*, inquit Author *Kamusii*, est
 Discessus, seu Amotio
 Nubis & Ebrietatis; cùm sc. crapulam jam
 edormierit, item cùm quis futilia & inania
 relinquat. Dicitur, *Experre-*
 Etus

*Etus est ab Ebrietate seu vinolentia sua, seu,
Ad sobrietatem rediit. Fut. يَصَوُّ Yálfhu,
Infin. وَاهِ Sáhwan. Ita Faub. Alza-
machshari, Echtari, aliique quos videre
contigit: solus Alfiruzabadius, Kamusí,
Author, صَحَّى السكرانى Ad sobrietatem re-
diit Ebrinus; صَحَّى Sáhiya, inquit, ejusdem
formæ cum رَضَى Rádiya. Ab utróque in-
differenter fiet صَاح Sáhín, quod híc habe-
mus, *Serenus, Sobrius*. Conferri potest
cum verbo surdo صَحَّ Sáhha, *Clarum, sanum*
*esse; & cum Hebr. סָהַח Serenum esse.**

آخر Et alio.] Genitivum est, cum
præcedenti sc. genitivo à من recto copula-
tivo و conjunctum: est enim آخر Acharo
Nomen invariabile (ut vocant)
formæ افعل Aph'alo, ideóque tam Geniti-
vum quàm Accusativum Fathâ terminatum
habet, juxta regulam ab Erpenio traditam
Rud. l. 3. c. 7. p. 141. الآخر AlAcharo, in-
quit Faub. literam خ Fathâ insignitam ha-
bens, est احد الشيئين E duabus rebus una,
i.e. *Alia, vel Altera*; éstque formæ افعل
foemin. habens اخرى: atque ita distingui-

tur ab آخر Acheron, cum خ Cesram possi-
dente, denotante *Ultimum*; quod & regula-
riter variabile est, & in foeminino habet
أخرة Achératon. Ultraque significatio nota
est ex Hebraismo, ubi אחר Post, אחר Alius,
Alter.

من خمر *Pra vino, seu vino.*] *Vi-*

num, sicut & Hebrais חמר, & Syris חמר.
In lingua Hebraica ita dictum volunt, quod
cerebrum turbet, cum חמר Turbari, Turbi-
dum esse significet. Arabum alii vinum, aut
liquorem quemcunque, qui inebriandi vim
habet, ita appellatum volunt vel لادها خمر
Quòd intellectum obscuret وفسدته
tegit, à خمر Chámara, *Texit*; alii
لادها تركت حتى ان تركت واختمرت
Quòd relinquatur, donec decoxerit quasi, و
defacatum ad perfectionem venerit, à خمر
Chámara, *Fermentum immittere*: alii deni-
que لادها تخامر العقل أي فخالطه
Quòd mi-
sceat و confundat intellectum, ab eâ خمر Chá-
mara significatione, quâ *Miscere* notat.

الكرمي *Somni.*] vid. p. 55.

ثَمَل *Ebrio.*] Verbum ثَمَل *Thámela*, cum Cefra 2dæ radicalis, de Viro dicitur ثَمَل أَخْنَفَا *Cum possederit cum vinum*, id est. cum *Ebrius*, seu cum *vino sauciatus fuerit*. Inde ثَمَل *Thámalon*, *Ebrietas*, & ثَمَل *Thá-melon*, *Ebrius*, *ἐννομήξ* *Vino saucius*. Ita comites suos diversimodè affectos describit alios excusso somni veterno; ut qui jam crapulam exhalârant; capita attollere incipientes, alios somno adhuc ebrios & nutantes; utrósque præ itineris tædio & lassitudine vix sui compotes.

Vers. 14.

فَقُلْتُ *Et dixi, vel tum dixi.*] Prima persona Præteriti 1^æ conjugationis, à verbo قال *Kála*, *Yakúlo*, cujus ratio nota è Gram. ubi pro paradi-gmate verborum concavorum و ponitur. Inde nomen قول *Káwlon*, *Dictum*, *Vox*, quod idem est cum Heb. קוֹל *Vox*, Syr. ܩܘܠ. Verbum apud Arabes solum in usu est. De usu lit. ف conf. Gram. l. 4. c. 1. p. 167. inservit للتعقيب & للتعبير *consequentia & ordini*. q. d. *Tum, postquam somnum*

somnum ab oculis ejus abegeram, dixi.

أَنْعَوْكِي *Vocote.*] Fut. à verbo نَعَا, Defectivo و ad formam غَا Gāza, significante *Vocare, Clamare ad, & Inclamare*; quo sensu vel accusativum regit, vel construitur cum ب. Ita Doctiff. Gram. *Alzamachshari*, نَعَوْتُ فُلَانًا و فُلَانٌ نَادَيْتُهُ وَصَحْتُ بِهِ, id est, *dices نَعَوْتُ فُلَانًا cum accusativo, vel فُلَانًا præpositione ب constructioni verbi inserviente, id est, Vocavi nō dēva vel Clamavi ad eum.* Aliàs significat, *Invocare, seu Precari, Invitare, Appellare*: sed *vocandi* notio huic loco competit. اَنْعَوْكِي pro اَنْعَوْكِ cum interrogandi signo, alterum autem Elif abjicitur هَرَبًا مِنَ الْاِسْتِثْقَالِ *ad evitandam asperitatem, quæ in prolatione accideret ex concursu duplicis Hamzæ.*

لَأَجَلِي *Ad rem magnam.*] أَجَلِي est أَجَلِي *Res magna*: in plurali habet الامر العظيم *Jálalon*. Thema est verbum جَل *Jál-la*, Fut. يَجَل *Yajéllo*, Inf. جَلَال *Jalálan*, *Magnum esse*; quâ notione licet apud *Hebræos* non occurrat, aliàs tamen habet significationes *Hebræis cum Arabibus communes*: e.g.

גלל *Hebrais Stercus*, idem *Arabibus* جلة
 Jallaton. גללה *Hebr. Arabibus* جلة
 Majállaton, *Volumen*. בגללה *Propter te*, di-
 cunt *Hebr. Arabes* מן גללה Men Jaláleca

دَصْرُ *Ut me adjuves.*] verbun

notum è Grammatica, ubi paradigmatis lo-
 cum obtinet. Significat autem idem quod

اعان *Aana, Fuvit, Opem tulit.* Particula

præfixa futurum Natsabat, seu Dhamm-
 3æ rad. in Fatham mutat, juxta regulam
 traditam l. 2. rud. c. 2. pag. 48. Cum si

لام كي, uti vocant, id est Lam significati-
 one كي *Ut*, positum: ad quod alluden
Ebn Phared,

صَبَا أَكْسَيْنِي الشَّوْقُ كَمَا

كَسِبُ الْأَفْعَالُ دَصْبًا لَمْ كِي

Molestiam mihi acquisivit desiderium,
Sicut verbis Nasbam acquirit Lam Cai.

أَنْتِ *Tu*] ut *Hebr.* אַתָּה, *Syr.* أَنْتָ Nui-
 scripto, sed in pronuntiatione occultato.

تَخَذُلْنِي *Opem mihi ferre negligis?*

Verbum خذل Chádhalá, Fut. خذل

Yáchdholo

Yáchdholo, Infinit. خذلا Chádhlan, & خذلا Chedhlánan; construitur cum Accusativ. & cum عن, ut dicas خذله vel خذل. hic id est, تركه وصره Omisit vel neglexit illi opem & auxilium ferre. Confertur cum Hebr. קָדַל Cessavit, Destitit, Abstinit.

في الْحَادِثِ الْجَلِيلِ In casu magno, vel difficili.] الواقع العظيم من الدهر Casu vel accidenti magno temporis, inquit Scholastes. حَدَثَ Hádethon, enim (quasi) participium est, à verbo حَدَثَ Hádatha, quod significat contrarium قَدِمَ Kádoma, Antiquum esse, sc. Novum esse, vel De novo esse; & quando cùm قَدِمَ conjunctim venit ad ejus similitudinem 2 dam ejus radicalem Dhamma insigniri monent Grammatici, non aliàs: item وَقَعَ Wákaa, Cadere, Accidere; inde الْحَادِثُ Casus, Accidens. Affinitatem habet cum Hebr. הִדָּשׁ Innovavit, נִדָּשׁ Novus, Recens, & Syr. הִדָּשׁ Innovavit, נִדָּשׁ Novus, ubi 7 scribitur, licet non pronuntietur.

الْجَلِيلِ Magno.] Ejusdem radicis & significat.

vidum: sed huic loco prima notio quadrat. Thema est verbum مال Mála, Fut. يميل Yamílo, Infin. ميل Maylan, et مالا Mamálan, et ماملا Mamílan, *Inclinare*. Deberet autem اميل in plurali regulariter habere ممول Móylon, ut ab احمر Ahmaro *Ruber*, fit حمر Hómron; sed hoc cum pronuntiatu durius videretur, Dhamma in Cefram mutârunt, ut esset ميل Milon: ita Scholiaſtes.

[*super Ehippiis vel Sellis.* آلأكوار

اكوار plur. est à كور Cúron, ſignificante *Ehippium*, *Sellam*, idem quod رحل quod ſuprà habuimus p. 30. vel الرحل *Sellam cum toto ejus apparatu*. In plurali habet اكوار Acwaron, et كوران Ciránon, et اكور Acworon. Significat etiam *Fornacem fabri ferrarii teſtaceam ſeu è luto confectam*, quo ſenſu convenit cum *Hebr.* כור et כור: hâc autem notione, quâ hîc occurrit, cum כור, quod inter cætera *Clitellas* notat.

è (non طرب ut in impreſſis) طرب

commoto vel levitate affecto.] sc. ita affectis
fociis, ut alius levitatem quandam præ se
ferret. الطرب At'Táрабо, tum *Latitiam*,
tum è contra *Mæstitiam* significat; item
Levitatem كصيب الإنسان لشدة حزن
qua homini accidit præ vehementiâ,
sive doloris, sive gaudii: item *Motionem* et
Desiderium. Verbum طرب Táreba, Fut. A.
Ita affici præ gaudio sive tristiciâ; & qui tali
levitate affectus est, seu commotus, dicitur,
inquit Zamachshari, طرب Tárebon, & طرب
Tarúbon, & مطرب Métrabon, adde è Ka-
mus. & مطاربة Metrâbaton: atque hîc طرب
est (ut monet Scholiaſtes) اسم فاعل *Nomen*
Agentis, 2dâ radicali vocalem Cesram possi-
dente, non Fatham, ut ita Masdar esset, seu
nomen actionis.

صاح Sobrio factó.] Participium est à
الصحو Sáha, verbo defectivo Waw. *AlSáhwo*, inquit Author *Kamusii*, est
Discessus, seu *Amotio*
Nubis & Ebrietatis; cùm sc. crapulam jam
edormierit, item cùm quis futilia & inania
relinquat. Dicitur, *Experre-*
Etus

in plurali habet مقل Mókalon, quod mox sequitur.

وَاللَّيْلُ *Et nox.*] Hebr. לַיִל Syr. لَیْلَ Arab. لیل Lailon, *Nox.* Plur. habet لیال Layálon, et لیایل Layáyelo. Sing. magis restrictum لیلة Lailaton.

أَغْرَى *Immisit, vel cùm nox immitteret.*] 4æ conjugat. à verbo عَرَى Gáriya, idem significante quod اَوَّلَعَ Ulea, id est, *Immittere se in rem, vel Avidè insectari:* inde in quartâ conjugatione أَغْرَى Agra, idem quod وَلَعَ Wálla, *Immittere, Concitare:*

مَسْوَامُ النَّوْمِ *Greges pascentes somni.*] Af'Sawámo enim, et السَّامِ Af'Sáyemo, notant المال الراعي, id est, *Pecus pascens;* à verbo سَامَ Sáma, Fut. يَسُومُ Yafúmo, Infinit. سَومَ Sáwman, *Pascere:* et اسَامَ Afáma in quartâ conjugatione, *in Pascua deducere.* Idem ergo valet سَوم quod سَرَح præcedens.

نَوْمِ *Somni.*] Hebrais נִוֵם *Dormitare,* נִוְמָה *Dormitatio,* ut Syris نَوْمَتَا, à verbo

إِ. Ita et Arabibus نَامَ دِنَام Nâma, Yanâmo,
Concavum و, Dormire, Dormitare. هُم
Nâwmon, Dormitatio, Somnus.

بِالْمَقْل In oculos.] sc. Illud erat tempus
quod somnum suaderet, vel potius cogeret,
oculisque etiam nolentium induceret: Ego
verò comitem meum, cui adhæsi, à somno
prohibui; talem me præstiti, qualem vulgò
dicunt لا ينام ولا يدع الناس ينامون Qui
nec ipse dormiat, nec alios dormire sinat.

Vers. 13.

وَالرَّكَبِ Et Comitatus, seu Comites.]
vid. supr. p. 35.

مَيْلٌ Inclinantes.] Plurale enim est ab
الذى Amyalo, quod notat illum
لا يستوي على السرج ut Faub. id est, Qui
non rectus sella infidet: vel ut Author Ka-
mus. من يميل على السرج في جانب Qui
inclinet supra sellam ad alterum latus, vel
alteram partem. Significat etiam Inermem,
Cui nec من لا س منة ولا سيف. لا درج
scutum est, nec gladius, nec hasta; item Pa-
vidum:

vidum: sed huic loco prima notio quadrat. Thema est verbum مال Mála, Fut. يميل Yamílo, Infin. ميل Maylan, et مالا Mamálan, et ميلان Mamílan, *Inclinare*. Deberet autem اميل in plurali regulariter habere مل Móylon, ut ab احمر Ahmaro *Ruber*, fit حمر Hómron; sed hoc cum pronuntiatu durius videretur, Dhamma in Cefram mutârunt, ut esset مل Milon: ita Scholiaſtes.

[*super Ephippiis vel Sellis.* *علي الأكوار*]

اكوار plur. est à كور Cúron, significante *Ephippium*, *Sellam*, idem quod رحل quod suprà habuimus p. 30. vel الرحل *Sellam cum toto ejus apparatu*. In plurali habet اكوار Acwaron, et كوران Ciránon, et اكورون Acworon. Significat etiam *Fornacem fabri ferrarii testaceam seu è luto confectam*, quo sensu convenit cum *Hebr.* כור et כור: hâc autem notione, quâ hîc occurrit, cum כור, quod inter cætera *Clitellas* notat.

(non طرب ut in impressis) *من طرب*

commoto vel levitate affecto.] sc. ita affectis
fociis, ut alius levitatem quandam præ se
ferret. الطرب At'Tarabo, tum *Latitiam*,
tum è contra *Mæstitiam* significat; item
Levitatem ضبيب الإنسان لشدة حزن
qua homini accidit præ vehementiâ,
sive doloris, sive gaudii: item *Motionem* et
Desiderium. Verbum طرب Táreba, Fut. A.
Ita affici præ gaudio sive tristiciâ; & qui tali
levitate affectus est, seu commotus, dicitur,
inquit Zamachshari, طرب Tárebbon, & طرب
Tarúbbon, & مطرب Métrabon, adde è Ka-
mus. & مطراة Metrábaton: atque hîc طرب
est (ut monet Scholiaſtes) اسم فاعل *Nomen*
Agentis, 2 dâ radicali vocalem Cesram possi-
dente, non Fatham, ut ita Masdar esset, seu
nomen actionis.

صاح Sobrio factò.] Participium est à
صا Sáha, verbo defectivo Waw. الـصو
AlSáhwo, inquit Author Kamusii, est
Discessus, seu Amotio
Nubis & Ebrietatis; cùm sc. crapulam jam
edormierit, item cùm quis futilia & inania
relinquat. Dicitur, صا من سكره Experre-
Etus

*Etus est ab Ebrietate seu vinolentia sua, seu, Ad sobrietatem rediit. Fut. يَصَوَّ Yá'hu, Infinit. وَاصَّ Sáhwan. Ita Faub. Alzamachshari, Echtari, aliique quos videre contigit: solus Alfiruzabadius, Kamusii Author, صَحَّى السَّكْرَ Ad sobrietatem rediit Ebrinus; صَحَّى Sáhiya, inquit, ejusdem formæ cum رَضَى Rádiya. Ab utróque indifferenter fiet صَاح Sáhín, quod híc habemus, *Serenus, Sobrius*. Conferri potest cum verbo furdo صَحَّ Sáhha, *Clarum, sanum esse*; & cum Hebr. שָׁחַח *Serenum esse*.*

Et alio.] Genitivum est, cum præcedenti sc. genitivo à مِنْ recto copulativo و conjunctum: est enim آخر Acharo, *Nomen invariabile* (ut vocant) formæ افعل Aph'alo, ideóque tam Genitivum quàm Accusativum Fathâ terminatum habet, juxta regulam ab Erpenio traditam Rud. l. 3. c. 7. p. 141. الآخر AlAcharo, inquit Faub. literam خ Fathâ insignitam habens, est احدى الشيئين *E duabus rebus una, i.e. Alia, vel Altera*; éstque formæ افعل foemin. habens اخرى: atque ita distingui-

tur ab آخر Acheron, cum خ Cesram possidente, denotante *Ultimum*; quod & regulariter variabile est, & in foeminino habet ة آخر Achératon. Utraque significatio nota est ex Hebraismo, ubi אחר Post, אחר Alius, Alter.

Vi- خمر [Pra vino, seu vino.] من خمر
num, sicut & *Hebrais* חמר, & *Syris* חמר.
 In linguâ *Hebraicâ* ita dictum volunt, quod cerebrum turbet, cum חמר Turbari, Turbidum esse significet. *Arabum* alii vinum, aut liquorem quemcunque, qui inebriandi vim habet, ita appellatum volunt vel لادها فخر
 Quòd intellectum obscuret & العقل وقسترة
 tegat, à خمر Chámara, *Texit*; alii لادها تركت حتى ان ركبت واختمرت
 Quòd relinquatur, donec decoxerit quasi, & defacatum ad perfectionem venerit, à خمر
 Chámara, *Fermentum immittere*: alii denique لادها فخر العقل اي فخالطه
 Quòd misceat & confundat intellectum, ab eâ ف Chámara significatione, quâ *Miscere* notat.

الكرمي Somni.] vid.p.55.

ثَمَل *Ebrio.*] Verbum ثَمَل *Thàmela*, cum
 Cesra 2dæ radicalis, de Viro dicitur انا اخذ
 ثَمَل *Cùm possederit eum vinum*; id est,
 cum *Ebrius*, seu cum *vino sauciatus fuerit*.
 Inde ثَمَل *Thámalon*, *Ebrietas*, & ثَمَل *Thá-*
melon, *Ebrius*, *in vino saucius*. Ita co-
 mites suos diversimodè affectos describit:
 alios excusso somni veterno; ut qui jam
 crapulam exhalârant; capita attollere inci-
 pientes, alios somno adhuc ebrios & nutan-
 tes; utrósque præ itineris tædio & lassitu-
 dine vix sui compotes.

Vers. 14.

وَقُلْتُ *Et dixi, vel tum dixi.*] Prima per-
 sona Præteriti 1^æ conjugationis, à verbo قال
 Kála, Yakúlo, cujus ratio nota è
 Gram. ubi pro paradiigmate verborum con-
 cavorum, ponitur. Inde nomen قول Káw-
 lon, *Dictum*, *Vox*, quod idem est cum Heb.
 קוֹל *Vox*, Syr. ܩܘܠ. Verbum apud *Arabes* so-
 lùm in usu est. De usu lit. ف conf. Gram. l. 4.
 c. 1. p. 167. infervit للتعقيب & للتعبير *con-*
sequentia & ordini. q. d. *Tum, postquam*
somnum

somnum ab oculis ejus abegeram, dixi.

أَنْعَوْكِي *Vocote.*] Fut. à verbo نَعَا, Defectivo و ad formam غَا Gáza, significante *Vocare, Clamare ad, & Inclamare*; quo sensu vel accusativum regit, vel construitur cum ب. Ita Doctiss. Gram. *Alzamachshari*, نَعَوْتُ فَلَانًا و نَعَوْتُ فَلَانًا وَصَحَّتْ بِهِ id est, dices نَعَوْتُ فَلَانًا cum accusativo, vel نَعَوْتُ بِفَلَانٍ præpositione ب constructioni verbi inserviente, id est, *Vocavi tñ dñm vel Clamavi ad eum.* Aliàs significat, *Invocare, seu Precari, Invitare, Appellare*: sed *vocandi* notio huic loco competit. أَنْعَوْكِي pro أَنْعَوْكِ cum interrogandi signo, alterum autem Elif abjicitur هَرَبًا مِنَ الْاسْتِثْقَالِ ad evitandam asperitatem, quæ in prolatione accideret ex concursu duplicis Hamzæ.

أَلْجَلِّي *Ad rem magnam.*] لَجَلِّي est العَظِيمُ *Res magna*: in plurali habet جَلَلٌ Jálalon. Thema est verbum جَلَّ Jálala, Fut. يَجْلُو Yajéllo, Inf. جَلَالًا Jalálan, *Magnum esse*; quâ notione licet apud *Hebræos* non occurrat, aliàs tamen habet significationes *Hebræis* cum *Arabibus* communes: e.g.

לָלָה *Hebrais Stercus*, idem *Arabibus* جلة
 Jállaton. מַלָּה *Hebr. Arabibus* مجلة
 Majállaton, *Volumen*. מִלָּלָה *Propter te*, di-
 cunt *Hebr. Arabes* מן גללק Men Jaláleca:

دَصَّرَ *Ut me adjuves.*] *verbum*
 notum è Grammatica, ubi paradigmatis lo-
 cum obtinet. Significat autem idem quod
 اعان *Aana, Fuvit, Opem tulit*. Particula ل
 præfixa futurum Natsabat, seu Dhamma
 3æ rad. in Fatham mutat, juxta regulam
 traditam l. 2. rud. c. 2. pag. 48. Cùm sit
 كي *ut* vocant, id est Lam significati-
 one كي *Ut*, positum: ad quod alludens
Ebn Phared,

دَصَّبَا أَكْسَيْنِي الشَّوْقُ كَمَا
 تَكْسِبُ الْأَفْعَالُ دَصْبًا لَمْ كِي

Molestiam mihi acquisivit desiderium,
Sicut verbis Nasbam acquirit Lam Cai.

أَتَمَّ *Tu*] *ut* *Hebr.* אָתָּה, *Syr.* أَنْتָ Nun-
 scripto, sed in pronuntiatione occultato.

تَحَذِّلْنِي *Opem mihi ferre negligis?*]
 Verbum خذل *Chádhala*, Fut. يَحْذِلُ
 Yáchdholo,

Yáchdholo, Infinit. خذلا Chádhlán, & خذلا Chedhlánan; construitur cum Accusativ. & cum عن, ut dicas خذله vel خذل عنه id est, تركه عوده وصدقه *Omisit vel neglexit illi opem & auxilium ferre.* Confertur cum Hebr. קָדַח Cessavit, Destitit, Abstinent.

في الْحَادِثِ الْجَدَلِ *In casu magno, vel difficili.*] الواقع العظيم من الدهر *Casu vel accidenti magno temporis, inquit Scholiaſtes.* حَدَث حَدَثُونِ Hádethon, enim (quasi) participium est, à verbo حَدَثَ Hádatha, quod significat contrarium قَدِمَ Kádoma, *Antiquum esse, sc. Novum esse, vel De novo esse; & quando cùm قَدِمَ conjunctim venit ad ejus similitudinem 2 dam ejus radicalem Dhamma insigniri monent Grammatici, non aliàs: item وَقَعَ Wákaa, Cadere, Accidere; inde الْحَادِثُ Casus, Accidens. Affinitatem habet cum Hebr. קָדַח Innovavit, קָדַח Novus, Recens, & Syr. קָדַח Innovavit, קָדַח Novus, ubi ק scribitur, licet non pronuntietur.*

الجدل *Magno.*] Ejusdem radicis & significat.

gnificationis cum præcedente الجلي: hoc solum de eo notetur, quòd fit من الضدان ex eorum numero quæ contrariis gaudent significationibus: significat enim الامر العظيم Rem magnam, Arduam, & è contrà الصغير Parvam, & الهين الحقير Rem levem & nullius momenti. Hujusmodi quamplurima sunt apud Arabes, tale القنوع uti suprà p. 42. monuimus ad verbum يقنعني, quod dicitur cùm quis sorte suâ contentus sit, & è contra cùm plus cupiat. Ita الجون AlJáwno, & Album significat, & Nigrum: sic غير Gábara, & Manere & Abire. الصريم AfSárimo, & Noctem & Diem. باع Báa, & Emere & Vendere. الزاهل & Sitibundum, & Qui ad saturitatem bibit. الطرب (ut suprà monuimus p. 58.) & Gaudium, & Tristitiam; aliæque ejusmodi penè infinita, quæ passim occurrunt: de quibus observari potest, hanc à nonnullis requiri in iis conditionem, ut significationes eas obtineant واحدة في لغة in eâdem dialecto, vel apud Eosdem; potest enim vox diversa apud diversas tribus significare, ita ut non sit interim

terim من الاضداد ان

Vers. 15.

تنام د عني Dormis à me, id est, cum mei neglectu, seu nullam mei rationem habens?]
 Fut. à نام concavo Waw pro نوم
 Na'wama, v. sup. p. 56. ad verba النوم.
 Monet Scholiaſtes hîc etiam deſiderari in-
 terrogandi particulam, quam neceſſitate
 metri coactus abjecit Poeta, & pro اننام
 عن A me.] تنام عني dixit
 (inquit Scholiaſtes) hoc in loco
 منها id est, Præteritionem, & Omiſſio-
 nem, vel neglectum denotat: idem enim va-
 let ac ſi dixiſſet, نام ونام
 Negotium meum neglectui habes, & dormis? In
 codd. impreſſis legitur العين contra MSS.
 quos videre licuit, fidem, & Scholiaſtis Au-
 thoritatem.

عين النجم, Et oculus ſtella.]
 Ocu-
 lus, nota ex Hebraiſmo ſignificatione: illis
 enim עין Oculus, ut & Syris عينا, & עין In-
 tuitus eſt, Aſpexit. Reliqua ejus ſignificata
 hîc

hîc annumerare supervacaneum est; cùm hoc hujus loci & primarium sit, reliqua potiùs Metaphorica. Gen. est Fœm. pluralia habet **اعيان** A'yánon, & **اعين** A'yonon, & **عون** Oyúnon. **نجم** Stella. **نجم** Náj'mon, idem quod **كوكب** Cáuwbobon, **כוכב** sc. *Stella*: propriè etiam & peculiariter præfixo articulo **الن** *Hyades denotat*; ita (inquit *Janh.*) cùm dicunt **طلع النجم** Tálaa an'náj'mo, volunt **الثريا** Ath'thórayya, i. e. *Orta sunt Hyades*. Verbum **نجم** Nájama significat **ظهر** Dháhara, & **طلع** Tálaa, i. e. *Apparere, & Oriri*. In plur. habet **انجم** Anjomon, & **انجام** Anjámon, & **نجوم** Nojúmon, & **نجوم** Nójomon.

صاهرة *Vigilans*.] Particip. à verbo **صهر** Sàhera, Fut. **يسهر** Yá'sharo, quod valet **لستم ينام ليلا** Non dormire noctu, *vigilare*. Eandem obtinet significationem in lingua Syriaca etiam: Syris enim **שחר** *Vigilare, Excubare*. Arabibus **سهر** Sà'haron est **שחר** *Vigilia, Insomnia*, Syris **שחר** & **שחר** *& qui vigilat, seu insomnis noctem transigit*

ransigit, Arabibus ساه- Saheron, & سهراد Söhranon, Syris ܣܗܪܐܢ.

*وَدُسْتُحَالٌ Et mutaris.] Fut. ut Præsentis vices obit, ab استحال quod ioæ est conjug. à verbo حال, quod ipsum mox sequitur. Decima conjug. ut frequenter petitionem denotat, uti vidimus in verbo استعان *auxilium Petere*, ab اعان *Adjuvare*, ita & non rarò primitivam & simplicem retinet significationem, ut idem denotet verbum in ioâ conjugatione quod in iâ. ita in hoc verbo, استحال ioâ, & حال iâ, conjug. idem valent, sc. quod تغير *Mutari, Obliquari*: hanc inter alias significationem habet حال, atque hæc hujus loci est; ut sit, *Mutaris tuo erga me affectu, vel Affectus erga me tuus mutatur?**

وَصَبَغُ اللَّيْلِ Et color noctis, sc. Tenebra noctis.] Idem sc. valet هِج الصبغ quod اللون Color. صبغ Sébgon, ut & صبغة Sébgaton, & صبغ Sébagon, & صبائع Sébágon, inquit Author Kamus. est ما يصبغ به Illud

quo tingitur, *Tinctura, Color*. Thema est verbum صبغ Sábaga, quod in Fut. habet vel يصبغ Yásbago, vel يصبغ Yásbogo, in Infinit. صبغا Sábgan, & صبعا Sébagan, *Tingere, Colore aliquo inficere*; item *Intingere*, atque etiam *Baptizare*, ut 1 Cor. 2. 14. لم اصبغ احدا Non baptizavi quenquam; unde صبغة Sébgaton, *Baptismus*, & quia solent C^{tiani} hoc Sacramento C^ti professioni initiari, pro *Religione* vel *Professione* in genere, ab hoc usu translata significatione. Ita sc. Faub. اصله من صبغ النصاري اولاهم id est, *Origo hujus significationis sumpta est à more Christianorum, qui liberos suos in aquam quam habent intingunt*; nisi forsan nos liberos aquâ colore aliquo infectâ, tingere putaverit.

آلليل Noctis.] Suprà de eo monuimus, p. 56. idem esse ليل quod Heb. לַיָּל Syr. لَیْلָ in plur. habere لیال & لیایل. Est autem illis اللیل الطبیعی, id est, *Nox naturalis*, ab Occasu solis ad Ortum ejusdem, & الشرعی Civilis, seu à *Lege definita*, teste Scholiaste, من اقبال الظلام في الشرق

الشرق *Ex quo tenebra Orientem occupant,*
 usque ad الفجر الثاني *AlPhaj'ro At htháni,*
 ut vocant, *Diluculum* vel *Crepusculum* *in 2dum:*
 quod aliàs الصادق seu *Verum*, vel *Non du-*
bium vocatur, cum prius الكاذب, sc. *Lux*
mendax, vel *Dubia* vocetur; quæ sc. veram
 illam et certam præcedere solet, et ab ea
 interpositis rursus tenebris distingui. Vo-
 catur etiam ذنب السرحان *Dhánabo'Sfer-*
háni, seu cauda lupi, ob coloris similitudi-
 nem, et *Gracis* ἀμφιλόκη ρύξ et λυκόφως. Vultisne
 lepidam hujus rei causam? In monte *Kaf*,
 (Geographis nostris forsitan ignoto) qui to-
 tam terram ambit, fenestra est, quæ adversi
 Solis radios transmittens dubiam illam lu-
 cem aperit; quæ rursus eodem prætervecto
 extinguitur, donec mox horizonti prior
 factus lucem jam non dubiam sibi præmit-
 tat.

حال diximus.] لم يَحْدَلْ *Non mutatur.*

inter cætera significare *Mutari*, in Futuro
 habet قال يقول, ut قال يقول, excidit autem
 و ob influxum particulæ لم, quæ Futuro
 Apocopen inducere solet, de qua consulend.
 Gr. l. 2. c. 2. p. 44. et 45. sc. Dhamma fi-
 nale

nale tollere, ita pro **فُحُولٌ** dicendum esset **فُحُولٌ**; sed concava, hoc habent peculiare, quod cum tertia radice in Fut. Jezmā recipiat, secunda quiescens excidat, juxta regulam traditam Rud. l. 2. c. 8. p. 83. atque ita fit **فُحُولٌ**: quod autem Cefra loco Jezmæ substituatur, Poetica est licentia, postulante hoc metri ratione. Hanc particulæ **لم**, in verbis concavis et defectivis præcipuè mutantis, vim exprimere conatus quidam, eam Medicamentis catharticis assimilavit, quæ si superfluis occurrant humoribus eos tollunt, sin minus corpus attenuant et infirmius reddunt: ita **لم** Futuro præmissa, si aliqua è tribus istis literis **ي و ا**, quæ languorem et imperfectionem verbis inferre aptæ natæ sunt, in medio verbi vel in fine occurrat, (ut sit sc. vel ultima vel penultima) eam tollit; sin minus (ut in verbis perfectis) illud saltem Jezmam inducendo, et vocalem abscindendo debilitat. Præter hoc quod diximus aliud etiam habet ista particula sibi proprium, ut futurum in præteritum mutet, uti videre est Gr. l. 2. c. 1. p. 39. Interrogatio autem in hoc et præcedenti versu

Verſu معناه التوبيخ, id eſt, *Correptioni & reprehentioni infervit*, quaſi dicat, *Egòne ut te vocem ad opem mihi in re tam arduâ ferendam, & tu nullam mei rationem habes? Túne me neglectui habens dormis, cùm ſtelle meis commota miſeriis noctes inſomnes tranſigant? Tu tuum erga me affectum mutari ſinis, cùm obſcura noctis, à quâ conſtantiam diſcere poſſis, tenebra non mutantur?*

Verſ. 16.

هل Et nunquid.] هل eſt interrogandi particula, حرف الاستفهام.

أعوان Adjuvabis.] Fut. اعان 4tæ conjugationis ab اعان concavo Waw, quod in 1^a, 2^a, 3^a, et 4ª conjug. اعان ſc. et عون et اعاون et اعان Adjuvare, Opem vel Auxilium ferre notat, in 6tâ et 8â اعاون ſc. et اعاون Mutuam opem ferre, ſe mutuò adjuvare, in 10ª استعان Auxilium petere.

قدال غي In errore.] غي Idem quod قدال id eſt, *Error*. Thema eſt verbum غي-و Gâwa, è dupliciter imperfectis, Mediam ſc. radicalem و, ultimam ي habens, in Fut.

يفوي Yágwi, in Infinit. غيا Gáyyan, et
 غواة Gawáyatan, *Errare*; item in *Errorem*
inducere, teste Authore *Kamus*. ficut غوي
 Gáwwa in 2dâ, et اغوي Agwa in quartâ
 Conjugat. Nomen agentis est غاو Gáwin,
 et غويي Gáwiyyon, et غيان Gayyánon, *Er-*
rans. Conferri potest cum *Heb.* עָוָה *Per-*
versè agere, et עָוָה *Perversitas*.

هُمَّتْ بِهِ *Quem animo volvo, quem desi-*
dero, vel Quem statui prosequi.] Hanc enim
 significationem habet هم Hámma, verb.
 furdum, constructum cum ب, *Volendi*, sc. et
Desiderandi: ita *Faub.* هُمَّتْ بِالشَّيْءِ اَنَا
 ارهت, id est, Hamámto, cum ب con-
 struct. idem significat quod ارهت Arátto,
 i.e. *Volui, Desideravi*. Ita in *Hist. Josephi*
 v. 24. هُمَّتْ بِهِ *Voluit eum, Petiit eum*. In
 Futuro habet يهم Yahómmo, in Infinit. هما
 Hámman. Inde الهم AlHámmo, et الهممة
 AlHámmato, et AlHémmato, *Inten-*
tio, Desiderium. الهم aliàs *Tristitiam,*
curam anxiam, et sollicitudinem notat, et
 verbum هم *Angere, Sollicitum & tristem red-*
dere.

زَجَرَ Cohibet.] Fut. à verbo زَجَرَ si-
gnificante idem quod مَنَعَ Mánaa, & هَي
Náha, id est, *Impedire*, seu *Cohibere*, &
Prohibere: item *Increpare*; ita Ps. 67. 33:

أَزَجِرُ السَّيَّاعَ *Increpa feras*, ubi tamen (ut
obiter moneam) أَزَجِرُ potius legend. nam

cum 2da radicalis in Fut. vocali Dhamma
insigniatur, eadem etiam insigniri debet in
Imperativo, atque ا etiam Dhamma ha-

bere, ut in أَذْصِرْ. Et Ps. 105. 10. زَجَرَ الْبَحْرَ

الْأَحْمَرُ *Increpavit mare rubrum*. Sequen-

te igitur زَجَرَ Cohibendi significationem ha-

bet, aliàs *Increpandi*; ut cum dicitur زَجَرَ

الرَّاعِي الْغَنَمَ i. e. صَاحِبُهَا *Increpavit Pastor*
oves.

أَحْيَانًا *Aliquando*.] Plurale est ab أَحْيَانًا

يُصَلِّحُ لِكُلِّ مَجْمُوعِ الْأَزْمَانِ طَالُ *Tempus*, quod

أَوْ قَصْرُ (inquit Author Kamus.) *de quolibet*

temporis spatio sive longiori, sive breviori di-

citur: in plur. habet أَحْيَانًا *Ahyánon*, &

Plur. plur. **أَحْيَانًا** Ahayino. **hîc** quasi adverbiascit, ut valeat *Aliquando*, vel *Aliquoties*, atque ita Natsabatur, seu Accusativi formam adsciscit, quòd sit **ظَرْفُ زَمَانٍ** i.e. *Comprehensionem*, vel *Circumstantiam temporis* notet. Consulatur Jarumia in capite de comprehensione Temporis & Loci.

فَشَلَّ *Metus*, à **عَنِ الْفَشَلِ** *A metu*.] **فَشَلَّ** Fâshela, Fut. **يَفْشَلُ** Yâfshalo, Inf. **فَشَلَّانَ** Fâshalan, *Pigrum esse, Debilem & flaccidum esse, Timere*. **فَشَلَّوْنَ** Fâshelon, *Imbellis, Timidus*.

Vers. 17.

أَنَا أُرِيدُ *Ego siquidem volo, vel capio*.]
أُرِيدُ v. supr. p. 37.

طَرُوفُ اللَّيْلِ *Noctû accedere ad cæturn,*
 seu *Acceßum nocturnum*.] **الطَّرَقُ** At'Târ-
 ko, (inquit Author Kamus) inter cætera
 denotat **الْآتِيَانِ بِاللَّيْلِ** *Noctû venire,*
 vel

vel *Accedere*, uti etiam الطروق At'To-
rúko. Thema est طرق Táraka, Fut. طرّف
Yátroko, Infin. طروقا Torúkan, Part. طارق
Tárekon, *Noctu accedere*, ادي فلان طروقا
dices, *cum noctu accesserit quis*.

القوي Pagum, Viciniam, vel Cætum si-
mul habitantium.] Hayyon, est القوي
Populus qui sedes in
loco aliquo simul fixerunt, vel simul in vici-
nia degentes: ita Scholiastes. Sic etiam in lin-
guâ Hebr. חיה ut in illo loco 2. Sam. 23:
11. וַיֵּאסְפוּ פְּלִשְׁתִּים לַחִיה, quod reddunt
Fun. & Tr. *Cum congregarentur Philistæi in
catervam*, secuti R. Solomonem: nam חיה &
aliàs non semel pro caterva ponitur, ut in
eodem c. v. 13. חיה פְּלִשְׁתִּים. Hic verò
per חיה intelligi vult R. D. Kimchi, עיר
Pagum sine muris, in
Comment. ut etiam in l. Radicum, קבוץ
&c. Congregationem domorum, Vi-
ciniam simul in loco aliquo muris non circun-
dato degentium; ut etiam Salomo Urbinas
in Ohel Moed, in כפר. Uterque interpre-
tationi suæ fidem adstruit ex eodem nomi-

nis חי apud *Arabes* usu, (uti *Hebraeorum* Magistris in more positum est, ubi difficultatis aliquid in linguâ *Hebraicâ* occurrit) ואמרו שלשן ערבי קורין לקבוץ הבתים אלחי inquit *Sal. Urbinas*, id est, *Dicunt siquidem quod in lingua Arabica domorum vicinarum collectionem appellent* الحي: & *R. David* in *Shorashim* וכן פירש רבי יונה ואמר כי כן קראו בלשון ערב לקבוץ הבתים ביחד אלחי, Ita (inquit) interpretatus est *R. Fonah*, dicitque quod ita in lingua Arabica collectio domorum vicinarum vocetur الحي. *R. Fonah* iste (quem hîc ut alibi frequenter laudat *R. David*) ille est qui linguâ *Arabicâ*, quâ scripsit, vocatur يدري الجناح; ejus verba in كتاب الاصول seu libro radicum, hæc sunt, ואמא ויאספו פלשתים לחיה פמענאה אנתמעוא ללהי והי אלביותה אלמנתמעא אלמתנאורה i. e. *Quod ad verba ista*, Et congregati sunt Philistæi ad היה, idem valent quod ad الحي, i. e. domorum collectarum viciniam. Atque ita doctus ille *Judaus*, sive is *R. Saadia*, sive quis alius, qui Prophetas *iores*, ut vocant, in linguam *Arabicam* vertit, reddit אנהש אלפלשתים

תִּגְרַי אֶלֶּי אֱלֹהִים. Talem igitur simul de-
gentiũ viciniam denotat حی, in plurali habet;
أحياء Ahyāon. Thema est حی Háyya, idem
quod חַיָּה apud Hebr. Vivere sc. Versum
hunc citat Lud. de Dieu ad Num. 32. 41.
ut inde significatum vocis חַיָּה eruat,
quod ergo villas reddit. Atque hic error
iste est, in quem socium suum secum indu-
cere conatur, sc. Quod noctu locum istum
adire velit, cùm vetitum illis sit طروق
الرجل امرأة في الليل Ut quis noctu [intem-
pestivè] vel suos adeat. Alios igitur, atque
hos fortissimo præsidio munitos, aggredi
summæ erat dementiæ, nisi quod amor pe-
ricula contemnat.

De Edamo, id est, Circa mon-
tem Edamum degentium: est enim ادم
Montis nomen.

وقد حماه Atqui protegunt eum, vel Pro-
hibent ab accessu ad eum.] Verbum حمى
Háma, Fut. يحمي Yáhmi, Inf. حمايا Hám-
yan, & حماية Hemáyatan, & محمية Mah-
miyatan, explicat Author Kamusii per مع
Cohibere, Prohibere, Fauh. per دفع

Repellere ab. Dices, inquit *AlEchtari*,
 همان ejusdem formæ cum رمي, valétque,
 منع منه vel, ut *Ebn Athir*, حفظه و دفع عنه
 يقربه *Custodivit* seu *Protexit* illud,
 & *repulit ab eo qui accedere vellent.* Inde
 حامي *Heman*, *Res à cuius accessu prohibentur*
homines; & Verb. in quartâ conjugatione
 جعله حامي id est, *Locum pro-*
hibitum fecit, sc. eo interdixit, ut ad eum
 cuilibet temerè accedere non liceat: unde
 dictum illud *Mohammedis* لَا حَمِي إِلَّا لِلَّهِ

ولرسوله id est, *Non licet cuiquam loco aliquo*
hominibus interdicare præter Deum & Apo-
stolum ejus. Cujus mandati hanc afferunt
 causam, quod ante *Mohammedis* tempora
 solebant Magnates, vel qui opibus & viri-
 bus magis poïlerent, cum sedes in الحامي
 seu loco aliquo unà cum cæteris fixissent,
 canem aliquem prehensum ad elatrandum
 vel exclamandum impellere, totumque il-
 lud terræ spatium quod personaret vox, seu
 latratus iste, sibi afferere; cum ipsi interim
 greges suos in reliqua loca quæcunque, unà
 cum aliorum gregibus, pastum liberè dedu-
 cerent:

cèrent: quem morem sustulit *Mahammedes*, nec cuiquam hoc ultrà licere permisit, nisi ad equos qui bellis fidei propagandæ gratiâ gerendis inservirent, aut ad Camelos sacris usibus consecratos & sepositos alendos. Ab eodem themate *Camelus* admissarius emeritus dictus est الجامي de quo v. Spec. nostrum *Arab.* p. 333.

رُمَاةٌ, *Sagittarii, Faculatores.*] رُمَاةٌ Plurale est رَامٍ (ut videre est apud *Erp.* l. 3. c. 6. p. 132.) Participio sc. seu nomine Agentis ارمى, quod Paradigmatis loco in Gram. habetis, significante *Facere*, seu *Projicere*, item *Faculari*, ut *Hebr.* רָמָה, & *Syr.* رَمַה.

مِنْ ثَعْلٍ *E tribu vel familia Thoali.*]

ثَعْلُ بْنُ عَمْرِو *Thoal Ebn Amri* Pater erat familiae in tribu *Tayi*, ejus posterì *Thoal* vel *Banu Thoal*, id est, *Filii Thoal* appellati, ob summam jaculandi peritiam celebres: ex illis erat inclytus ille *Amrus Ebno'l Mesibi Thoaliensis*, qui annos jam natus 150. *Mohammedi* nomē dedit, fuitq; ارمى العرب بالسهام *Arabum* quotquot erant, vel ut alii ارمى الناس

Hominum jaculando peritissimus.

Vers. 18.

فَيَحْمُونَ بِالْبَيْضِ *Protegent vel Tuen-*
tur, Illi sc. Sagittarii Thoalienses, gladiis.]

بيض Fut. à præcedenti حمي

Gladii Plur. est ab ابيض Abyado, cujus si-
gnificatio primaria est Albus, Candidus;
inde translata significatione ad alia denotan-
da adhibetur, & significat Argentum, &
Stellam quandam juxta viam lacteam, & Vi-
rum fame intaminata, & Gladium. Ab

ابيض in plurali regulariter formari debe-
 ret Boydon, cum Dhamma; sed ob
 faciliorem prolationem, & ut ي clariùs ef-
 feratur, mutatur Dhamma in Cesfram, & fit
 Bidon: idem autem monuimus p. 58. ad
 اميل quod plur. est

وَالسُّمَرِ الدَّارِ *Et hastis lentis.]* سمر

Plurale ab اسمر Asmaro, notante *Hastam*,
 pari ratione quâ ابيض ad gladium signifi-
 candum adhibetur, nomine sc. à Colore illi
 imposito, est enim اسمر primariâ notione

Fuscus.

Fuscus. سمر Sómraton (inquit Author *Kamus*.) منزلة بين البياض والسوان *Gratus intermedius*, seu *Color intermedius inter albedinem & nigredinem*: inde verbum سمر Samora & Sámara, *Tali colore esse, Fuscum esse*, & Adjectiv. اسمر *Fuscus*, & significatione translatâ inter alia, *Hasta*.

اللِّدَانِ *Lentis, vel Lavibus.*] Plur.

enim est à لَدْنِ Ládnon, quod est (ut Author *Kamus*.) اللِّدْنِ من كل شيء *Quaecunq, res Lavis, aut mollis, non aspera sc. aut dura*: in Plur. habet لَدَانِ Ledánon, & لَدْنِ Lódnon. Verbum est لَدْنِ Ládona, Infinit. لَدَانَاتِ Ledánatan, & لَدُونَةِ Lodúnatan.

في In eo, sc. loco, in الحَيِّ.

سُدُونُ الْغَدَايِرِ *Nigras cincinnis, seu Nigros habentes capillos.*] سُدُونِ Súdnon, Plur. ab اسود Aswado, *Niger*, & سَوْدَا Sawdáo, *Nigra*. سَوَادُونِ Sewádon enim nigredinem notat, et اسودَّدا Eswádda, in 9â Conj. *Nigrum esse*, ut et اسوان in 11â. Supplendum est

est hic, ut in seqq. اَبْكَارْ Abcáran Puellae,
vel نَسَاء Nefáan Fæminas.

(in- ضفاير الشعر [Cinninis.] quit Schol.) i.e. *Cincinnati, Capilli intorti.*
Plur. اَبْكَارْ inter cætera significante
فَوَابَة (uti Author *Kamus. & Jauh.*) quod
الشعر المنسدال من وسط الراس الى
الظهر *Crines à medio capitis in tergum pro-*
pendulos (potiùs) notat.

[حمر الحلي *Rubras ornamentis.*] Orna-
mentis sc. ex auro fulvo conflatis indutas.
حمر Hómron, Plur. est ab احمرو Ahmaro,
Rubrum, vel *Colore rubro tinctum* notante,
Foem. حمراء Hamrao. Est enim حمرة
Hómraton, *Rubedo, Color Ruber*: verbum,
احمر Ehmárrain 9â Conjugatione, et
احمار in 11â *Rubrum* esse.

[الحلي *Ornamentis.*] Ita sc. legendum
vel AlHályi, vel saltem AlHOLA, utrámque
enim lectionem agnoscunt exemplaria: nam
forma AlHoli, quam in impressis habemus,
nulla est. Si legamus AlHályi, nomen
est

est significans ما تَحلى به المرأة من خاتم و هووار و قلانة , غير ذلك
Quacunq; adhibent mulieres ad ornatum; Annulos, armillas, inanres, torques, monilia, ceteraq; ejusmodi: in plur. habet حلى Holiyyon. Si AlHola, Plurale est ab حلية Helyaton, quod initio Poematis habuimus, idem significante, quod sc. in plur. habet حلى Helan, et Holan. Eandem, ut diximus, significationem agnoscunt *Hebraei*; ut Pro. 25. 12. *Ornamentum Obrizi*; ubi *Judens* ille, quisquis fuit, qui Proverbia in linguam Arabicam transtulit, reddit חלי מן פצור

Et vestibus seu stolis.] Plur. est à singul. حلة Hóllaton, quod *Pallium* vel *Stolam* denotat; vel propriè *vestem duplicatam*; ita enim monent Grammatici, Jauh. Author *Kamus*. alique, quod حلة non sit nisi quod è duabus vestibus constet, aut veste, aliâ subdititiâ, duplicata. Lucae 15. 22. pro *stola*, حلة habet *Arabs* Interpres, et Mar. 12. 38. pro *stola* itaque aut veste

veste in genere communiter usurpari videtur. Ita igitur illas de quibus loquitur hîc describit ان حليهن من الذهب Quod monilibus ex auro fulvo ornata, vestibus autem sericis rubris induta essent.

Vers. 19.

Eas ergo nobiscum.] ف uti antea monuimus, inservit والترتيب ad consequentiam denotandam, & sermonis seriem rectè ordinandam: hîc ergo Poetam quod jam dicturus est, illis, quibus prius socium suum compellaverat, subjunxisse ostendit. فام itaq; eas.

Imperativ. à verbo سار, cujus ratio è Grammat: ubi paradigmatis verborum concavorum ي locum obtinet, fatis nota. Ire, Proficisci, denotat. A سار يسير regulariter fieret Imp. اسير, sed prima Elif Imperativo formando inserviens excidit, juxta Reg. ab Erpen. traditam, l. i. p. 16. Elif unionis sequente immediate vocali excidit.

dit. Deinde & ى secunda radicalis, juxta Canon. gen. 3um. qui est, *Litera* ى *qui-*
escentes sequente Giezma excidunt. Scien-
 dum autem verbum hoc non solum intransi-
 tivè, sed & transitivè usurpari; ita dicitur
 non solum ى Ivit, sed & ى Ire cum
fecit.

[*Sub protectione noctis.* فى نمام اللّيل

Adh'dhemámo, ut & المذمة Al-
 madhámματο, vel Almedhámματο (inquit
 Author *Kamus*.) notant والذمة i.e.
Fus, Privilegium, & المذمة Adh'dhémma-
 to, *Pactum & Protectionem.* Frequenter (in-
 quit *Ebno'l'Athir*) occurrunt in dictis *Mo-*
hammedis الذمة & النمام: utrúmque
 autem denotat *Fædus, Fidem, Tutelam, Pa-*
trocinium, Privilegium, Fus: unde qui in
 foedus, & tutelam, sive fidem publicam re-
 cepti sunt à *Mohammedanis*, uti *Ciani &*
Judei &c. dicuntur اهل الذمة q. d. *Populus*
Fæderis, item aliquis ex illis ذمى Dhé-
 miyyon. Notissima verbi ذم Dhamma si-
 gnificatio est *Culpare, Vituperare;* atque in-
 dè hanc alteram deducit *AlMotarrezî*, ideo
 sc.

sc. nomen فِدْءٍ *Fæderi* competere لان فِدْءٍ
 Quod qui illud rampat, &
 promissum fallat, reprehensionem & vitape-
 rium mercatur. Ita etiam Ebno'l Phares,

النِّمَامُ مَا يَذَمُّ الرَّجُلَ عَلَى إِضَاعَتِهِ مِنْ عَهْدٍ

i. *Fædus* illud dicitur, ob quod non
servatum meretur aliquis vitaperium.

In. i. e. sub protectione,
 vel quasi patrocínio noctis, ejus sc. tenebris
 freti, eas nos tutos præstituras. De لَيْلٍ su-
 pra dictum p. 50. ad illud صَبِغَ اللَّيْلُ لَمْ
 Et color noctis non mutatur, tenebris
 sc. ejus nullam adhuc lucis mixturam ad-
 mittentibus: liceat tamen hîc aliqua atte-
 xere, quæ ibi brevitatis causâ omisimus.

Diximus, Illis اللَّيْلُ الطَّبِيعِيّ i. e. *Noctem*
Naturalem dici, totum illud spatium tem-
 poris quod Occasum Solis & ejusdem rursus
 Ortum intercedit: الشرعيّ verò, i. e. *Civi-*
lem, seu à lege definitam, من اقبال الظلام
 Ex quo tenebra Orientem occu-
 pant, usque ad الفجر الثاني *Diluculum*, vel

Cre-

Crepusculum secundum, quod aliàs الصادق
Verum, vel *Verax*, appellatur; cùm primum
الكانو sc. *Lux mendax*, vel *Dubia* vocetur,
quæ *veram* illam & *certam* præcedere
solet, et ab ea interpositis rursus tenebris
distingui. Vocatur eadem etiam ندب
السرطان seu *Cauda lupi* ob coloris simi-
litudinem, ut *Gracis ἀμφιλύκη* νύξ, et λυγρός.
Dicitur autem in *Alcorano*, Tempus illud
quo Nox lege apud eas definita termina-
tur الخيط الأبيض والخيط الأسود من
الفجر *Filum album & filum nigrum dilu-*
culi: ita sc. de jejunio mensis *Ramadani*
verba faciens Sur. 2da وَكُلُوا (inquit)
وَأَشْرَبُوا حَتَّى يَتَبَيَّنَ لَكُمُ الْخَيْطُ الْأَبْيَضُ
مِنَ الْخَيْطِ الْأَسْوَدِ مِنَ الْفَجْرِ i.e. *Et edite, &*
bibite, donec distinguatur vobis filum album
à filo nigro auroræ; ubi per *filum album* intel-
ligi volunt *diluculum* vel *crepusculi lucem*;
per *nigrum*, *tenebras* ea adhuc commixtas.
Traditur autem textum istum primo demis-
sum (uti loqui amant, sc. coelitus delatum
à *Gabriele Mohammedi*) sine ultimis istis
verbis

verbis *من الفجر* *Aurora*: atque ita, uti sonant verba, à nonnullis acceptum, sc. *Editet & bibite, donec distinguatur vobis filum album à filo nigro*; ut ita edendi et bibendi tempus protraherent, donec fili albi et nigri juxta positorum colores liquidò possent dignoscere. Quod cùm minus probaret Impostor, addidit verba illa *من الفجر* *de Aurora*, ut jam non amplius in fila linea vel lanea oculos intenderent, sed in lucis et tenebrarũ virgulas quas supra Horizontem filorum instar sub diluculum produci cernimus. Ego verò facilè crediderim ipsum Impostorem primò de ipsis filis verba posuisse, vel saltem aliter ea intellexisse quàm Magistri, à quibus hanc temporis definiendi rationem acceperat. Nullus enim dubito, hoc illũm ut ferè omnia à *Judeis* didicisse. Quærat *מתי קורין את שמע בשחרית* *Judæo* *Quando incipiant lectionem suam matutinam?* Respondebit *בשיכיר בין חבלת ללבן* *Ex quo inter Hyacinthinum & album discernere quis possit, i. e. inter fila hyacinthina et alba è peniculamentis, seu vestium fimbriis appensa.* Quærat itidem à *Mohammedano*, à quo tempore jejunium suum diurnum initium sumere debeat? Respondebit, *Ex quo discerni possit filum album à filo nigro, Eadem*

dem temporis notatio, nisi quod verba propriè sumat *Judeus, Mohammedanus* jam Metaphoricè: aliter enim ab aliquibus intellecta olim fuisse verba ista diximus. Quo præceptore usus sit *Mohammedes*, facilè conjectari liceat.

هـُـجُوعٌ *Huc illuc errans, seu temerè oberrans.*] Participium est 8æ conjugationis عـُـجِيعٌ *E'tâsafa*, quod uti عـُـسِفَ *Asafa*, in 1â, & عـُـوَسِفَ *Taâssafa* in 5â: *A via declinare, vel Aberrare, item, Per loca non trita, & devia, sine ullo via duce vel indicio, iter facere* significat. ان يـُـسـَافِرَ فِي الْاَصْلِ *an yâkhûn al-masâfir 'alî gairi tarîq wa-lâ jânâ* (inquit *Ebn Athir*) i. e. *AlAsfo, in primaria sua significatione est, Incedere viatorem per devia, ubi nulla via publica, nullus callis tritus, nec certum aliquod via indicium. Per hujusmodi, si libet, loca commutare, nec metuas tamen interim nè à scopo aberremus; siquidem الطـُـبـُـبُ* *Fragrantia odoramentorum &c.*

وَالطَّبِيبُ *Et, vel siquidem Fragrantia odoramentorum.*] الطَّبِيبُ *Fragrantia, à verbo*

verbo **دفع** Náfaha, Fut. **يدفع** Yánfaho, Inf. **دفع** Náfhan, & **دفع** Nofáhan, et **دفع** Nafahánan, *Redolere, Odorem emittere* &c. de vento dictum *Flare*, atque ita convenit cum *Heb.* **נפח** *Spiravit, Flavuit, Efflavuit*, & *Syr.* **نفخ**, quo sensu etiam dicunt *Arabes* **دفع** cum **خ**:

[*Odoramentorum. الطيب*] Ita enim pro *Aromatibus, Unguentis, & Odoramentis* sumi solet. Thema est **طاب** Concavum **طاب** Fut. **يطيب**, Infin. **طابا** & **طابا** Tiban, & **طابا** Tíbatan, & **طابا** Taryában, significans *Bonũ, Fucundũ, vel save esse, Boni sc. odoris, vel saporis*: inde **الطيب** *Fragrantia, Odor gratus, & Sapor etiam gratus*; Contrarium (inquit *AlMotarrezí*) **خبث** Chob-thõ, quod *Pravitatem & Spurcitiam* denotat. In utrâque significatione dicetur **طاب** Táyyebon, & quod *Mundum est*, & quod *Fucundum* five *gratum est*, **طابا** five *Saporem*, five *Odorem* spectes; & è contra **خبث** Chabithon, *Illud quod immundum* five *spurcum est*, **كروية الطعم والرائحة**

aut quod saporis vel odoris ingrati est. Est ergo طيب *Suavitas*, & *Fragrantia*, item quicquid in unaquaq; re praestantissimum est, *Præstantia*; & communiter pro *Aromatibus* & *Odoramentis* sumitur, ut طيب *Fragrantia vestimentorum tuorum*, Ps. 44. 10. Conferatur cum *Hebr.* טוב *Bonum esse*, & טוב *Bonum*.

Diriget nos.] Fut. ab هدى *Ha-*
da, Fut. يهدي *Yahdi*, Inf. هدى *Hodan*,
& هدانا *Hadyan*, & هداية *Hedāyatan*, &
هدية *Hedyatan* *Dirigere*: inde الهدى *Al-*
hoda, *Via recta*, *Directio*, ut etiam in linguâ
Syr. הודין.

Ad tentoria, vel cætum simul
commorantium.] Est enim حل *Plur.* ab
حلة *Héllaton*, quod idem ferè significat
quod حى, sc. القوم النزول *cætum simul*
commorantium, συγκατασχέντες, qui simul ten-
toria fixerunt; item συσκήνιον, seu collectio-
nem domorum vicinarum, seu locum ubi se-
des posuerunt: in plur. habet etiam حلال

Helálon. Thema est verbum حل Hálla,
Fut. يحل Yahóllo, & Yahélló, Inf. حل
Hállan, & حول Holúlan, & حللا Há-
lalan, eâ notione quâ habitare significat.

Vers. 20.

هَبَّبْ Atqui Amasia.] هَبَّبْ Hébb-

bon, cum Kesre, idem est quod Hóbbon,
cum Dhamma, *Amor* sc. idem etiam quod
حبیب Habibon, vel محبوب Mahbúbon,
Dilectus, Amatus. De nomine هَبَّبْ Hébb-
bon, hâc in significatione observat Scholi-
astes ex Ebno'l Anbari, quòd يقال للمفكر
والمؤلف وبلوغ واحد و
Masculino & Fæmi-
nino competat: habet tamen etiam in Foem:
هَبَّبْ Hobbaton, ut Ebno'l أثير. The-
ma est verbum هَبَّبْ Hábbá, *Amare, Di-*
ligere, idem quod Heb. הָבַב ut & سָגַר.

عَدُوّي Ubi sunt inimici.] عَدُوّي

Inimici, Plurale est ab عدو Adowwon, *Ini-*
micus, Hostis, quod & ad Masculinum &
Foemininum; Plurale simul & singulare
denotandum adhibetur; licet habeat etiam

et

& Foemininum, عدو Adówwaton sc. &
 Plur. tum أعداء A'dáon, tum عدي Edan,
 formâ cui gemina (uti refert *Fauh. ex Ebn Seccito*) in lingua *Arabica* non occurrit.
 Author tamen *Kamusii* عدي Odan, cum
 Dhamma, et Edan, cum Kesra, non pro
 plurali habet, sed pro اسم الجمع *Nomine*
collectivo, seu *significationis pluralis*. Ver-
 bum est عدي Adiya, ad formam رضى, con-
 structum cum *Jodio habere*, & in 3â conjug.
 عادى Ada, *Inimicari, Inimicum esse alicui*.
 Alia hujus Thematis significata hujus loci
 non sunt.

وَالْأَسَدُ Et Leones, Viri sc. fortitudinis
 Leoninæ.] اسد Asadon, *Leo* in Plur. ha-
 bet اسان Asádon, et اسودن Ofúdon, et اسد
 Osdon, et Asodon, et اسدان Osda-
 non. Verbum اسد Aléda, cum Cesra,
Viso leone consternatus est, et e contra *Instar*
Leonis fuit, fortitudine sc.

رَابِدًا Cabantes.] Particip. à verbo
 رابى Rábada, Fut. يربى Yárbedo, Inf.
 رابدا Rábdan, et رابدة Rabádatan, et رابوا

Robúdan, idem significante quod *Hebr.* רבדן
Cubarc, Recubare: رضى فى المكان ان
 رضى فى المكان, اصف بها واقام ملازمها لها
Athir, i. e. رضى *dicitur, cum quis in loco*
aliquo se figat, eiq; immotus adhareat. Ob-
 servari autem potest è *Fauharis* aliisque,
 روى Robúdon, attribui Ovibus, Bobus,
 Equis, Canibus, &c. quando humi pro-
 cumbunt; ut بروكى Borúcon, Camelis,
 جلولوم Jothúmon, Volatilibus, et جلوس
 Jolúson, Hominibus.

& حوّل *Circum.* Idem valent حوّل
 Ebn . احوال et حوالى et حوّل et حوأل
Athir, رايته الناس Vidi homines, حوله
 مطيفين به من حوافيه i. e. حواليه &
ex omni parte illum circundantes.

كناس [*Latibulam Capreolarū.*]
 dicitur *Latibulum Capreolarum Arbore-*
um, vel Locus arboribus consitus, in quem se
recipere & latere solent; Plur. كنس Cò-
 noson et Cónnoson. Verbum كنس Cá-
 nasa, Fut. يكنس Yácneso, *In istiusmodi la-*
tibulum se recipere: كنس Cánasa verò
 quod

quod Fut. habet Yácnoso, est *Verrere*, *Sco-*
pis mundare; atque inde vult Author Ka-
musi appellari Latibulum Capreolæ كناس
 sc. لاده يكنس الرمل حتي يصل. Quòd
arenam evertat, quò ad illud perveniat. Ita
 in linguâ etiam *Syriacâ*, ܕܝܢܝܬ est et *Verrere*;
 et *Congregare*; unde ܕܝܢܝܬ Cætus, et *Synago-*
ga: unde كنيسة etiam *Arabibus* dicitur Ju-
daorum Synagoga, *Christianorum templum*.

[*Sylva, Nemus.*] Plur. غابات: ita
 dicta, inquit *Ebnol Athir*, لانها تغيب ما فيها.
Quia Togáyyibo abscondat quod in illa est,
 à verbo غاب *Abesse, Latere*. Idem est *Syris*
 עבא. Thema è linguâ *Hebr.* peti potest,
 עבה *Densus fuit*.

[*Ex hastis.*] اَسَل Uno ore
 exponunt Grammatici i. *Hasta*, ut ita
 fit nomen Collectionis, vel Pluralem habens
 significationem. Primaria ejus significatio,
 inquit *Ebn Athir*, est *Planta quadam ramu-*
sculos frequentes, & subtiles sine foliis habens;
 vel, ut alii, *Spina longa arboris vel planta*
cujuslibet: nomen magis restrictum vel Sing.
 H 4 est

est **אסל** Asalaton: inde translata significacione ad alia significanda adhibetur. Verbum, **אסל** Asola, *Longum esse*, **אסיל** Lon-
gus.

Vers. 21.

דום *Petimus.*] Fut. ab **אם** Amma, verbo dupliciter imperfecto, Hamzato sc. & surdo. Hamza primæ rad. cum per Dhamma moveatur, mutatur in **ו** juxta Can. rum Elif, Gram. p. 22. Inter cætera significat *Intendere*, vel *Cupere*, *Petere*, ut & **אמם** Ammama, in 2da Conj. & **תאמם** Taammama, in 5^a, et **אימם** Itamma in 8^a.

נאשה *Quæ crevit vel Adolevit, vel Adolescentulam.*] Particip. est **נאשה** Nášhaa, verbo Hamzato, 3am sc. Rad. Hamza habente, *Crevit*, *Adolevit*, item *Elevatus est*: inde in particip. **נאשי** Nášhiyon, Poem. **נאשיה** Nášhiyaton. Dicitur aliàs **נאשי** et de *Adolescentulo*, et de *Adolescentula*. Affinitatem habet manifestam cum *Hebr.* **נשא** inter cætera significante, *Sustulit*, *Elevavit*, et in Niphal *Extulit se*, *Elevatus fuit*.

באל-זרע *In recessu vallis.*] **אל-זרע** cum
Cesra

Cefra (inquit Author *Kamusfi*, licet contendat *Abu Obaid* debere *Fatha* insigniri) est منطف الواعى ووسطه او منقطه او Curvatura vallis & media pars ejus, aut ubi abscinditur, seu desinit, aut ubi inclinatur, & curvatur, Recessus vallis: secundū nonnullos hanc appellationē non fortitur, nisi quæ spatium et latitudinem habeat, ubi crescunt arbores; juxta alios, locus est in valle arboribus carens. Est item *لغة القوم* Locus ubi simul degit populus, Pagus. Thema est verbum جزع *Jázaa*, affinitatem habens cum Hebr. *צרע* Abscindere.

[سقى Irrigata sunt.] Sing. Foem. Præter. passivi, à verbo سقى *Sâka*, Rigare, Irrigare, Adaquare, Potum præbere, tam in 1^a, quàm in 2da, et 4ta conjugat. idem quod *שקה* Hebr. à Themate inusitato *שקה*, sic et in lingua Syr. *ܫܩܐ*.

دصالها Cuspides ejus, sc. hastarum, quibus eam tuentur & protegunt viri illi fortissimi.] *دصال* *Nesálon*, et *ادصال* *Ansálon*, & *دصول* *Nosúlon*, Pluralia sunt à *دصل* *Naslon*,

Naslon, quod est *حق يد السهم والرمح Fer-*
rum hasta & sagitta, i. e. *Cuspis*, item *Gla-*
dus sine capulo. Inde verbum *دصل* et *ادصل*
 in 4ta conjug. *Sagittam vel hastam cuspide*
munire, et è contra etiam *cuspidem ei detra-*
here; unde *Mensis حب*, dicebatur olim
منصل الاسنة i. e. *Extrahens cuspidem*, quia
 in eo cuspidem hastis extrahebant, nec alii
 alios hostiliter invadebant: item *دصل السهم*
فاج *Infixa est in eo sagitta*, et è contra *Exiit*,
vel Excidit ab eo, et in quarta conj. *Evelle-*
re, *Auferre*; atque ita convenit cum *Hebr.*
עזל *Evasit*, *Ereptus fuit*.

[*داهيا* *Aquis*.] Dicitur *Aqua Arabibus*
ماه *Máhon*, et *ماء* *Máton*, et *مأه* *Ma'on*,
 quod maximè in usu est, verso sc. *ر* radi-
 cali in Hamza: in plur. habent *امواه* *Am-*
wáhon, et *مياه* *Meyáhon*. Inde verbum
ماه *Máha*, *Aqua abundare*, & cum aqua rem
 subintrat, quod in Fut. habet *ياماه* *Yamáho*,
 et *ياموه* *Yamúho*, et *ياميه* *Yamiho*, in Inf.
مواه *Múhan*, et *مايه* *Maihan*, et *موه*
Mowúhan, et *مايه* *Máhatan*, et *مويه* *Mai-*
hatan.

hatan. Adject. ماء Mahon, et ماهي Mahi-
yon, *Aqueus*; ut cùm dicitur رجل ماء الفوان
et ماء الفوان ماهي *Meticulosus*, quasi *Aqueus*
corde, cui multum *aqua* in *corde* est, vel cui
cor ut *aqua* metu diffluit. Conferantur hæc
cum מים Hebr. & מ'י Syr.

غنج & غنج Foci.] Ita significant
vel potius jocularē illam mulierum simula-
tionē, quæ ἀναισθησία Græcis dicitur. Verbum est
غنج Gáneja, Fut. يغنج Yágnajo, *Delicias fa-*
cere, *simulato fastidio se gerere*, ut & يغنج
Tagánnaja, in 5ª Conjug. مغناج Megná-
jon, et غنجة Ganéjaton, *Blande morosa*.
Affinitatem habet cum Hebr. ענני Deliciari,
ענה Delicatus, ענה Delicata.

كحل Et nigredine.] كحل Coh-
lon, cum Dhamma ڪحل, Arabibus idem est
quod כחל Hebraeis, כחל sc. Stibium, vel
Quidlibet quo fucantur & denigrantur ocu-
li, *Pigmentum oculorum*, ut & Syr. כחל.
Verbum Hebr. כחל Syr. كحل Arab. كحل
Cáhala, *Fucare oculos*: at كحل Cá-
halon,

haló 1^a & 2ª motis per Fathā, *nativa nigredo*, *كحل* *nullo sc. adhibito fuco*,
 atque hoc sensu verbum est *كحل* Cáhela,
 Nigris ciliis fuit, & qui talibus preditus est
 dicitur *كحل* Ac'halo.

Vers. 22.

زَادَ *Utiq; auxit.* Zada, Fut. *يزيد*
 Yazido, Inf. *زيدا* Zaidan, & *زيادة* Ziyá-
 datan, verb. Conc. *ي*. Sumitur & intransi-
 titivè pro *Crescere, Augeri*, & Transitive,
Augere, Multiplicare, adeo ut duplicem eti-
 am regat accusativum; ita dicunt *زاد الله مالهم*
Creverunt, vel *Aucta sunt opes ejus*, & *زاد الله*
Auxit illum Deus opibus: sic Ps.
 68. 31. *زادوا الجرح وجعاً* *Addiderunt*
valnerato dolorem, & sim. v. 32 *زادهم على*
Adde eis super iniquitatem suam
iniquitatem. Inde nomina *زيد* Záidon, Zi-
 don, & Záyadon, et *زيادة* Ziyádaton, &
زيد Mazídon, & *زيدان* Zaidánon, *Aug-*
mentum. Conferri potest cum Hebr. *שׁוּבָר* *Super-*
perbire, *שׁוּבָר* *Super bus*.

طَبَّ

طِبِّ *Suavitatē vel Præstantiā.*] v. p. 92. 93.

أَحَادِيثُ Plur. est nominis حَدِيثٌ deno-
tantis *Sermonem, Narrationem, vel Eloquentiā;*
quod in plurali minus regulariter format
أَحَادِيثُ Ahadithon, quasi à singulari
أَحَدُوثُ Ohdúthatō, inquit *Jaub.* Inde dicitur
أَحَدُوثٌ Hádotheron, & Hádethon, & Hed-
thon, & حَدِيثٌ Hádithon, qui multi sermonis
est: verb. حَدَثَ Haddatha, in 2da Conj. *Nar-
rare, loqui.* De aliis hujus Thematis signi-
ficationibus suprà p. 65. actum, atque indē
forſan hæc deſumpta حَدِيثٌ ſignificatio,
quia qui loquatur vel narret aliquid, novū
aliquid proferat.

أَلَكْرَامُ *Virorum Generoſorum, Præſtanti-
um, Honorabilium.*] Eſt enim كَرَامٌ = Cera-
mon, plurale كَرِيمٌ = Carímon, qui eſt,
teſte *Ebno'l'Athir,* الجامع لأدواء الخصال والشراف والقضايا
omnes ſpecies bonitatis & nobilitatis & vir-
tutum. Opponitur لَيْعَمٌ Láëmon,
quod denotat الدنى الأصل الشحيح
الذى عسى uti explicat *Janharius, Gene-
re*

re ignobilem, *Animo sordidum, & avarum.*
 Est ergo è contrà كرم & *prosapia, &*
animo generosus, Nobilis, Honorabilis, No-
bilitate & virtute præstans, Munificus, Libe-
ralis: atque hæc præcipuè significatione in
 communi loquendi usu occurrit, quòd nihil
 æquè honorem conciliet ac *munificentia.*
 Est & ex Epithetis quæ Deo attribuere so-
 lent, & tum valet (teste *Ebno'l Athir*)
 الجواد المعطي الذي لا ينفد عطاؤه *Benignum,*
Ieu Beneficum, Largitorem, qui largiri non
cessat. Verbum est كرم *Càroma, Talem*
esse, Munificum sc. & Generosum, tam ortu,
quàm animo & moribus: كرم كراما, *Yàcromo, Munificentiam aliquem su-*
perare. Nomen كرامون *Càramon, Generositas,*
Liberalitas. A كريمة in *Fœm.* est كريمة
Carimaton, Generosa, cujus plur. كراميم
Carayemon mox sequitur: sed aliàs, teste
 Authore *Kamusii*, كريمة etiam de viro di-
 citur, et tum الها للبالغة *Litera è Au-*
xeseos nota erit; idem enim valere
 ait كريمة et كريمة et كريمة *Cérma-*
ton, aliàque, quibus pluralia كراما *Corama-*
ton, et كراميم et كراميم. At Scholiast.

هذا الجمع لا يقع على هذه الصيغة الا للمؤنث

Hoc plurale non convenit hujusce forma nominibus, nisi in Fæminino. Ab eodem Themate sortita est *Vitis* appellationem

كرم Carmon, (uti *Hebrais* כֶּרֶם et *Syr.* כְּרִמָּא

Vinea.) Ideo dictam volunt (inquit *Ebnol Athir*) لان الخمر المتخذة منه تحت على

السخاء والكرم i. e. *Quia vinum inde natum excitet ad liberalitatem, & prestantes actiones:* atque inde celebre illud dictum

Mohammedis, nomen hoc viti, præcipuo cujus beneficio suis interdicturus erat, invidentis,

لَا تَسْمُوا الْعَنْبَ الْكَرْمَ فَإِنَّهَا الْكَرْمُ

والكرم i. e. *Ne vocate vitem* الكرم

siquidem الكرم est vir fidelis; innuens (uti

volunt interpretes) Potius convenire nomen hoc, à *prestantiâ & munificentiâ* de-

sumptum, viro pio, qui talem se præstare, atque hos fructus proferre debet, quàm viti.

De ea.] Ut ب hîc valeat idem quod

عن, ita Scholiastes.

جاء من E metu, Timiditate.]

شجاعة significatiōe contrarium est nomini

Sha-

Shajáaton, quod fortitudinem, vel audaci-
am denotat, à verbo جين Jábana, vel Já-
bona, Fut. يَجِبُون Yáj'bono, Inf. جَبْنًا
Jóbnan, et Jóbonan, *Timidum esse*; et *Qui*
timidus est, جيان Jabinon, et جيان
Jabánon, & Jabbánon, audit. Nota est &
alia جيون Jobnon et Jóbonon significatio,
qua *Casuum* sc. denotat, ut *Hebr.* יָבֹנָה.

تَخُولٌ et تَخُلٌ] *Et Parsimonia.* وَمِنْ تَخُلٍ

& تَخُلٌ contraria fere sunt nomini
تَخُولٌ, cujus modò facta mentio, *Avaritia* sc.
& *sordida parsimonia*. Thema est verbū تَخُلٌ
Báchela, Fut. A, vel et Báchola, Fut. O, *A-*
varum esse: Inf. تَخُلٌ Bóchlan, & Báchalan,
& inde *Avarus* باخل Báchelon, et تَخِيلٌ
Bachilon. *Multum* (inquit) *addit gratia &*
suavitati colloquiorum, quæ noctu (Arabum
more) *inter se institueresolent Generosi tribus*
istius viri, illud quod in Generosis apud eos
fæminis invenitur timiditatis & Parsimonia:
هاتان الصفتان حمونتان في
النساء مذمومتان في الرجال (inquit Scho-
liastes) i. e. *Ista duo viris vitio quàm má-*
ximè vertuntur, mulieribus in laudem ce-
dunt;

dunt; quas non minus dedecet nimiam præ
se ferre audaciam, quàm viros timorem:

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ quia

(inquit) non est illis intellectus, qui eas co-
hibeat ab illo quod eis allubescit. Intellectus,
vice, ad fræna impotentibus earum animis
injicienda, fungitur metus, quo repagulo

sublato. Nullum est

quod non patrabunt facinus. Parsimoniam

itidem & frugalitatem mulierem decere pu-

tant, liberalitatem inter virtutes esse viro-

rum proprias, ne mariti bona temerè pro-

fundat; ita Abu Ishac quidam الجود في

الرجل i. e. Liberalitas in fæ-

mina est ut avaritia in viro, utraq; in vitio: at-

que inde est quod Ebno'l Hobariæ poëta, in

Wasatienses totum virus suum simul effun-

dere conatus, satis habuit hoc eos dicterio

proscribere,

مَا فِيكُمْ دَلَّكُمْ وَاحِدٌ يُعْطِي وَلَا وَاحِدَةٌ تُمْنَعُ

Non est inter vos è Viris qui largiri aliquid,

Nec è Fæminis quæ aliquid denegare, velit.

Vers. 23.

يبات et يبيت Fut. بات Pernoctat. يبيت

I

Inf.

Inf. **بيتا** Baitútatan, & **بيتا** Baitan, et **بياتا** Bayátan, & **مبيتا** Mabitan, verb. Concavum **بي**, *Pernoctare, Noctu manere, vel Noctu venire, vel esse: dicitur de eo* **من ان رك الليل** *quem apprehendit nox.* Inde dicitur **بات** *Noctu ita fecit, ut* **بات** *cum die illud fecit,* Jauh. In secunda Conjugatione, *Rem noctu facere, item noctu aggredi: ita & Syris* **בָּת**, *Pernoctare.* Atque hinc nomen sortitum est **بيت** Baiton, idem apud Arabes denotans quod apud Hebraeos **בֵּית**, Syros **בֵּיתָא**, *Domum* sc. **لانه يبات فيه** *Quia in ea pernoctatur; notat et familiam seu domesticos,* **من يبيت عندهم** *quibuscum pernoctat aliquis.*

[**دار** *Ignis amoris.*] **دار** *Ignis, inter* eaquæ sunt gen.foem. recensetur à Grāmat: monet tamē *Kam.* etiam in Masc. uirpatum reperiri: in plurali habet **أَدْوَار** & **دِمَارَات** & **دَمَارَات**. Thema est **دار** **دور** & **دِمَار** & **دَمَارَة** & Concav. **و** *Lucere; unde* **دور** Nuron, *Lux, Splendor:*

Splendor. Convenit cum *Hebr.* נֹרָא & נֹרָא *Lucerna, Lumen, & Syr.* نَار Ignis.

أَلْهَوَى *Amoris.*] Significat *A-*
morem, يكون في الخير والشر (teste Au-
thore Kamūsīi) tam ubi objectum amoris bo-
num est & honestum, quàm malum & turpe,
& ارادة النفس Cum affectu propendet ani-
mus in rem aliquam, *Desiderium*. Thema est
verbum هَوَى Háwiya, cum Cesra 2dæ rad,
Fut. هَوَى Yáhwa, *Amare, Desiderare, Ap-*
petere: هَوَى Háwa enim, cum Fatha 2dæ
radical. in Fut. يَهْوَى Yahwi, aliud signifi-
cat, *Descendere*, sc. *Decidere*, etc. Porro no-
tandum est discrimen inter الهَوَى Alhawa,
quod híc habemus cū ي in fine instar qui-
escentis, sine ullo tamen soni augmento vel
protractione, et الهَوَاءُ Alhawáo, cum Elif
nota productionis Medda insignito, et per
eam protracto; priori enim formâ *Affectum*
et *Amorem* notat, posteriori *Aerem &*
Vacuum.

مِنْهُمْ *Ab eis.*] Illarum scilicet famâ
accensus.

في كبد In Fecore vel Pracordiis.]

كبد Cábedon, ut et Cabdon, et Cebdon, *Fecur* significat, ut *Heb.* כֶּבֶד, et *Syris* כְּבִדָּא; Foemininè plerúnque usurpatur, monet tamen Author *Kamusii* in genere etiam Masculino occurrere: plur. habet اكبأ Acbádon, et كبون Cobúdon. Inde verb. كبى Cábada, *Jecur alicujus ladere*, et Cábeda, *Jecore malè affectum esse*. Porro كبى significat etiam الجوف بكماله *Alvum integrum*, item, *medium cujusq; rei*. Alia sunt etiam ejusdem Thematis significata, quæ cum *Heb.* כֶּבֶד prout *Gravitatis* significationem habet, conveniunt.

سيتي Sitibundo, Sitienti.] De quâ formâ vid. *Exp. Gr.* l. 3. c. 5. p. 127. Foeminin. est à Masc. حار Harranon, *Sitibundus*, ab حارة Háraton, *Sitis*: verbum est حر Harra, Fut. يحر Yahórro, Inf. حرة Harratan, *Sitire*. Thema peti potest è lingua *Hebr.* חָרַר *Exarsit*, atque ita حر apud *Arabes* etiam *Calere* significat: *Syris* חַר *Arsit pra calore*.

القري Et Ignis Hospitalitatis.] والقري

enim

enim est *Hospitalitas*, *φιλοξενία*, item illud quo excipitur hospes; à verbo *قَرَى* Kara, defectivo *ي*, quod in Infinitivo habet *قَرَى* Ke-ran, et *قَرَاءَ* Kara'an, *Hospitio excipere*, *Benignè hospitem tractare*. Conferri potest cum *Hebr.* *קָרַע* Vocavit, invitavit. Erat antea *النار* nomen ignis *مَجَاز* figuratè, significatione ad flammam amoris denotandas translata, hîc *حَقِيقَة* *Propriè sumptum*. Solebant enim *Arabes*, qui nullâ re magis quam peregrinis hospitio excipiendis gloriam captabant, ignibus in fastigiis collium, locisque conspicuis accensis hospites invitare, et accedentibus viæ indicia præbere. Eratque ignis iste *من اعظم مفاخر العرب* *E principis quibus gloriabantur Arabes*, *فكها كانت اضعف وموضعها ارفع* *quanto major erat ignis ille, & in loco eminentiori positus, tanto gloriosius, & animi liberalioris signum habebatur.*

Suprà occurrit *قَرَى*, sed alio significatu

P. 31.

قُلَّةٌ Plurale est *قُلَلٌ* *In collibus.* *على القُلَلِ* à sing. *قَلَة* Kóllaton, significante *verticem* five

sive capitis sive montis, alijsve rei cuiuslibet fastigium. Verbum **كالا** Kalla, Ferre, Tolle-re, Elevare, denotat, ut et **اكل** Akalla, et **استقل** Estakalla. وهذا في غاية المدح لهذا, inquit Scholiastes, i. e. Atq; ita laudibus quibus potuit maximis tribum istam evexit, dum Foeminarum miram pulchritudinem, virorum summam magnificentiam deprædicat: in quibus ulterius recensendis pergit.

Vers. 24.

يَقْتُلْنَ Occidunt fœmina.] Fut. à verbo **قتل** Katala, Occidere, interficere, Inf. **قتلا** Katlan, et **تقتلن** Taktalan: vel regit accusativum, vel cum præpositione **بـ** construitur, ut dicas **قتل به** vel **قتله** Occidit illum. De vino dictum, significat Illud aquâ diluere; **قتل الشراب** Fugulavit Falernum.

أَنْضَاءَ Emaciatos amore.] **أَنْضَاءَ حُبِّ**

Plur. est cuius singulare **نَضْوٌ** quod supra occurrit versu illo **وضج من لخب نضوى** Et vociferatur pra lassitudine Camelus meus emaciat, ad quem diximus p. 33. **نضو** denotare

re *Camelum*, seu quodvis aliud animal *Emaciatum*; & *vestem*, & *sagittam* multo usu *detritam*. Hîc ergo amore faucios et confectos Camelis multo labore Emaciatîs, et prope confectis assimilat.

حبّ *Amoris.*] Hobbon, *Amor*, ut & Hebbon, et محبة Mahabbaton, & Hobábon, à verbo حب Habba, Fut. Yahebbu, *Amare*: ut Hebr. חָבַב, et Syris ܚܒܒ, ut supra monuimus ad illud فالحب حبيب &c. p. 94.

لَا حَرَائِي بِهِمْ *Quibus non inest motus.*] *Qui se movere non possunt pro languore.* حَرَائِي Harácon, idem est quod حركة Haracaton, *Motus, Motio*, a verbo حرك Haroca, Fut. Yahroco, Inf. Harcan, et حرك Haracatan, *Moveri, Movere se*, & in secunda Conjugatione, Harraca, *Movere*. MSS. quædam habent حَرَائِي Heràca, per Cefram in primâ, quam formam non agnoscunt Grammatici.

وَيَتَحَرَّوْنَ *Et maciant viri.*] Fut. à verbo

bo نَهارا Nahara, Inf. نَهران Nahran, et تَنهارة
 Tanhâran, *Jugulare*, illam sc. partem trans-
 figere, quæ dicitur نَهر Nahron: est autem
 نَهر Summa pectoris pars, five infima gula;
 ita inquit Author *Kamusii*, نَهر البعير dicitur
 طعنه حيث يبدأ الخلق على الصدر
Eo in loco illum jugulavit, ubi incipit Gula,
vel Guttur, supra pectus. At Hebr. נְהַרִים
 Nares, ut et apud Arabes نَحَار & نَحَار
 cum خ.

كِرَامٍ Generosos.] v. supra p. 103.

خَيْل Equorum.] Nomen est
 Collectivum, Equos significans لا واحد له
 Non est illi propriè *singulare*, (inquit Author
Kamusii) nisi خَيل Cháyelon *singulare* ei
 constituatur. Appellationem hanc fortitur
 à خال Chalon, vel خَيل Chailon, vel خَيل
 Chailaon, *Fastum* et *superbiam* denotan-
 tibus, seu خال superbè se gerere, لا خال
 quod gressu superbo incedat: خَيل aliàs etiam
 Equites denotat; hîc Equos, atque hâc signi-
 ficatione

ficatione habet plural. اخيال Achyálon, et خيول Choyúlon. Conferatur cum *Hebr.* רֹכַח *Robur*, et *strenuitatem*, atque etiam *Exercitum* denotante.

أَبِلٌ ut et *Et Camelorum.* وَالْأَبِلُ
Camelum seu *Camelos* denotat: singulare est quod de pluribus dicitur, (inquit Author *Kamusii*) ita tamen ut nec plurale, nec verè nomen pluralis, seu collectivum sit; Plural. habet أَبَال Abálon. *Foem. G.* est. Inde verb. أَبَا Abala, Fut. يَابِل Yabelo, *Multos possidere Camelos*, item *Multos esse Camelos*, ut et, Abela, Fut. Yabalo. Atque hæc summæ liberalitatis apud *Arabes* descriptio, يَكْرُ لِلضَيْفِ الْخَيْلَ وَالْأَبِلَ quod *hospitibus excipiendis Equos & Camelos mactent*; يَخْلُفُ مَنْ يَكْرُ مَا هُوَ ذُو ذَلِكْ مِنَ الضَّانِ Contra ac illi qui pecudes, veluti oves & hædos illis mactent: nescio tamen an non nostrum aliquis minus lauta avariorum convivium præferat, et sibi agnum vel hoedum, quàm vel Equum vel Camelum integrum apponi malit.

Vers.

Vers. 25.

يُشْفَى *Sanatur.*] Fut. شَفَى quod passivum est verbi شَفَى *Shafa*, defectiv. يَشْفِي *Sanare, Curare*, Fut. يَشْفِي *Yashfi*; *Pf.* 146. 3. يَشْفِي *Sanat dolentes corde*, Inf. شَفَاء *Shefaan*: item, *Parare alicui quo sanetur*, ut et أَشْفَى *Ashfa*, in quartâ Conj. Affinitatem habet cum Syr. *ܐܫܦܐ* *Æquavit*, item *Purificavit, Defecavit, Sincerum reddidit*. Inde الشَفَى *Ashháfa, Medicamentum*, *Kamuf.* vel ut alia exemplaria habent الشَفَاء *Ashhafá'o*.

لَدَغَ *Ictus*] Idem sc. quod لَدَغَ *Ladaga*, Fut. يَلْدَغُ *Yaldago*, Inf. لَدَغَا *Ladgan*, et تَلْدَغَا *Taldágan*, *Pungere, Mordere*: propriè de ictu scorpionis, et morfu Serpentis dicitur; inde ad alia transfertur, ut cum dicitur لَدَغَ بِكَامَةٍ *Verbis mordacibus laccessivit eum*. فَالْدَغَ لِلْعَقْرَبِ *inquit Scholiaſtes*, جَقِيمَةً وَفِي غَمَرِهَا *لَدَغَ*

propriè de scorio dicitur, de aliis rebus
Metaphoricè.

عَالِيَةً plurale est ab *Haftis*. [العُولِي]

Alíyaton, denotante *superiorem hasta partem*, quæ cuspidi proxima. Thema est verbum *عَلَا* Ala, cum *Hebr. עָלָה Ascendit*, & in Niphal *Elatius, Excelsus fuit*, congruens.

بَيْوتٌ [In domibus eorum.] *In domibus eorum*.

plurale est *بَيْتٌ* Baiton, idem denotantis quod *Hebr. בֵּית*, *Syr. بَيْتָא*, *Domum* sc. in plur. habet *أَبْيَات* Abyáton, et *بُيُوت* Boyúton, Pl. Pl. *أَبَايِيْت* Abayito, & *بُيُوتَات* Boyutáton, & *أَبْيَاوَات* Abyawáton. Thema (uti supra dictum ad vers. *قَبِيْطٌ دَارٌ* p. 107.) est verbum *بَات* Fut. *يَبِيْتُ* Pernoctare.

نَهْلَةً [Haustu uno.] *Haustu uno* est (inquit

Scholiastes) *الشربة الواحدة* *Unus aquæ haustus*, à verbo *نَهَلَ* Náhela, *Bibere*, vel *Primâ vice bibere*, Fut. *يَنْهَل* Yánhalo, Inf. *نَاهَلَان* Náhalan, & *مَنْهَلَان* Mánhalan; inde *النهل*

Annáhalo, *Haustus 1us: haustus 2us*,
 vel si iterum bibant Cameli, dicitur العسل
 AlAlalo. Ab hoc verbo ناهل Náhelon, &
 ناهلان Nahlánon, dicitur & qui sitit, & è
 contrà qui ad saturitatē bibit. Locus biben-
 di vel adaquationis dicitur منهل Mánhalon.

[E stagno.] عتد E stagno. E siquidem
 Portio aqua الماء يغسل السيل est
 quam relinquit torrens, qua sc. in locum ali-
 quem confluit, Stagnum, Palus. Thema est
 غادر Gádara, Fut. O. Fallere, Promissum
 non prestare, & in 3^a & 4ª Conjugatione
 اغدر et غادر Relinquere. In hoc nomine binæ
 significationes concurrunt; tum relinquiendi,
 ut sit quasi مغدر Mógdaron, vel مغان Mo-
 gádaron, particip. 3æ vel 4æ Conjugatio-
 nis, Aqua sc. relicta; tum fallendi, significa-
 tione غادر Gáderon, participii 1æ Conju-
 gationis, quia sc. يغدر اهله Spem populi fal-
 lat, Quòd ابى ينقطع عند شدة الحاجة اليه, ad
 deficiat quum maximè ea opus habeant: ad
 quod alludens AlComait,

وَمِنْ غَدْرِهِ فَبَرَّ الْأَوَّلُونَ إِنَّ لَقَبَهُ الْعَدِيرُ

Ex fallacia ejus occasionem
sumpsere prisci appellandi ipsum الغدير,
i. e. stagnum. Habet autem غدير in plur.
Gódoron, & Godranon. Verb.
استغدير Estágdara, in 10ª Conj. de stagno
dictum, illud aquâ abundare notat; de loco,
in eo multa esse stagna, vel in eo stagnare
passim aquam. Convenit autem غدير cum
Hebr. עָדַר, quod in Niphal, נָעַדַר sc. Deesse
significat, in Piel, נָעַדַר sinere: unde Rab-
binis נָעַדַר Privatio.

الخمر v. suprà p. 61.

Et Mellis.] عَسَل Mel, item Aero-
meli, seu Drosomeli, (teste Authore Kamus.)
in plur. habet عَسَال Afálon, & عَسَل Oso-
lon, & Oslon, & عَسُول Osúlon, et عَسَلَان
Oslánon. De mellis nominibus & utilitati-
bus librum composuit Alfiruzahadius Ka-
musii Author, in quo 80 ejus nomina recen-
suit, nec tamen totam ejus nomenclaturam
absolvissè compertus est. Et Masc. gen. est
& Foem, indè verbum عَسَل A'sala, Melle
Condire,

Condire, Mel immiscere cibo, &c.

Vers. 26.

لعل *Forfan.*] Particula est animum dubium & sollicitum de rei eventu, sive cum speratur aliquid, sive timetur, denotans, فیه طمع، واشفاق، *Desiderium etiam & expectationem innuens*: idem valet ل. sine ل، cui additur litera Lam لا = دو intensificationis, & quasi corroborationis gratia (inquit *Jauh.*) Recensetur inter Sarores اخوات ان Enna, ut vocantur in l. *Jarum.* p. 48. et 49. edit. *Erpen.* quæ sc. eo modo quo ان construuntur, Natsabant sc. nomen, et Rafant socium, i. e. Nominativo dant Accusativi terminationem, ut hîc in الاممة videre est: apud quosdam tamen præcipuè Bani Okail, Genitivi terminationem induit, uti monet *Jauh.* ex *Abu Zeid.* Non usurpatur, nisi in iis de quibus spes adhuc superest; uti non dicitur لعل الممتی دعون *Forfan mortuus in hanc vitam redibit*, sed لعل المسافر دعوب *Forfan qui peregrè profectus est revertetur.*

الاممة *et Fœm.* الامم *Ut diverfer.*

ع

ع

idem

idem est quod النزول Annozúlo, *Diversari, hospitari, habitare, sedem figere*, à لام Lamma, et الم Alamma, in 4ª Conj. *Habitare, Residere*. Prima verbi م notio est *Congregare*.

بالجرع In recessu vallis.] v. sup. p. 99.

ثانية Secundo.] Convenit cum præce-

denti المامة Thaniyaton, *Secunda*, Foem. à ثان quod est numerus ordinalis, à Cardinali اثنان Echnáni, *Duo*, (ut vid. est in Gramm.) à ثني Thána, et Thaniya, *Duplicavit*. من بعض الشيء إلى به-ض *Convertit partem rei super partem alteram*. Conveniunt cum Hebr. שנים Iterari, et שנים Duo, et שני Secundus: Syri. etiam per ת efferunt ab hoc themate orta, ut תנה Iteravit, תנה Iteratio: hinc ثني Thániyon, à Principe secundus, et ثان Thónan, et ثان Thonyánon, sic Heb. המשנה.

يؤب Proveniet. Fut. à ؤب quod Recpere, et Leniter incedere denotat, Inf. ؤب Dábban, et ؤب Dabiban. Inde in Proverb.

verb. dicunt. اَكْذَبُ مَنْ ذَبَّ وَدَرَجَ

Mendacissimus omnium qui super terram incedunt, & qui abierunt, qui sc. adhuc in vivis sunt, vel qui mortui sunt, omnium qui unquam vixerunt. Indè الدابة Addáb-bato, *Jumentum*, وعلب ما ذب من الحيوان (inquit Author Kam.) i. e. denotat quodlibet animal gressu hujusmodi incedens, sed obtinuit usus ut de jumento dosuario, seu vectario, precipuè dicatur.

فَسِيمُ آبِ-رَّءَ *Aura sanitatis*, i. e. sanitatem afferens.] الرديح الطيبة دسيم denotat *Ventum odoriferum, Auram suavi balitu spirantem*, à ناسم Násama, Fut. ينسم Yánsemo, Inf. ناسما Násman, et ناسيما Nafiman, et ناسمانا Nasmánan, *Spirare, Flare*: inde etiam ناسمون Násamon, et ناسماتون Nafámaton, *Respiratio, Halitus, et Ventus, seu Aura lenis*, convenit cum Hebr. נִשְׁמָה *Anima, Halitus, etc.* ut Syr. نَشْمَا et نَشْمَاتَا *Aura, Spiraculum, Flatus.*

آبِ-رَّءَ Sanitatis.] دُ-رَّءُ Sanitas, à verbo دَ-رَّاءَ Báraa, Fut. يَ-رَّاءُ Yabrao, et يَ-رَّوُءُ

Yábroo, Inf. بَرَّاءَ Bor'an, & بَرَّوَّ Bó-roan, *Convalescere*; ut & بَرَّوَّ Bároa, & بَرَّيَ Bária, & اَبْرَاءَ Abraa, in 4ª Conj. *Sanare, Sanitati restituere*, & بَارِيَّ Bá-rion, *Sanus*. Significat etiam بَرَّاءَ Báraa, *Creare*, ut Heb. בָּרָא. Conferri possunt & בָּרָא Pinguis, & בָּרָא (à בָּרָא) *Serenitas, Puritas*: est enim & بَرِّيَّ Bárea, *Are* (quasi) *purum & immunem esse*.

Plurale est عَلَيَّ In morbis meis.] Fut. à verbo عَلَا Ellaton, denotante *morbum*, à verbo عَلَا Alla, Fut. يعل Yaéllo, inter cætera significante *Ægrotare*, ut & اعلى E'talla, in 8ª Conj. hinc عَلِيل Alilon, *Infirmus*.

Vers. 27.

لَا أَكْرَهُ Non renuo.] Fut. à verbo كَرِهَ Renuere, *Abhorrere, Aegrè ferre, & Nolle*. Infinitiva habet كَرِهًا & كَرَاهَةً & كَرِهًا & كَرِهَةً. Atque illud quod
K quis

quis ita abhorret dicitur كَرِهَ & كَرِهَتْ & كَرِهُوا.

الطَّعْنَةُ الْبَظْلَاءُ Confossionem amplam, *Vulnus latum.*] طَعْنَةُ Confossio, *Vulnus*, à طَاعَنَ Táana, inter cætera significante, *Hastâ confodere, vel transfigere, Hastâ percutere, Fut.* يَطَاعِنُ Yát'ano, & Yát'ono, Inf. طَاعِنًا Tá'nan. *Confossus* dicitur طَاعُونٌ Mat'únon, & طَاعِينٌ Taïnon, ut etiam *Peste correptus*, à طَاعَ وَرَحَ pestem denotante.

أَنْجَلٌ آمْلٌ Amplus, à أَنْجَلَ Anjál, inter cætera, *Vulnus magnum infligere.* نَجَلٌ Nájela, cum Cefrâ, est *Oculis amplis & patentibus preditus esse.* Cui tales oculi, dicitur أَنْجَلٌ Anjalo, *Foem:* نَجْلٌ Naj'láo; Quod & ipsis oculis Epitheton est, cujus plurale نَجْلُونَ Nójolon mox occurrit. *Talis oculorum forma* نَجْلٌ Nájalon.

قَدْ شَفَعَتْ Quæ duplicata est, vel cui superadditum est.] الشَّعْعُ Ashhá'fo, notat *Par,*
vel

Vel Quod duplicatum & geminatum est, contrarium ودر Wetron, quod unum aliquod & singulare denotat. Ita dicunt كان وترا Singularare fuit & geminavi illud, seu Aliud illi addidi ut Par esset. Est ergo شفع Sháfaa, Fut. شفع Yáshfao, Inf. شفع Shát'an, Geminare, Duplicare, Aliud addere: indè Pass. شفع Shótea. Conferri potest cum Hebr. וַעֲשׂוּ Affluentia, Abundantia, & Syr. & Chald. وַעֲשׂוּ Abundare, Redundare. Aliam etiam habet شفع significationem à priori istâ deductam, Intercedendi sc. & Mediandi, unde شافع & شفيع Mediator, Intercessor, الطالب لغمره (Ebn Phares,) qui pro alio petit aliquid.

الرشي الرشي est آلرشف [Faculatione. برشفة Faculatio sagitta & rei alterius, à verbo رشف Ráshaka, Fut. يرشف Yáshoko, Inf. رشقا Rashkan. Sagittá vel jaculo petere, ferire.

أَنْبِلَان & نِبَال [A Sagittis. مِنْ نِبَالٍ Noblanon, Pluralia sunt نِبَال &

Nablon, *Sagittam*, vel potius *Sagittas* de-
notante; Singulare enim esse negant, uti
Faub. aliique: neque enim si de uno loqua-
ris dices نبله Nablaton, inquit *Ebno'l Athir*,
sed ساهمون Sahmon; licet dubitare videatur
Author *Kamusii*, an non dicatur نبله in sing.

foem. gen. Verbum نابل Nábala, *Sagittam*
in rem aliquam jaculari, Sagittâ petere. Vo-
torum modò compos fiat, potiaturque cu-
pita, nulla subire recusat pericula: ita dicunt,

من يعرف ما يطلب هان عليه ما يريد
Qui novit quid petat, quantum ei obtinendo
impendi debeat suffragi, deq; habet.

يفوض البحر من طلبه الطائر
ومن طلب العلي سهار الدنيا

In mare se immergit, qui aniones petit,
Et qui petit celsitudinem, vel ut excellat,
noctes ducit insomnes.

Vers. 28.

أهاب Fut. à ver-
bo Concavo هاب Radix est هيب Há-
yeba, quod in Fut. haberet يهيب, sed juxta
Canonem 2dum و pro يهيب & يهيب, re-
jectâ

jectâ vocali penultimæ ad antepenultimam, ut postulat verborum Concav. ratio, et mutato ي & ا juxta Canon 2. generalem. v. Gr. p. 82. & 83. Inf. habet هببا Haiban, et هابة Mahabatan. Significat autem هاب ut et اهتاب Ehtaba, in octava Conjugatione, *Timere*, et *Revereri*: inde nomina الهبة et المهابة *Timor*, item *Reverentia*. *Timidus*, qui alios timet vocatur هايب, et هديوب, et هياب, et هاييبن Hayyebon, et هايبان Haibanon, et Hayyebanon. *Terribilis*, qui aliis timorem incutit, هوب, et هوب, quinetiam هيب, teste Authore Kamus. in quintâ Conjugatione et *Metu percelli*, et è contra *Terrere*, seu *Timorem incutere*, denotat.

الصَّفَاحُ Gladios.] Propriè gladios latos. Plur. est سيفية, quod significat السيف. Ensem latum, uti etiam Lapidem quemlibet latum & tenuem, imò et Tabulam, et quamlibet rem aliam latam, teste Almotarrezio: à صفح Sáf'hon, *latus & latitudinem* cujúsque rei denotante, Verbum صفح Sáfaha, *rem latam constituere*, et inter cætera

tera etiam *latere gladii aliquam ferire*. Inde etiam *الصفح* Caelum, et *lata cuiusq. rei pars*: dicitur etiam gladius *صفح* Mosaffahon, Plur. *صفحات*; ita dicuntur gladii *لانهما صفحتي حين طبعتم*, uti refert *Fauha* ab *Ebnol Erabi*, quia in latum diducitur lamina cum formantur.

البيض Albicantes: Fulgentes sc. et coruscantes.] Plurale est ab *ابيض* Abyado, *Albus, Candidus*, à quo in plurali regulariter formari deberet *بيض* Boydon, cum Dhamma, ut ab *احمر* Ruber, fit *حمر* Homron: hoc verò cum pronuntiatu durius videretur, Dhamma in Cefram, clariori literæ *ي* prolationi inservientem, mutârunt, et pro eo Bidon dixerunt. Idem etiam in *ميل* Inclinantes, ab *اميل* factum, quod suprà occurrit versu illo *والركب ميل* etc. Porro hoc ipsum nomen, *ابيض* sc. cuius plur. *بيض* pro gladio usurpatur, appellatione à *coruscatione* ejus desumptâ; ita supra in illo versu *يحمون بالبيض والسمر* *Protegent gladiis & bastis*: significat etiam *Argentum*, et *Stellam quandam juxta viam lacteam*,

lacteam, et Virum fama intaminata. Hic significatione propria, Epitheti loco, præcedenti الصفاح subnectitur. Thema est باض Concavum بي, unde بيض in 2da Conjugatione, *Dealbare*, ابيض in nona, بياض in undecima, *Album esse*; البياض Albayádo, *Albedo, Color albus*: ab eodem themate بيضة Báydaton, quod *Ovum*, item *Galeam*, et *Testiculum*, ob figuræ similitudinem, denotat, uti ג' צ"ח *Hebr. Ovum*:

سعي ني *Qui me juvent, vel Beatum reddant.*] Futurum est enim ab سعى Conjug. 4æ. à verbo سعى Sáada, cum Fathâ de Tempore, at Sáëda, cum Cesra, et Sóeda, cum de Homine. Fut. يسعي Yáf'odo, Inf. سعون Soüdan, quod *Prosperum*, vel *Fælicem esse* denotat: unde السعادة Assaá-dato, *Prosperitas, Beatitudo, Felicitas*. سعى in quarta Conjugatione, *Fælicem reddere* significat, item *Auxiliari. Opem ferre*, quo sensu affinitatem habet cum *Hebr.* עזר *Fulcire, Sustentare*, et *Chald.* עזר *Fulcire, Confortare, Auxiliari*. Atque hunc certè *fulcendi* sensum respicere videtur *Ebno'l. Athir*,
K 4 cum

cum ساعد et ساعد, prout *Auxiliandi* notionem habent, deducta vult à ساعد Sáedon, quod *Brachium* sive *Cubitam* significat; sc. من وضع الرجل يده على ساعد. *Quia solent homines alter alterius brachio inniti, ut sibi invicem in negotio aliquo auxilio esse possint.* من اليد ما بين المرفق ساعد autem est المرفق *pars manûs inter cubitum & manum propriè dictam.*

لَمْحَ Levi intuitu.] Thema est لمح Fut. يلمح Yálmaho, Inf. لَمَحَ Lámhan, et لَمَحَانَا Lamahánan, et تَلْمَحَانَا Telmáhan, quod in primâ istâ et quartâ Conjugatione, لمح sc. significat *ut* *abscdere* *benظر* *خفيف* *sc. explicat Fauhar.* id est, *Levi aliquo intuitu aspicere;* vel, ut Author *Kamusii*, اخذلس *ad verbum, Suffurari aspectum, Furtivo intuitu aspicere;* significat etiam aliàs, *Micare, Rutilare.*

خَلَلٌ Erima, Per rimam.] denotat *Interstitium* *منفرد* *ما بين الشيئين* *aliquod, quod inter duas res intercedit:* in plur.

plur. habet خلال Chalálon. Thema est خل Chálla, quod *perforare* significat, atque convenit cum Hebr. חָלַל *Perforari*, in Piel חָלַל *Confodere*; unde חֲלוֹן *Fenestra*, quasi *Foramen*, vel *Perforatio* parietis: ita & Arab. الخلة Alchállato, *Foramen*. Alia sunt etiam hujus Thematis significata, quorum unum versu proximè sequenti occurrit.

السُّتُورُ & الْأَسْتَارُ *Velorum.*

Plur. sunt سَتَرَاتُ Sétron, quod *Velum*, *velamentum* quod rei alicui obtenditur, denotat: à verbo سَتَرَ Sátara, Fut. سَتَرُ Yástoro, Inf. سَتَرَا Sátran, *Obtegere*. Thema è linguâ Hebraicâ petenda est, ubi כָּתַר est *Latere*, *Se abscondere*, כָּתַר *Abscondere*, *Celare*, סָתַר *Absconsio*, *Latibulum*: uti etiam Syris כָּתַר *Abscondere*, *Protegere*, כָּתְרָא inter cætera, *Velamentum*, *Tegumentum*.

كَتَّةٌ Et Conopæorum.] Plur. à كَتَّةٌ

denotante السُّتُرُ الرَّقِيقُ خِطَاطٌ ذَالِي يَدَيْنِ السُّتُرُ الرَّقِيقُ خِطَاطٌ ذَالِي يَدَيْنِ *Velamen tenue*, undiq; *confutum instar tentorii*, *arcendis culicibus comparatum*. Alia hujus Thematis significata

cata

cata hujus loci non sunt.

Vers. 29.

ولا أُخَلِّ *Neque deferam.*] Aliam hîc habemus thematis خَلَّ significationem, *Relinquere*, sc. seu *deferere*, quam in quartâ Conjugatione cum præpositione ب constructum obtinet. Achâlla belmacâni, i. e. غاب عنه وتركه *Abesse à loco, & deferere eum.* Ita dicunt. اخل Stationem suam deseruit. اخل A populo suo absuit, vel se subtraxit.

بِزْلاَن *Capreolas.*] Plur. est à Sing. غازان *Gazalon*, quod *Capreolum* denotat, habetque in plur. غزلة *Gezlaton*, & غزلان *Gezlanon*. Animal est regionibus istis notissimum, *Hebraei* צב' vocant; frequens ejus in Scripturis mentio: atque ita etiam *Arabibus* ذئبي *Dhábyon*, vocatur; nisi quod الظبي & foem. الظبية, de sene propriè dicatur, غازان de juvene adhuc lasciviente.

Nihil

Nihil autem Poëtis Arabum usitatus, quàm Amasias suas lascivo huic & pulcherrimo animali comparare.

أَغَاظِلُهَا Quibuscum confabulor, vel quarum confabulationibus delector.] Verbum غَزَلَ Gazela, cum Cefra, Fut. يَغْزِلُ Yágzalo, Inf. غَزَلَ Gázalan, cum mulieribus confabulari, & colludere significat: idem etiam in tertiâ Conjugatione, quæ actiones reciprocas notat, غَارَلَ cuius hoc Futurum est. Nomen est غَزَلٌ Gázalon, Confabulatio, Collusio, propriè cum Foeminis, quod suprà occurrit in hoc ipso Poëmate, v. p. 53. Et qui earum consortio et confabulationibus gaudet, dicitur غَزَلٌ Gázelon, unde in Proverbio, اغْزِلْ مِنْ أَمْرِ الْقَيْسِ Fæminarum confabulationibus magis gaudens quàm Amrio'lKis, Poëtâ sc. hoc nomine appellato. Aliàs غَزَلَ Gázala, secundâ Fatham possidente, Nere significat, ut etiam Chaldaïs & Syris لָال.

وَلَوْ نَهْنِي Etiam si adorti me fuerint.] Ca-
الامر-ر العظ-يم significat Casum

sum aliquem gravem, Calamitatem: verbum
 دها Daha, *Talem alicui casum aut calami-*
tatem inferre. Ita dicitur, inquit *Fauh.*
 دَهَتْ دَاهِيَةً دَهِيَاءَ *Invasit illum Calamitas*
gravis, vel ut Author Kamus. دَهَا Intulit
 illi *Calamitatem* sc.

أسود Leones.] Plur. ab أسد Leo, quod
 in plural. habet etiam أسد Osdon, quod
 suprâ occurrit, atque etiam أساد Asádon,
 & أسود Asodon, & أسدان Osdánon: indè
 verbum أسد Aseda, *Viso Leone consterna-*
tus est, & è contrâ, instar Leonis fuit; forti-
 tudine sc.

آلغيل Sylva.] غيل cum Cesra signifi-
 cat أجمة Ajámaton, i. e. *Sylvam, Nemus,*
Locum arboribus densis & implexis confitum;
atque etiam Latibulum Leonis: inde verbum
 quartâ Conjugatione اغيل Agyala, & quinta
 اغيل Tagáyyala, de Arboribus dicitur *cùm*
implexi atq; implicati sint earum rami.

بالغيل Infidiis.] Plurale enim regulare
 est أغلات Gilaton, quod *frondes & insidias*
 denotat,

denotat, ut ita cum nostro guile planè conveniat: quod tamen casu magis quàm consilio evenisse censemus, ut in aliis non paucis; cùm in diversis linguis, inter quas nulla est affinitas, verba tamen aliqua et sono et sensu conveniant. Conferatur igitur potius cum *Hebraico* עָוֵל *Iniquè egit*, עָוִיל *Iniquus*, עָוֶל *Iniquitas*. عَالِي licèt mediam habeat, ortum tamen potius ducit à Concavo, عَال sc. quod *perdere*, vel in *perniciem inducere* significat; ut et عَتَال Egtála: unde الْعَتَالَةُ est الْقَدْلُ خَفِيَّةٌ cùm quis alium fraude seductum ex improvise adoriatur & interficiat. Dicuntur et *Calamitates* غَوَايِل Gawáyelo, et *Malum* غَايِلَة Gayélaton.

Vers. 30.

حُبَّ حُبَّ السَّلَامَةِ *Amor incolumitatis.*

Hobbon, *Amorem* denotat, ut et Hébbon, et حَبَّ, et حَبَاب, a verbo حَبَّ Habba, Fut. E. *Amare*, ut *Hebrais* חָבַב, et *Syris* حَبَّب, uti suprà monuimus p. 113.

حَبَّ السَّلَامَةِ *Incolumitatem, Sanitatem, & Integritatem.*

tegritatem denotat, à verbo سلام *Sálama*,
 Fut. يَصلِّم *Yássamo*, *Incolumentem*, *Sanum*, &
Integrum esse, *Omni sc. vitio*, *noxâ*, *macu-*
lâ, et *malo vacuum*: indè nomen nostrum,
 uti et سلام *Salámon*, quo in communibus
 salutandi formulis uti solent, dicentes sc.
 سلام عليكم *Vobis*, vel tibi سلام i. e. *Sani-*
tas, *Incolumitas*, *Omnimoda integritas*, et
Pax: quod tamen cùm et alia significet, pla-
 cuit *Arabi* cuidam ex ambigua vocis signi-
 ficatione jocandi ansam arripere; cùmque
 ab obvio quodam his verbis salutaretur,
 السلام عليك *Tibi Salam*, respondit,
 الجاثيات عليك *Tibi Jathjath*. Mirantique,
 et, quænam esset illa resalutandi forma, ro-
 ganti, *Paria* (inquit) tibi refero: sunt enim
 سلام et الجاثيات *due arbores amara*, qua-
 rum cùm tu mihi alteram precaris, alteram
 ego tibi ominor. Ab eodem Themate سلام
Selmon, *Concordiam* denotat. Conferri
 hîc possunt quæ à radice 𐤌𐤍𐤔 *Perfici*, *Pace*
 & *Prosperitate frui*, apud *Hebr.* *Chald.* et
Syros derivata reperiuntur; ut 𐤌𐤍𐤔 *Inte-*
grum, etc. 𐤌𐤍𐤔 *Pax*, *Prosperitas*, *Incolu-*
mitas, *Integritas*, etc.

يُثْنِي *Avertit, Repellit, Retroagit.*] Fut. verbi ثنى Thána, (ad formam رَمَى) quod significat *Plicare, Duplicare, Flectere*; item صرفه عن حاجته *Avertere aliquem à negotio, vel proposito suo*: et in secundâ Conjugatione جعله اثنين Thánna, *Duplicare*, q. d. *Unam rem duas reddere*. Hinc numerus *binarius Cardinalis* اثنان, *Ordinalis* ثان dicitur, quasi Unitas duplicata. Idem Thema agnoscunt *Hebraei*, quibus ثنى est *Iterare*, دنا Dno, etc. et *Syri*, apud quos رثن Reperere, *Iterare*, cum suis derivatis.

أَزَمَ *Animum, Intentionem, Propositum, Studium.*] Hæc enim significat أزم, atque insuper *Diligentiam & Patientiam*, seu *Constantiam*, à verbo أزم = Azama, Fut. يَازِمُ. Yá'zemo, quod cum præpositione إلى Constructum, denotat *Studio rei alicujus faciendæ teneri, Eam apud se decernere, atque animo statuere*; item *Diligentia uti in ea proseq.* His, tam nomini sc. quam verbo, Synonyma ferè sunt أَمَّ Hámmon, et أَمَّ-ma:

ma: atque ita in MS. exemplari loco
 عزم legitur هم, quod exponit Scholiaſtes per
 عزم.

صاحب [Ejus qui eo affectus est.]
 propriè *Socium*, vel *Comitem* denotat, à
 صاحب Saheba, Fut. يصحب Yáſ habo, *Con-*
sortio alicujus uti: indè transfertur ad deno-
 tandum omnē qui re aliqua præditus est, vel
 eam in potestate sua habet. Sic dicitur (inquit
 Zamach(hari) صاحب مال Qui divitiis
 præditus est, صاحب علم Qui scientia: imò
 صاحب كل شيء i.e. *Omnis rei alicu-*
jus possessor, Dominus, vel qui ea præditus est,
dicitur صاحب Socius ejus.

عن الآلهة A rebus excelsis, vel præstanti-
 bus.] المعالي Plur. est à معالة Ma'láton, i-
 dem denotante quod العلاء i.e. الرفعة والشرف
Celsitudinem, Eminentiam & Præstantiam,
 inquit Faub. supra in hoc ipso Poëmate
 المعالي eadem significatione habuimus. The-
 ma est verbum علا Ala, cum Hebraico עלה
Ascendit, et in Niphal, Elatus, Excelsus fuit,
 affini-

affinitatem habens: indè dicitur de loco لا
 Sublimis, Loco excelsò fuit, cu-
 jus Fut. يعلو Yá'lu, Infin. علوا Olowwan
 & de Nobilitate, على Alia, Illustris nobili-
 tate, Eminens fuit, cujus Fut. يولي Yá'la,
 Infin. لى: Aláan. Ita & Syris 'لا Elevatus
 est.

Et assuefacit.] Fut. أغري quartæ

Conj. sc. à غرى Gária, Immittere se in rem,
 Avidè insectari; ut in quartâ Conjugatio-
 ne, Immittere, Concitare, uti & suprâ vidi-
 mus p. 56. adeóque Assuefacere, facere ut
 se immittat in rem, eiq; adhæreat: significat
 & الغرا AlGerà, Gluten.

Virum.] رء, cujus 1ª quamlibet
 trium vocalium recipit, ut & امرؤ Emraon,
 Virum significat, Plur: caret. Fœm: dicitur
 مارة Máraton, et امرأة Emráaton. Verbum
 مروء Mároa, Humanus fuit, & nomen مروءة
 Morúaton, Humanitas.

بالكسل Desidia, Pigritia.] Thema est

verbum كسل Cásela, Pigrum, Tardum,

L

Desi-

Desidiosum esse: indè كسل Cásalon, *Desidia, Pigritia, Inertia;* كسل Cáselon, & كسل Cásalon, *Piger, Desidiosus, Iners.* Hebræis כסל Stultescere, כסיל Stultus, Stolidus, כסילה Stultitia.

Vers. 31.

Quòd si inclinaveris ad eam, seu ejus desiderio tenearis.] جَنَحَ Jána-ha, Fut. يَجْنَحُ Yájneho, & Yájnahò, Inf. اجنح Jonúhan, *Inclinare, ut* & اجنح Ej'tanaha in octava Coniugatione. اجنح Aj'naha, in quartâ, *facere ut inclinet.* Hinc مِيلَهُمَا لِشَقَى الطَّائِرِ Jénahon, *Ala, Quod inclinent [ala] seu dependant ad utrumq; latus volantis:* & جَنَاحَ Jonáhon, *Culpa, Scelus,* طريق الحق مِيلُهُ عَرَب. *Quod declinatio sit, seu deviatio à via recta.*

فَاتَّخِذْ Pares tibi.] Imperat. 8æ conjugationis اتَّخَذَ Ettáchadha, ab اخذ Achadha, Fut. يَأْخُذُ Yáchodho, *Sumere, Accipere, Prehendere.* Idem quod Hebr. אָחַז, Syr. & Chald. אָחַז.

نَفَقَا Specum, ubi latere tutò possis.]

نَفَقَ Nafákon, Specum, Antrum, Cuniculum, seu cavernam subterraneam denotat, cui plures sint exitus, ita ut si obstruatur unus per alium egredi liceat, quales sc. sibi effodere solent Talpæ & Cuniculi. Inde Pro-

verbium ضَلَّ تَرْجَعُ نَفَقَةً Aberravit Talpa, seu Cuniculus à foramine suo, in illum jactari solitum, qui confusus est in re aliqua, argumentorúmque & rationum, quibus contra adversarium suum se instruxerat, oblitus. Dicitur autem alterum foraminum

الْمَرْبُوعِ Alyarbúi, Talpa, (sic reddunt nostri, nescio an rectè) الْقَاصِعَا Alkasea, alterum quod occultare solet النَافِقَا An'nafeca, et النَفَقَةِ An'nofácato. Inde نَافِقٌ Hypocriticè

se gerere in religione, cùm quis aliud ore profiteatur quàm corde amplectitur, variaque sibi diverticula semper parata habeat: vel quòد ظَاهِرُهُ اِيْمَانٌ وَبَاطِنُهُ كُفْرٌ exterius ejus fides, interius, infidelitas sit, ut foramen talpæ, quod نَافِقَا dicitur, ظَاهِرُهُ قَرَابٌ وَبَاطِنُهُ كُفْرٌ exterius terrâ opertum, intrâ excavatum sit, Hist. Animal.

نَفَاكَ Nefákon,

Hypocrisis, Simulatio, منافقة Monáfecō, Hypocrita, Simulator, Impostor: quæ hujus Thematici significata, ignota olim *Arabibus*, primò sub Religione *Mohammedica* obtinuiffe notat *Ebnol Athir*. Benè est quòd *Magnus ille Impostor* verba etiam, per quæ impia ipsius facta exprimi possent, introduxerit. Conferri potest cum *Chald.* ܡܕܢܐ *Egressus est, Exiit:* quam etiam significationem aliquo modo habet in linguâ *Arabicâ;* ut cum *de exitu spiritûs è corpore moribundi* dicitur, item *Erogare, &c.*

Arab. اَرْضُ idem quod *Hebr.* ָאָרֶץ *Terra*, ita dicta quod loco omnium infimo sita sit: nam اَرْضُ *Ardon* significat كل ما سفلى quodcunq; humile & depressum est, ab اَرْضُ *Arada, Humilem & depressum esse;* ut è contra سَمَا Samáon, *cælum*, quòd supremum locum obtineat, à سَمَا *Sama, Excellere, Eminere.* Quæ themata, licet jam apud *Hebræos* non reperiantur, olim in usu fuisse verisimile est: ut non opus sit ad שָׁמַיִם & מִן הַשָּׁמַיִם vel שָׁמַיִם et מִן הַשָּׁמַיִם recurrere. Est autem اَرْضُ generis foem. nèque dicitur اَرْضَةُ *Ardaton:* Pluralia habet اَرْضَاتُ *Aradáton,*

&

& اَرْضُ Orúdon, & اَرْضُون Ardúna &
Aradúna, & اراض Arádon. ۞

جَوّ In Aere.] جَوّ denotat Totum
illud spatium quod inter cælum & terram
interjacet. Item vallem quamvis amplam,
& latè patentem. Item medium cujusq; rei:
atque ita Hebraica est originis. Illis sc. ۞
Medium est, uti & Syris ۞.

فَاعْزِلْ Et separa te, seu subduc te ab
hominum consortio.] Thema est verbum
عَزَلَ Azala, quod seponere, et separare signi-
ficat, in Conj. 1^a & 2^a. In 5^a, 7^a, et 8^a, Se-
parari, seu se subducere. Sic 2 Cor. 6. 17.
اعْزِلُوا مِنْهُمْ pro ἀποείδοντες. Hinc nomen for-
tita est celebris ista secta Motazaliorum a-
pud Mohammedanos, à separatione scil. ut
olim Pharisei apud Judæos.

Vers. 32.

وَعْ Et mitte.] وَعْ Imperat. à Præt. وَعْ
Significatione cum تَرْك Táraca, conveni-
ente; imò pro quo dici soleat تَرْك, cùm
Præt.

Præteritum وُنع (ut et Inf. & Particip.) in usu apud Arabes non fit, néque apud probatos Authores facile occurrat, nisi forsan apud Poetas necessitate metri compulso: quod idem prorsus accidit etiam نَرَّ وُنع Dhar, eâdem significatione, ab obsoleto وُنع Wádhera. Dicitur enim pro eis in Præt. نَرَّ وُنع, in Particip. نَرَّ وُنع, etc.

Ardua Celsitudinis, vel *Profunda*.] غَمَارٌ enim plurale est vel à غَمَر Gamron, *Aqua profunditatem & copiam* denotante, atque etiam *Turbam, & multitudinem hominum se invicem comprimentium*; vel à غَمَرَة Gamraton, significante شدة المشي *Difficultatem rei vel copiam ejus, qua quis obruitur*.

Celsitudinis.] الْعَالِي cum Dhamma, et الْعَالِي cum Fatha, notant الْعَالِي الشرف *Celsitudinem & nobilitatem*, (uti aliàs monuimus) à verbo عَلَا cum Hebr. עָלָה *Ascendit*, et in Niphal, *Elatius, Excelsus fuit*, affinitatem habentē, indè et in versu proximè præcedenti الْعَالِي habuimus.

لِلْمُقَدِّمِينَ *Illis qui audent.*] Plurale

Participii 4tæ Conjugationis, اقدم Akdama, sc. quod hâc formâ et cum اقدم constructum, *Audere*, seu *audacter atq; animo imperterrito res arduas aggredi* significat. Thema قدم aliàs *veniendi*, et *precedendi*, et *Antiquitatis* significationem habet, et *Hebrais*, *Chaldeis*, ac *Syris* notum est. Dicunt enim *Hebr.* קדם *Anteivit*, etc. קדם *Antiquitas*, etc. *Syri* קדם *Præcessit*, *Prævenit*, aliaque indè derivata.

رُكِبَها *Aggredi ea*, ad verb. *Ascensum* seu *ascendere ad ea.*] ركب Rocúbon, enim Masdar, seu nomen verbale est à ركب Ráceba, *Ascendere*, *Equitare*; usurpatur etiam pro *Agere*, *Perpetrare*, *Aggredi*. Ortum ducit ab *Hebr.* רכב *Equitavit*, *Inseait*, ut et *Syris* רכב et רכב. Alia ab hoc themate derivata in superioribus habuimus, p. 35.

وَأَقْنَعُ *Tu autem Contentus sis.*] Imp. ab اقعع Ektánaa, 8æ conjugationis, à verbo اقعع Kánaa, quâ Conjug. *Contentum* esse denotat,

notat, uti etiã aliquando قنع in prima: quamvis aliàs planè contrarium significet. Suprà enim monuimus قنوع esse من الاضدان etc. v. sup. p. 42. et 66.

بَالَلْ *Levi aliqua aspersione, seu portione.*] بَلْ Bálalon, ut et بلة Bállaton, et بلال Belálon, etc. *Humectationem* significat; الندوة اليسيرة *Humectationem modicam* (inquit Schol.) à verbo بَلْ Bálla, *Humectare, Madefacere*: ideóque كنى بالبلل *Hic nomen hoc translata significatione pro tenui aliqua victûs ratione adhibuit*, monens ut parvo contentus degat, si pericula illa, quibus ad majora aditus obstruitur, refugiat.

Vers. 33.

رَضَا *Complacentia, ٓ Acquiescere.*] Hoc enim denotant رَضَا Redan, et رَضَوَان Redwánon, et الرضاء Arredáo, à verbo رَضِيَ Rádiya, Fut. يَرْضِي Yárda, Inf. رَضَا Rédan et Rodan, et رَضَوَان Redwánan, cum

Gesra

Cesra et cum Dhamma 1æ rad. Pacari, *Acquiescere, Sibi complacere, Contentum esse, & Velle*; & in 4ª Con. ارضى Arda, *Pacare, Dare alicui, quo pacetur*: & in 5ª قرضا Tarâdda, in 10ª استرضى Estarda, *Conari ut pacatum reddat aliquem, uti Author Kamus. at Fauh. قرضا Difficulter pacare. Hebraicum planè est, nempe וְלָצַח Velle, benè velle, Gratum habere, Acquiescere*: unde & nomen וְלָצַח Voluntas, Beneplacitum.

الذَّلِيلُ Humilis, Abjeëti, Tenuis sortis, animiq; abjeëti homuncionis.] Hoc etiam Hebraica est originis, à וָלַל Attenuari, unde וָלַל Tenuis, Attenuatus; indè in lingua Arab. ذَلَّ Dhalla, Fut. يَذُلُّ Yadhéllo, Inf. ذَلَّ Dhollan, et ذَلَّلَ Dholálatan, & ذَلَّلَ Dhéllatan, et مَذَلَّلَ Madhallatan, et ذَلَّلَ Dhalalatan, verbum ex ordine Surdorum, seu duplicantium 2^{dam} radicalem: significat Humilem, Impotentem, Vilem, Abjeëtum, Contemptibilem esse; indè ذَلَّلَ Dhalílon, Humilis, Contemptibilis, Abjeëtus, in Plurali

rali habet ذلال Dhelálon, et انذل Adhellá-
on, et انلة Adhéllaton. In 4ª conj. ان
Adhalla, dicitur, *Cum quis socios habeat im-
potentes & abjectos, item Deprimere, Humi-
liare; unde inter Dei Epitheta numeratur*
مذل Modhélton, quasi dicas *Humilians,*
Deprimens, Qui quemcunq; velit Deprimit &
Humiliat. ذل aliam etiam habet significa-
tionem, scil. *Facilem esse, Facile obsequi &*
parere; unde ذلول Dhalúlon, Qui facile re-
gitur, vel facile obtemperet, Obsequens, Fa-
cilis, Mitis, cujus Plur. ذلل mox sequi-
tur.

يخفَضُ العَيشَ Humili vita statu, vel
vitâ quietâ.] خفَض Chafdon enim signifi-
cat الرعة Addáaton *Quietem, item Gressum*
lentum & facilem, item ضد الرفع Contrariū
Elevationis, sc. Demissionem, seu Depressio-
nem: indè dicitur عيش خافض Vita quietâ.
Verbum est خفَض Chafoda, *Talem esse con-*
ditionem, Quietam sc. & facilem; item Cha-
fada, Yachtedo, Demittere, Deponere. Con-
ferri

significat; ut ita cum *Hebr.* שָׁכַן *Habitare, Manere, Commorari* conveniat, (cum illis etiam מִשְׁכֵּן cum פֶּדָה *Pauperem* significet.) Inde מִן לֹא שֵׁי לֵה *Mascinon, Pauper, et* *Qui nihil possidet*, aut saltem non quantum ipsi sufficiat. Ita distingui volunt (teste Authore *Kam.*) nonnulli الْمَسْكِين *Alma-scino*, ab الْفَقِير *Alfaciro*, quod *Pauperem* etiam denotat, ut الْفَقِير fit *cujus facultates admodum tenues sint*, الْمَسْكِين *cui nulla*; aut الْفَقِير *Qui inopiâ laborat*, الْمَسْكِين *Quem inopia abjectum reddidit*. Quanquam volunt nonnulli الْمَسْكِين esse, qui meliori sit aliquantulum conditione quam الْفَقِير, alii utrumque nomen indifferenter sumi, quod maximè probabile videtur. Ita autem dicitur *Pauper*, لِسْكُونَةِ إِلَى الْإِنْسَانِ referente *Almotarrezio*, *Quod hominibus se adjungat, iisq; nitatur*; vel, ut Author *Kamusii*, *Quia* *Quiescere eum faciat*, vel *motionem ejus quasi impedi-* *at rerum inopia*. Inde verba سَاكِنَا *Sâcona*,
et

et **Tafaccana**, et **Tamascana**,
Pauperem esse. Foem. dicitur et **Masacina**,
 Masculini Plural. est **Masacino**, et **Masacinuna**, Fœ-
 min. **Mascinaton**. Ita etiam et
 Syris **Egenus**, *Pauper*, **Paupertas**, *Egestas*, &c. Vult ergò, Humi-
 lem et tranquillam vitæ conditionem pro
 ignominiosa et ignobili paupertate, genero-
 so animo, qui summa cum periculo malit,
 quam tutò humilia, haberi.

At Potentia, seu Gloria. **Enim**
 oppositum est **Dhellon**, cujus modò
 mentionem fecimus, quod *Humilitatem et*
Abjectam vitæ conditionem denotat. Thema
 est **Azza**, *Potentem esse*, item *Rarum et*
charum esse, item *Difficilem esse*, et *Prava-*
lere: et qui talis est, dicitur **Azizon**.
 Conferatur cum **Hebr.** **Roboravit**, item
Roboratus fuit, et **Robur**, *Fortitudo*, et
Syr. **Fortificatus fuit**, &c. cum derivatis.
 Hinc etiam inter Epitheta Dei numerant
Almoezzo, Qui scil. **Almoezzo**, **Almoezzo**

من عباده Qui dat potentiam et gloriam cui
libaverit servorum suorum.

الرسيم [In gressu citato.] عنى رسيم

quandam gressus citati denotat, à verbo رسم
Rásama. F. يرسم Yársemo, quod inter cætera,
Gressu citato ire significat, ab alia puto رسم
significatione, Signandi scil. et Imprimendi,
(quo sensu convenit cum Chald. ܠܫܢܐ Con-
signare:) atque ita explicat Ebno'l Athir,
الرسيم ضرب من السير السريع - مع يوثري في
الارض i. e. Ar'rasim species est gressûs citati,
quâ impressio fit in terrâ; ideóque dicitur
Camelus, qui impressionem facit
in terra inter eundem, من شدة الوطء Quod e-
am fortiter calcet. Aliæ gressûs species sunt,
1.º العنق Alánako, Quæ tardior, 2.º النميل
Addhamilo, Quæ paululùm citatior; & quæ
eam superat الرسيم.

الرسيم [Camelorum fœm.] Est أرينف

inter pluralia, quæ multa sunt, à Sing. قاعة
Camelus fœmina, quod in superioribus oc-

CURIT

currit prope initium Poematis. Cujus Ety-
mon peti forſ. poteſt è lingua *Hebr.* ex eo
quod legimus *Genef.* 32. 15. גַּמְלִים מִיָּקוֹחַ
Camelos fæminas lactantes. Pluralia hæc e-
numerat Author *Kam.* داق Nakon, et دوق
Núkon, et ادوق Onúkon, et ادوؤق An-
okon, et اودق Awnokon, et اينق Aino-
kon, et نياف Niyákon, et ذاقات Nakáton,
et ادواق Anwákon; tum etiam Plur. Plura-
lium ايادق Ayánekon, et ذياقات Niyaká-
ton. De verbo اسمنوق v. ſuprà p. 20.

ان-ال v. p. 147. et 148. Sensus eſt,
Illi potentiam et gloriam conſequuntur, qui
adipiſcendæ ejus gratiâ quaſlibet ſubeunt
moleſtias, & frequentia, & quantumlibet
periculofa ſuſcipiunt itinera; neque ſe otio
et quieti dedunt, eò quod domi tutius la-
tere poſſint.

Vers. 34.

فَاتَرَأُ بِهِ Conjice ergo te cum (vel ſuper)
illis.] Illis ſcil. vectus انا Imperativum
eſt, à verbo Hamzato ذرا Dáraa, ſigni-
ficante idem quod ذفع Dáfaa, *Pellere, Impel-
lere,*

lere, Projicere, &c. Item *Ex improvise* *supervenire*, vel *adoriri*: *Oriri* etiam, cùm de Sole, Stellâ, vel Die dicitur, à prima significatione; quia scil. Solis vel Lucis adventus pellat tenebras. Item *Sternere*, *Substernere*.

في ذُورِ الْبَيْدِ *In occursum desertorum.*]

vel fori. *In intimas partes desertorum*; ad verbum *in Fugula*. ذُورٌ plurale est ذُورٌ Nahron, quod *summam pectoris*, vel *infimam gula partem* denotat. Unde verbum ذُورٌ de quo supra p. 114. *Fugulare*, *Illam partem transfigere*. Hic Metaphorâ satis obscurâ deserto tribuitur. Aliàs etiam ad alia transferri solitum, ut ad *primam diei* vel *mensis* partem significandam, dicitur enim ذُورُ النَّهَارِ, et ذُورُ الشَّهْرِ: Item ad *summum rei* denotandum, ut cùm dicitur ذُورًا فِي اتَانَا فِي ذُورِ Meridiei, i. e. حينَ تَبْلُغُ الشَّمْسُ مَنَتهَا مِنَ الارتفاعِ كَادَهَا وَصَلَتْ إِلَى الذُّورِ وَهُوَ أَعْلَى الصُّدْرِ *Cùm attigisset Sol summum ascensionis suae punctum*, quasi jam pervenisset ad الذُّورَ, quod est *summum pectoris*: ita ergo hîc pro *ultimis desertorum finibus* sumi potest. Vel, ut dixi, reddi potest, *In occursum*, ab alio verbi

verbi hujus usu; ut cùm dicunt منازل بني
 جلس فلان في دحر فلان i. e. *Loca eorum ex opposito
 sita sunt.* & جلس فلان في دحر فلان
 i. e. جلس فلان قباله *sedit ex opposito illius*, & جلس فلان
 i. e. جلس فلان قباله *ex opposito, seu obviam & in oc-
 cursum ipsius veni.* Quid velit interim patet;
 nempe ut per loca avia & deserta, per quas-
 vis itinerum molestias & pericula ad gloriam
 properet.

البيداء Pl. est à Sin. البيداء *Desertorũ.*
Desertum significante; à Themate بان *Per-
 ruit*, quod idem prorsus est, transpositis so-
 lùm radicalibus, cum *Hebr.* נכר. Indè dici-
 tur البيداء *Albaidáo, Desertum*, quod fit
 مهلكة *Mahlácaton*, quasi dicas, *Locus per-
 ditionis.*

جافلة *Dum properant.* Epitheton est
 præcedentis الاينق, Camelos foem. deno-
 tantis, ad quod ها in دها refertur. In accu-
 sativo ponitur, quòd fit الحال, *statum*
 sc. rei describat. Est autem Particip. foemi-
 nin. جفلة *Jáfala*, inter cætera significante
Properare.

معارضات *Aequantes.*] Participium etiā
 fecim. 3æ Conj. Accusativi etiā casus, &
 Epitheton alterum, ulteriùs. declarans
 الحسان seu *statum* Camelorum istorum;
 quod sc. citato gressu suo equas velocissimos
 sequunt. Thema عرض cum derivatis suis
 multas admodum et diversas habet signifi-
 cationes: in 3ª Conjugatione عارض Arada,
 cuius hīc participium habemus, denotat,
Aquare, Patefacere, Conferre, item Declin-
nare. Ita dicunt عارضه في المهير *Ex adver-*
so ejus ivi, & عارضه مثل ما صنع *Par pa-*
ri retuli: item عارضت كتابي بكتابه *Li-*
brum meum cum libro ejus contuli.

مثنى *Flexura franorum.*] مثنى

Plur. est à Sing. مثنى Mathnan, *Locum ubi*
quid flectitur, vel duplicatur, significante, à
 Themate ثنى quod (uti antea p. 137. vidi-
 mus) *Plicare, Duplicare, & flectere* deno-
 tat: unde nomen loci مثنى.

الجمّة & الجم *Flexura franorum.*] الجم
 sunt à Lejamon, *Franum,* quod ori-
 ginis

ginis peregrinæ esse notant *Arabum Grammatici*. Propriè equis tribuitur, ut *الزمام* Az'zema'mo, Camelis. Porro & quocunq; ligatur seu obstringitur aliquid, dicitur *لجام*. Inde verbum in quartâ Conjugatione *الجم* *Franare, Franum imponere*: unde in celebri *Mohammedis* dicto, *من سئل بما يجعله فكتفه الجمه الله بالجام من نار يوم القيمة* Qui interrogatus de veritate aliquâ eam celaverit, frenum ignis illi imponet Deus in die judicii. Ebno'lAthir.

جدول Pl. est à *جدول* *Capistrum* quod denotat *الزمام الجدول* *Capistrum contortum*, vel *Funem contortum* è corio aut pilis confectum, quod capiti & collo Cameli inditur: à verbo *جدل* *Jádala, Fut. Yáj'delo, & Yáj'dolo, Torquere, Intorquere*. Ita & *Hebr.* *גָּדַל* *Infista, Fascia*: apud quos tamen hæc *Thematis* significatio in usu non est, sed peti solet è lingua *Chald.* et *Syr.* quibus *גָּדַל* et *Syr.* *גָּדַל* est *Intorquere, Implicare, & גָּדַל* *Funis contortus, &c.* Qu. diceret, *Acquirite gloriam, properando scil. gressumque citando, donec aquent*

Camelorum capistra frana Equorum inter eundem, scil. adeò ut celeritate & velocitate equos velocissimos adæquent: éstque ح ح
Incitatio ad omnimodam festinationem & diligentiam adhibendum.

Vers. 35.

إِنَّ أَلْعَلِّي Siquidem Celsitudo.] v. sup.
 P. 144.

حَدَّثَ Narravit mihi.] حَدَّثَنِي in secundâ conjugatione significat *Narrare, Loqui*. Inde nomen حَدِيثٌ Hadithon, *Sermo, Narratio, vel Colloquium*, cujus Plur. احاديث supra habuimus p. 103. Thema in primâ conjugatione, حَدَث Hadatha, scil. *Novum esse, vel de novo esse* denotat. Quo sensu affinitatem habet cum *Hebr.* שָׁחַח & *Syr.* سَخَّح Innovavit: atque ab istâ forsan significatione desumpta hæc altera, quia qui loquatur, vel narret aliquid, *novi* aliquid profert.

وَهِيَ صَادِقَةٌ Estq; ea verax, seu quod ve-

rum est dixit.] صدقة Particip. à verbo صدق Sádaka, *verum, veracem esse, quod verum est dicere.* Construitur (ut híc) cum præpositione فى ut dicas, صدق فى *verum narravit;* & aliàs cum duplici accusativo, ut صدقة الصديق *Verum illi retulit.* Indè nomen الصدق Affédko, *Veritas, Veracitas;* hinc etiam صديق Sádíkon, *Amicus, qui vero & sincero amore alium prosequitur.* Originem autem ducit à Themate Hebr. פָּדַח *Fustum esse: quam Fustitia significationem etiam in linguâ Arab. retinet.*

العز v. supra p. 151.

في النّقل *In migrationibus de loco in locum.*] نقل Nókalon, Plur. est à نقلة Nóklaton, quod *Migrationem de loco in locum* denotat: à verbo نقل Ná kala, *rem à loco in locum transferre,* et in octavâ conjugatione انتقل Entákala, *Transferre se, Migrare.* Hujusmodi multa apud Arabes occurrunt, quibus se ad peregrinandum incitant; qualia sunt ista,

أن مقام المرأة في بيتها
مثل مقام الميت في لحده
فواصل الرحلة البي الغني
فالسيف لا يقطع في غمده
والنار لا تفرق مهابده
إلا أن اطار عن زنده

*Permansio viri domi suae, est ut permansio
mortui in sepulchro suo.*

*Continuus ergo sis in migratione versus
divitias: Ensis siquidem non scindit in vagi-
na sua;*

*Nec ignis urendi vim exerit, nisi ubi co-
laverit ex igniario suo.*

لولا التغرب بما ارتقي در البحور الي البحور

*Nisi ob peregrinationem, non ascenderet
Uxio marium ad colla.*

فالتبر كالترب ملقي في مواطنه
والعود في أرضه نوع من الخشب

*Aurum ut terra projicitur in locis suis,
Et Kylaloe in regione sua genus est ligni.*

Vers. 36.

في شرف *In celsitudine.] Eminentia sc*

Et *Prastamēd*. شرف Sharafon denotat *Altitudinem, Consuetudinem, Locum Excelsum* unde montium *Arabia* altissimi nus nomen شرف Shorāifon fortitus est. *Kam*. Significat etiam *Gloriam & Nobilitatem*, à verbo شرف Shārofa, *Eminere, Illustrem esse*, unde & *Illustis, Eminens*, dicitur شرف Sharīfon, Plur. شرفاء Shorofao, et اشراف Ashrāfon, quem titulum sibi quasi peculiari jure vendicant inter *Arabes* à *Mohammede* oriundi.

المأوى *Lacum, Mansionis.* [المأوى *Mansionem, seu Habitationem* denotat, ab أوى Awa, Fut. يأوى Yāwi, Inf. أوبا Owīyan, et أواء Ewāan, *Recipere se ad locum, Manere in loco*. Construitur et cum *Accusativo*, et cum *præpositione الـ* ut dicere liceat أويت إلى منزلي et أويت منزلي. Inde nomina المأوى Almāwa, et ألمأوى Almāwi, et المأواة Almawato, locum denotantia. Conferri potest أوى cum *Heb.* מָוֶה. v. Ps. 132. 13, 14.

بالوغ *Consequutio, Affecutio veterum.* [بالوغ Bolūgon Thema habet بالوغ Bálaga, quod *Pertingere, Peruenire, vel*

saltem *quàm proximè accedere* denotat, in 3ª Conj. بالغ *Summam adhibere diligentiam.*

^{منى} *Votorum, Desideriorum.*] Plur. à sing. منية Mónyaton, vel Ményaton. Ita in versu ab acutissimo Philosopho *Ebn Baja* laudato,

مني ان تكن احسن مني
والا لقد عشنا بها زمنا رغوا

Vota si vera fuerint, sunt optima votorum:

Sin minus, at certè eorum beneficio viximus tempora jucunda.

Idem significat الامنية Alomniyaton, et in plur. habet الاماني Alamániyo. Thema مني Mána, in 1ª conj. significat *Decernere*, item *Probare*: unde المنية Almaníyyato, *Mors*, quasi unicuique *decreta*, seu ex vero Dei decreto obtingens. In quintâ conjug. تمنى Tamánna, *Optare, Desiderare* significat.

لم تبرح Non defereret.] Fut. verbi تبرح

Quod (ut cæteras hujus Thematis significationes, quæ hujus loci non sunt, omittam) significat *Desistere*, item *Relinquere, Deserere locum*, seu *Separari à loco*; atque hoc sensu planè convenit cum Hebraico פָּרַח *Fugit, Ausugit.* لم particula inter eas est, quæ futurum

futurum Jezmant, seu Apocopen illi inducunt, atque ultimam vocalem tollunt;

dicendum ergò regulariter, ^{لَمْ يَبْرَحْ}. Move-
tur autem litera ^{لَا لِقَا} ح vocali Cesra, ^{السَّاكِنِينَ} (inquit Scholiast.) ob concur-
sum duorum quiescentium, scil. quòd &
quæ sequatur litera vocali careat. Est enim
regula in Grammat. tradita p. 14. *Si dictio
precedens [Elif unionis] terminetur Conso-
nante, ea assumit Cesram. &c.*

^{الشَّمْسِ} v. suprà p. 12.

^{يَوْمًا} Aliquando.] ^{يَوْمًا} Arabibus idem
quod Hebr. ^{אִי} Dies. Notum est autem
Nomina in Accusat. apud Arabes facilè ad-
verbialscere: ita hîc ^{يَوْمًا} Aliquando, Unquam;
additòque articulo restrictionis ^{اليَوْمِ} Alyau-
ma, Hodie, Nunc. v. Gram. p. 171.

^{دَارَةُ الْاَحْمَالِ} Mansiunculam signi Arie-
tis.] ^{دَارَةُ} significat idem quod ^{دَارُ}, scil.
Mansiunculam, seu locum ubi commorantur,
vel simul degunt aliqui; quo sensu ab Hebr.
^{חָיָה} Habitare, originem ducit; item Atrium;
item Circulum, idem scil. quod ^{دَائِرَةُ} Da-
yératon;

yératon; item Halowom, Salem vel Lunam
ambientem: à verbo دار, Fur. يدور,
Iaf. دارا Dáuran & دارانا Dauránan, Cir-
cuire, Ambire.

حَمَل (ut cæteras hujus Them. significa-
tiones omittamus) significat الحروف Alcha-
rúfo, i. *Agnum*; (in pl. habet حملان Homlá-
non, et احمال Ahmálon.) item *Nub̄ pluviâ
abundantē*: item *signum Arietis*, in cujus gra-
du (inquit Scholiast:) دشرِف الشمس هو Est
Sol in اشرِف i. e. *Exaltatione suâ*. Neq; tamen
ibí consistit, sed alia pervagatur signa: etiam
& Libram, in quâ est هبوطها, i. e. *Descensio*,
& *Dejectio*, seu *Casus ejus*, ut loqui amant
Astrologi. Cujus exemplo monet Poëta,
ne loco suo affixus hæreat, qui magnas spes
animo foveat; cùm sint الحركات وركات
(ut loquuntur *Arabes*) i. e. *Motiones Beati-
tudines*, scil. nonnisi motu & migratione
acquiratur beatitudo, Huic geminum illud
Hammadi Ebn Hebatallahi,

قالوا دراك كثير السير مجهدا
في الارض تراهها طورا وقرنا
فتلبى

فقلت لو لم يصح في السير فايد

ما ضاعت الشمس في الابراج تنقل

Dixerunt, Videmus te multum esse in proficiscendo, ac molestiam tibi facessere in terrâ, dum in ea sedem figis subinde, dein migras.

Dixi, Nisi esset in proficiscendo utilitas, non se transferret Sol in signis cœlestibus.

Vers. 37.

أهبت *Inclamavi.*] هَاب, uti antea monui-

mus p. 127. *Timere* significat: ab eodem

tamen Themate هَاب formâ quartâ aliam

habet significationem, scil. *Increpare*, & *In-*

clamare. Propriè est *Increpare* jumentum,

vel, & *Inclamare*, dicendo هَب Hab, vel

هَاب Hâb, quæ particulæ sunt *Increpandi*,

atque etiam *Vocandi*: generalius tamen eti-

am pro *Inclamare*, vel *vocare* usurpatur; ut,

أهبت إلى الخير i. e. دعوتة *Vocavi illum ad*

bonum, *Invitavi*, scil. *monui* ut illud ample-

cteretur, et أهبت بالرجل *Vocavi ad me vi-*

rum.

بالحظ

بالحظ *Fortunam.*] Ita reddendū puto. حظ

Háddhon enim *Portionem* significat; sed propriè من الخير والفضل *In bono*, scil. seu *Fortunam prosperam & felicitatem*. In Pl. habet أحظ Ahóddhon, & أحاذ Ahádhō, et Hedhádho, & Heddháon, et Hódhdhon, & Hadhúdhon, et Hodhúdhaton. Verb. est حظ Hád-dha, Fu. و Yaháddho, Inf. حظ Hád-dhā, *Prosperā uti fortunā: et qui eā utitur*, حظ Hádhdhon dicitur, et Hadhídhon, et حظي Hád-dhiyon, et Mahdúdhon.

لَوْ دَانَيْتَ *Si vocáßem, vel Inclamáßem.*] داني scil. In tertiâ conjug. hanc *Vocandi* seu *Inclamandi* significationem habet. دنا Nada, in primâ, *Convenire*, seu *Congregari* denotat, atque etiam *Ad cætum vocare, Convocare*; داني autem *vocare*. Construitur autem vel cum Acc. vel cum Præposit. ب, ut dicatur دانيه vel دانيته. Inde دنا Nedáon, et Nodáon, *Vox, Invocatio, Clamor*.

لاستماع

سَمِعَا *Qui aurem prabere vellet.*] Particip. 8æ Conjug. اَسْمَعَ Estámaa, quod *Auscultare*, vel *Aurem præbere* denotat, à سَمِعَ Sámea, Fut. يَسْمَعُ Yásmao, idem quod *Hebr.* שָׁמַע *Andiuit, Exaudiuit.*

جَهَال *Circa stultos.*] Johá-
Ion, et جَهْل Jóhlon, & Jóholon, et Jóha-
lon, et جَهْلَاء Johláo, Pluralia sunt à sing.
جَاهِل Jáhelon, & جَاهِل Jahúlon, *Stul-*
tus, Fatuus, Ignarus: à Themate جَاهِل Já-
hela, Fut. يَجْهَل Yáj'halo, Inf. جَاهِل Jáh-
lan, et جَاهِلَة Jahálatan, quod est جَاهِلَة
Contraria significationis عَلِمَ Alema, quod
Scire denotat, *Ignorare*, scil. *Nescire, Sci-*
entia expertem, Ignarum, & stultum esse.

شُغْل *Occupata.*] In MS. شُغْل ; sed
nihil refert siue per Fatha, siue per Dhamma
scribatur: idem enim notant شُغْل Sháglon,
et Shágalon, et Shóglon, & Shógolon, scil.
Laborem, Negotium, Occupationem. In plur.
habet اشغال Ashgálon, et شُغُول Shogú-
lon. Verbum شُغِل Shágala, *Negotium ali-*
cui

cui faceſſere, ſeu Illi quo occupetur tradere, in Paſſ. شغل Shógela, cum Præpoſ. ع مع conſtructum denotat, Aliis occupationibus detentum eſſe, ne rei alicui vacet. Ita dicunt شغلا نى منك وى عى Eâ re ita occupatus & detentus ſum, ut tibi vacare vel tui rationem habere nequeam: & in activo, شغلانى منك الشواغل Detinuerunt me occupationes, quo minus tibi vacarem.

Verſ. 38.

لَعْنَةُ اَنْ v. ſupr. p. 120. In MS. eſt, لعنة اَنْ. Utróque modo verſus conſtat. ^F

يَبْدُوْ جَدًا [Si appareret.] اِنْ بَدَا Inf بدوا Bádwan, et Bodúwwan, & Bód'an, & بادا Bád'an, & باداة Badátan, idem quod ظاهر Apparere, Maniſeſtari. Dif- fert à باداء Bádaa, Incipere, quòd ejus ulti- ma Rad. ſit Hamza, hujus و, & proinde ſit è defectivis و.

فَضْلِيْ Excellentia mea.] v. ſuprà p. 9.

وتقصير

نقص *Et Defectus, seu vilitas eorum.*] *Naklon*, contrariæ significationis est præcedenti فصل, denotatque الخسران *Defectum in portione, boni scil. Defectum, Diminutionem, idèoque Vilitatem.* Verbum نقص *Nakasa*, & transitivè usurpatur & intransitivè, vel pro *Deficere*, vel pro *Diminuere*. اهل نقص الراي pro *apportet*, *Rom. 2. 20.* ذا النقص pro *τὸ φατὶον*, *Hebr. 7. 7.*

دَامَ غَنَمَهُ *Dormiret ab illis, illos sc. negligeret.*] *التجاوز* hic denotat *Præteritionem, & Omissionem*; ac si dixisset, تجاوز *Illos & res eorum neglectas prorsus haberet, ac si dormiret, vel oculos somno clausos haberet.* v. p. 67.

لِي *Mei rationem haberet.*] Verbum نابها *Nábeha*, cum *Cesra*, & conjunctum cum ل, idem quod فطن *Fátena, Attendere, Intendere, Expergisci, Evigilare.* نابها *Náboha*, cum *Dhamma*, *Celebrem esse*, vel ut *Auctor Kamus*. cum utrâlibet 3um vocalium. نابها *Nabbaha*, in secundâ, & نابها *Anbaha*,
in

in quartâ Conj. *Expergefacerè, & Excitare.*
 تَنَابَّاهَا Tanábbaha in 5^a, & اَتَنَابَّاهَا Entábaha in
 8^a, *Expergisci, Excitari*, scil. ut rei alicui at-
 tendat, & animum advertat.

Vers. 39.

أَعْلَلْتُ نَفْسِي *Mulceo animam meam, vel*
Sedo animam meam, vel meipsum.] Verbum
 عَلَّ Alla, varia habet significata, v. g. *Infirmum*
esse, Egrotare; unde عَلَّ Ellaton,
Morbus; cuius Plur. عَلَّل Elalon, suprâ in
 hoc ipso Poemate occurrit, v. p. 123. Item
Secundâ vice bibere. Inter cætera عَلَّ Al-
 lala, in Conjug. 2dâ, *Mulcere, Sedare,*
Compescere; eo sensu nempe est cum alicui
 præbetur aliquid, quo contentus aliud,
 cuius desiderio tenetur, minus curet, ut cum
 Infanti ubera materna cum vagitu quærenti
 aliud aliquid, cuius dulcedine illiciatur, ob-
 jicitur. Illud, quod hunc in finem adhibetur,
 dicitur تَعْلَلَة Taéllaton, et عَلَلَة Olálaton:
 & تَعْلَل Taállala, in 5tâ. conjug. *hoc modo*
Sedari, vel Placari, Re aliqua detineri, nè
alterius desiderio angatur. Ita Poeta noster
 cum rebus ipsis potiri non liceret, spem
 tamen

tamen retinet, quâ animum inquietum mul-
ceat, quod ferè unicum est spei commodum,
quòd fit miserorum solatium: unde ille,
نعم الرقيق الإمل ان ام يبلنكي فقد ادسكي

*Quàm Fucundus Comes est Spes? si minue
ad votorum finem te perducatur, non deserit ta-
men, neq; mulcere & blandiri desistit, verum
interim illud in adagio, من كان الطمع له
Qui vehitur مرکبا كان الفقر له صاحبها
curru Spei, sociâ habet paupertatem. v.p. 162.*

بِالْأَمَالِ v. p. ult. النَّفْسُ v. p. 42.

يَرْقُبُ Fut. رَقِبَ [Quas expecto.] أَرْقُبُهَا
Inf. رَقِبَ Rëkbatan, & رَقُودَا Rokúban, &
رَقْبَانَا Rokbānan, &c. *Expectare, item Obser-
vare, & Custodire.* Hîc ergo idem denotat
اَرْقُبُ Arkobo, quod انتظر Antádhero,
Expecto, sc. quando votorum istorum com-
pos fiam.

مَا أَضْيَفَ الْعَيْشِ Quàm arcta, seu an-
gusta est vita conditio.] اضيق A Themate
ضيقا Fut. يَضِيقُ Yadiko, Inf. ضاق
Dikan, & Daikan, *Arctum, Angustum
N esse,*

esse, idem ferè quod *Hebr.* פִּלֵּא. Duæ sunt
Arabibus formæ للهِجْرَة - ب, seu quando
cum admiratione aliquid proferre volunt;
 una ad formam præteriti افعل Af'ala,
 præposito وما ut hic اضيف Adyaka; alte-
 ra ad formam imperativi, افعل Afel, con-
 structa cum ب: ita dices مَا أَكْبَرُ مَرَّةً vel
 أَكْرَمَ دَرَجَةً *Quàm honorandus est!* Prior verò
 formula, si ad verbum explicetur, sonat, *A-*
liquid illum honoratum reddidit, ut idem va-
 leat شىء عظيم ما *Res aliqua mira vel ma-*
gna, juxta celebrem Grammaticum *Sibawi-*
am; vel, ut vult *Alacphash,* *Quod honora-*
tum enim reddidit aliquid est, ut significet ما
Quod. 2^a. *Honora illum,* juxta *Alacphash,*
 vel secundùm *Sibawiam* اكرم Ac'rem pro
 Ac'rama, Imperativum pro Præterito: u-
 tróque modo admirationis affectus exprimi-
 tur. Hîc ergo exclamat mirabundus, Nimis
 arctam & angustam fore vitæ rationem, nisi
 spei beneficio dilatetur.

الْعَيْشِ v. p. 149. pro eo hîc in MS. est
 الدهر.

لَوْلَا إِنْ فَسْحَةُ الْإِمَالِ *Nisi spes esset, qua di-*

lataret.] Ita Schol. فَسْحَةُ الْإِمَالِ

Spes في الامال راحة النفوس *quia* *habent in se quod quietem praestet animis.*

Latitudo, Spatium, à verbo فَسَحَ فَأ-

foha, *Latum, Amplum, vel Spatiosum esse,*

contrarium ضَاقَ, *cujus modò facta men-*

tio: inde & فَسِيحَ Latus, Amplus, ut in illo

أليس dicto, in litera ظَلَّ عُمُرُ الظَّالِمِ قَصِيرٌ, *ظ*

Duratio vita Oppres- وَظَلَّ عُمُرُ الْكَرِيمِ فَسِيحٌ

foris brevis est, duratio verò vita Munifici est

ampla; ita enim potius legendum puto,

quàm ظَلَّ عُمُرُ & قَصِيرًا, ut in impressis.

Vers. 40.

لَمْ أَرْضَ الْعَيْشَ *Non placuit mihi vita,*

Nil vidi in vita quod mihi placeret.] Fut. est

Jezmatum 8æ Conjug. ارَضَى Er'tada, sc.

quâ formâ idem valet quod in رَغِي 1ª Ra-

diya, cujus Fut. ارضى Arda hoc ipso in versu sequitur: significat autem *Acquiescere, Contentum esse, Sibi complacere, & velle*. In 4^a Con. ارضى Arda, *Pacare, Dare alicui quo pacetur*. v. sup. p. 146. Jezmatur autem, seu Apocopen patitur ارض ob influentiam particulæ لم, atque ita excidit ultima radicalis; dat eadem particula futuro significationem præteriti.

وَالْأَيَّامُ مَقْبِلَةٌ *Cum dies accederent.*] Est enim اقبل Particip. 4tæ Conjug. اقبل Akbala, quâ forma denotat *Accedere, Advenire, Anteire, Procedere, Se ad aliquem convertere*; ut & in ling. Syr. اقبل Occurrere, *Obviam ire*. Per dies autem accedentes seu procedentes *Juventutem* intelligit; ut per abeuntes, seu recedentes *seneſtutem*. Ita Schol. ما رضىت بالعيش في شبابي ان كانت الايام مقبلة وكيف ارضى العيش وقد كبرت والايام قد ولت عنى *Non placuit mihi vita cum Juvenis essem, & quasi accederet tempus, & faciem mihi converteret; quomodo ergo mihi placere poterit,*

rit, cùm senuerim, & terga vertat idem recedens. Usurpatur etiam اقبل Akbala pro prospero uti successu, atque ita مقبلين Pro-speri redditur à Maronitis Ps. 125. 8. quo sensu & hîc reddi posset, cùm dies essent prosperi, seu mihi faverent. Thema قبل Kábe-la varias habet significationes, inter cæteras, Accipiendi & Acceptandi, ut Hebr. קָבַל Syr. كَبِل .

أَيَّامٌ [وَالْأَيَّامُ] Plur. ab يَوْمٌ idem quod Hebr. יוֹם Dies.

وَقَدْ وَلَتْ Cùm jam recesserint, seu abierint. [ولي Walla, in 2ª Con. & تولى Ta-wálla, in 5ª idem valent quod اذبر Adbara, contrarium scil. præcedentis اقبل, i.e. Recedere, Retrocedere, Terga vertere, & constructum cum و Declinare, Avertere &c aliàs significat Præficere, quod hujus loci non est, ut ولي Wála, in 1ª Conj. Præesse, item Prope esse.

عَلَى الْعَجَل Properè, Cursu citato, ad verbum cum acceleratione vel festinatione.]

عجل Ajalon, & عجلة Ajalaton, *Celeritatem & Festinationem* denotat, & عجل Aje-lon, & Ajalon, *Celer, Festinans, Accelerans*, à verbo عجل Ajela, Fut. يعجل Yáj'alo, *Festinare, Properare*.

في hîc idem quod علي.

Vers. 41.

بنفسي غالي *Magno aestimat animam me-*
am] Ita Schol. طلب الغلا في قيمتها *Magno*
eam pretio licetur. Est enim 3ª Conj. غالي
 Gala, significante *caro vendi*: cui
 contrarium رخص *parvo pretio licere*; unde,
 quod mox sequitur, رخيص *Quod vilis pre-*
tii est, ut غال Galin, *Quod caro venditur*.
 Utrúmque exhibet proverbium illud كل
 رخيص غال *Quicquid vili emitur caro emi-*
tur, ut & illud alterum ان البعع مرخص *Venditio est, sive quid vili vendatur,*
sive caro. Verbum غالي Gala, aliàs etiam
Modum excedere denotat. Versus hîc postu-
 عرفاني بنفسي, sicut & MS. exhibet.

عرفاني *Cognitio mea, seu quòd cognoscam.*] عرفان Erfanon, idem quod معرفة Ma'réfaton, *Cognitio* sc. à verbo عرف Arafa, Fut. يعرف Yá'refo, Inf. عرفادا Erfánan, & معرفة Ma'réfatan, *Scire, Cognoscere.*

بقيمتها *Pretii seu valoris ejus.*] Illud enim denotat قيمة Kimaton, *Pretium* sc. rei & *valorem.* القيمة العرض وقيمة كل شيء & *valorem.* القيمة Schol. i. e. *idem* ما يقابلها في العرض *sonat quòd* العرض & القيمة *cujusq; rei, illud est quòd ex adverso ejus statuitur* في العرض *in permutatione.* Ita in isto Alis dicto, قيمة المرأة ما يُستسنة *Valor uniuscujusq;, juxta quem* sc. æstimari debet, *est illud in quo excellit, seu quòd callet.* Thema est قام Káma, Concavum و, quod significatione cum Hebr. קָמַן convenit. قوم Kawwama, in 2ª Con. & استقام Estakáma, in 10ª inter alia significat *Pretium rei statuere.*

عَان *Custodivi ergò eam.*] *sup. p. 7.*

عن رخص القدر *Ab eo qui vilis pretii est.* [رخص, enim, uti monuimus p. 176. contrariæ est significationis رخص, quod *carum* denotat. Verbum est رخص, Ráchosa, *Vilis pretii fuit:* in 4ª Con. ارخص Archasa, *ut ita sit efficere*, item, *vili pretio emere*, item *ita emptum putare*, ut et ارخص Er-ráchasa, in 8ª conj. Nomen رخص Róchson, *vilitas pretii*, cujus contrarium الغلا Algola.

القدر Alkadro, pro *pretio* sumitur, significat enim inter cætera مبلغ العشي *Summam rei*, vel *terminū ad quem res pertingit*, & *potentiam*, ut & Alkádaro, mota media radicali per Fatham, à verbo قدر Kádara, & Kádera, *posse*.

مبتذل *Abjecto*, vel potius, *Qui sui negligens est.* [المبتذل *Res cui custodienda nulla cura adhibetur*, vel *cujus nulla habetur ratio*. Thema بذل Bádhalā, *Libère dare* & *Elargire* significat, at in 8va Con. *Rem nullā habitā ejus ratione temerè exponere*, vel *ad quoslibet promiscuè usus adhibere*: indè Particip. مبتذل Mobtádhalon;

فلان ماله مصون وعوضه مذل

(inquit Zamachshari in اساس) i. e. *Opes illius sollicitè custodiuntur, Fama verò temerè exponitur, vel opum parcus, fama sue prodigus est, nullam scil. ejus rationem habet.* Ita & Author *Kamus*. الامة ذال

Alehtedhálo (inquit) ضد الصيانة *Contrariam habet significationem* سيانة Siyána-to, quod *Curam & Custodiam* denotat. Significat etiam المبتذل *illum qui vestes viliores, quæ etiam بدلة Bédhláton, & Mebdháláton vocantur, induit; item*

ممن يعمل عمل نفسه *Qui quæ peragenda habet, (etiam vilissima quæque munia) ipse peragit.* Hoc se ergò ex sui, i. e. præstantiæ suæ & virtutum cognitione consequutum asserit Poeta, nè se vilibus, & nullius, vel apud se vel apud alios, pretii homuncionibus æquet, sed majorem sui rationem habeat; ita si ad personam referatur: vel, si fortè ad rem referri volumus, valebit, Nè se vili & facili pretio æstimet, vel pro rebus vilioribus, quarum nulla habenda est ratio, animam suam commutet. MS. legit مذل

Mobtadheli; ut sit participium activum, (quam lectionem si sequamur, personam

necessa-

necessariò respiciet,) qui sui prodigius est.

Vers. 42.

موس, Consuetudo. Thema est Concavum و, Fut. دعون quod in 1ma Conj. significat *Redire*, atque ideo vocatur *Consuetudo* عانة (inquit Ebn Phares) لان صاحبه لا يزال معاودا اليه *Quia non desinit quis ad eam redire*. Significat inde etiam عان tum in primâ, tum in aliis conjug. ut اعان E'tâda, & دعون Taâwwada, *Rem sibi in Consuetudinem vertere*, Assuescere rei, & عاون Awwada in 2^{dâ} Assuefacere. عانة autem in plurali habet عان Adon, & عين Idon, & عانات Adâton.

غَضٌّ Gladii.] دَضْلٌ Gladium denotat, propriè ما لم يكمر له مقبض *quamdium capulo caret*, Laminam scil. Gladii, item Ferrum, seu Cuspidem hastæ, vel jaculi, ut jam supra dictum: in plurali habet اذصال Ansâlon, & نذصال Nesâlon, & نذصول Nosûlon.

أَنْ

ٱن ذهى *Ut fulgeat, Superbiat.*] Signi-
 ficat hoc verbum *Aspectu pulchrum esse*:
 ita Lexica, المنظر الحسن الرهو Alzáhwo est
 Almándhar Alhásmo, *Aspectus pulcher*, i-
 tem *Superbia, Fastus, Gloriatio*; quo sensu
 verbum, formâ præcipuè passivâ, usurpa-
 tur, ut etiam aliàs cùm Activam habeat si-
 gnificationem; dicitur enim ذهى Zóhiya,
Aspectu pulchrum esse, item *Superbire*: atque
 esse Arabibus verba quædam quæ non
 occurrant nisi formâ passivâ, وان كان
 ٱن ذهى *etiamsi significatione potius a-*
ctivâ sint, notat Grammaticus Fauhari-
 us, ut ذهى Zóhiya, *Superbire*, ٱن Oniya,
Rem curare, ذه نوةجا Nóteja, *Concipere, vel Gra-*
vidari, &c. ذها Sed dici etiam, licèt rarò, ذها
 Záha, monet Author Kamusii.

ٱن ذهى *Nitore suo.*] Explicat Au-
 thor Kamusii quod sit كل حجر يستخرج
 ذهى *Quilibet lapis è quo extra-*
hi, vel elici possit aliquid, quod utile sit, item
Substantia, seu natura rei; vulgo ita dicitur
quilibet lapis pretiosus, & Gemma. Hic mo-
 net Scholiaſtes intelligi *gemmeum lamina*
 undu-

undulata nitorem, quo oculos perstringit. Monet Jauharius non esse originis Arabica, licet à جهر Jáhara, forsitan satis commodè peti videatur, cùm sint inter hujus radices significata, Claritas & perspicuitas, & perstringere oculos.

وَلَيْسَ يَعْمَلُ *At non agit, non prestat, seu perficit opus suum.*] لَيْسَ Laifa, *Negandi verbum, verbum inquam; ita enim à ple-risque Arabum Grammaticis habetur, quia scil. in præterito more verborum variatur: aliis caret temporibus & modis, & Adverbii more aliis apponitur verbis, nec aliam si-gnificationem habet quam negandi, ut par-ticula لا; numeratur inter اخوات كان So-
rores verbi كان, seu quæ eodem modo construuntur quo كان, in li. Jarumia.*

يَعْمَلُ Fut. ab عَمَلَ significante *Facere, a-gere, operari; idem ferè quod Hebr. עָמַל, Syr. عَمِلَ: Yá malo autem idem hîc valere monet Schol. ac يَفْرِي وَيَقْطَعُ Finde-re, vel Scindere; ubi obiter notandum فَرِيَ convenire cum Græco τείω.*

الْأَيُّ يَدَيَّ طَلٍ *Nisi in manibus [viri]
fortis.]*

fortis.] ידי Yadai, Duale est ab ידי Yadon, idem significante quod *Hebr.* 7. *Manum* scil. totum autem & *brachium* comprehendit, totum nempe illud, quod est من اطراف الاصابع الى الكتف *inter extremitates digitorum & humerum.* Radix est ידי Yadyon, pro quo abjectâ ultimâ ي dicunt ידי Yadon: in Plur. habet ايد Aidin, & ידי Yodiyyon, PP. ايدان Ayádon; in Dual. يدان Yadáno, & in obliquo casu يدانين Yadaini, cujus ن hîc ob constructionem abjicitur.

[بطل *Fortis, Strenui.*] & بطل in foem. بطلاة Batálaton, *Fortem & Audacem* denotat, à verbo بطل Bátola, *Fortem* seu *Audacem* esse, aliàs Bátala, *In cassum ire* significat, & ab eo باطل Bátelon *Vanum, Falsum*, quâ notione conferri potest cum *Hebr.* בטל *Cessavit, Syr.* בטל *Irritum fecit.*

Ideo laudatur gladius, non quòd fulgeat, sed quòd penetret, huic enim præcipuè finis destinatur; illud nitori suo & metalli præstantiæ, hoc utentis viribus debet. Quod autem

tem

tem gladio ferientis manus, hoc eximiis & illustribus animi dotibus præstat fortuna; quæ si angustior, aut humilior fuerit, magnis sæpe virtutibus obstat, quo minus se in reipublicæ commodum exerant: atque hoc est quod queritur Poeta noster, *Deesse* sibi ostendendæ præstantiæ suæ occasionem. Ad illustrandam, quam hîc adduxit, similitudinem facit Historia, quam refert ex *Arabum Annalibus* Scholiastes. Petiit *Omar Ebno'lChetab* Imperator ab *Amro Ebn Máadi Carb*, ut enssem illum celebrem, quo tot mira peregerat, sibi ostenderet; alatum cum in manus sumpsisset, nec plus eo quàm alio quopiam gladio se præstare posse vidisset, indignabundus & cum contemptu abjecit, nihil illum valere asserens: cui *Amrus*, Verum, inquit, ais Imperator, siquidem gladium à me petiisti, at non brachium, quod eum vibrare solebat; illud cum deesset, nihil præstabat سيف الغرزق (ut est in Proverbio) *Pharezdaci* gladio, i. e. سيف الكليل في يد الجبان *Gladio obtuso in manu timidi*; qualis fuit celebris iste Poeta *Pharezdacus*, qui gladium meliùs describere, quàm vibrare noverat.

Vers. 43.

Vers. 43.

مَا كُنْتُ أَوْفَرُ *Non elegissem, vel optäf-*
sem, scil. si mihi optio data esset.] اَوْفَرُ
 Fut. 4tæ Conj. ab اذِر Athara & Athera;
 utrâque formâ, at præcipuè 4tâ, idem va-
 lente ac اِخْتَارَ Echtära, *Eligere, Alterum*
alteri præferre, ita Psal. 119. 14. أَكْرَمْتُ سَبِيلَ

سَهَائِنَا اِتَّكَى عَلَيَّ جَمِيعَ الْمَالِ *Elegi semi-*
tas testimoniorum tuorum præ omnibus opibus,
 ubi tamen 4tæ Conjug. forma esse videtur,
 nam si Doctiss. Grammatico Zamachshari
 credendum, اِذِر hoc sensu in 1ª Con. erit
 formæ اِذِر Alema, cum Cesra mediæ radi-
 calis.

أَنْ يَمُدَّ بِي *Ut continuaret me, ad v. Con-*
tinuaretur, seu extenderetur mecum, i. e. pro-
longaret vitam meam.] مَدَّ Mádäa enim *Ex-*
tendere, Producere, & augere auctione con-
tinnatâ significat: & in 8ª Con. اَمَدَّ Em-
 tádda, *Ita produci & augeri*: Natsabatur au-
 tem hîc futurum ob influxum particulæ اِنْ
 زَمَنِي

Tem- زَمَانٌ & زَمْنٌ] *Tempus meum.* زَمْنِي *Tempus,* Quodlibet sc. temporis spatium, sive brevius sive diuturnius denotant: iu Plur. habent ارمان Azmánon, & ارمنة Azménaton, & ازمن Azmonon.

حَتَّى أَرَى *Donec viderem.*] v. p. 6. 7.

دَوْلَةٌ *Dominium, vel victoriam, vel prosperitatem.*] Ita enim significat دولة Dau- laton, teste *Ebnol Athir*, scil. الانتقال من حال الشدة الى حال الرخا *Cum ex rebus adversis quis ad secundas transfertur; Felicitatem* sc. seu prosperitatem in genere: usurpatur vulgò pro *Dominio et Imperio*, quæ nomen hoc ideo fortita videntur, quòd Dominos suos subinde mutare soleant, & ab aliis ad alios frequenter quasi per vices transferantur. Verbum enim دَالٌ *Dála circumeundi & vertendi* significatio- nem habet, unde الدولة Addaulato, *Victoria*, seu *cum quis in bello superior evadit*; quòd incerta sit belli alea, & ut est in Pro- verbio الحرب سجال *Alternetur incerta belli fortuna instar sitularum*, quæ alternis vicibus

vicibus ascendant & descendant, ut hodie huic, cras illi faveat: atque hanc inter has notiones distinctionem observari volunt Grammaticorum nonnulli, ut cùm de *fortunâ belli*, seu *victoriâ* dicitur, dicatur دولة Dáulaton, cum Fatha iæ radicis; cùm de *fortuna opum*, seu *prosperitate*, eadem Dhamma insigniatur, ut sit Dúlaton; alii utrique notioni utramque formam sine discrimine adhibendam putant. Plur. دول Dáwalon, Dewalon, & Dúwalon; ita dicunt الدهر دول *Tempus*, seu *Mundus nihil aliud est quàm vices & vicissitudines*.

الأسفل *Vilium, sordidorum, & infima conditionis homuncionum.*] وغد Wagdon, *Fatum, Vilem, Abjectum, Sordidum* denotat, & *Contemptum, Mancipium publicum*, item *mancipium ventris*, الذي يخدم بطعام بطنه (inquit Schol.) *qui ventris implendi causâ servit, Parasitus.* Verbum وغد Wágoda, *Talis fuit*, in Plur. habet præter اوغان Augádon, etiam وغدان Wogdánon, & وغدانون Wegdánon. Thema وغد Wágada, *Servire.*

السفل autem (ita enim scribendum cum Cesra) Plur. est à سفلة Séflaton, *Abjectæ conditionis*, seu *infimæ fortis hominem* vel *homines* denotante, ut & سفلة Safélaton. سفل Sófalon, quod *Imum*, vel *Infimum* est significat, & verb. سفل Sáfola, Sáfala, et Sáfela, *Ita comparatum esse.*

Vers. 44.

سارّت أمامي i. e. دَقَمَ مِنِّي Anteiverunt me, Praiverunt, Superârunt me; Dignitate sc. *pralati sunt mihi.*] Conj. 5. à قدم Kádama, quod *præcedendi* significationem habet, ut *Hebræis* קָדַם Syr. קָדַם: v. suprâ p. 145. Kádema, cum Cesra, *Venire*, vel *Redire* denotat, Kam. per اب Aba explicat; Kádoma, cum Dhammâ, *Antiquum*, vel *ab Antiquo esse.*

ناسٌ Homines.] ناسٌ Idem quod ناسٌ, licèt rarioris usus; utrûmque autem plur. est ab نسان Enfânon, *Hominem*, vel potiùs *Homines* denotante: Enson enim, &

& انسان Nomina Generis (ut loquuntur) sive collectiva habentur; cum ad unum aliquod individuum denotandum adhibeantur ادسي Ensiyon, & Anasiyon. Dicitur etiam *Mulier* انسيان, neque dici انسيادة Ensiáton, cum foem. notâ, nisi à vulgo, monent Gram. Commodè peti potest hujus vocis origo è linguâ *Hebr.* quæ *Hominem* אנוש appellat, ab אנוש *Agrum* esse, sc. à mortiferâ ægitudine, in quam post peccatum incidit. Si tamen in ea, quæ ab *Arabibus* adducuntur, hujus vocis Etyma inquirere libeat, varia sunt: deductam enim volunt nonnulli à ناس Nása, concavo Waw, significante *Moveri* & *Agitari*; atque sub hoc certè Themate collocatur الناس plur. sed sine suo singulari, à doctiss. Gram. *Janhario*, & *Firuzabadia Kamusii* Authore, quorum hic tamen singulare esse dicit ادس. Sed contrà dicit *Alsefadi*, qui Com. in hoc poema scripsit, non magis nomen à *motu* & *agitatione* trahere debuisse *hominem*, quam Angelos, Dæmones, Animalia, Cœlos, & quæcunque *motu agitantur*. Quæ objectio pari ratione & contra ea, quæ ab aliis afferuntur, valere potest; ut cum dici volunt

Homines انس ab انسان & Anesâ,
Videre sc. لظهورهم *Quod oculis appareant,*
 & *visui pateant;* atque ita distinguantur ab
 isto *Demonum* genere, quod الجن AlJén-
 no vocant, *Genios* forsan, ita appellatos à
 جن Jánna, *Tegere,* quod conspici nequeant,
 atque ita quasi ab oculis hominum occulten-
 tur & tegantur. Dictum volunt alii à نفسي
 Násiya, *Oblivisci,* ita Jauh. سوي انسانا
 انسان *Ideo vocatur* لانه عهد عليه فنتسى
quia ejus quod in mandatis illi à Deo condito-
re datum est, statim oblitus est: sic Hebr. נש'ם
Fæminas, à נשיא *Oblivisci,* quòd memoriâ
 minùs valeant, &c. Huic favet, quod hunc
 in locum adducit *Sephadius ex Alc.* ولقي
 عهدنا الي انم من قبل فنتسى *Cùm olim*
Adamo præcepta daremus, oblitus est, Sur. 20.
 ut & illud *Abi Teman* Poetæ celeberr.
 لا ننتسبيا تلك العهد فادما
 سميت انسانا لانك ناس

Ne obliviscaris horum præceptorum,
Siquidem nominatus es انسان quoniam obli-
viosus es;

Atque illud ab alio dictum , فاول
Obliviosorum primus, ناس اول الناس
Hominum

Hominum primus. Alii denique deducunt (quorum fors. sententiam amplecti malitis) ab ادس Anesa, *Associari, Sociabilem esse, Consortio alicujus gaudere*, quòd homo naturâ animal sit maximè omnium *sociabile & politicum.* Ab hâc radice in hoc ipso poemate ادیس, quod *Socium* denotat, jam antea habuimus, v. suprà p. 27.

شوطهم *Cursus eorum, vel stadium eorum]* شوط *Stadium, vel Spatium* est, quod equus uno impetu conficit, vel unus istius spatii decursus. Originis planè est *Hebraica*, sc. à שׁוּט *Itare, Percurrere, Cursitare.*

وَرَاءَ *Ponè, Pòst.] Dicitur etiam وَرَاءَ & وراء, ultima qualibet 3um vocalium recipiente, ut Author Kam. Est autem من الاضداد* è numero eorum, quæ contrariis gaudent significationibus, nam & *Ponè* notat & *Antè.* Verbum واري Wára in 3ª Conj. *Occultare* significat, توارى Tawára in 6^{tâ} *Occultari, Latere.*

خَطْوِي *Gressum meum.] Thema est خطا* Cháta, Fut. يخطو Yáchtu, Inf. خطوا Chátwan, (unde nomen hoc) *Gradi, Incedere;* indè خطوة Chótwatón & Chátwatón, *Gradus,*

dus, Gressus, Passus.

ان. MS. ان. *Cum incederem.* ان. امشي
& alii, ut è Schol. patet, legunt ان. Lau: ان.
autem est ان. لما مضى من الرمان *Particula*
tempus denotans prateritum.

امشي & امشي Fut. *Ire, Incedere, ut*
Mássha, in 2ª Conj. Conferri potest cum
Hebr. דאש Discessit, Movit se, Amotus fuit,
&c.

مهّل *Lentè, vel Gressu lento.* عاي مهّل
Máhlon, & Máhalon, & مهلة Mohlaton,
Lenitatem, Facilitatem, Dilationem, & Gra-
vitatem denotant, cùm de Gressu dicuntur,
Incessum lentum. Verb. مهل Mahhala, in
2dâ Conjug. & مهل Amhala, in 4tâ, Le-
niter agere cum aliquo, & مهل Tamáhhala,
Patienter expectare, neq; nimium urgere vel
accelerare. Aliàs tamen مهل Máhalon eti-
am Festinationem & Accelerationem, in re
bonâ præcipuè, denotat. Sensus est صار
امامي

امامي وعلائي وتقدمني قوم كان جرهم
 Anteiverunt, & superârunt me homines, quorum cur-
 sus ponè gressum meum erat cùm lentè ince-
 derem.

Vers. 45.

هَذَا جَزَاءُ أَمْرٍ *Hac est Remuneratio vi-
 ri, Hoc præmium illum manet.* [جَزَاءُ Remu-
 neratio, Retributio, ut جَازِيَةٌ Jaziyaton.
 Thema est جَزَا Jâza, Defectiv. ي, quod
 regit accusativum personæ, quam sequitur
 جَزِيَّةٌ vel جَزَاءٌ بما صنع, ut علي vel ب
Remuneravi illum ob illud quod fecit: quam si-
 gnificationem etiam in 3â conj. retinet.

امرأ v. p. 139.

قَرِينٌ Pl. à Sing. أَرَأُ [Socii ejus. أَقْرَادُهُ

*Socium amicitia conjunctum, & اقْرَبُ deno-
 tante, à verbo قَرَنَ Kârâna, quod inter cæ-
 tera significat Conjungere, & قَارَوُ in 3â
 Conj. idem quod صَاحِبٌ comitari. Est &
 اقْرَأ plur. à قَرَنَ Kernon, quod parem vel
 æqualem denotat.* نرجوا

فُتْ رُجْ *Abierunt, mortui sunt.*] فُتْ Fut.
 رُجْ Yádrojo, Inf. رُجْ Dorújan, &
 رُجْ Darjánan, idem significat quod
 مَشِي, *Ire, Abire*, item *Perire*; item usurpa-
 tur pro مَات Mátá, *Mori*: ita in Proverbio,
 اَلْأَحْيَاءُ وَالْأَمْوَاتُ i. e. رُجْ
*Vivorum & mortuorum, omnium qui unquam
 fuerunt mendacissimus.*

فِي قَبْلِهِ *Ante eum.*] v. *Erp.* in not. ad
 سُورَةُ التَّغَابُنِ, seu caput fraudationis ad
 finem Rudiment. v. 5. ubi eadem habentur
 quod híc observat Schol. قَبْلُ sc. absolute
 positum per Dhamma ultimæ efferri, at in
 constructione nominum more variari.

فَتَمَنَّى *Et optavit ille, vel Cùm optaverit
 ille.*] v. p. 162.

فَسَدَّةُ الْأَجَلِ *Longitudinem vite, vel
 amplius vite spatium.*] v. p. 173.

أَجَلٌ [الْأَجَلُ] *Tempus, vel spatium rei
 præstitum, item vite terminus; ut ita híc
 quod optasse se dicit, sit Dilatio mortis vel
 vite*

vita prolongatio: cujus voti non aliud tulit præmium, quàm ut nullius meriti vel pretii homines sibi prælatos videret, illósque dum ipse contemptui & neglectui haberetur, ad summum honoris culmen evectos.

Vers. 46.

وَأَنْ عَلَانِي Quod si supra me fuerit, vel me superaverit.] علا Ala, Fut. عَلُو Yá'lu, Inf. عَلُوا Oluwan, In loco sublimi, seu excelso fuit, عَلِي Aliya verò, cum Cesra, Fut. عَلِي Yá'la, Inf. عَلَاآن Ala'an, Dignitate emittit. Ita Fanh. licèt hâc posteriori significatione علا dici fateatur. Significat autem علا non solùm altum, vel suprâ esse, absolute, sed & alio altiore, ac valet etiam idem quod عَلَب Gálaba, Superare. Alia ab hoc Themate derivata sæpius in superioribus occurrerunt. Convenit cum Hebr. עָלָה Ascendit, & Syr. عَالٍ Elevatus est. Metrum hîc postulat عَلَانِي.

مَنْ تَوْتِي Qui infra me est, qui mihi neutiquam

tiquam comparandus est.] ووق signifies *In-*
fra, cui contrarium فوق Fauka, *Supra*:
 significat etiam *aliàs*, & *ante*, & *post*, & *sine*.
 Indè & nomen ووق Dunon, *Pauperem* &
abjectæ conditionis hominem, & è contrà *Il-*
lustrem denotat. Verbum دان Dana, Fut.
 يدنو Yaduno, Inf. دنا Dáunan, *Pauper*,
Abjectus, *Infirmus* fuit.

عجب [Non est mirum.] *qui-*
escente 2â, *Cauda radicem*, & *cujuscunq;*
rei partem posteriorem denotat, Oj'bon,
 cum Dhamma 1æ, & quiete 2dæ, *Fastum*,
Superbiam; at Ajabon, motis 1^a & 2ª per
 Fatham, *Mirum*, *quod fidem ferè superet*,
 & *ad admirationem redigat*, اسـةـفـراب
 النفس الشيء الذي لم تالف وقوعة ولا علمت
 اسـةـفـراب ut Scholiast. i. e. *cùm res anima*
quasi peregrina videtur, utpote cui, *cùm ra-*
riùs accidere soleat, *minus assueta sit*, *nec*
causas ejus noverit: idem etiam est عجب
 Ajibon, & Ojábón, & Ojjábón, nisi
 quod hæc duo intensiorem habent signifi-
 cationem. Ajabon in plur. habet اعجاب

عجائب *pluri*: عجيب & Aajábon, & Ajáyebon. Verbum عجب Ajaba, in 1ª Con. & استعجب Taájjaba in 5^a, & Está'jaba in 10^a, *Mirari*. Cùm rem valdè *miram* exprimere velimus, dicere liceat عجب Epitheto ab eâdem radice intentionem denotante.

أَسْوَةٌ & اسْوَةٌ *Mihi exemplum est.* لي اسْوَةٌ

Exemplum, tum illud quod sectaris vel imitaris, tum illud quod ad tristem solandum adhibetur, dum sc. aliorum illi exempla recenset. Nomen ductum ab ايتسى Itasa, quod denotat ايتسى ده واتبه *Imitatus est eum, & sequutus est eum* (inquit *Almotarrezî in Mogreb.*) Thema اسى Afa, *Mederi & Sanare* denotat, ut Syr. ܐܢ: item cum pr. بين *Inter constructũ, Reconciliare.*

بأدخطاء الشمس *Quòd inferior sit Sol.*

ادخطاء *Enhetá'ton*, Infinitivum, seu nomen derivatum ab ادخطاء *Enhátta*, 7ª Conj. ab ادخطاء *Hátta*, *Demittere, Deponere, Dejicere*, atque in 7ª Conj. *Depont, Demitti, Descendere,*

dere, *Declinare*: inde nomen nostrum, *Descensus, Declinatio*.

عن زحل Saturno.] Dicitur *Saturnus* Arabibus زحل Zohalo, estque nomen invariabile (ut vocant) duas solum admittens terminationes, O & A, Dhamma scil. sine Nunnatione in Nominativo, Fatha in obliquis; quæ hîc Rhythmi gratiâ in Celsam convertitur, uti & antea factum in ثعل Thóali, pro Thóala. Verbum زحل Záhala, unde hoc nomen derivatur, *Abscedere, Recedere*, vel *Discedere* denotat: ita enim dictus est لكثرة قهقهة, quod multum retrogradus sit. v. Spec. nostrum Hist. Arab. p. 390. & Not. ad Port. Moïsis, p. 38.

Vers. 47.

فأصبر لها Sustine ergo ea, vel patienter expecta ea.] صبر Sábara, Fut. يصبر Yásbero, Inf. صبرا Sábran, *Patienter aliquid ferre*; & hoc sensu plerumque construitur cum على: significat etiam *Continere, Retinere*, & construitur cum عن. Hinc Imperat. اصبر Esber, nomen صبر Sábron, *Patientia*, صادر Sáberon, & صبر Sabíron, & صبور Sabú-
فور, *Patiens*.

Nullis utens artibus, vel
commentis.] *حيلة* Hílaton, cujus plur. *حلال*
 Híyalon mox sequitur, *Astutiam, Perspicacia-*
ciam, Vafritiem, & Commentum denotat,
 الفكر في بلوغ القصد بطرق خفية علي
 غيرك (uti Schol.) *Cùm apud se comminiscatur*
quis, quomodo via aliqua occulta aliisq̃
ignota, quod velit, assequatur; à verbo *حال*
Hála, eo sensu quo *converti & mutari* si-
 gnificat: inde *احتيال* Ehtála, in 8â Conj.
Istiusmodi vias & commenta excogitare, &
astutè agere, Commentis uti; indè in Parti-
 cip. *محتال* Mohtálon.

Neq̃ impatenter te gerens, vel
impatientia signa ostendens.] Est enim
دَجْر Dáj'ron, *Perturbatio animi præ mæ-*
rore, vel tadio. Verb. *دَجَرَ* Dájera, Fut.
يُدَجَر Yádjaro, *Tadio affici, animo per-*
turbari, & qui ita affectus est *دَجِر* Dájé-
 ron.

In accidentibus tempo-
ris.]

ris.] الحادث AlHádetho (inquit Schol.)
 ما أحدثه الدهر من الأمور ويختص
 est *Quod de novo producit tempus,*
præcipuè autem dicitur de malo; ubi nomi-
 nis rationem habemus. Thema enim est
 حدث Hádatha, *Novum,* vel *de novo esse,*
 contrarium verbo قدم Kádoma, *Antiquum*
esse; item *Accidere:* indè حادث Hádethon,
 ut & حدث Hádathon, & حادث Hadéth-
 ton, &c. *Casus accidens.* Affine est Heb. חדש
Innovavit, חדש Novus, Recens, & Syr.
 חדש, *Innovavit.*

الدهر v. p. 41.

ما يغني عن الخيل *Quod efficiet, ne opus*
habeas commentis.] غني Ganiya, *Divitem*
esse, quod sufficiat habere, unde غني Genan,
 & غناء Gonáon, *Divitia, Opulentia:* in 4ta
 Conjug. اغني Agna, *Ditare,* quod etiam
 ita usurpatur, ut significet quasi *Alterius rei*
vices supplere, ut eâ non indigeas, Rem aliquâ
supervacaneam reddere, ut ea opus non ha-
beas. Per se tibi sufficere, quo minus aliis opus
habeas, vel iis vacare possis. Valet ergo hîc

ياغنيك

يا ايها القادر عليه *ea afferet,*
quæ nullis artibus, aut commentis eludere
possis, aut vitare, adeò ut frustra sit ad ea
confugere.

Vers. 48.

أَعْدَى عَدُوِّكَ *Infestissimus, Inimicissimus*
à inimicorum tuorum.] أَعْدَى *A'da, Inimi-*
cior, & Inimicissimus.] Eâdem enim formâ
 efferuntur comparativa & superlativa. The-
 ma habet idem cum sequente, و *quod &c.*
 v. p. 94. 95.

أَنْذِي *Proximus.*] Formæ etiam super-
 lativæ à أَنْذِي *Dániyyon, Propinquus,* à
 Themate أَنْذَا *Dána, Fut. يَنْذُو Yádnú, Inf.*
 أَنْذُو *Donuwan, & أَنْذَاوَة Danáwatan,*
 significante *Prope, vel Propinquum esse.*

وَأَثَقَ *Cui fidis, vel Confidis.*] وَأَثَقَ
 وَأَثَقَا *Wátheka, Fut. يَأْثَقُ Yátheko, Inf. أَثَقَا*
Thékatan, Confidere. Construitur cum ب
 at وَأَثَقَ *Wáthoka, Firmum esse,* وَأَثَقَ *Wa-*
thikon, Firmus, وَأَثَقَ *Mithákon, Fædus,*
Pactum.

فَحَانَ النَّاسَ Cave ergò ab hominibus.]

حَانَر Há'dhir, Imper. 3æ Conjug. ab حَانَر
Hádhera, Fut. حَانَر Yáhdharo, Cavere;
uude الحَانَر Alhédhro, & Alhádharo, *Cau-
tio, Cautela*, حَانَر Hádheron, & Hádhoron,
& حَانُورَة Hadhúraton, & حَانُورَان Hedh-
reyánon, *Cantus*.

الناس v. p. 188.

وَأَصْحَابِهِمْ Et conversare cum illis.] Imp.
à verbo صَحِب Sáheba, Fut. صَحِب
Yás'habo, Inf. صَحَابَة Sahábatan, & Se-
hábatan, & صَحَبَة Sóhbatan, *Familiariter
cum aliquo vivere, Conversari, Socium se
alicui adungere*, indè صَحَاب سَأهَبُون Sáhebon,
Socius, Comes.

عَائِي دُخُل Cum astutiâ, vel dolo, vel for-
san in astutia, Eodem modo te erga illos ge-
rens, quo illi ergate.] دُخُل Dáchalon,
Fraus, Dolus, Astutia; Thema est دُخُل
Dáchala, *Ingredi*, & cum Cesra Dáchela,
*cùm quid intus haud satis sanum & integrum
fuerit*. Hunc versum sic explicat Schol.
أَشْن

اشد : داوه لکي اقرب رجل وثقت به
 فخذ حذرکي من الناس واعلم به
 فالخذ حذرة والمكر ولا تتركن الي احد منهم
 وثقت به او ثننن انه صديقک لاده اشد
 Infensissimus tibi

*inimicus est maximè propinquus, eorum qui-
 bus confisus es : cautus ergò esto ab homini-
 bus, & versare cum illis callidè & astutè,
 nec innitaris cuicumque eorum quibus confi-
 sus fueris, aut pro amico habueris ; quoniam
 inimiciâ tibi quovis inimico gravior est.*

Benè ergò monuit ille quilibet fuit,
 احذر عنوك مرة واحذر صديقک الفترة
*Cave ab inimico semel, at ab amico iterum ca-
 veto, &c.* Et alter ille, qui rogatus عن الصديق
de amico, quomodo eum describeret, respon-
dit له اسم لا معنى له Nomen est cui nullus est
significatus ; descriptione illi geminâ, quæ in
Secundi Atheniensis sententiis habetur :
 Τιθένεια ; Quid est amicus ? ἡτιθένεια ὄνομα,
 ἄνθρωπος ἄχαρις, δυσδιήκτων κτήμα, Nomen inane,
 homo nusquam comparens, res inventu diffi-
 cilis, ἄνθρωπος ἀγαθήτης, ἀνπότατον κειμήλιον,

*Homo incomprehensibilis, thesaurus nusquam
existens.*

Vers. 49.

وَإِنَّمَا رَجُلٌ الدُّنْيَا وَوَاحِدُهَا *Siquidem*
vir mundi & unicus ejus est.] Vir scil.
 رَجُلٌ الدُّنْيَا ita appellandus, cæteris omnibus
 præstantior, & seculi Phoenix. رَجُلٌ Rá-
 jolon, ut & Raj'lon, *Vir*, ut opponitur مَرَأَةٌ
 Már'aton, *Fæmina*, (dicitur tamen etiam de
Fæminâ رَجُلَةٌ Rajólaton) in plur. habet
 رَجَالٌ Rejálon, & رَجَالَاتٌ Rejaláton, &
 أَرَاجِلٌ Arájelo, aliásque rarioris ufûs for-
 mas. Volunt aliqui hanc appellationem *Viro*
 tum demum competere, cum ad maturita-
 tem seu ætatem juvenilem pervenerit; alii
 à primis usque natalibus. اَضَافَ الرَّجُلَ
 إِلَى الدُّنْيَا بِمَعْنَى أَنَّهُ إِنْ كَانَ كَذَلِكَ
 لَمْ يَكُنْ لِلدُّنْيَا رَجُلٌ غَيْرُهُ فَهُوَ أَحَبُّ
 بِالْإِضَافَةِ إِلَيْهَا مِنْ كُلِّ مَعْنَى عَدَاهُ
Nomen الدُّنْيَا *conjunxit cum* الرجل *signi-*
ficans quòd, cum ita se habuerit quis, non sit
mundo vir alius præter eum; ideoq; ipse digni-
 or

or sit, qui cum eo conjungatur, aliis omnibus:
 واحد Idem planè quod Hebr. **אֶחָד** Unus,
 uti & **أول** Ahadon, éstque **الفرء**
Primum seu principium numeri; híc autem
 valet (inquit Schol.) idem quod **الفرء الذي**
لا ثاني له في الرجال *Unicus singularis, cui*
non sit inter homines similis aut secundus.

الدنيا *Mundum hunc præsentem* deno-
 tat, atq; ita à Gramaticis explicatur per op-
 positionem **الآخرة** Alachérato, Quod sit, sc.
الآخرة *Contrarium ultimi, seu futuri.*
 Ortum ducit (iisdem testibus) à **دانا** Dana,
 quod (uti modo dictum) *propè esse* signifi-
 cat: indè sc. statum mundi præsentem no-
 men hoc sortitum volunt **لهدونها** Ledonú-
 weha, *ob propinquitatem ejus*, quod nobis
prope & præsens sit; vel, ut ait doctissimus
 Grammaticus Shirazius, **لأقرب إلينا**
Quod à nobis propius absit quàm
seculũ futurum. Nisi forsan á vilitate potius
 ejus originem peti malimus; significat enim
 aliàs **دانيون** Dániyon *vilem, abjectum, nullius*
pretii, & **دانواتون** Dánwaton *vilitatem*: unde ap-
 positè hoc Epitheton *mundo* tribuit Elegan-
 tissimus Scriptor Hariri, **يا خايط الدنيا**
الدنية

الدنيا *O qui ambis mundum hunc vilem*
 Est autem دنيا Dónya ad formam في
 Phó'la, teste Shirazio, nec Nunnationem ad-
 mittit: monet tamen Author Kamusii posse
 etiam Nunnari.

عَوَّلَ [*Qui non nititur.*] مَنْ لَا يَعْوَلُ

Con. 2. cum على constructum, significat
 inter cætera, teste Authore Kamus. اذكل
 واعتمد *Confidere, & niti, seu inniti.* Thema
 est عال Ala, concavum و.

Vers. 50.

وَدَسْنُ ظَنِّكَ *Bonitas autē opinionis tuæ.*

Bonitas, pulchritudo, ab حسن Hāsō-
 na, Fut. يَحْسِنُ Yáhsono, Inf. حسنا Hosnan,
Pulcher fuit, Bonus fuit.

عَمَّ الْحَزْمُ بِالْأَمْرِ ظَنِّ *Dhannon est,*
 هَلْ هُوَ ذَاكَ كَذَا *Cum nihil certi de re*
aliquā statuas, num hoc vel illo modo se habe-
at, Opinio scil. usurpari autem etiam pro
Scientia monet Grammatici. Thema est
 Dhánna, Fut. يَذْنُ Yadhónno,
 cujus Imperativ. ذَنْ مox in altero Hemi-
 stichio sequitur. بِالْأَيَّامِ

بالايام v. p. 175.

مَعْزُجَةٌ *Impotentia, Imbecillitas.*] Ab ٤٠٠
 Ajoza, Fut. ٤٠٠ Yá'jozo, vel Ajeza, Fut.
 Ya'jazo, *Imbecillis, Impotens fuit.* Malè
 in impressis est مَعْزُجَةٌ

شَرٌّ Fut. [شَرٌّ *Malus & malum, à*
 يشرو Yashórro & Yashérro, *Malus fuit.*

وَجَلٌ *Idem quod*] لِي وَجَلٌ *In timore.*
 وَجَلٌ *Cháufon, Timor, metus, à*
 Wájela, Fut. ٤٠٠ Yá'jalo, *Timere.*

Vers. 51.

غَاضٌ *Defecit fides, seu fidelitas in*
promissis exequendis & adimplendis.] غَاضٌ
 Fut. ٤٠٠ Yagido, Inf. غَايِدٌ *Gáidan,*
i. e. Pauca fuit, defuit Aqua.
 الوفا *Alwafáo. Est Contrarium*
dolo malo, & fraudi, cum quis fidem fallit,
& promissa non præstat, à وفي *cum*
Constr. promissa præstare, & persolvere,
Pactum ratum facere, ut & اَوْفَى Aufa in
quartâ.

فَاضٌ *Et abundavit dolus.*] فَاَضٌ *Abundare*
 P 3

Abundare, Redundare, contrarium præcedentis غاض : de aqua dicitur, quando sc: *Creverit, & Intumuerit, donec instar torrentis fluxerit.* Fut. يغيض Yafido, Inf. فيذ Faídan, & Foyúdan, & Fiyúdan, & Faidhúdatan, & فيضادا Faidánan.

الوفا Contrarium præcedentis الغدر, à verbo غدر Gádara, quod construitur vel cum Accus. vel cum ب Fut. يغدر Yágdoro, & Yágdaro, & Yágdero, Inf. غدرا Gadran, & Gadaránan. v. sup. p. 118.

فُرْجَةٌ Spatium, Intervallum, & Intercapedinem denotat: *verbum in hâc con. Aperiri, & quasi Findi.* وَأَنْفُرُجَتْ Et apertum est.]

مَسَافَةٌ الخلف Distantia contrarietatis.] مسافة idem quod بعد Bó'don, *Distantia, Spatium.* Thema est ساف Sáfa, Fut. يسوف Yafúfo, *Odorari, Olfacere, indè dictum, quia* كان الدليل اذا كان في فلاة اخذ التراب فاستنفاه أي شمه ليعلم اين هو *Indicium erat per desertum iter facienti terram acceptam odorari,* quò

quò sciret ubi terrarum esset, ut Schol. vel ut
 Jauh. & Kam. لا قصد ام ليعلم *ut*
sciret an cursum rectum teneret necne: (planè
 ut nautæ nostri bolide sevo oblitâ maris fûdi
 naturam tentant, atq; ex arenæ qualitate quis
 sit tenendus cursus indicium sumunt) atque
 ita, كثير الاستعمال حتى سوا البعد, *Eò usque invaluit usus ut vocetur*
distantia مسافة.

أخلف *ut* omittamus varia Thematis
 خلف Chálafa significata, quæ cû Hebr. חָלַף
 conveniunt, *Contrarietatem*, seu *falsitatem*
 denotat, cum facta dictis non respondeât, vel
 planè contradicant: وهو في المستقبل كالكذب في الماضي
 se quod ad futu-
 rum habet, ut الكذب Alcedbo (quod
 mendacium denotat) ad præteritum; éstque
 لا تفجزها ان تعد عدو Cum quod promi-
 seris non prestes.

قَوْلٌ dictum, à قَالَ dixit, in plur. ha-
 bet, اقوال Akwálon, p.p. Akawílo:convenit cum Hebr. קוֹל vox.

أَعْمَلٌ Actionem, operationem, & factum
 significat,

significat, à verbo *عل* Amlae, idem ferè quod Hebr. *על* in plur. *عالم* A'málon.

Vers. 52.

وَشَانُ Dedecorat autem, seu infamem reddit.] *يشين* Fut. *ع* Concav. *شان* Yashino: explicant Grammatici, quod sit significatione contrarium *زان* Zána, denotanti Ornare, sc. Dedecorare, Deturpare, seu Turpem, & probrosum reddere.

صَدَقَ بِصَدَقَتِهِ Veritatem tuam.] *صدق* Veritatem & veracitatem denotat, à Themate *صدق* Sádaka, Verum, veracem esse. Convenit cum Hebr. *צדק* Justum esse *צדק* Justitia, item Integritas, vel Veracitas. Est ergò *الصدق* Alsédko Contrariæ notionis sequenti *الكذب* Alcédhbo, quod mendacium significat, à *كذب* Cádheba, Fut. *يكذب* Yácdhabo, Inf. *كذباً* Cádhiban, & Cédhiban, idem denotante quod Hebr. *כזב* Menti-ri. Utrumque sic fusius explicat Schol. *الصدق خلاف الكذب وهو الاخبار بما يطابق*

يطابق الواقع في نفس الامر عند 3 قى.
 والذنب *Contrarium est الصدق* i.e. الكلام به
sc. ut cum sermo de re aliqua inciderit, narretur quodcum rei veritate conveniat, الكذب
autem اخبار بما يخالف *sc. خلاف الصدق*
Cum secus narratur ac re verâ gestum est aliquid.

عند الناس v. sup. p. 189.

Et nunquid conveniat, seu componi possit.] المطابقة Almotabákato,
 (inquit Author Kamufii) est الموافقة Almo-
 wafácato, *Convenientia rei cum re*: طابق
 Tábaka, ergò hâc formâ, *sc. Conj. 3. Res inter se simul componere, & aequales constituere, seu Rem rei adjungere* significat, ita
 Jauh. طابق بين الشيئين; vel *Convenire*,
 & *Aequalem esse*, Kam. Schol. legit طابق
 Yotábako, formâ passivâ.

عوج *Curvum, obliquum.*] Thema est
 عوج Aweja, *Curvum esse*, in 2ª Conj.
 Awwaja, *Curvare, Curvum reddere*, in 9^a
 E'wájja, *Curvum, Distortum esse*, unde in par-
 ticipio

ticipio معوج Mo'wájjon, *Curvatiſſimus, curvum.*
 Nomen عوج Ewajon, & Awajon, *Curvitas,*
Obliquitas; ſed cum hâc differentiâ quod A-
 wajon de rebus quæ erectæ ſtint, ut Murus,
 Lignum. &c. Ewajon de aliis, ut de terræ
inaequalitate, atque etiam in Metaphor.
 Significatione de Legis, vel Religionis Pra-
 vitate & obliquitate.

عَدْلٌ *Cum recto*] ab *Equum*
 & *Rectum eſſe,* ſeu *juſtè agere;* quanquam
 & aliàs contrariam ſerè ſignificationem ha-
 bet, *declinandi* ſc. à recto: عدل Addala in 2^a
 Conj. *Rectificare, Rectum efficere,* & اعدل
 E'tádala *Rectum eſſe;* ita Jauh. يقال
 قومك فاسدقام i.e. عدل لك فاعدل
Rectificavi illum & rectus fuit. Indè ergò in par-
 tic. عدل Mo'tádelon *Rectus.* Obser-
 vat autem hîc Scholiaſtes opponi معوج non
 tam مستقيم quam عدل; op-
 positum autem proprium عدل eſſe
 المايل

Vers. 53.

يَنْجَعُ *Si proſit.*] MS. ان كان يَنْجَعُ
 eodem

eodem prorsus sensu. دفع Náfaa autem Fut.
 يدفع Yánfao , Inf. دفعا Náf'an prodesse si-
 gnificat; nec aliud ferè جمع Nájaa, Fut.
 يدفع Yánjao .

شيء Res , aliquid. plur. أَشْيَاء &c. The-
 ma est شا Sháa voluit . Indè مشية Mé-
 shyaton, Voluntas , unde dicunt كل شيء
 بشيئة الله Omnis res Dei voluntate evenit.

في ثباتهم Ad efficiendum ut permane-
 rent.] ثبات Thebáton. Nomen est seu Mes-
 dar à ثبت Thábata, Fut. يثبت Yáthboto,
 Firmum, vel Stabilem esse, Manere, Perma-
 nere. MS. habet من ثباتهم .

على العهدون In pactis , vel promissis.]
 عهدون Ohúdon , plur. عهد Ahdon, Jus-
 jurandum, Præceptum, Pactum, Fædus, Pro-
 missum , denotantis ; à Themate عهد A-
 hedá .

سبقه Certè Anticipatio esset , seu anti-
 cipare deberet .] سبق Sabkon Nomen
 derivat.

derivat. à سبق Sabaka, *Prævenire, Antevertere*, السبق (inquit Sefadius in Schol.)

البادرة والوصول الى الغاية قبل شي آخر
*Cum quis festinando alium præveniat, & ad
 metam citius pertingat.*

السيف *Gladii.*] v. p. 23.

العزل *Reprehensionem.*] v. p. 36.

Sensus hic est monente Damaminio. (nam Sefadius, qui Commentariis hoc carmen illustravit, in eruenda hujus versûs mente à scopo prorsus errâsse videtur) non esse aliud, quod homines, prout nunc sunt dolo & fraudibus assueti, coëiceat, quo minus fidem suam fallant, quam gladii metum; magis ergò illis opus esse gladio, quam monitis & reprehensionibus, quæ nullius apud illos ponderis sunt. Verba Damaminii hæc

التقدير ان كان شي دافعاً في
 ثباته وان علي عهدهم فسبقه سيف
 لعزلهم دافع او فالدافع سبق سيف
 لعزلهم بشير بذلك الي ان العزل
 لا يفيد فيهم والنافع اما هو البادرة الي
 Sensus est, *Si quid sit quod utile sit ad efficiendū ut pactis*
 في

promissis suis stent isti, est illud ut gladi-
~~um~~ reprehensionem eorum pramittas; quo in-
~~us~~ nihil omnino valere apud eos monita, &
 reprehensiones; melius esse & convenientius,
 et his omisissis gladio illos aggrediaris. Alludit
 autem hîc Poëta ad Proverbium illud quod
 ab Erpenio, unâ cum historiâ quæ illi origi-
 nem dedit, refertur Proverb. Arab. Cent. 2.
 num. 60. in quâ tamen tum in hujus, tum in
 alterius illius proverb. **الحدى ن وشجون**
 lectione non levitèr erratum est in Codd.
 impressis: legend. ergò 1° **ن وشجون** i. *Mul-*
tiplez est, seu varios habet modos, & intenti-
ones; ita Firuzabadius **شجون** Shojúnon
 explicat per **فنون** Fonúnon, *modos vel speci-*
es, vel **اغراض** Agrádon, *Intentiones*. Alii
ن وشجون *multas*
vias, vel quasi ramos inter se implexos ha-
 bet, atque aliud ex alio sequitur; multa scil.
 quæ nec ipse, qui rem narrat, cogitat, se in-
 ter loquendum produnt, scil. **يودخل بعضه**
في بعضه Aliud in alio involvitur, uti Jauh.
 Deinde propè finem pro **سيف العزل**
السيف Anticipavit justitiam Ensis, le-
 gendum **سيف السيف العزل** Anticipavit
 gladius reprehensionem.

Vers.

Vers. 54

يا واردا *Heus qui petis.*] vocandi particula. Quinque sunt vocandi particulae, sc. Hamza, i.e. أ A, & اي Ay, & يا Ya, & ايا Aya, & هيا Haya; inter quas hanc statuunt differentiam, quod 1^a vocetur qui prope adstat, 2da qui paululum remotior, 3^{ia} qui longè abest, 4ta qui adhuc longius, 5ta qui longissimè, *الذي يحتاج الى من صوت* quem ad vocandum vocis intentione opus sit. يا autem reliquarum omnium vices non raro supplet: quando Accusativ. regant quando Nominativ. videre est in Jarumia باب المنادى seu *capite vocati*, v. & Erp. Rud. l. 3. c. 7. p. 150.

واردا *Qui petis.*] Particip. verbi واد, Wá-rada, Fut. يارد, Yáredo, quod significat *Accedere, Adire*, item *ad aquam potandi, vel hauriendi, & animalia adaquandi gratiâ accedere, vel Descendere*. Ut ita conveniat cum Hebr. ירד *Descendit*. Indè nomen ورون Werdon *Accessus*, quod supra in hoc ipso Poëmate

œmate occurrit, v. p. 55.

Reliquias vita.] سور عيش

Reliquias, vel quod reliquum est cujusvis rei, denotat; à verbo سار Sáara Reliquit: unde & سار Saëron Reliquus; quòd autem significatione *Omnis* non rarò occurrat, monent Grammatici errorem esse, qui apud vulgus invaluit contra rei veritatem.

عيش v. p. 149.

كله كبر Cujus totum turbidum est,

vel qua tota turbida est.] ut ad عيش referatur. Nam & ad سور referri potest.

كله Vox è linguâ Hebr. nota, quibus etiam כל *Omnis*, vel *omne*, *universum*: significationem tamen etiam contrariam habet apud Arabes, & idem aliquando valet quod باءى Bá'den, *Quidam*, *aliquis*, vel *aliquid*. Utrique generi, tam Masc. scil. quam Fœm. inservit: Cúmque significatione plurale sit, licèt formâ singulare, indifferenter cum verbo, vel singulari respectu formæ, vel plurali vi significationis construitur; ita dicunt كل حضروا *Omnis adfuit*, vel *Omnes*

Omnes adfuerunt, ut monet doctissimus Gram. Jauh. Monent etiam Grammatici apud Arabes antiquos in usu non fuisse ut artic. ال vocibus ل = & ب = adjungeretur, apud recentiores tamen obtinuisse.

د = *Turbidum*.] Verbum د = Cádara, Cádara, & Cádora Inf. د = Cádaran, & دارة = Cadáratán, *Turbidum esse*, *Turbari*: inde د Cadion & Cáderon, & د = Acdaro *Turbidus*, *Turbatus*. MS. hîc habet Cádaran, per Fatham secundæ.

دفع *Consumpsisti*] Themate دفع Náfeka, *Consumi*, *Perire*, vel *Deficere*, in quarta Conjug. دفع Anfaca, *Consumere*, *Erogare*, item *Pauperem esse*. Alias etiam habet significationes à دفع Náfaka cum Fatha, quæ hujus loci non sunt, uti in superioribus vidimus. v. p. 142. Convenit cum Syr. خرج *Exiit*, item *Impendit*.

صفو *Quicquid sinceri tibi fuit, quicquid puri habuisti.*] صفو Safwon, *Puritas*, *Claritas*, *Sinceritas*, à verbo صفا Safa, Fut. يصفو Yásfu, Inf. صفا Safáan, *Purum*, *Clatum*,

rum, Limpidum, & Defacatum, seu Sincerum esse. Contrarium est præcedenti كدر.

أولي *Primis.*] Plurale est à Sing. *اولي* quod foem. ab *اول* Awwalon, *Primum* vel *Principium* denotante; cujus Thema statuunt *وال* Wāala, literas scil. و, Hamza, & ل, unde fieri *أوال* cum Elif mobili post و, converso deinde Elif in Waw, eique per Teshdid insito fieri *أوال*: aliis placet formam regularem esse *ووال* cum duplici Waw, atq; ita verti non solum a medium in و, sed & و primum in Hamza, seu Elif mobile. *اول* plur. habet *اوايل* Awáyelo, & per transpositionem literarum *اوالي* Awali, ut & *اولون* Awwaluna: foeminini autem *اولي* Plur. est *اول* Owalo, atque ita hñc legend. *أوال* non, ut in impressis, *أوال*, quod nec versus patitur.

Vers. 55.

فِيمَ أَفْتَدَامَكِي *Quare precipitem te das,*

Q

vel

vel immittis.] فيم v. p. 15.

اقطع امانك *Pracipitem te das*, vel *irruis.*] Masdar, seu Infin. اقطع Ektáhamā, 8. Con. أقطع Káhama. Fut. يقطع Yák-homo, Inf. ققطع Kohúman, *Se in rem aliquam pracipitem dare, seu ex improviso, & sine deliberatione immittere.*

لج البحر *Profundum maris.*] لج Aqua profunditatem, seu aquam profundam denotat, ut لجة Lojjaton: unde لجر لجي *Mare profundum*, & verbum لجاج Lájjaja, in 2da Con. *Aquam profundam ingredi*, & لجاج البحر Eltájja'lbáhro, in 8^a. *Profundum & procellosum fuit mare.* لاج Lájja, in 1ª Con. *Instare, Multum esse in re aliqua*, quā significatione in superioribus occurrit: inde Prov. لاج ولج *Qui instat, ingreditur.* v. suprap. 36.

مجر *Mare.*] الماء الكثير *Magna aqua copia*, vel propriè الملح فقط *de aqua salia tantum dicitur*, inquit Author Kam. Explicat Faub. quod fit البر خلاف *oppositum* Barron, terra,

terra, atque ita vocari *والماء* *ob profunditatem & latitudinem ejus*. In plur. habet *أبحر* Abhoron, & *بحور* Bohúron, & *بحار* Baháron, Metaphoricè ita vocatur *vir liberalis*, & *equus Generosus*. Indè verbum *أبحر* Abhara, *In mari navigare*, item *Salsa vel saluginosa fuit aqua*. Indè *استأبحر* Estábhara, idem quod *أبسط* Enbásata, *Amplius fuit, Dilatus fuit*, & *تأبحر في المال* Tabáhara fi'máli, i.e. *كثرت ماله* *Opibus abundavit*, & *تأبحر في العلم* i.e. *وقوسع* *Profunda & ampla fuit scientia*.

ركب *Ut in eo naves.* Fut. *أركب*

Fut. *أركب* Yárcabo, Inf. *ركب* Rocúban, *Ascendere*, ac proinde *Equitare*, & *Navigare*, cum ad Equum, Currum, Navem, aut Mare referatur: ita in Adag. 17. inter ea quæ ab Erpenio edita, *من مارس الامور* *ركب البحر* quod reddendum puto non ut habet Erpenius, *Qui minuit negotia equitat maria*, ita enim (ut fatetur Doctiss. vir) vix commodæ alicujus interpretationis capax esset; sed, *Qui se temerè immiscet negotiis*,

tiis, equitat maria, sc. pericula & molestias sibi accersit. Originis planè est *Hebr.* Illis sc. *קָדַב Equitavit, Insedit, Vetus fuit*, ut & *Syris* *קָדַב & קָדַב*. v. & *suprà* p. 145.

فَتُفِي Fut. كُفِي Sufficiet tibi. يَكْفِيكَ

Inf. كَفَايَة Cafá'yan, Satis esse, Sufficere, Defectiv. *ي*, *cum كافي quod Remunerare* significat, fit è verbis Hamzatis, licèt à *Raphelengio* sub eodem Themate ponantur.

مَصَّ Sorbitio, vel unica sorbitio. à *مَصَّ Fut. يَمَصَّ Yamásslo, Inf. مَصَّ Mássan, Sorbere*. Dicitur etiam in Fut. *Yamosslo, Hebr. est מָצַץ Expressit*.

*وَشَلَّ ex eorum numero est, quæ contrarias habent significati-
ones: nam الماء القليل Aqua paululum,
quodq; guttatim è rupe distillat, denotat; &
è contra الماء الكثير Multum aqua. The-
ma est verbum وشَل Washala, Fut. يَشَل Yáshelo, Inf. وَشَل Washlan, Defluere, Di-
stillare; item Infirmum esse, & Pauperem
esse.*

Vers.

Vers. 56.

مَلِكُ [*Regnum autarúia.*] مُلْكُ الْقَنَاءَةِ

Regnum, à ملك *Málaca*, Fut. يملك *Yámleco*, *Possidere, Potestatem in rem habere*: indè & ملك *Málecon*, *Rex*, & ملك *Molcon*, & ملكوت *Malécuton*, & ملكة *Mamlácaton*, *Regnum*; quæ conveniunt prorsus cum *Hebr.* מָלַךְ *Regnavit*, מֶלֶךְ *Rex*, & מַלְכוּת *Regnum*.

قَنَاءَةُ الرّضَى بِالْقَسَمِ [*Autarúia.*] *Cum quis sorte suâ contentus majora non querat.* قَنَعَ *Kánaa*, Fut. يَقْنَعُ *Yáknao*, Inf. قَنَاءَةٌ *Kanáatan*, *Contentum esse*. In superioribus autem monuimus من الاضداد *esse القنوع* &c. v. p. 42. & 66.

لَا يُخْشَى عَلَيْهِ [*Cui non timetur*, sc. ne auferatur.] خَشِيَ Fut. passiv. à خَشِيَ *Cháshiya*, Fut. يَخْشَى *Yáchsha*, Inf. خَشِيًا *Cháshyan*, & خَشِيَةً *Cháshyatan*, *Timere*.

يُحْتَاجُ [*Opus est.*] Fut. pass. 8væ Con. حَاجَ *Ehtája*, sc. ab حاج *Hája*, Fut. يَحْجُ *Ya*

Yahújo, Inf. حوجا Háujan, quod in iâ,
at frequentius in 8ª Con. significat *Opus ha-*
bere, Indigere, ut & احوج Ahwaja, quod
etiam denotat, *Facere ut quis aliquâ re opus*
habeat: unde حاجة Hájaton, *Illud quo quis*
opus habet, vel quod desiderat.

Plur. أَذْصَارٌ [Adjutoribus.] اِلَى الْأَذْصَارِ

ناصر Náseron, quod *Adjutorem* deno-
tat, utpote Particip. seu nomen Agentis à
verbo نَصَرَ Násara, *Adjuvare, Opem ferre.*
Nominis autem hujus اَلْاَذْصَارِ AlAnsáro fre-
quens est in *Arab.* scriptis mentio: ita sc. vo-
cantur *Medinenses*, qui *Mohammedi* pulso
& in fugam verso, *opem tulerunt contra Mec-*
chenses:

وَالْخَوْلِ Et Famulitio, affeclis, stipato-
ribus, Custodibus.] خَوْلٌ Cháwalon (in-
quit Author *Kam.*) dicuntur alicujus *Dome-*
stici vel *Affeclæ*, seu *tota ejus familia, Ser-*
vi & Ancilla, aliq^q quorum curam & rati-
onem habet. Nomen est quod & Sing. &
Plur. Masc. & Foem. sub eâdem formâ in-
servit: vel sing. ejus secundum alios est
خَايِلٌ Cháyelon, quod & *Custodem* rei ali-
cujus

Cujus denotat. Thema est خال Chála,
Conc. waw, quod *Custodire, Curam habere*
rei, & eam cum curâ administrare denotat;
 & in 2dâ Conj. خول Cháwwala, *Tra-*
didit, seu Possidendum dedit.

Ver. 57.

رجوا Inf. رَجَوْ Fut. رَجَا] *Speras.*
 Raj'wan, & رجا Rajáan, & رجاوة Rajáwa-
 tan, *Sperare*; رجا Rajáon, & رَجَوْ Raj'won,
 &c. *Spes.*

بقي à] *Durationem, Perpetuitatem.* البقاء
 Fut: يبقى Yabka, Inf. بقا Bakáan, *Rema-*
nere, Permanere.

دار In domo.] *Denotat* دار Domum,
Habitationem, Habitandi vel Manendi lo-
cum: Foem. est generis, sed & aliquando
 Mascul. Idem significat & داره Dáraton,
 quod in superioribus occurrit. Plur. habet
 ادور Adworon, & دار Diyáron, &c. à
 Themate دار Dára, Fut. يدور Yadúro,
Circumire, quòd circumsepiait, & contineat
 in

in eā manentes, vel potiùs ab Hebr. ^{יָהַב} *Hab-*
bitare.

^{لَا ثَبَاتَ لَهَا} *Cui nulla est stabilitas, vel*
Constantia.] Idem quod præcedens ^{بَقَا} à
^{ثَبَات} Thábata, Fut. ^{يَثْبِت} Yáthboto, Inf.
^{ثَبَاتَان} Thabátan, & ^{ثَبُوتَان} Thobutan, Fir-
mmum, seu Constantem & Stabilem esse, Per-
manere. Natfatabatur atque tollitur Nūnna-
tio ob influxum particulæ ^{لَا}, juxta regulam
ab Erpenio traditam l. 3. c. 7. p. 149.

^{سَمِعَ} *Et nunquid audivisti.*] ^{يَسْمَعُ} *سمِعَ*
Fut. ^{يَسْمَعُ} Yásmāo, Inf. ^{سَمِعَ} Sám'an, &
^{سَمَاعَا} Samāan, idem significat quod Hebr.
^{שָׁמַע} *Syr.* ^{سَمِعَ} *Audire.*

^{ظِلٌّ} *De umbra.*] ^{ظِلٌّ} *Arabibus* idem quod
Heb. ^{צֶלַל} *Syr.* ^{צֶלַל} *Umbrā* sc. à ^{צֶלַל} *Obumbrā-*
ri; ut in lingua Arab. ^{ظِل} Dhalla, & ^{اظِل} A-
dhalla, *Syr.* ^{צֶלַל} *Obumbrare.* In Plur. habet
^{ظِلَال} Dhelálon, & ^{ظُلُول} Dholúlon, &
^{اظِلَال} Adhlálon.

^{عَبْرَ مَنَعِلٍ} *Quæ non transeat?*] Particip.

8va Con. à نقل Nákala, *Rem à loco in locum transferre*, indè & *Interpretari*, librum sc. è *lingua in linguam transferre*: unde in 8^a.
Con. انتقل Entákala, *Transferre se, Migrare, Transire*. v.p. 159.

Vers. 58.

وَيَا خَبِيرًا *Et o perite, seu Tu qui vir es multa scientia & prudentia.*] خبر Chabíron idem valet quod عالم Alemon, *Sciens, Scientiâ praditus*. Est (inquit Ebno'l Athir in libro Alneháya) الخبر inter Epitheta Deo attributa, ac valet كان وما *Qui & praterita & futura novit, Omniscium*; á Themate خبر Chábara, Fut. يخبّر Yáchboro, *Rem penitus & prout se reverâ habeat, notam & perspectam habere*: nisi erratum hîc sit ab eo qui vocales apposuit; nam ut vult Doctiss. Jauh. *Scire est Chábera, Yáchbaro, at Chábara, Yáchboro, Probare*. Hinc خبر Chobron, & Chebron, *Scientia*. الخبر Alchábaro, *Narratio ejus quod scitur, Declaratio rei quomodo se habeat*; خبر Achbara, *Narrare, Indicare*. Conferri potest cum eo quod in S. Scripturâ legitur,

legitur, חֲבֵר חֲבֵר *Incantans Incantatione,*
Incantationum peritus, Deut. 8. 11. & חֲבֵר
 חֲבֵר *Utens Incantationibus*, Psal. 58. 6.

Qui secreta nôsti, vel
 perspecta habes.] أسرار Asráron, Plur. à
 سرون Sérron, quod, ut سرون Saríraton,
Secretum denotat, unde etiam in Pl. سراير
 Saráyero; à Themate سر Sárra, quod in 2^a
 & 4ª Con. præcipuè, *Occultare, Abscondere,*
Secretum tenere significat, & è contrà etiam
Divulgare. سر Sárra etiam *Latitiâ & gau-*
dio afficere denotat.

Particip. 8væ Con. à طلعا Tálaa,
 quod *Apparere* significat, & constructum
 cum على Scire, ut & in 8vâ Con. *Rei inti-*
um perspectum habere.

Inf. يصمت Fut. صمت à صمت Sile.] صمت
 Sámtan, & صمتا Somútan, & صمتا
 Samátan, *Silere*: unde & quod hîc subjun-
 gitur صمت Sámtan, *Silentium.* MS. hîc
 legit اصمت per Cesram.

فَتَجَوْ Fut. فجا à *Effugium*.] *Naj'wan*, & *Najáan*, & *Najáan*, & *Najáyan*, & *Najáyatan*, *Effugere*, *Evadere*, *Liberare*, in 4ª Conjug, انجي *Anja*, *Liberare*, *Eripere*.

فَزَل Fut. *Alapsu*.] Thema est *Zál*. *Yazallo*, Inf. *Zállan*, & *Zalílan*, & *Zálalan*, &c. *Labi*. Inde nomen hoc *Zálalon*, *Lapsus*.

Vers. 59.

رَشَّحُوا *Destinârunt te, vel Educârunt, & Parârunt te.*] Hoc enim aiunt Grammatici denotare رشح *Rashshaha*, in hâc formâ; sc. *Rabba*, & *Ahhala*, *Educare*, & *Idoneum reddere*: الترشح *Attarshiho* (inquit *Ebno'l Athir*) est التربية والتعليم للمشي *Educatio & preparatio ad rem*.

أَمْرٌ *Rei, vel Negotio.*] Hoc enim est *Amara*, *Fussit*: quo sensu affine est *Heb.* *Amara*, *Fussit*: quo sensu affine est *Heb.*

דִּיִּקְרָא *Dixit. In Plur.* Omúron.

قَطُنَ & قَطُنَ & قَطُنَ *Intellexisti.*] *Intelligere, Percipere.* Construitur cum ب ut hîc, vel cum الي, vel cum ل.

قَارِبَا *Cave, vel Prospice tibi ipsi.*] Imperativ. à ربا, Raba, significante inter cætera *Custodire, Observare, & Cavere;* atque inde dicitur (inquit *Zamachshartus*) ربا بنفسي *Cohibui me nè ita facerem.*

نَفْسُ *Anima tua, sive tibi ipsi.*] *Arabibus idem quod Hebr.* נֶפֶשׁ, *Syr. & Chald.* נֶפֶשׁ, *Anima, Animus.* Hinc نفيس *Nafison, Præstans, Pretiosus, Eximius,* quasi ad se *animi* affectus rapiens, vel æquè ac ipsa *anima* charus & pretiosus. Communis est etiam omnibus his linguis iste vocabuli hujus usus, ut ad actiones reciprocas exprimendas, seu ad personam denotandam cum affixis adhibeatur. Sic *Heb.* נִשְׁבַּע אֲדֹנָי בְּנֶפֶשׁוֹ *Furavit Dominus per animam suam, i. e. per seipsum.* Sic *Syr.* שְׂרִי נַפְשְׁךָ לַתַּחַת *Abjice animam tuam deorsum.* Ita hîc بنفسي idem valet

Valet ac Tibi ipsi. v. Erp. l. 3. c. ult. p. 164.

رعى Arab. *Ut, i.e. ne pascaris.* idem quod פָּעַר Hebr. & פָּעַר Syr. *Pascere* sc. & *Pasci*, item *Gubernare, Curare & Observeare*. Hinc in Conj. 10ª استرعى Estár'a, *Rogavit ut pasceret, seu pascendum commisit, vel Pastorem constituit*; ut in proverbio quod Centuriâ 1. n. 48. ab Erpenio editum oc-

currit مَنِ اسْتَرْعَى الذِّيبَ ظَلَمَ, ubi vertit

Cl. Vir *Qui lupum pascit delinquit: lege potius, Qui lupum Pastorem constituit, iniquè agit, seu injuriam facit*; nam licèt verba non rarò in decimâ Con. eandem retineant significationem quam in 1^a. hîc tamen aliter se rem habere, indè patet quod nomen الغنم Algánama plerunque addatur, atque ita geminum acc. regat, viz. مَنِ اسْتَرْعَى

الذِّيبَ الغنم فَقَدْ ظَلَمَ *Qui oves lupo pascendas committit, injuriam facit, sc. ovibus, vel* (inquit *AlDamiri* in hist. Animalium)

يجوز ان يران ظلم الذيب حين كلفه *Sensus esse potest, Injuriam facit lupo, dum ei imponit illud quod ipsius natura non convenit, vel ad quod aptus na-*

tus

tus non est: at vix puto lupum de hâc injuriâ sibi factâ conquesturum, oves merito queri possunt.

Camelos denotat sine Pa-

store vagari permissos, neglectui habitos, nemine curante vel dirigente: in hoc à nomine

رفش Raphshon differt, quòd illud de Ca-

melis dicatur qui noctu sine Custode dimittantur, hoc verò de iis qui dimissi قرفي ليلا

noctu & interdiu sine Custode pascuntur. In Proverbio dicunt, اختلط المرعي

Commistus est Camelus custoditus cum incustoditis: Jauhar. & AlDamiri in histor. Animalium. De cujus usu ita AlMidani:

يضرِب للقوم وقدوا في تخليط Usurpatur de populo qui in confusionē inciderunt, seu, cùm res confusae fuerint. AlDamiri versū hunc Tograi laudans alludere eum dicit ad illud quod in

Alcorano dicitur: أَيَحْسَبُ الْإِنْسَانُ أَنْ يُتْرَكَ

Putâtne homo se liberè sine custode dimissum? unde & illud apud Zamachsharium

in Lexico suo, ما تركي الله عبداً ههنا Non

reliquit

reliquit Deus servos suos incustoditos. ابل *Eblon* Sodan autem ab eodem explicatur per مھملە Mohmalaton, *Cameli incustoditi*, ut pro Synonymis habeantur. Verbum اھمل Ahmala, in 4ª Con. *Negligere, Neglectui habere.* Hinc apud Grammaticos *verbum obsoletum, vel minus usitatum* مھمل Mohmalon dicitur, cui oppositum مستعمل Mostá'malon: ita *Fauh.* المھمل من الكلام. خلاف المستعمل. Eodē nomine vocatur litera puncto destituta, quæ ejusdem formæ est cum aliâ punctatâ. Ad mentem *Tograï* Anglicè diceremus, *Lest you be turned to grasing.* ھمل Hámalon autem plur: est teste *Kam.* ڤھم ھامل Hámelon, quod in pl: habet etiam ھوامل Hawámelo, & ھمولا Hamúlaton, & ھاملە Hamélaton, & ھمل Hómalon, & ھمال Homálon, & ھملي Homla.

F I N I S.

*Ne vacaret pagina, adjicere hac visum est ex
 alia oratione in auditorio Arabico 10. Au-
 gusti, 1636, habita, ex quibus quanto
 apud illos in pretio olim fuerit Poesis
 ex parte liquet.*

Deum quatuor *Arabibus* peculiaria fecisse
 jactitabant, العمايم تيجانها والضمائم
 حيطانها والسيوف هيجانها والشعر يوانها
 ut nempe quod aliis *corona et diademata*,
 hoc *Arabibus tiara et caput fasciae* essent;
 quod aliis *domus et muri*, hoc illis *tentoria*;
 quod aliis *sepes*, hoc illis *gladii*; quod aliis *li-
 bri et pandecte*, hoc illis *poemata sua* præsta-
 rent. Commentariorum è quibus Originum
 distinctio, tribuum jura, bellorum et fortiter
 gestorum memoria, sermonis proprietates,
 et quicquid erat historiarum aut cognitu il-
 lis necessarium peterent, vicem supplebant
 illis Poemata. Hinc arti isti cujus usus apud
 eos perpetuus, honorem insignem fuisse te-
 stantur vel septem illa decantata Poemata
 معلقات dicta, ac si *Appensa* dicas, publico
 omnium Arabum consensu, Templo *Mec-
 chano* (illud enim semper apud illos sacrum)
 ut divina quædam κειμήλια affixa, vel ut alii
 volunt, Regum thesauris reposita. Et idem
 sonat illis Poeta ac scientiâ Præditus, quasi
 κατ' ἐξοχήν talis.

INDEX omnium dictionum **ARABICARUM**, quæ vel explicantur, vel aliàs occurrunt in præcedentibus notis: eæ autem summa cum diligentia collectæ vocalibus suis instructæ sunt, quò vera cujusque lectio tyronibus (quorum gratia hoc quicquid est laboris susceptum est) hinc peti possit, præcipuè iis quibus Lexica desunt, quorum defectui utcunque obviam ire hoc modo visum est.

اب ا.	216	أَبْرَأَ	221	أَبْدَلُ	115
أَبْ	188	أَبْرَأَ	123	أَبْدَلُ	33, 34,
أَبْ	2	الْأَبْرَاجُ	165	أَبْدَلُ	115, 233
أَبَالُ	115	أَبْرَاهِيمُ	2	أَبْدَلُ	115
أَبَايَهُتُ	117	أَبْصَرَ	130	أَبْوَابُ	17
أَبْدَنَالُ	179	أَبْعَانُ	54	أَبْيَاوَاتُ	117
أَبْجَرُ	221	أَبْكَارُ	84	أَبْيَنَاتُ	117
		أَبْدَلُ	115	أَبْيَاصُ	129

INDEX:

أَبْيَضَ 82, 89, 128	اِثْنَانِ 121, 137	أَحَدٌ 70, 203, 205
أَبْيَضَ 129	اِثْنَيْنِ 137	أَحَدُوثَةً 103
ات 154	اج 140	أَحْذَرُ 203
أَنَا 197	اجْتَنَحَ 140	أَحْسَنُ 162
اتَّخَذَ 140	آلَا جُتْهَانُ 52	أَحْظُ 166
اِتِّسَاعُ 221	أَجَدَ 52	أَحْمَارُ 84
اِتِّكَلُ 206	أَجَلُ 194	أَحْمَالُ 164
أَتَى 77	أَجَنَحَ 140	أَحْمَرُ 58, 84, 75, 128
آلَا قِيَامُ 76	اح 103	أَحْمَرُ 84
ات 185	أَحَاطُ 166	أَحْمِي 80
أَدْرُ 185	أَحَادِيثُ 76	أَحْوَالُ 96
أَدْرُ 102	اِحْتَاَجُ 223	أَحْوَجُ 43, 224
أَدْرُ 102	اِحْتَالَ 199	آلَا حَيَاءُ 79
		194

ARABICVS

194	أَخْرَ	12	أَنْبَرٌ	175
75, 76	أَخْيَانٌ	61,	أَنْرَاءُ	153
اخ		205		
2, 182	أَخْرُ	12, 61,	أَنْرَكِي	108
210	أَلْأَخْبَارُ	214	أَنْرُكْتِي	61
227	أَخْرِي	61	أَنْعُو	63
185	أَخْلَ	132	أَنْغَمَتِي	54
14	أَخْلُ	132	أَنْمُ	190
130	أَخْوَاتُ	120	أَنْفِي	201
232	أَخْيَالُ	115	أَنْهَرُ	41
61	أَخِيرًا	11	ان	
62, 140,	أَخِيرٌ	12	ان	192
208	ان		أَنْلَ	148
60, 61	الْأَنْبُ	11	أَنْلَاءُ	148

INDEX.

أَرْضٌ	148	أَرْضُ	74	أَرْحَاجُ	46
از		أَرْضُ	142	أَرْحَمِي	81
أَرَاءُ	7	أَرْضَاتُ	142	أَرْوَضُ	143
أَرَاءُ	7	أَرْضَةُ	142	از	
أَرَانُ	37	أَرْضُ	142,	أَرْجَرُ	75
الْأَرَانَةُ	37,		160	الْأَرْحَمَانُ	75,
	109				186
أَرَاضُ	143	أَرْضِي	45, 147,	أَرْحَمَةُ	186
			174		
أَرْضُ خَصْ	178	أَرْضُونَ	143	أَرْحَمُونَ	186
أَرْضُ ظِي	173	أَرْحَمُونَ	111	أَرْحَمُونَ	17
الْأَرْحَمَانُ	154	أَرْحَمُونَ	171	الْأَرْحَمَانُ	17
أَرْحَمِي	160	أَرْحَمُونَ	35	اس	
أَرْحَمُونَ	178	أَرْحَمُونَ	35	أَرْحَمُونَ	95,
					134
					أَرْحَمُونَ

ARABICVS

أَسَام	56	أَسْتَفْدِر	119	أَسْن	95, 134
الْأَسْتَار	131	أَسْتَفْرَاب	177	أَسْنَان	
أَسْتَف	208	الْأَسْتَفْهَال	73	أَسْن	129
أَسْتَفْر	221	أَسْتَقَال	177, 212	الْأَسْفَار	36
الْأَسْتَفْقَال	63	الْأَسْتَفْرَام	32	أَسْفَل	31
أَسْتَحَان	69	أَسْتَقْل	112	أَسْقَاط	16
أَسْتَرْضِي	147	أَسْتَمْع	167	الْأَسْكَاف	21
أَسْتَرْعِي	231	أَسْتَنْوَق	19, 20	أَسْد	150
أَسْتَعَان	69	أَسْد	95, 134	أَسْد	97
أَسْتَعْجِب	197	أَسْد	95, 134	أَسْد	98
أَسْتَعْمَال	209	أَسْد	95, 134	أَسْلُوب	50
أَسْتَعْمِين	38	أَسْد	95, 134	أَسْم	3
				أَسْدَر	82, 83

INDEX

12	أَصْفَرُ	40	أَلْأَشْرَافُ	2	أَسْمَعِيلُ
		161			
6	أَصْلُ	89	أَشْرَبُوا	100	الْأَهْمَةُ
6, 70, 91	أَصْلُ	167	أَشْغَالُ	83, 89	أَسْوَدُ
78	الْأَصُولُ	120	أَشْغَافُ	197	أَسْوَدُ
6	أَضِيلُ	116	أَشْفَى	197	أَسْوَدُ
	اض		اص		
88	أَضَاعَةُ	183	الْأَصَابِعُ	197	أَلْهَى
204	أَضَافُ	5	أَصَالَةُ	23	أَسْيَافُ
204	الْأَضَافَةُ	198	أَصْبَرُ	23	أَسْيَفُ
32	أَضَجَّ	70	أَصْبَغُ	98	أَسْمِيلُ
III	أَضْحَمَ	203	أَصْحَبُ	26	أَشْتَكِي
42, 66	الْأَضْدَانُ	25	أَضْدِقَانُ	33, 203	أَشْدُّ

الأَصْطِرَابُ 32	أَعْدَانُ 46	أَعْلَى 18, 31, 154, 209
أَضْمُ 79	أَعْدَرُ 143	أَعْمَالُ 158
أَضْيَفُ 171, 172	أَعْدَسُفُ 91	أَعْيَا 33
ط	أَعْتَقَلَ 47, 48	الْأَعْيَاءُ 33
ط	أَعْتَلُ 123	أَعْيَانُ 68
أَطْرَافُ 183	أَعْتَمَدُ 206	أَعْيُنُ 68
ط	أَعْجَابُ 197	اع 133
أَظْلَلُ 226	أَعْدَاءُ 95	أَعْمَالُ 135
اع	أَعْدَى 201	أَعْتَرَبُ 29
أَعَالِي 32	أَعْمَالُ 119	الْأَعْرَابُ 29
أَعَانَ 38	أَعْظَمُ 111	أَعْدُو 118
أَعْدَلُ 212	أَعْكَسُ 41	اغراض

INDEX

أَقْرَبُ	43	اق	215	أَعْرَابُ
اَكْ	16, 96	أَقَامَ	29	أَغْرَبَ
أَكْبَانُ	16	أَقَامَةُ	56	أَغْرِي
اِدْتِحَانُ	70	أَقْبَالُ	133	أَغْزَلُ
أَكْكُلُ	174, 175	أَقْبَلُ	200	أَغْنِي
أَكْكُ	220	أَقْتَحَمَ	74, 139	أَغْوِي
أَذَرُ	197	أَقْتَدِي	134	أَغِيلُ
أَكْذِبُ	145	أَقْتَنَعُ	اف	
122, 194		أَقْدَمَ	45	الْأَقَافُ
أَكْرَمَ	145	أَقْدَمْتُ	22	أَقْتَقِرَ
172		أَقْدَمْتُ	111	أَقْضَرُ
أَكْرَهُ	107	أَقْرَبُ	18, 205, 203	
123				الْأَفْعَالُ
أَكْسَبَ	64	أَقْلَ	60	أَفْعَلُ
22				

ARABIC V.

أَكْوَرُ	58	الْإِنَّمَاءُ	120	الْإِنْمَسَاكُ	37
أَكْوَرُ	58	أَلْمَح	130	أَمَلٌ	42
ال		ام		أَمَلٌ	42, 171, 173
أَل	162	أَمَّ	98	أَمَلِكُ	22
أَلْتَجَّ	220	أَمَانٌ	43	أَمَمٌ	98
أَلْجَمُ	157	الْأَمَامُ	188, 193	الْأُمْنِيَّةُ	162
الْأَلْفَاظُ	15	الْأَمَانِيُّ	162	أَمَهَلٌ	192
أَلْقِي	34	أَمْتَدَّ	32, 188	أَمَوَاتُ	194
أَلْ	21	أَمْتَسَاكُ	215	أَمْوَاتٌ	100
أَلْدَرُ	16	أَمْرٌ	15, 33, 169	أَمْوَرٌ	7
الْأَلْفُ	16	أَمْرَأَةٌ	139	أَمْوَرٌ	57, 58, 128
أَلْمَ	121	أَمْرِي	133	أَمْوَرٌ	128
الْمَامَةُ	120				

ان

INDEX

ان	انجَل	124	انصا	99, 180
ان 120, 158	انجم	68	انصر	75
اناس 188	انجي	229	انصل	100
انبط 221	انجرا	17	انصا	112
آبة 169	انط	197	انصي	33
آت 64	انطاط	197	انظر	44
آتية 170	انس 27, 190, 191		الانفاق	37, 40
انتظر 171	انس 188, 27		انفرج	208
الانتمال 186	انسان 27		انفرن	23
انتقل 159, 227	انسانة 189		انقف	218
انتهى 27	انسك 171		الانواع	103
انجام 68			انواق	153
			انوق	

أَهْمَلُ	333	أَهْمَلُ	70	أَوْلَانُ	153	أَهْدُفُ	
اي		أَوْلَانُ	56	أَوْلَانُ	153	أَهْدُفُ	
أَيَّ	216	أَوْلَانُ	119, 219	أَوْلَانُ	27, 191	أَهْدُفُ	
أَيَّ	15, 208	أَوْلَانُ	219	أَوْلَانُ		أَهْدُفُ	
أَيَّا	216	أَوْلَانُ		أَوْلَانُ		أَهْدُفُ	
الْإِيَابُ	45	أَوْلَانُ	153	أَوْلَانُ	161	أَهْدُفُ	
أَيَادُفُ	153	أَوْلَانُ	161	أَوْلَانُ	219	أَهْدُفُ	
أَيْتَسِي	197	أَوْلَانُ	161	أَوْلَانُ	219	أَهْدُفُ	
أَيْتَسِي	98	أَوْلَانُ	165	أَوْلَانُ	219	أَهْدُفُ	
أَيْمَانُ	141	أَوْلَانُ	126	أَوْلَانُ	185	أَهْدُفُ	
أَيْنُ	208	أَوْلَانُ	127	أَوْلَانُ	207	أَهْدُفُ	
الْإِيَنُفُ	152, 153	أَوْلَانُ	229	أَوْلَانُ	12, 219	أَهْدُفُ	
		أَوْلَانُ	21, 169	أَوْلَانُ	219	أَهْدُفُ	

INDEX

ب	بَاطِنٌ	141	بُخِّلَ	106
بَ 5, 105	بَاعَ	66	بُخِّلَ	106
بَابُ 18	بَالِغٌ	162	بُخِّلَا	106
بَاتَ 107	بُحَارٌ	121	بُجُورٌ	106
بَاخِلٌ 106	الْبُحْرُ	75, 126,	بُخِيلٌ	106
بَانُ 155	220			
الْبَانِرَةُ 214	الْبُحُورُ	160,	بُدَا	168
بَاهِيٌ 123	221		بُدَاءَ	168
الْبَاسُ 53	الْبُحْتُ	166	بُدَاءَ	168
بَاسًا 53	بُخِّلَ	106	بُدَاةَ	168
بَاسِطٌ 37	بُخِّلَ	106	الْبُدْرُ	14
بَاضٌ 129	بُخِّلَا	106	بُدْلًا	32
بَاطِلٌ 183	بُخِّلَ	106	بُدَّوْا	168

ARABICVS.

بَدَّ	168	بَسَطَ	37	الْبَقَّ	131
بَذَلَ	178	بَسَطَ	37	بَقَاءَ	225
بَذَلَةٌ	179	بَسَطَةٌ	37	بَقَاعَ	208
بَرَّ	220	الْبَصْرَةُ	18	بَقِيَ	225
بَرَاءَ	122, 123	بَطَاذَةُ	85	بَلَّ	146
بَرَاءَ	123	بَطُلَ	183	الْبَلَاغَةُ	15
بَرَّءَ	122	بَطُلَ	183	بِلَالٍ	146
بَرَحَ	162	بَطُلَ	183	بَلَّغَ	161
بَرَكَةٌ	164	بَطْنٌ	187	بَدَّلَ	146
بَرَّءَ	123	بَعَثَ	208, 209	بَلَّةٌ	146
بَرَّءَ	123	بَعْضَ	3, 121, 215, 217	بَلَاوَعُ	161, 162
بَرَّوْكَ	96				199
بَرَّيَ	123	الْبَعِيرُ	32	بِمَ	15

INDEX

160	التَّبَرُّ	129	بَيْضَةٌ	18, 155	بَنِي
163	قَبْرُوح	176	الْبَيْعُ	37	بُوس
20	التَّبَرُّو	130	بَيْدَى	108	بَيَاتَا
154	قَبْلُغ	ت		83	الْبَيَاضُ
107	قَبِيَّت	54	النَّاءُ	131, 108	الْبَيْتُ
85	تَتَحَّى	11	التَّاجِرُ	108	بَيْتَا
155	قَتْنَاخِرُ	144	فَارِكِي	108	فَيْتَوْتَةُ
92	تَتِيَابَا	196	قَالَف	155	بَيْدُ
67	التَّجَاوُزُ	98	قَامَم	155	الْبَيْدَاءُ
169		3	قَانَف	82, 128	بَيْضُ
107	تُكَاوِرُ	13,	النَّادِيَّت	129	
61	تُخَالِطُ	30		129	بَيْضُ
61	تُجَامِرُ	221	قَبَرُ	82, 128	بَيْضُ

تُخَذَلُ

ARABICVS.

قُذِلَ	64	التَّشْيِيعُ	229	قُسُوبَةٌ	48
قُخْفِي	40	قُرْضًا	147	قُشْدُ	42
قُخْلِيْطُ	232	قُرْعِي	232	قُشْرُفُ	164
قُخْمَرُ	61	قُرْكُ	65, 132, 143, 232	التَّصْرِيجُ	3
التَّنْكِيرُ	13	قُرْكُكُنْ	61	قُصْلَجُ	30
قُرَابُ	141, 208	قُرْكُنْ	203	قُصِيْبُ	59
التَّرْبُ	160	قُرَاوَرُ	17	قُطْفُلُ	14
التَّرْبِيَّةُ	229	قُسْتَحِيلُ	69	قُطْفَرُ	43
قُرْنَحِلُ	164	قُسْتَرُ	61	قُظْهَرُ	40
التَّرْقِيْبُ	62	قُسْتَحِيلُ	129	التَّهَبُ	44
قُرْحِلُ	30	قُسْكُنْ	151	قُتَجَبُ	197
قُرْسُ	57	قُسْهَوَا	105	التَّعْجَبُ	172

INDEX

تَكْلَفُ	40	تَغْيِيرُ	69	تَعْنُ	209
تَكُنْ	162	تَغْيِيلُ	134	تَعْسَفُ	91
تَلَنَ اَغَا	116	تَغَاوُلًا	45	التَّعْقِيبُ	62
تَلَمَّاحًا	130	التَّعَايُ	163	تَعَلَّلَ	170
تَمَاشِيَا	130	تَقْدَالًا	112	تَعَلَّةٌ	170
تَمَسَّكُنْ	151	تَقْدِيرُ	201	تَعَمُّدٌ	221
تَمَكِّيْ	214	تَقْدِمُ	211	تَعَوَّنَ	180
تَمْنَعُ	107	التَّقْدِيرُ	214	التَّعَوُّنَةُ	48
تَمَنِّيْ	162	تَقْوِيْ	16	التَّغَابُنُ	194
تَمَهَّلَ	192	تَكْرِهَةٌ	123	التَّغْرِبُ	29, 160
تَنَامُ	67	تَكْسِبُ	64	تَغْنَجُ	101
تَنْبِئَةٌ	170	تَكَاَلَةٌ	50	تَغْيِبُ	97

تَنْتَقِلُ

ARABICUS.

تَتَعَلَّقُ	165	تَهْدِي	93		226
تَتَجَرَّرُ	209	تَهْدِيَتٌ	127	تُبْتُ	6
تَتَحَارَّرُ	114	الْتِهَامَةُ	229	تُبُوًّا	226
تَنْزِلُ	164	ث		تُبَاتٌ	213
تَنْصُرُ	64	الْتَّابِتُ	6	الْتُّرُوَّةُ	40
التَّنْقُلُ	32	ثَانٍ	121,	الْتُّرِيَا	68
قَوَارِي	191	•	137	ثَقَّةٌ	201
الْتَّوْبِيخُ	73	الْتَّانِي	71,	تَمَلُّ	62
تَوَصِّعُ	173,		205	تَمَلُّ	62
تَوَصِّينِي	16	تَادِيَّةٌ	121	تَمَلُّ	62
تَوَكِّيدًا	120	تَادِيَّةٌ	121	تَمَلُّ	62
تَوَلَّى	175	تَبَاتًا	226	تَمَلُّ	62
		تُبَاتٌ	214,	121, 137	156
			226	تَمَلُّ	137
		تَبَّتْ	6, 213,		

INDEX

الجد	157	الجد	149	الجد	121	الجد	121
جدل	157	جدل	106	جدل	121	جدل	121
جدل	157	جدل	106, 184	جدل	121	جدل	121
جدل	28	جدل	106	جدل	121	جدل	121
جدل	28	جدل	106	جدل	85	جدل	85
الجريح	102	الجريح	106	ج	6	ج	6
جزا	193	جزا	106	جان	91	جان	91
جزا	193	جزا	106	جاجة	193	جاجة	193
جزع	99	جزع	106	جارية	155	جارية	155
جزع	98, 99	جزع	136	جافلة	18, 103	جافلة	18, 103
جزيت	193	جزيت	96	جامع	18, 57	جامع	18, 57
جعل	18, 137	جعل	52	جاثم	167	جاثم	167
جعل	17	جعل	166	جد		جد	
جعل	155	جعل		الجد		الجد	
جل		جل					

ARABICUS.

جَلَّ	63,64	جَنَاحٌ	140	جَهَالَةٌ	167
جَلَّالًا	63	جَنَاحٌ	140	جَهْرٌ	182
جَلَلٌ	65	الْجَنَاحُ	140	جَهْلٌ	167
جَلَلٌ	63	جَنَحٌ	140	جَهْلٌ	167
جَلَّةٌ	64	جَنَسٌ	15,34	جَهْلٌ	167
جَلَسَ	155	جَنُوحًا	140	جَهْلٌ	167
جَلُوسٌ	96	جَو	143	جَهْلًا	167
الْجَلِّي	63	الْجَوَانُ	104	جَهْلَاءُ	167
الْجَمْعُ	95,105	جَوَانِبُ	96	جَهْلُونَ	167
جَمَلٌ	19,20,30	الْجَوْنُ	107	ح	
جَمَلَةٌ	4	الْجَوْفُ	110	حَاجٌ	223
جَمِيعٌ	75,185	الْجَوْنُ	66	حَاجَةٌ	118,130,137,224
جَنَ	190	الْجَوْهَرُ	181	حَابَةٌ	65,200
الْجَنُّ	190	جَهَالٌ	167	حَانِئَةٌ	

INDEX.

حَدَّثَ 102	94	حَبَّة 200	حَادِثَةٌ 200
حَدِيثٌ 103,	94	حَبِيبٌ 202	حَانُورٌ 202
158	42	حَبْلٌ 202	حَالٌ 69, 71, 199
حَدِيثٌ 103			حَالٌ 149, 155, 186
حَدِيدَةٌ 100	29, 208	حَتَّى 29, 208	حَامِي 81
حَذَرٌ 202	8	الْحَجَّارَةُ 8	حَبٌّ 94, 113, 135
الْحَذَرُ 202,	181	حَجَرٌ 181	حَبٌّ 94, 113, 135
203	31	حَبٌّ 31	حَبٌّ 94, 113, 135
الْحَذَرُ 202	65,	حَدَقٌ 65,	حَبٌّ 94, 113, 135
حَذَرٌ 202	103, 158, 200	حَدَقٌ 103, 158, 200	حَبٌّ 94, 113, 135
حَذَرٌ 202	103,	حَدَثٌ 103,	حَبٌّ 94, 113, 135
158	158	حَدَثٌ 158	حَبٌّ 94, 113, 135
حَذَرٌ 202	103	حَدَثٌ 103	حَبٌّ 94, 113, 135
حَذَرِيَّانَ 202	200	حَدَثٌ 200	حَبٌّ 94, 113, 135
حَذَفٌ 30	103	حَدَثٌ 103	حَبٌّ 94, 113, 135

حَرْ	110	حَرْزٌ	86	حَطَّ	197
حَرَائِي	113	الْحَرْمُ	206	الْحَطْبُ	160
حَرَّانٌ	110	حَزَنٌ	26	حَطَّ	166
الْحَرْبُ	53, 186	حَزَنٌ	26	حَطَّ	166
حَرْفٌ	73	حَزَنٌ	26	حَطَّ	166
حَرَكِي	113	حَزَنٌ	26	حَطَّ	166
حَرَكِي	113	حَزَنٌ	26	حَطَّ	166
حَرْكًا	113	حَزَنٌ	26	حَطَّ	166
حَرْكَةً	113	حَزَنٌ	26	حَطَّ	166
حَرْكَةً	32, 113, 150, 164	حَزَنٌ	206	حَطَّ	166
حَرْمَةٌ	87	حَزَنٌ	181	حَطَّ	166
حَرْمَةٌ	110	حَزَنٌ	206	حَطَّ	166
حَرْمَةٌ	110	حَزَنٌ	217	حَطَّ	141

INDEX

حَفَظَ	7,80	الْحَلْفُومُ	114	الْحَلِي	84,85
حَقَّ	39	حَلَلٌ	85	حَلِي	9,85
حَقَّ	38,87, 140,162	حَلَلٌ	93	حَلِي	9,85
حَقُوفٌ	38	حَلَلًا	94	حَلِي	8,85
الْحَقِيرُ	66	حَلَّةٌ	85	حَلِيَّةٌ	8
حَقِيقَةٌ	III	حَلَّةٌ	93	حَلِيَّةٌ	8,85
	130	حَلَوٌ	51	حَم	2
الْحَكَمُ	186	حَلَوٌ	51	حَمَايَةٌ	79
حَلَّ	94	حَلَوَادًا	51	حَمَرٌ	58,83, 128
حَلَا	51	حَلُولًا	94	حَمَرَاءُ	85
حَلَا	94	حَلَوِي	51	حَمَرَةٌ	84
حَلَالٌ	93	حَلِي	9	الْحَمْلُ	32
حَلَمَةٌ	51	الْحَلِي	8,84		

حَبْلٌ	164	حَيَّ	79	خَاطِبٌ	205
حَمْلَانِ	164	حَيٍّ	77, 78	خَافَ	4
حَمِي	79, 80	حَيَاةٌ	149	الْخَافِضُ	149
حَمِي	80	حَيْثُ	114	خَالَ	114
حَمِيًّا	79	حَيْلٌ	201	خَلَّلَ	114
حَنَّ	29, 30	حَيْلٌ	199	خَايِلٌ	114, 224
الْحَنِينِ	29	حِيلَةٌ	199	خَبَرَ	92
حَنِينًا	29	حَمْنٌ	75	خَبِرَ	227
حَوَالٍ	96	حَوْنٌ	128, 154	خَبِرَ	227
حَوَالِي	96	خ	231	خَبِرَ	227
حَوْجًا	224	خَابَ	85	خَبِرَ	227
حَوْكٌ	96	الْخَارِجُ	18	خَبِرَ	227
حَوْلِي	96	الْخَارِجَةُ	17	الْخَبِيرُ	227

INDEX

خَبِيرٌ	92	الْخُصْبُ	43, 44, 149	خَفِضَ	148
خَبِيرٌ	227	خَطَا	191	خَفِضَ	148
الْخَبِيرُ	227	الْخَطَاءُ	7	خَفِيَ	199
الْخَبِيرُ	203	خَطَلٌ	7	خَفِيفٌ	130
خَطَلٌ	203	خَطَلٌ	8	خَفِيَّةٌ	135
خَدَلٌ	64	خَطَلًا	8	خَلَّ	131, 132
خَدَلٌ	65	خَطَمٌ	42	خَلَّافٌ	115, 210, 220
خَدَلَانَا	65	خَطَوُ	193	خَلَّالٌ	131
الْخُرُوفُ	164	خَطَاوُ	191	خَلَفَ	193, 209
الْخَشْرَانُ	169	خَطْوَةٌ	191	الْخَلْفُ	209
خَشِي	223	خَطْوَةٌ	191	خَلَّلَ	130
خَشْمًا	223	خَفِضَ	148	خَلَّلَ	130
خَشْمًا	223				

ARABICVS.

خَلَّ	24	115	الدَّالِّ	54
الْخَلَّةُ	131	114	دَامَ	16
خَلَّةٌ	24	115	دَانِ	196
خَمْرٌ	61	115	دَائِرَةٌ	163
خَمْرٌ	61	122	دَبَّ	121, 122 194
الْخَوْنُ	107	18	دَبَّا	121
خَوْفٌ	207	17	دَبِيبًا	121
خَوْلٌ	223	163, 225	دَخَلَ	202
خَوْنٌ	223	163	دَخِلَ	202
الْخَيْرُ	43, 103, 165	225	دَخُلْ	202
الْخَيْطُ	89	163, 225	دَرَّ	160
خَيْلٌ	114,	186	دَرَاءٌ	154

INDEX

نَجْدٌ 122, 194	نَدْوٌ 205	نَوْنٌ 196
نَرْجَانًا 194	نَدْوًا 201	نَوْنًا 196
نَرْجُوا 194	نَدْوَةٌ 205	نَهَتْ 133 134
نَرْوَجًا 194	النَّديُّ 103,	نَهْرٌ 41, 65, 187
نَرِيصٌ 141	201, 205	
نَعٌ 143	النَّدِيَّا 205, 206	نَهْيٌ 134
نَعَا 63	نَوْرًا 164	نَهْمَاءٌ 134
نَعَّةُ الدَّعَةِ 32, 148	نَوْرَانًا 164	نِيَارٌ 225
نَعَوْتُ 63	نَوْلٌ, نَوْلٌ 46	ن
نَعْفٌ 79, 80, 153	نَوْلٌ 187	نَابِلٌ 31
النَّليش 208	نَوْلَةٌ 186	نَبِلٌ 31
نَا 201, 205	نَوْلَةٌ 187	نَبِلٌ 31
نَا 201	نَوْنٌ 196	نَا 144 نَا 144

ARABICVS.

ذَلَالَةٌ	147	ذَمِي	87	الرَّأْسُ	84
ذَلُولٌ	148	الذَّمِيلُ	152	رَاعٌ	232
ذَلِيلٌ	147,	ذَبَبٌ	71	الرَّاعِي	75, 96
ذَن	148	ذَو	46, 138	الرَّامِ	21, 81
ذِلَالٌ	148	ذَوَابَةٌ	84	رَأُو	6
الذَّلَّةُ	149	ذَهَابٌ	59	رَائِي	6
الذِّلُّ	151	الذَّهَبُ	86	رَائِي	6
ذَلَّ	148	ذِي	46	رَائِي	6
ذَلَالَةٌ	147	الذَّيْبُ	231	رَأْيَا	9
الذَّلُّ	148	ر		رَأْيَةٌ	6
ذَم	87, 88	رَابِضٌ	95	رَأْيَةٌ	6
الذَّمَامُ	87, 88	رَاحَةٌ	173	رَأَيْتُ	96
الذِّمَّةُ	87	رَاحِلَةٌ	30, 31	الرَّاحِلَةُ	92
		رَأَى	35	رَبَّ	46
		رَأَى	13		

INDEX

فَنِى	121	الجَبَّارِين 149	الجد 157
فَنِى	121	جَبَان 106	جدل 157
فَنِى	121	جَبَان 106, 184	جدل 157
فَنِى	121	جَبَان 106	جدل 28
فَنِى	121	جَبَان 106	جدل 28
فَنِى	85	جَبَان 106	الجريح 102
ج	6	جَبَان 106	جزا 193
جَان	91	جَبَان 106	جزائ 193
جَان	193	جَبَان 106	جزع 99
جَارِيَة	155	الجَبَّارَات 136	جزع 98, 99
جَاوِلَة	18, 103	جَبَان 96	جزييت 193
الجامع	18, 57	جَبَان 52	جعل 18, 137
جَانِب	167	الجَبَّار 166	جعل 17
جَاهِل			جعل 155

ARABICUS.

جَلَّ	63, 64	جَنَاحٌ	140	جَهَالَةٌ	167
جَلَّالًا	63	جَنَاحٌ	140	جَهْرٌ	182
جَلَّلٌ	65	الْجَنَاحُ	140	جَهْلٌ	167
جَلَّلٌ	63	جَنَحٌ	140	جَهْلٌ	167
جَلَّةٌ	64	جَنَسٌ	15, 34	جَهْلٌ	167
جَلَسَ	155	جَنُوحًا	140	جَهْلٌ	167
جَلُوسٌ	96	جَو	143	جَهْلًا	167
الْجَلِّي	63	الْجَوَانُ	104	جَهْلًا	167
الْجَمْعُ	95, 105	جَوَانِبُ	96	جَهْوٌ	167
جَمَلٌ	19, 20, 30	الْجَوْنُ	107	ح	
جَمَلَةٌ	4	الْجَوْفُ	110	حَاجٌ	223
جَمِيعٌ	75, 185	الْجَوْنُ	66	حَاجَةٌ	118, 130, 137, 224
جَنَّ	190	الْجَوْهَرُ	181	حَابٌ	65, 200
الْجَنُّ	190	جَهْلٌ	167		

INDEX

40	تَكَلَّفَ	69	تَغَيَّرَ	209	تَعَبَ
162	ذَكَنَ	134	تَغَيَّلَ	91	تَعَسَّفَ
116	تَلَدَ أَغَا	45	تَفَاوُلًا	62	التَّعْقِيبُ
130	تَلَمَّاحًا	163	التَّقَاةُ	170	تَعَلَّلَ
130	تَمَاشِيَا	112	تَقَدَّالًا	170	تَعَلَّهَ
151	تَمَسَّكَنَ	201	تَقَدَّرَ	221	تَعَمَّهَ
214	تَمَكَّيْنِ	211	تَقَدَّمَ	180	تَعَوَّنَ
107	تَمَنَعَ	214	التَّقْدِيرُ	48	التَّعَوُّنُ
162	تَمَنَّى	16	تَقْوَى	194	التَّغَابُنُ
192	تَمَهَّلَ	123	تَكْرِهَةٌ	29, 160	التَّعَرُّبُ
67	تَنَامَ	64	تَكْسِبَ	101	تَنَجَّجَ
170	تَنَبَّهَ	50	تُكَاةٌ	97	تَغَيَّبَ

تَنَقَّلَ

ARABICUS.

تَنْتَقِلُ	165	تَهْدِي	93		226
تَنْجِرُ	209	تَهْدِي	127	تَبَّ	6
تَنْحَارًا	114	الْتِهْمَةُ	229	تَبَوَّعًا	226
تَنْزِلُ	164	ث		تَبَاتُ	213
تَنْصُرُ	64	الْتَابِتُ	6	الْتُرُوءُ	40
الْتَنْقِلُ	32	تَانِ	121,	الْتُرِّيَا	68
قَوَارِي	191	الْتَّانِي	71,	ثَقَّة	201
الْتَّوْبِيخُ	73		205	ثَمَلُ	62
تَوَصَّعَ	173,	تَادِيَّة	121	ثَمَلُ	62
	221	فَادِيَّة	121	ثَمَلُ	62
تَوَصَّيْنِي	16	تَبَاتًا	226	ثَمَلُ	62
تَوَكَّيْدًا	120	تَبَاتُ	214,	121, 137	156
			226		
قَوْلِي	175	تَبَّتْ	6, 213,	قَتِي	137

INDEX

قُنِي	121	149	الجَبَّارِينَ	157	الجد	157
قُنِي	121	106	جَبَان	157	جدل	157
قُنِي	121	106, 184	جَبَان	28	جدل	28
قُنِيَان	121	106	جَبْن	28	جدل	28
قُوب	85	106	جَبْن	102	الجريخ	102
ج		106	جَبْن	193	جزا	193
جَان	6	106	جَبْنَا	193	جزاء	193
جَانَة	91	106	جَبْنَا	99	جزع	99
جَارِيَة	193	106	جَبِين	98, 99	الجزع	98, 99
جَاوِلَة	155		الْجُدْجَات	193	جَزِيَّت	193
الْجَامِع	18,	136		18, 137	جَعَل	18, 137
	103	96	جَثْوَم	17	جَعَلَان	17
جَالِب	18, 57	52	جَد	155	جَعَل	155
جَاهِل	167	166	الجد	جل		جل

ARABICUS.

جَلَّ	63,64	جَنَاحٌ	140	جَهَالَةٌ	167
جَلَّالًا	63	جَنَاحٌ	140	جَهْرٌ	182
جَلَّلٌ	65	الْجَنَاحُ	140	جَهْلٌ	167
جَلَّلٌ	63	جَنَحٌ	140	جَهْلٌ	167
جَلَّةٌ	64	جَنَسٌ	15,34	جَهْلٌ	167
جَلَسَ	155	جَنُوحًا	140	جَهْلٌ	167
جَلُوسٌ	96	جَوٌّ	143	جَهْلًا	167
الْجَلِّي	63	الْجَوَانُ	104	جَهْلَاءُ	167
الْجَمْعُ	95,105	جَوَانِبُ	96	جَهْلٌ	167
جَمَلٌ	19,20,30	الْجَوْنُ	107	ح	
جَمَلَةٌ	4	الْجَوْفُ	110	حَاجٌ	223
جَمِيعٌ	75,185	الْجَوْنُ	66	حَاجَةٌ	118,130,137,224
جَنَّ	190	الْجَوْهَرُ	181	حَابٌ	65,200
الْجَنِّ	190	جَهَالٌ	167		

INDEX.

حَادِثَةٌ 200	حَبَّةٌ 94	حَدَّثَ 103
حَافِرٌ 202	حَبِيبٌ 94	حَدِيثٌ 103, 158
حَانُورَةٌ 202	حَبْلٌ 42	حَدِيثٌ 103
حَالٌ 69, 71, 199	حَتَّى 29, 208	حَدِيدَةٌ 100
الْحَالُ 149, 155, 186	الْحَجَّارَةُ 8	حَذَرَ 202
الْحَامِي 81	حَجَرٌ 181	الْحَذَرُ 202, 203
حَبٌّ 94, 113, 135	حَدَّثَ 65, 103, 158, 200	الْحَذَرُ 202
حَبٌّ 94, 113, 135	حَدَّثَ 103, 158	حَذَرَ 202
حَبٌّ 94, 113, 135	حَدَّثَ 103	حَذَرَ 202
حَبَابٌ 113, 135	حَدَّثَ 200	حَذَرِيَّانَ 202
	حَدَّثَ 103	حَذَفَ 30

INDEX

حَفَظَ	7,80	الحَلْفُومُ	114	الحَلِي	84,85
حَقَّ	39	حَلَلٌ	85	حُلِّي	9,85
حَقَّ	38,87, 140,162	حَلَلٌ	93	حَلِي	9,85
حَقُوفٌ	38	حَلَلًا	94	حَلِيَّ	8,85
الحَقِيرُ	66	حَلَّةٌ	85	حَلِيَّةٌ	8
حَقِيقَةٌ	III	حَلَّةٌ	93	حَلِيَّةٌ	8,85
	130	حَلَوٌ	51	حَم	2
الحَكَمُ	186	حَلَوٌ	51	حَمَايَةٌ	79
حَلَّ	94	حَلَوَانًا	51	حَمَرٌ	58,83, 128
حَلَا	51	حَلُولًا	94	حَمَرَاءُ	85
حَلَا	94	حَلَوِي	51	حَمَرَةٌ	84
حَلَالٌ	93	حَلِي	9	الحَمَلُ	32
حَلَاوَةٌ	51	الحَلِي	8,84		

حَمَل

حَبْلٌ	164	حَيَّ	79	حَاطِبٌ	205
حَمْلَانِ	164	حَيَّ	77, 78	خَافَ	4
حَمِي	79, 80	حَيَاةٌ	149	الْخَافِضُ	149
حَمِي	80	حَيْثُ	114	خَالَ	114
حَمِيَا	79	حَيْلٌ	201	خَلِلٌ	114
حَنَّ	29, 30	حَيْلٌ	199	خَاوِلٌ	114
الْحَنِينُ	29	حِيلَةٌ	199		224
حَنِينًا	29	حَمْنٌ	75	خَبَرَ	92
حَوَالٍ	96	حَمْنٌ	128, 154	خَبَرَ	227
حَوَالِي	96	خ	231	خَبَرَ	227
حَوْجًا	224	خَانِمٌ	85	خَبَرَ	227
حَوْسٌ	96	الْخَارِجُ	18	خَبَرَ	227
حَوْلِي	96	الْخَارِجَةُ	17	الْخَبِيرُ	227

INDEX

خَبِيرٌ	92	الْخَصْرُ	43, 44, 149	خَفِضَ	148
خَبِيرٌ	227	خَطَا	191	خَفِضَ	148
الْخَبِيرُ	227	الْخَطَاءُ	7	خَفِيَ	199
الْخَبِيرُ	203	خَطَلٌ	7	خَفِيفٌ	130
خَطَرٌ	203	خَطَرٌ	8	خَفِيَّةٌ	135
خَذَلَنَ	64	خَطَلًا	8	خَلَّ	131, 132
خَذَلَنَ	65	خَطَمٌ	42	خَلَّافٌ	115, 210, 220
خَذَلَنَا	65	خَطَوُ	193	خَلَّالٌ	131
الْخُرُوفُ	164	خَطَوَا	191	خَلَّفَ	193, 209
الْخَشْرَانُ	169	خَطْوَةٌ	191	الْخَلْفُ	209
خَشِي	223	خَطْوَةٌ	191	خَلَّلَ	130
خَشِمَا	223	خَفِضَ	148	خَلَّلَ	
خَشِمَا	223				

ARABICVS.

خَلَّ	24	115	الدَّالُّ	54
الْخَلَّةُ	131	114	دَامَ	16
خَلَّةٌ	24	115	دَانُ	196
خَمْرٌ	61	122	دَائِرَةٌ	163
خَمْرٌ	61	122	دَبَّ	121, 122 194
الْخَوْنُ	107	18	دَبَّا	121
خَوْفٌ	207	17	دَبِيبًا	121
خَوْلٌ	223	163, 225	دَخَلَ	202
خَوْنٌ	223	163	دَخِلَ	202
الْخَيْرُ	43, 103, 165	225	دَخُلْ	202
الْخَيْطُ	89	163, 225	دَرَّ	160
خَيْلٌ	114,	186	دَرَاءٌ	154

INDEX

نَرْجِسُ 122, 194	نَدْوُ 205	نُونُ 196
نَرْجَانًا 194	نَدْوًا 201	نُونًا 196
نَرْجُو 194	نَدْوَةٌ 205	نَهْتٌ 133 134
نَرْوَجًا 194	النَّدي 103,	نَهْرٌ 41, 65, 187
نَرْيَصُ 141	201, 205	
نَع 143	النَّدِيَا 205, 206	نَهْيٌ 134
نَعَا 63	نَوْرًا 164	نَهْمَاءٌ 134
نَعَّةُ الدَّعَةِ 32, 148	نَوْرَانًا 164	نِيَارٌ 225
نَعَوْتُ 63	نَوْلٌ , نَوْلٌ 46	ن 46
نَعْفُ 79, 80, 153	نَوْلٌ 187	نَابِلٌ 31
النَّلي 208	نَوْلَةٌ 186	نَبْلٌ 31
نَا 201, 205	نَوْلَةٌ 187	نَبْلٌ 31
نَاوًا 201	نَوْنُ 196	نَر 144 نَلَّة

ARABICVS.

قُلَّةٌ	147	قُصِي	87	الرَّأْسُ	84
قُلُولٌ	148	الدَّمِيدُ	152	رَاعٌ	232
قُلِيدٌ	147,	قُتِبَ	71	الرَّاعِي	75, 96
قُتَّ	148	قُو	46, 138	الرَّامِ	21, 81
قُلَالٌ	148	قُؤَابَةٌ	84	رَأَتْ	6
الدِّلَّةُ	149	قُؤَابٌ	59	رَأَيْ	6
الدِّلُّ	151	الدَّهَبُ	86	رَأَى	6
قُلَّا	148	قِي	46	رَأَى	9
قُلَّةٌ	147	الدَّيْبُ	231	رَأَى	6
الدُّلُّ	148	ر		رَأَى	96
قُمٌ	87, 88	رَابِضٌ	95	الرَّائِحَةُ	92
الدِّمَامُ	87, 88	رَاحَةٌ	173	رَبَّ	46
الدِّمَّةُ	87	رَاحِلَةٌ	30, 31	رَبَّ	13
		رَأَى	35		
		رَأَى	13		

INDEX

رَبَا	230	رَجُلٌ II, 905	176,	رُخَيْصٌ	178
		204			
رَبُّص	95, 96	رَجُلٌ	204	رُسَخٌ	6
رَبْصَا	95	رُجْلَةٌ	204	رُسَمٌ	152
رَبْصَةٌ	95	رَجَوٌ	225	رُسُولٌ	80
رَبْصُصَا	95	رَجَوًا	225	رُسِيمٌ	152
رَبِّي	229	رَجَاوَةٌ	225	رُسْخٌ	229
الرَّجَائِجُ	42, 225	رَحَلٌ	58	رُشَفٌ	125
رَجَاءٌ	225	رَحَلٌ	58	الرَّشَفُ	125
رَجَالٌ	204	الرَّحْلَةُ	160	رُشْفًا	125
رَجَالَاتٌ	204	الرَّخَاءُ	186	رِضَا	146
رَجَاوَةٌ	225	رُخَصٌ	176, 178	الرِّضَاءُ	146
رَجَبٌ	100	رُخَصٌ	178	رِضْوَانٌ	146

رضوانا

ARABICVS.

رَضَوَانَا	146	رَقَب	171	رُكُونًا	221
رَضِي	9, 23, 34	رُقْبَادًا	171	رِمَاج	32, 47,
	60, 146, 147	رُقْبَةً	171		97
الرَّضِي	223	رُقْبًا	171	رِمَاةٌ	81
رَضِيَّت	45	الرَّقِيف	131	رَمَح	47
رَعِي	231	رُكَّاب	34, 48	الرَّمَح	31, 47,
رُقَش	232	الرُّكَّاب	35		48, 100
الرَّقْع	148	رُكِبَ	35,	رَمِي	21, 81
الرَّقْعَة	39		221, 145	الرَّمِي	125
الرَّقِيف	171	الرُّكْب	35	رَوِيَّةٌ	6
الرَّقْعَة، رَقْعَة، رَقْع	53	رُكِبَ	35	رَبِح	92, 122
		الرُّكْب	35	رَدِين	13
رُقَاب	214	رُكُوب	35, 145	رَدِين	14

INDEX

ز		الزَّهْمَانِ 157	زَيْبَانٌ 102
زَانٌ	102	زَمَانٌ 14, 41,	زَيْدٌ
زَالٌ	37	162, 186	زَيْدًا
زَانٌ	10, 210	زَمَانِيٌّ 10	زَيْدَانٌ 102
زَجَرٌ	75	زَنْدٌ 160	زَيْدٌ
زَحَلٌ	198	الزَّوْجُ 19	زَيْدٌ
زَحَلٌ	198	زُرُورَاءُ 18	الزَّيْنُ 10
زَنٌ	32	الزَّوْرَاءُ 16, 17	الزَّيْنَةُ 9, 10
زَلٌّ		الزَّوْرُ 17	س 217
زَلًّا		زَهَا 181	سَارٌ 86, 87
زَلَلًا	229	الزَّهْوُ 181	سَارَتْ 188
زَلَلٌ		زُهَي 181	سَاعِدٌ 130
زَلِيلًا			سَاعِدٌ 130

ARABICVS.

23,208	صَاف	185	السَّجَّار	57
48	صَاف	131	سُوح	54
163	السَّابِكُنِي	131	سُوح	54
208	صَاف	131	سُوحًا	54
56	صَام	131	السَّحَّان	71
68,69	صَاهِر	186	سُوحًا	54
217	صَابِر	14	سُرور	59
54,56	السَّائِم	105	سُرِيرَة	228
75	السَّابِع	233	السَّعَانَة	129
196	سَبَب	86	سَعْد	129
213, 214	سَبَب	22, 86	سَعَة	37
214	سَبَب	86	سَعُونَا	129
			السَّغَر	32

سفل

INDEX

سَقَل	188	السُّكْنِي	19	سَمَرَة	128
سَقَل	188	السُّكُون	32, 150	سَمَرَة	83
سَقَل	188	سَلَام	136	سَمْعًا	226
سَقَل	188	سَلَامَة	135	سَمِعَتْ	226
سَقَل	188	السُّلْطَان	18	سَمِي	190
سَقَلَة	188	السُّلْطَنَة	186	سَوَاء	12
سَقَلَة	188	سَلَم	136	السَّوَان	83
السُّكْر	59	سَلَم	136	السَّوَار	85
السُّكْرَان	60	وَسَلَم v. finem.		سَوَالًا	40
سَكَن	18, 149	سَمَا	142	سَوْر	217
سَكَن	150	سَمَاء	142	سَوْر	18
السَّكَن	19	سَمَاعًا	226	سَوْرَة	194
السَّكَن	19	سَمَر، سَمَر	83	السَّهَام	81
السَّكَن	19	السَّمَر	82,	سَهْر	126, 68

ARABICUS.

سَهْرٌ	68	شَاغِبٌ	125	شُرْبٌ	112
سَهْرَانٌ	69	شَانٌ	10, 210	الشَّرْبَةُ	117
سَهْجٌ	100,	الشَّجَاعَةُ	53,	شُرْعٌ	12
	126		105	شُرْعٌ	12
السَّيْرُ	152,	شَجُونٌ	215	شُرْعَةٌ	12
164, 165		الشَّحُّ	107	الشَّرْعِيُّ	70,
سَهْفٌ	23,	شَدَّةٌ	55		88
127, 160, 184		الشَّحِيحُ	103	شَرْفٌ	161
214				الشَّرْفُ	11, 21
السَّيْلُ	118	السَّيْرُ	44, 52,	39, 103, 138,	
سَيْلٌ	157	141, 152, 186		144, 161	
سَيْفٌ	23	شَرٌّ	207	شَرْفَاءٌ	161
السَّيِّئَةُ	149	شُرٌّ	43, 109	شَرِيفٌ	161
شَاءَ	216	الشَّرَابُ	62,	شَرْيَفٌ	161
				شَطَاطٌ	46

T

شَطَاطٌ

INDEX

شَطَا	46	شَفَع	125	شَم	208
شَعْب	215	الشَّفْع	124	شَمْس	12
الشَّعْر	84	شَفْعًا	125	شَمْس	13
الشُّعُوب	54	شَفَعْتُ	125	شَوَّط	191
شَغَل	167	شَفَعْتُ	124	الشَّوْق	64
شَغَل	168	شَفَعَةٌ	36	شَهَانَات	185
شَغَل	167	شَفِي	116	الشَّهْر	154
شَغَل	167	شَفِي	116	شَى	15, 22, 121, 150, 213
شَغَل	167	الشَّفِي	116	شَيْبَة	213
شَغَلْتُ	168	شَفِيع	125	الشَّيْن	10
شَغُول	167	شَقِي	140	ص	
الشَّفَاء	116	شَكِي	26	صَابِر	196
شَفَع	125			صاح	

ARABICUS.

صَاح	75	صَبَغ	69	صُكْبَةٌ	202
صَبَّاح	60, 79	صَبَغ	69	صَحَّتْ	63
صَاحِبٌ	46, 130, 171, 138	صَبَّغَا	70	الصَّخْرُ	59
180, 193, 202		صَبَّغَا	70	صُخْرًا	60
صَارَ	6, 192	صَبَّغَتْ	69, 70	صَحِي	60
صَالٍ	7	صَبَّوْرٌ	198	الصَّدَاقَةُ	25
صَبَاءٌ	174	صَبَّوْرٌ	198	الصَّدْرُ	47, 114, 154
صِبَاعٌ	69	صَحَّ	60	صَدَقَ	25, 159, 210
صَبَّرَ	198	صَحَا	59, 60	صَدَّقَ	210
صَبْرٌ	198	صَحَابَةٌ	202	صَدَّقَ	210
صَبْرًا	198	صَحَابَةٌ	202	الصَّدَقَ	25, 159, 210, 211
صَبَّغَ	70	صَحَّبَ	138, 202	صَدِيقٌ	25, 159

INDEX

228	صَوْرًا	22	صَفَر	159, 203
156, 193	صَمْع	22	صَفَر	25, صدقة
7	الصَّوَابُ	22	صَفَرًا	137 صَرْف
216	صَوْت	106	الصِّفَة	66 الصَّوْم
7	صَوْنًا	218	صَفْو	66 الصَّوْن
7	صِيَاة	22	صَفُورًا	218 صِفَا
179	صِيَانَة	128	الصَّفِيح	218 صِفَاء
105	الصِّبْغ	127	الصِّفْحَة	127 الصِّفَاح
ض				127 صِبْغ
49	ضَارِب	228	ضَمَادًا	127 صَفْح
171	ضَاق	228	ضَمَّت	128 ضَمَّحَش
115	الضَّان	228	ضَمَّت	22 صَفَر
32	ضَجَّ	228	ضَمَّت	22 صَفَر
ضَجَر				

ARABICVS

ضَجْرٌ	199	ضَرْبٌ	30	طَارِقٌ	77
ضَجْرٌ	199	الضَّعْفُ	149	طَاعُونٌ	124
ضَجْرٌ	199	ضَغَائِرٌ	84	الطَّاقَةُ	39
ضَجْرٌ	32	ضَلَّ	141	طَالٌ	28
ضَجِيحًا	32	ضَلَّالٌ	73	الطَّالِبُ	125
ضَلَّ	14	الضَّيْفُ	115	الطَّائِرُ	140
الضَّحَاةُ	14	ضَيْقٌ		طَبَعَ	231
الضَّحْوَةُ	13	ضَيْقًا	171	طَبَعٌ	128
الضَّحَى	13, 14	ط		الطَّبِيعِي	70,
ضَدٌّ	25, 148,	طَابَ	92	الطَّرَبُ	88
167, 179		طَابًا	92	طَارِبٌ	59
ضَرَبَ	24	طَابِعٌ	211	طَرَبٌ	59
ضَرَبَ	152	طَابٌ	160	طَرَبٌ	58, 59
ضَرَبَ				طَرَبٌ	54
				طَرَبٌ	طَرَبٌ

INDEX

طَرْنٌ	54	طَعِينٌ	124	طَوِيلٌ	38
طَرَبٌ	77	الطُّغْرَا	4	الطُّوْنُ	28
الطَّرْفُ	76	طَغَوَاءِيٌّ	4	الطَّيْبَةُ	92
طَرُوبٌ	59	طَقْدٌ	14	طَيْبٌ	92
طُرُقًا	77	طَلَبٌ	126, 176	طَيِّبًا	92
الطَّرُوقُ	77	طَلَبًا	40	طَيِّبَةٌ	92
طَرِيفٌ	91, 140, 199	طَلَبٌ	44	طَيْبٌ	93
طَعَامٌ	187	طَلَعَ	228, 68	طَا	
طَعْمٌ	92	الطَّمَعُ	120, 171	الطَّالِمُ	173
طَعْنٌ	114, 124	طَوْرًا	164	الطَّاهِرُ	141
طَعْنًا	124	طَوَّالٌ	28	الطَّيْبِيُّ	133
طَعْنَةٌ	124	طَوَّالٌ	28	الطَّيْبَةُ	132
				ظَرْفٌ	10, 76, 192

192	الظهور	190	عَالِيَّةٌ	117
108	ع		العَالِمِ	11, 227
226	عَاجِبٌ	197	عَانُ	38
173	عَاجِزٌ	50	عَبَانٌ	152
226	عَانُ	180	عَجَّ	33, 34
226	عَانُ	180	عُجَابٌ	196
231	عَانَاتٌ	180	عُجَابٌ	196
231	عَانَةٌ	180	العُجَااجُ	34
70	عَانِي	95	عُجَابِيٌّ	197
206	عَارَضٌ	156	عُجِبٌ	197
206	عَارَضَتْ	156	عُجِبٌ	196, 197
203	عَاشٌ	149	عُجِبٌ	196
68, 168	عَالٌ	206	عُجِبٌ	عُجِبٌ

INDEX

عَدْلٌ	196	عَدَمٌ		الْعَدْلُ	36
عَدْلٌ	175, 176	عَدَمٌ	3, 206	العَرَبُ	81, III
عَدْلٌ	176	عَدَمٌ		عَرَضٌ	156
عَدْلٌ	176	عَدَمٌ		عَرَضٌ	179
عَدْلٌ	176	عَدَمٌ	94, 95, 203	عَرَفَ	5, 177
عَدْلٌ	176	عَدَمٌ	203	عَرَفَانٌ	177
عَدْلٌ	5	عَدَمٌ	95	عَرَقَانًا	177
عَدْلٌ	5	عَدَمٌ	95	عَرِيٌّ	23
عَدْلٌ	196	عَدَمٌ	94, 95	عَرِيٌّ	24
عَدْلٌ	209	عَدَمٌ	95	العَرِيٌّ	24
عَدْلٌ	205	عَدَمٌ	15	عَرِيٌّ	23, 24
عَدْلٌ	212	عَدَمٌ	36, 215	العَرِيضُ	127
عَدْلٌ	212	عَدَمٌ	36	عَرِيٌّ	151
عَدْلٌ	212	عَدَمٌ		عَرِيٌّ	عَرِيٌّ

ARABICVS.

عَلَوٌ	151	عَسَلَانٌ	119	61, 107	العَقْلُ
عَرَلٌ	143	عَسَلَانَا	31	41	العَكْسُ
عَزَمٌ	137	عَسُولٌ	119	120	عَلَّ
عَزَمٌ	137	عَسُولًا	31	123, 170	عَلَّ
عَزَارٌ	151	عَشْنَا	162	123, 170	عَلَّةٌ
عَسَالٌ	31	العَصْرُ	14	39, 117, 138, 144, 195	عَلَا
عَسَالَةٌ	31	الْعَطَاءُ	104	39, 144	الْعَلَا
عَسَفٌ	91	عَطِلٌ	10	39, 144	الْعَلَا
العَسْفُ	91	العَطْلُ	10	39, 139, 195	عَلَاءٌ
عَسَلٌ	31, 119	عَطَلْتُ	10	138, 144	الْعَلَاءُ
عَسَلٌ	119	عَظُمٌ	63, 65, 133, 172	170	عَلَالَةٌ
عَسَلٌ	119	العَقْرُبُ	116	العلل	
عَسَلًا	31				

INDEX

الْعَلَلُ 118	عَمَّا 157	عَهْدٌ 88, 213
عَلَّلَ 123, 170	عَمْرٌ 173	عَهْدُنَا 190
عَلَّلَ 123, 170	الْعَمَقُ 221	عَهْدٌ 190,
عَلِمَ 9, 167	عَمِلَ 18, 179,	213
عَلِمَ 91	182, 210	عَوَاقِبُ 7
عَلِمَ 138, 221	الْعَمَلُ 44,	عَوَالٍ 117
عَلَمُوا 39	209	عَوَجٌ 211
عَلَمُوا 139, 195	عَنْ 7, 132	عَوَجٌ 211
عَلِي 36, 121	الْعَنْبُ 105	عَوَجٌ 212
عَلِي 39, 139,	عِنْدَ 10, 40,	212
195	211	عَوَجٌ 212
الْعَلِي 126,	الْعَنْفُ 152	عَوْنٌ 180
138	عَنْبِي 181	الْعَوْنُ 160
عَلِيلٌ 123	عَهْدٌ 213	الْعَوُضُ 177
		عَوْنٌ

ARABICVS.

عَوَّلَ	206	غَابَاتٌ	97	عَدَرَ	118, 119, 208
عَوَّنَ	65	غَادِرٌ	118	الغَدْرُ	207, 208
عَيَّبَ	13	غَادِرٌ	118	عَدْرٌ	119
عَمِدَ	180	غَارِلٌ	133	عَدْرًا	208
العَيْشُ	146, 149, 174	غَاضٍ	207	عُدْرَانٌ	119
عَيْشًا	149	غَالٌ	135	عُدْرَانًا	208
عَيْشَةً	149	غَالٍ	176	الغَدِيرُ	118, 119
عَيْشُوشَةً	149	غَالِي	176	عَدِيرَةٌ	84
عَيْنٌ	67	غَائِلَةٌ	135	الغُرَا	139
عَيَّوْنٌ	68	غَايَةٌ	112	عَرَبٌ	28
عَجَّ		عَبَّرَ	66	العَرَبُ	28
غَابَ	97, 132	الغَدَايِرُ	84		
غَابَ	97				

الغربة

INDEX

العربة	29	عزلة	132	عزج	101
العروب	14	الغلاء	176	عزجة	101
عري	56, 139	غلب	122, 195	عند	44
العريب	29	الغلظة	53	عنم	75, 232
عزوا	63	علي	176	عني	44
عزوان	132	عمار	144	عني	200
عز	133	عند	160	الفتي	37
عز	54, 133	عمر	144	الفتي	37
عز	53, 133	عمره	144	الغليم	44
عز	54, 133	عنايم	44	غنيمة	43
عزلا	54, 133	عزج	101	عوايل	135
عزلا	132	العزج	101	عواية	74

ARABICVS.

عَوِي 73, 74	ف 62, 86	الْقُرْبَنُف 184
عَوِي 74	ف 7, 8	قُرِي 182
عَوِي 74	فَاضٍ 207	قُسَح 173
عَوِي 73	فَاعِلٌ 58	قُسْحَة 173
عَوِي 74	فَاكَّة 51	قُسِيح 173
عَوِي 74	فَايِدَة 165	قُشِل 76
عَوِي 49, 125, 204	الْفَتْرَة 203	قُشِل 76
عَوِي 207	الْفَرَاغَة 149	قُشِل 76
عَوِي 134	فَرْج 28	قُضَايِل 103
عَوِي 134, 135	قُرُون 23	قُضِل 103
عَوِي 69	الْقُرُون 23, 205	قُضِل 103

فضول

INDEX

فُضُولٌ	9	فُكَّهًا	51	فَيْضُوضَةٌ	208
فُضِيلَةٌ	103	الْفُكَيْهَةُ	51	فَيْمٌ	15
فُطْنٌ		فُلَانٌ	155, 179	فَيْوُضًا	208
فُطْنٌ	230, 169	فُلَاةٌ	208	فَيْوُضًا	208
فُطْنٌ		فُنٌّ	50	قَابِلٌ	155
الْفُقْرُ	40, 43, 171	فُنُونٌ	215	قَابِلَةٌ	45
فُطْ	220	الْفُؤَانُ	101	قَارَنٌ	193
فُقِيرٌ	22, 150	الْفُؤَاصِلُ	160	قَارِبَةٌ	31
فُكَاهَةٌ	51	فُوقٌ	196	الْقَاصِعَاءُ	141
الْفُكَاهَةُ	51	فِي	15	قَافِلَةٌ	45
الْفُكْرُ	44, 199	فَيْضًا	208	قَالَ	62, 209
فُكَّةٌ	51	فَيْضَانًا	208	قَالُوا	164
فُكَّةٌ	51			قَامَ	

ARABICVS.

قَارَ	16, 177	قَدَ	124	القَرْيَ	110
قَبَضَ	37	قَدِرُ قَدَرُ	178	قَرْيَ	111
قَبِلَ	175	الْقَدَرُ	178	قُرَيْنُ	193
قَبِلَ	40	الْقَدَرُ	178	قِسْمُ	223
قَبِلَ	190, 194	قَدِمَ	188	قُضِنَ	1
الْقَبِلَ	39, 40	قَدِمَ	65, 145, 188, 200	الْقَصْدُ	199, 209
قَبْلَهُ	17, 18	قَرَأَ	111	قُضِرَ	75
قَبِيحٌ	10	قَرَبَ	54	قُضِرَ	18
قَتَلَ	4, 112	قَرَنَ	193	قُضِيَ	1, 2
قَتَلَ	2, 135	قَرَنَ	193	قَضَاءُ	38
قَتَلًا	112	قَرَنَ	193	قَضَاءُ	38
قَحْمٌ	220	قَرْيَ	111	قُضِيَ	38
قَحْرًا	220	قَرْيَ	31	قُضِيَ	38

قضية

INDEX

قَصِيرٌ	173	قَبَاةٌ	223	كُفَايَ	222
قِطْعَةٌ	118	القَبَاةُ	223	كَانَ	111
قَفْلٌ	45	قَنْعٌ	145, 223	كَابَتْ	111
قَفْلٌ	45	قَهْقَرَةٌ	198	كَبِدٌ	110
قُفُولًا	45	القَوَامُ	46	كَبِينٌ	110
قَلٌّ	112, 207	القَوْلُ	63, 209	كَبِيدٌ	110
قِلَانَةٌ	85	قَوْمٌ	177	كَبِدٌ	110
قُلُبٌ	44	القَوْمُ	193,	كَبِدٌ	110
قُلٌّ	150	232, 77, 99		كَبِيرٌ	174
قُلٌّ	111	القَوِيُّ	4	كَبُونٌ	110
قُلَّةٌ	111	قِيَمَةٌ	177	78, الكِتَابُ	
قُلُوبٌ	116	كِي		156	
قَلِيلٌ	222	الكَافِبُ	71	183 الكَدْفُ	

ARABICUS.

كَمَّ	157	كَمَو	218	كَرَاهِيَّةٌ	123
كُتُبَاتٌ	40	كُيُو	218	كَرَاهِيَّةٌ	123
كُنْزٌ	208, 221	كُيُو	218	كَرَاهِيَّةٌ	104
الْكُنْزُ	7,	كُيُو	218	كَرَاهِيَّةٌ	104
164, 198, 220		كُيُو	218	كَرَاهِيَّةٌ	105
كُنْزٌ	101	كُيُو	231	الْكُرْمُ	11, 104
كُنْزٌ	102	كُيُو	210	كُرْمٌ	104
كُنْزٌ	101	كُيُو	25, 209, 210, 211	كُرْمٌ	104
كُنْزٌ	101	كُيُو	210	كُرْمٌ	123
كُنْزٌ	44	كُيُو	210	كُرْمٌ	123
كُنْزٌ	44	كُيُو	11	كُرْمٌ	124
كُنْزٌ	218	كُيُو	103, 104	كُرْمٌ	123
كُنْزٌ	218	كُيُو		كُرْمٌ	55

INDEX.

84	الکلیل	22, 37	کُف	55	کُف
110	کَمَل	22	کُف	55	کُف
96	کَنَاس	222	کَفَايَة	55	کُف
96	کَنَس	141	کُف	73	الکُف
96	کَنَس	22, 130	کُف	103, 104	کُف
96	کَنَس	222	کُف	104	کُف
146	کَنِي	217	کُف	124	کُف
97	کَنِي	244	کُف	44	کُف
3	کَنِي	231	کُف	139	کُف
58	کُف	48, 116	کُف	139, 140	کُف
22	الکُف	131	کُف	146	کُف
68	کُف	89	کُف	140	کُف

Arabic.

كَيْفَ	64	لَجَامٌ	156, 157	لَدَغًا	116
كَيْرَاءٍ	58	لَجَّجَ	220	لَدَنَ	10
كَيْسَ	11	الْأَجْمَ	156, 157	لَدَنَ	10
كَيْفَ	174	رَجَّةَ	220	لَدَنَ	10
ل		رَجَّيَ	220	لَدَنَ	10
لَازِمٌ	16	لَجَّجَ	220	لَدَنَ	10
اللَّائِي	126	لَجَّجَ	160	لَدَنَ	10
لَامٌ	5	لَدَ	10	لَدَنَ	83
لَامِي	5	لَدَ	10	لَدَنَ	83
لَامِيَّةَ	5	اللِّدَانِ	83	لَدَنَ	83
لِبَاسٌ	86, 93	لَدَانَةٌ	83	لَدَنَ	83
لَجَّجَ	36, 220	لَدَغَ	116	لَدَوَكَةً	83
لَجَّجَ	220	لَدَغَ	116	لَدَيَ	10
				لَدَيَ	10

INDEX

لَمَّ	16	لَمَّ	34	لَقَاءُ	116	لَمَّ	16
لَمَّ	15	لَمَّ	34	لَقَاءُ	44	لَمَّ	15
لَمَّ	121	لَمَّ	119	لَقَّبُوا	96	لَمَّ	121
لَمَّ	130	لَمَّ	34	لَقِي	120	لَمَّ	130
لَمَّ	130	لَمَّ	34	لَقِي	33	لَمَّ	130
لَمَّ	130	لَمَّ	34	لَقِيَا	33	لَمَّ	130
لَمَّ	130	لَمَّ	34	لَقِيَا	33	لَمَّ	130
لَمَّ	160, 165	لَمَّ	34	لَقِيَا	33	لَمَّ	160, 165
لَمَّ	69	لَمَّ	34	لَقِيَا	66	لَمَّ	69
لَمَّ	56, 70	لَمَّ	34	لَقِيَا	33	لَمَّ	56, 70
لَمَّ	126	لَمَّ	34	لَقِيَا	94	لَمَّ	126
لَمَّ	56, 70	لَمَّ	72, 162, 163	لَمَّ	34	لَمَّ	56, 70

فَيْسَب	182	أَبَا ضِي	209	مَيَاهِي	7
لَيْل	56, 70	مَال	58	الْمِبَالِغَةُ	104
لَيْلَا	18	الْمَال	11, 22, 24, 56, 102, 128, 179, 185, 221	الْمَبْتَدَأُ	178, 179
لَيْلَةُ	56	مَاء	100	مَبِيئًا	108
لَيْم	103	مَاء	100, 101	الْمَتَاعُ	21
اللَّيْنُ	53, 83	مَلْهُة	100	الْمَتَّخِذَةُ	105
ل		مَاهِي	101	مُتَمَهِّلٌ	193
لَا	15	الْمَاوَاةُ	161	مَتْنٌ	24
لَا مَاء	100, 220, 222	الْمَأْوِي	161	مَتْنٌ	24
لَا مَاء	100	الْمَأْوِي	161	مَتْنٌ	24
لَا مَات	194	الْمَاءِلُ	212	مَتْنَانِ	24
لَا مَارَسَ	221	الْمِبْلَعَةُ	214	الْمَتَوَحِّدَةُ	16

INDEX

79	مُحَمِّدٌ	11	مُجَدُّ	156	مُتَابِعٌ
54	الْمُخْرَجُ	11	مُجْدَا	48	مُتَلِّ
185, 216	مَدَّ	157	الْمُجْدُولُ	48, 156	مُتَلِّ
112	الْمُدْحُ	64	مُجَلَّةٌ	48	مُتَلِّ
18	مُدَوَّرَةٌ	113, 135	مُحِبَّةٌ	48	مُتَلِّ
18	الْمُدِينَةُ	94	مُحِبُّوهُ	156	مُتَلِّ
94	الْمُدْكُرُ	199	مُحْتَمَلٌ	48	الْمُتَمَلِّ
148	مُدْنٌ	15	الْمُحْذَوْفُ	11	مُجَارَةٌ
147	مُدْنَةٌ	166	مُحْظَوْطٌ	111, 115	مُجَارٌ
87	الْمُدْنَةُ	6	مُحْكَمٌ	27	الْمُجَالِسُ
106	مُدْنُومٌ	99	مُحَلَّةٌ	164	مُجْتَهِدٌ
52	مَرَّ	106	مُحْمُونٌ	11	مُجْتَهِدٌ

ARABICVS

مَرْج	51, 52	مِرْج	52	المُسْتَقْبِلُ	209
مَرْج	139	مَرْج	52	المُسْتَقِيمُ	212
مَرْجَة	52	مَرْج	52	مُسْتَقِيمَةٌ	18
المَرْجَة	10, 85, 204	مَرْجَتْ	52	مُسْتَمِعٌ	167
المَرْعَى	232	مَرْجَمٌ	144	أَمْسَجِدٌ	18
المَرْفَقُ	130	مَرْزُورَةٌ	17	مُسْكَنٌ	19
مَرْكَبٌ	171	مَرْزِيْنٌ	102	مُسْكَنٌ	19
مَرْكَزٌ	132	المُسَامَرُ	91, 120	مُسْكَنَةٌ	149
مَرْوَةٌ	139	مَسَافَةٌ	208	مُسْكِينٌ	150, 151
مَرْوَةٌ	203	مَسَاكِينٌ	151	مُسْكِينَاتٌ	151
مَرْوَةٌ	139	المُسَهَّبُ	160	مُسْكِينُونَ	151
مَرْوَةٌ	139	المُسْتَعْمَلُ	233	مُسْكِينَةٌ	151

المسلم

INDEX

138	الْمَعَالِي	46	مُضَافٌ	105	الْمُسْتَلَمُ
212	مُعَذِّبَانِ	8	الْمُضْطَرَّبُ	23	مُسَيِّفَةٌ
91	مُعْتَمِدٌ	192	مُضِي	26	مُسْتَكِي
48	مُعْدِلٌ	211	الْمُطَافِقَةُ	192	مُشِي
207	مُعْجِزَةٌ	59	الْمُطَرَّبُ	213	مِشِيَّةٌ
8	الْمُعْدِنَاتُ	59	مِطْرَابَةٌ	222	مُصَّ
177	مُعْرِفَةٌ	124	مُطْعُونٌ	222	مُصَا
5	الْمُعْرُوفَةُ	228	الْمُطْلَعُ	8	مُصْبُوعٌ
115	الْمُعْزُ	96	مُطِيفِينَ	128	مُصَحَّحٌ
151	الْمُعْزُ	156	مُعَارِضَاتُ	128	مُتَعَقِّحَاتُ
104	الْمُعْطِي	149	مُعَاشٌ	179	مُضَوْنٌ
138	مَوْلَاةٌ	149	مُعَاشَا	18	الْمُصَايِي

المعني

المَعْنَا	72	مُقْبِلٌ	180	مَكْتَلٌ	49
المَعْنَى	181 203	مُقْبِلَةٌ	174	مَلَا زِمٌ	96
مَعُوجٌ	211, 212	مُقَدِّمِينَ	175 145	الْمَلِخُ	220
مُعِيشٌ	149	مَقْلٌ	55	مُدَوِّعٌ	116
مُعِيشًا	149	الْمَقْلُ	55	مُلَقِيٌّ	160
مُعِيشَةٌ	149	مَقْلٌ	56, 57	مَلَكٌ	223
مُعَانٍ	118	مَقْلَةٌ	55	مَلِكٌ	223
مُعَدِّبٌ	118	مَكَانٌ	16, 39, 77, 132	مَلِكٌ	223
مُعْنَاجٌ	101	مَكَانِيٌّ	10	مَلِكُوتٌ	223
مُعْنَمٌ	44	الْمَكْرُ	203	مَمَالًا	58
مُعَاخِرٌ	111	مَكْرَهَةٌ	123	مَمْلَكَةٌ	223
مُعَامٌ	160	مَكْرُوهٌ	124	مَمِيلًا	58

INDEX.

مَنْ	15, 122	مَنْصِلٌ	100	مَنْي	
الْمَنْاسِي	216	الْمَنْطَفُ	8	مَنْجَةٌ	162
مَنْزِلٌ	155,	مَنْظَرٌ	181	مَنْيَّةٌ	
	161	مَنْعٌ	75, 79	الْمَنْيَّةُ	
مَنْافِقٌ	142	مَنْعُفٌ	99	مُؤَاصَلَةٌ	36
مَنْعِلٌ	225	مَنْفَرَجٌ	130	مُؤَاطِنٌ	160
مَنْتَهَا	154	مَنْفَرَنٌ	23	الْمُؤَافَقَةُ	211
مَنْتَهَى	27	مَنْعٌ	37	مَوْضِعٌ	111
مَنْحِنًا	99	مَنْقَطَعٌ	99	الْمُؤَدِّتُ	94
مَنْحَارٌ	114	مَنْهَلٌ	118	مَوْهًا	100
مَنْخَرٌ	114	مَنْهَلًا	117	مَوْهًا	100
مَنْزَلَةٌ	83	مَنْي	162	مُهَابَةٌ	49, 127
الْمَنْسُولُ	84			مُهَابَةٌ	127
مَنْصَرَفٌ	60				

ARABICVS:

المَهْرُول	33	مِيثَاق	201	فَاشِي	190
مَهْل	192	مَدَل	57, 58,	فَاشِي	98
مَهْل	192	مَدَل	128	فَاشِيَّة	98
مَهْل	192	مَدَل	58	فَافِع	214
مَهْل	192	مَدَل	58	فَافِق	141
مَهْلَة	155	مَدَل	58	فَافِق	141
مَهْلَة	192	فَافِق	20, 21	فَافِق	153
مَهْلَة	192	فَافِق	20, 21	فَافِقَات	153
مَهْل	15	فَافِق	166	فَافِقَة	19, 152
مَهْلَة	233	فَافِقَات	63,	فَافِق	57, 67,
مَهْل	127	فَافِقَات	166	فَافِق	169
مَهْل	127	فَافِق	108	فَافِق	169
مَهْل	127	فَافِق	108, 157,	النَّاهِل	66,
مَهْل	100	فَافِق	160	النَّاهِل	118
مَهْل	100	فَافِق	189	فَافِق	20
مَهْل	120,	فَافِق	188,	فَافِق	20
مَهْل	160	فَافِق	188,	فَافِق	20

فَافِق

INDEX

نَائِيَةٌ	21	نَجَاسَةٌ	229	نَحْرٌ	114, 154
نَبَالٌ	125	نَجَايَةٌ	229	نَحْرٌ	114, 154, 155
نَبْرٌ	119	نَجْعٌ	213	نَحْرًا	114
نَبَلٌ	126	نَجَلٌ	124	نَحْرَتٌ	155
نَبَلٌ	126	نَجَلٌ	124	نَحْوٌ	41
نَبْلَانٌ	125	نَجَلٌ	124	نَحْوٌ	154, 160
نَبْلَةٌ	126	نَجَلٌ	124	نَدَا	166
نَبَةٌ	169	نَجْلَانٌ	124	نَدَاءٌ	166
نَبَةٌ	169	نَجْمٌ	68	النَّدَاوَةُ	146
نَبَةٌ	169	النَّجْمُ	67, 68	نَرَاكُ	164
نَجَجٌ	181	نَجْمٌ	68	النَّمْرُ	146
نَجَا	229	نَجْوًا	229	النُّزُولُ	77, 93
نَجَاةٌ	229	نَجْمٌ	68		121

ARABICVS.

نُصِبَ	64	نُصِبَ	84,106	نُصِبَ	43
نُصِرَ	9,45,64,224	نُصِرَ	43	نُصِرَ	92
نُصِرَ	65	نُصِرَ	122	نُصِرَ	141
نُصِلَ	100	نُصِلَ	122	نُصِلَ	92
نُصِلَ	99,180	نُصِلَ	122	نُصِلَ	92
نُصِلَ	99,180	نُصِلَ	122	نُصِلَ	92
نُصِرَ	33,112	نُصِرَ	190	نُصِرَ	91
نُصِرَ	33	نُصِرَ	190	نُصِرَ	92
نُصِرَ	7	نُصِرَ	122	نُصِرَ	230
نُصِرَ	130	نُصِرَ	98	نُصِرَ	213
نُصِرَ	55	نُصِرَ	70	نُصِرَ	218
نُصِرَ	171	نُصِرَ	99,180	نُصِرَ	218
				نُصِرَ	نُصِرَ

INDEX

دَفْعٌ	141	دُوقٌ	153	دِيَارٌ	108
النَّقْعَةُ	37	دُومٌ	57, 67, 68	دِيَاثٌ	153
النَّفُوسُ	3,	دُومٌ	98	دِيَاثَاتٌ	153
	173	النَّهَارُ	154	دَيْرَةٌ	108
النَّفِيسُ	230	دَهَائِيَّةٌ	28	دَيْلٌ	11
نَقْصٌ	169,	دَهْلٌ	117	و	
	207	النَّهْلُ	118	وَاحِدٌ	12, 34,
نَقْصٌ	9, 169	دَهْلًا	117		114, 205
نَقْصٌ	88	دَهْلَانٌ	118	وَاحِدَةٌ	66,
نَقْلٌ	159, 227	دَهْلَةٌ	117		117
نَقْلٌ	159	دَهْيٌ	28, 75	وَارٍ	55
دُقْلَةٌ	159	دَهِيَّةٌ	27	وَارِي	191
دُوبٌ	108	دِي	7	وَأَفَفٌ	14
دُوجٌ	160			الْوَأَقِعُ	65, 211

وارب

ARABIC VERB

وَأَوْرَثَ	46	وَرَاءَ، وَرَاءَ، وَرَاءَ	191	الْوُطْءُ	152
وَقَرَّ	125	وَرَنَ	55, 216	وَعَدَ	187
وَقَفَ	201,	وَرَنَ	55	وَعَدَ	187
وَقَفَ	201	وَرَنَ	55	وَعَدَ	187
وَقِيفَ	201	وَرَنَ	55	وَعْدَانُ	187
وَجَبَ	39	وَسَطَ	18, 99	وَعْدَانُ	187
وَجَعَ	102	وَشَبَّ	222	الْوَقَاءُ	207
وَجَلَّ	207	وَشَبَّ	222	وَقِيَ	207
وَجَلَّ	207	وَشَبَّ	222	وَقَرَّ	32
الْوَحْشَةُ	27	وَصَلَ	154	وَقَعَ	65, 232
وَنَرَ	144	الْوُصُولُ	214	وَمَوْعٍ	196
وَنَعَ	143, 144	وَضَعَ	130	وَكَلَّ	50

وَكَلَّ

INDEX

هَامِلَةٌ	233	هَلْ	206, 211
هَامِلَةٌ 49, 50		هَلَالٌ	13
هَانَ	126	هَمَّ	74
هَائِبٌ	49, 127	هَمَّ	74, 137, 138
هَائِبٌ 174, 175		هَمَّ	
هَائِبٌ	165	هَمَّ	
هَائِبٌ 220, 36		هَمَّ	
هَائِبٌ 59		هَمَّ	
هَائِبٌ 175	164	هَمَّ	74
هَائِبٌ	93	هَمَّ	233
هَائِبٌ 175		هَمَّ	232, 233
هَائِبٌ 14	93	هَمَّ	233
هَائِبٌ	93	هَمَّ	233
هَائِبٌ 104	93	هَمَّ	74
هَائِبٌ 165	93	هَمَّ	74
هَائِبٌ 49, 126, 127, 165	63	هَمَّ	74
هَائِبٌ	52	هَمَّ	233
هَائِبٌ 233		هَمَّ	233

ARABICUS.

هَوَاجْ	109	127	قَهْدُنْ	126
هَوَامِلْ	233	66	هَبْرَاءْ	122
هَوِيْ	109	49, 127	هَبْرُوْ	122
الهَوِيْ	109	ي	هَبْرُوْ	123
هَوِيْ	109	يَا	هَبْسُطْ	37
هَمَا	216	يَابَدْ	هَبْقِيْ	225
هَمَابْ	49, 127	يَايِيْ	هَبْلُغْ	178
هَمِيْبْ	49, 126	يَا جُلْ	هَبْرُوْسْ	53
127		91, 140	هَبِيْتِيْ	107
هَمِيْبْ	49, 127	يَاوِيْ	108	
هَمِيْبَا	49, 127	هَبَاتْ	89	
هَمِيْبَانْ	49, 127	هَبْرُوْ	27	
هَمِيْبَانْ	49, 127	هَبْرُوْ	232	
هَمِيْبَانْ	49, 127	114, 168	هَبْرُوْ	27
		X	هَبْرُوْ	

INDEX.

يُدَوِّقِي	131	يُحْتَاجُ	18, 216	يُحْمُونَ	128
يُعْبَدُ	213, 226	يُحْتَاجُ	223	يُحْمِي	79
يُثْفِ	201	يُحْدِثُ	200	يُحْنُ	29
يُجَبِّنُ	106	يُحْذَرُ	202	يُخَوِّجُ	223
يُجَدِّ	52	يُجَرُّ	110	يُحَوِّلُ	71, 72
يُجَدِّلُ	157	يُخْرِقُ	160	يُخَاطُ	131
يُجْدِلُ	28	يُخْرِكُ	113	يُخَاطِبُ	3
يُجَلِّ	63	يُخْسِبُ	232	يُخَالِفُ	211
يُجَنِّحُ	140	يُحْسِنُ	206	يُخَبِّرُ	227
يُجَوِّزُ	231	يُحْسِنُ	177	يُخْتَالُ	114
يُجْهَلُ	167	يُحِفُّ	39	يُخْدَمُ	187
يُجِبُّ	113	يُحِلُّ	94	يُخَذِّلُ	64
				يُخْشِي	223
				يُخْطَلُ	

ARABICUS.

يُخْطَلُّ	8	يَنْزِلُ	42	يَرْكَبُ	221, 122
يُخْطَوُ	191	يَنْزَمُ	88	يَرْكَنُ	27
يُخْفَضُ	149	يَرَانُ	231	يَرْمَحُ	47
يُنْ 130, 183		يَرْبُصُ	95	يَزَالُ	180
يُدَبُّ	121	الْيَرْبُوعُ	141	يَزْجَرُ	75
يُدْخَلُ	215	يَرْجُو	225	يَزَلُّ	229
يُدْرَجُ	194	يَرْنُ	216	يَزْهِي	181
يُدْعُ	57	يَرْسِمُ	152	يَزِينُ	102
يُدْنُ	15	يَرْشَفُ	125	يَزِينُ	8
يُدْنُو	201	يَرْضِي	146	يَسَارُ	34
يُدْوَرُ 164, 225		يَرْقُ	53	يَسْتَخْرِجُ	181
يُدَوِّنُ	196	يَرْقُبُ	171	يَسْتَرْ	131
يُدْنَلُ	147				

INDEX.

يُسْتَوِي	57	يَشَاءُ	151		202
يُسْعِدُ	129	يَشْرُ	207	يُغْنُو	60
يُسْكِبُ	19	يُشْفَعُ	125	يُضْفَرُ	22
يُسْلِمُ	136	يُشْفِي	116	يُضْفُو	218
يُشْمَعُ	167	يُشْفِي	116	يُضِلُّ	97
	226	يُشِلُّ	222	يُضِلُّ	75
يُسْهِى	37	يُشِيرُ	214	يُضْمَتُ	228
يُسْهِرُ	68	يُشِينُ	210	يُضَوِّنُ	7
يُسُوفُ	208	يُضِرُّ	198	يُضِجُ	32
يُسُومُ	56	يُضِغُ	70	يُضْجَرُ	199
يُسِيرُ	86	يُضِغُ	70	يُضْرَبُ	232
الْيُسَيْرَةُ	146	يُضِغُ	69	يُضَيِّقُ	171
يُسَيِّفُ	23	يُضْحِكُ	138	يُطَابِقُ	211

ARABIC V S 7

يُطْرَبُ	59	يُعْكَسُ	41	يُغْزَرُ	208
يُطْرَقُ	77	يُعْكَسُ	41	يُغْزَرُ	133
يُطَاعَنُ	124	يُعْلَى	123	يُغْنِجُ	101
يُطَوَّلُ	28	يُعْلَى	39	يُغْنِي	200
يُطَانُ	206	يُعْلَمُ	157	يُغْرَضُ	126
يُجَّجُ	34	يُعْلَوُ	39, 195	يُغْوِي	74
يُجْجَرُ	207	يُعْلَى	139, 195	يُغْفِضُ	207
يُتَّجَلُ	176	يُعْمَلُ	179, 182	يُفَارِقُ	16
يُعْرِفُ	5, 177, 126	يُعْودُ	120, 180	يُفْرِي	182
يُعْزَمُ	137	يُعْزَلُ	206	يُقْشَلُ	76
يُعْشَلُ	31	يُعَانِرُ	118	يُقْضَلُ	9
يُعْطَى	107	يُعْزَرُ	118	يُقْضَى	108
				يُقْضَى	51

يُغْنِي

INDEX

يُفِيدُ	214	يُكْرِمُ	104	يُمَتِّدُ	185
يُفَوِّضُ	208	يُكْفِي	222	يُمِرُّ	52
يُقَابِلُ	177	يُكَلِّ	50	يُمِرُّ	52
يُقَاتِلُنَّ	112	يُكُنَّ	165	يُمَشِي	192
يُقَدِّمُ	220	يُكُنَّسُ	96,	يُمَصُّ	222
يُقَرِّبُ	80	يُكُونُ	97	يُمَلِّ	42
يُقَصِّدُ	1	يُلَجُّ	18	يُمْلِكُ	223
يُقَطِّعُ	160,	يُلَجُّ	36	يُمْنَعُ	107
يُقَعِّعُ	182	يُلْدَغُ	36	يُمَوِّ	100
يُقَعِّلُ	105	يُلْغَبُ	116	يُمِيلُ	57, 58
يُقَعِّلُ	45	يُلْقِي	33	يُمِيَّةُ	100
يُقَعِّعُ	43, 223	يُلْمَحُ	34	يُنَامُ	57
يُقُولُ	62, 71	يُلْمَحُ	130	يُنَامِي	20
يُكْنَدُ	210	يُمَاهُ	100	يُنْفَعُ	181

يَنْجَعُ	213	يَنْقَطِعُ	118	يُوَكِّرُ	152
يَنْجُو	229	يَنْهَلُ	117	يُوجِبُ	88
يَنْحَرُ	115	يَهَابُ	49, 126	يُوجَدُ	27
يَنْكَرِفُ	18	يَهَبُ	151	يَوْمُ	163, 175
يَنْكَرُونَ	113	يَهْدِي	93	يَوْمَنَا	13
يَنْسَمُ	122	يَهْمُ	74	يُوضَعُ	30
يَنْفَعُ	92	يَهْوِي	109	يُورَبُ	120
يَنْفَعُونَ	104	يَهْوِي	109	يُؤْوَلُ	7
يَنْفَعُ	213	يَهْيَبُ	126		

Notandum in Indice Arabico nomina afferri in casu recto, sive Rafata, quamvis in ipso libro vel Natsabata sint vel Chasdata: idem de verbis dicendum, quæ omnia hîc Rafantur, cûm in contextu nonnunquam vel Natsabentur vel Fezmentur, quæ ex Grammatica nota sunt.

INDEX RERUM ET PERSONARUM.

A.

A Lacpbaſh. pag.	172
Abu Teman Poeta celeberrimus.	190
Abu'lfeda celebris Geographus.	17
Abu'l Obaid.	99
Abu Ishac.	107
Abu'l Ola Almoarri Poeta celebris.	14
Abu Zeid.	120
Alcoran.	190, 232
Alis dicta quadam.	173, 177
Amasias ſuas quibus comparent Poeta Arabes.	133
Amicus quis ſit Arabibus. 25. Amici deſcriptio.	203
Amrus Ebno'l Meſſihi Thoalenſis. 81. jaculandi peritiſſimus.	82
Amrus Ebn Maadi Carb.	184

Arabibus quot peculiaria fecerit Deus.	234
Arietis ſignum apud Aſtologos. ?	164
Aulæneia quid.	223

B.

B Agdadum urbs ubi ſita. 16. cur dicta	
Alzaura.	17
Banu Okail.	120
Baptiſmus.	70
Barbari qui habeantur ab Arabibus.	5

C.

C Amelus mas, & ſcœmina. 19, 20. de iis proverbium.	ibid.
Carmen Alkaſid, ſeu Kaſidah quale.	2
Caravanna quid, 45. quare dictum Kaſ-laron. ib.	
Cauda	

INDEX Rerum

<i>Cauda lupi.</i>	71, 89	venpace.	162
<i>Alcendius.</i>	25	Ebn Chalecan.	4.
<i>AlComait.</i>	118	Ebn o'l Erabi.	128
<i>Cognomina Arabibus unde.</i>	3	Ebn Hebatollahi.	164
<i>Confusus in aliquo negotio cui assimuletur.</i>	141	Ebn o'l Hobaria	<i>Porta.</i>
			107
		Ebn Phared.	64
		Ebn o'l Phares.	88
		Ebn Seccito.	95
		Echtari.	60, 80
		Edamus Mons.	79
		Erpenius.	<i>sapè.</i>
		<i>Exemplum.</i>	197

D

D Amaminius, seu Al-	
Damaaminius.	35,
	214
<i>AlDamiri historia animalium.</i>	231

Dei Epitheta Arabica.

149, 152, 227

Diei partes. 13, 14

Lud. de Dieu. 79

Diluculum secundum. 71

Discipuli vocantur filii secundum Kimchium. 3

Distantia, spatium cur dictum Bo'don. 208

Dominium quare dictum Daulaton. 186

E

E Bno'l Anbari. 94

Ebn Athir. 80, 87

Ebn Baja, acutissimus

Philosophus, vulgo A-

F.

F *Ilum album & nigrum Aurora quid.* 89, 90

AlFiruzabadius Author Lexici Kamus. 8, 60
composuit librum de mel-
le. 119

Frugalitas in muliere laudatur. 107

G.

G *Ieuharius. v. Jauharius.*

Gladii laus, in quo sita. 183, 184

Gloria Arabum precipua qua.

Et Personarum.

que. 111
J. Golii *Lexicon Arabi-*
cum. 19
Gregorius Abu'l Fara-
jus præstantissimus Hi-
storics. 17, 18
Guile. i. e. *fraus Angli-*
cè, cum quo verbo Ara-
bico conveniat. 135

H.

H Ariri. 2, 205
Historia animal-
um. 231
Historia Josephi à Cl.
Erpenio edita. 55
Historia Saracenica. 15
Homo Arabibus undè di-
ctus Enfanon. 189,
 190, 191
Hospitalitas Arabum.
 111
Hyades. 68
Hypocrita cui compare-
tur. 141

I.

I Arumia citatur. 14,
 46, 76
Jauharius. 6, 11, 12
& alibi.
Ignis hospitalitatis quid.
 111

R. Jonah. 78. *quis fuerit.*
ibid.
Junius & Tremellius. 77
Fuventus. 174

K.

K Af mons *fabulosus.*
 71
Kamusius. *passim.*
Kimchius. 3, 77, 78

L.

L Am auxiliare. 48
Lam particula cui
assimuletur. 72
Lamiah Persarum *quid.* 5
Liberalitas Arabum *in*
quo consistat. 115
Libra signum *cœleste.* 164
Litera Eliph *aliquando*
abiicienda. 15, 16, 63
Locum aliquem *adire ve-*
titum. 79
Λυκόβορ. 71, 89
Lux dubia. *ibid.*

M.

M Aimonides. 3
AlManfor. 16
Maronitæ. 175
Masud Ebn Mohammed
Seljukienfis. 3, 4
Mausal urbs. 4
Medi-

INDEX Rerum

Medinenses *adjutores*
Mohammedis *contra*
Mecchenfes. 224

Mellus 80. *nomina*. 119

M nſis Rajeb quare dice-
batur extrahens cuspides.
100

Meticuloſus cur dictus
aqueus. 101

Metus in ſæmina virtus.
106, 107

Mezhar. 2

AlMidani. 232

Mohalhel Ebn Rabia. 2

Mohammedis dictum. 80

Mofabbab Poeta. 20

AlMotarrezi. 92

Motazaliorum ſecta cele-
bris. 143. unde ita dicta.
ibid.

N.

Nominibus ſuis pa-
tr. m vel Præcepto-
rem ſalutare ab Hebra-
orum Magiſtris interd-
ctum. 3

Nox naturalis qualis. 70

civilis ibid. & 88, 89

O

OHel Moëd. 77

Omar Ebno'l Che-

tab Imperator. 184

P.

PArſimonia in ſæminâ
laudabilis. 106

Perſæ Arabibus Barbari.

5

Pharezdakuſ celebriſ Po-
eta. 184

Peregrinationis laus. 160

Poema cur dictum Kaſida.

I. Quis primus compo-
ſuerit. 2

Poeta quomodo κατ' ἐξοχὴν
vocetur apud Arabes. 234

Poeſis quanto in prætio ſit
apud Arabes. ib.

Poetica licentia. 72

Porta Moſis. 3, 198

Præceptoribus qualis re-
ver. ntia exhibenda. 3

R.

RAa videre, tam ad
animi, quam ad

corporis oculos refertur.

6. cum quâ differentiâ.

ibid.

Raphelengiuſ. 8

S.

SAadia. 78

R. Salomon. 77

Salomon

Et Personarum.

Salomon Urbinas. 77, 78
Salutatio lepidā. 136
 Saphioddin Abdo'l Mumen. 17
 Secundus Atheniensis. 205
Senectus. 174
 Saturnus Arabicè Zohalo dictus, quare. 198
 AlSephadi. passim.
 Shaaphari Poeta. 5
 Sibawia cel.bris Grammaticus. 172
 Sol, Hebr. שמש. Syr. ܫܡܫܐ cur dictus. 12
 Specimen Historia Arabica. 198
 Spes. 171, 173
 Socinus Anison dictus, quare. 27

T.

TArfa Ebno'l Abdi. 20
 Thoal Ebn Amri. 81. unde familia Banu Thoal dicta. ibid.

Tigris fluvius. 16. quomodo aliter vocetur. 18.
 Tograi quis. 3. ejus Patria, nomen, ibid. ipsius munus: quando, ubi quare morte multatus. 4. ejus eruditio, ibid. cur dictus Tograi. ib.

V.

Vinum quare dictum Chamron. 61
 Vir Rajolon quando dicatur. 204
 Viri honorabiles, & generosi qui. 103, 104
 Vitis cur dictus Carmon Arabicè. 103

Y.

YAd Maimonidis. 3

Z.

ZAmachshari. 32, 34. &c.
 AlZaura. 17

FINIS.

Sententiæ & Proverbia.

- M*ercatoris gloria in crumena sua, *Dicti in chartis.* pag. 11.
- Nec nomen fœmininum Soli dedecus,*
Nec masculinum Luna gloria. p. 13
- Factus est camelus camela.* 19, 20
- Amicus homo est, qui idem cùm temetipso est, nisi quod sit alius.* 25
- Qui instat ingreditur.* 36, 220
- Optime divitiarum contentum esse, pessimum paupertatis subiectum esse.* 43
- Loco prædæ contentus sum redivit.* 45
- Liberalitas in fœmina est ut avaritia in viro.* 107
- Qui novit quid petat, quantum ei obtinendo impendi debeat susq; deq; habet.* 126
- In mare se immergit, qui unicones petit,*
Et qui petit celsitudinem noctes ducit insomnes. ibid.
- Aberravit Talpa à foramine suo.* 141
- Qui interrogatus de Veritate aliqua eam celaverit, frænus ignis illi imponet Deus in die Judicii.* 157
- Permansio viri domi suæ, est ut permansio mortui in sepulchro suo.*
- Continuus ergo sis in migratione versus divitias: Ens siquidem non scindit in vagina sua;*
- Nec ignis urendi vim exerit, nisi ubi evolaverit ex igniatio suo.* 160
- Nisi ob peregrinationem, non ascenderet unio marium ad colla.* ib.

Sententiæ & Proverbia.

Aurum ut terra projicitur in locis suis,
Et Xylaloe in regione sua genus est ligni. ib.

Qui vehitur curru spei, sociam habet paupertatem. 171

Spes habent in se quod quietem præstet animis. 173

Duratio vite Oppressoris brevis est; duratio verò vite Munifici est longa. ib.

Quicquid vili emitur, Caro eniitur. 176.

Venditio est sive quid vili vendatur sive caro. ib.

Valor uniuscuiusque est illud in quo excellit. 177

Bellum est situla. 186

Obliviosorum primus, Hominum primus. 190

Cave ab inimico semel, at ab amico iterum caveto 203.

Sermo multiplex est. 215

Anticipavit Gladius reprehensionem. ib.

Qui se temerè immiscet negotiis, equitat maria. 221

Qui oves lupo pascendas committit, injuriam facit. 231

Commistus est Camelus custoditus cum incustoditis. 232

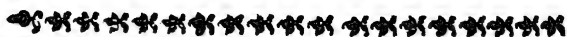
Sequentia hæc suis locis re-
ponenda sunt.

Pag. 143. post. lin. 2.

سَلَامٌ *Scalam.*]. سَلَامٌ *Scalam* denotar:
planè *Hebraicum* est, שָׁלוֹם nempe; ita &
Chald. שָׁלוֹם. In Plur. habet سَلَامِيִם *Sala-*
lîmo, & سَلَامِيִم *Salálemo*.

Pag. 162. post *obtingens*, lin. 16.

Conferri potest hâc notione cum *Hebr.*
חֵדָּה & *Syr.* חֵדָּה *Pars, Portio*, à חָדָה *Num-*
meravit, in Piel חָדָה *Paravit, Constituit*.

INDEX vocum *Hebraicarum*,
Chaldaicarum, & *Syriacarum*, quæ
in hisce notis adducuntur, &
cum *Arabicis* conferuntur.

ז					
אב	2	אָרֶץ	142	גְּדִילִים	157
אָבִיר	155	אָתָּר	64	גֶּרַע	99
אָהֶל	21	ב		גֹּו	143
אָוִיר	161	בְּנִלְלָה	64	גִּלְלָה	64
אָחִיר	205	בִּטָּל	183	גִּמְלָה	19
אָחִיר	140	בִּיצָה	129	גִּמְלִים	19. 153
אָחוּ	ib.	בֵּית	108. 117	ד	
אָחִיר	11. 61	בְּנִים	3	דְּבִלָה	31
אָחִיר	ib.	בְּרָא	123	דֹּר	41
אָמֶר	230	בְּרָה	ib.	דֹּר	163. 226
אָנִים	27	בְּרִיא	ib.	דָּלָה	147
אָנֶשׁ	189	בְּרִי	ib.	דָּר	ib.
אָנוּשׁ	27. 189	בְּרַח	162	ה	
אָצִילִים	6	ג		הִנִּיא	21
		גְּבִירָה	106	הִסְתִּיר	131

*

הַעֲדָר

הַעֲדָר	119	חָלִי	9.85	כָּבֵד	ib.
הַשְּׁקָה	99	חָלָל	131	כּוֹכֵב	68
הַתָּלָה	3	חָלָל	ib.	כּוֹר	58
הַתָּלִים	ib.	חֲלוֹן	ib.	כּוֹב	210
י		חֲלָף	209	כַּחַל	101
זָר	102	חָמֵר	61	כַּחַל	ib.
זָר	ib.	חָמֵר	ib.	כִּיּוֹר	58
זָר	17	חֲנֹן	30	כָּל	217
זָרַע	3	חֲפִיץ	149	כָּסֶר	140
ח		חֲקֵק	39	כָּסִיר	ib.
חָבֵב	94. 113.	חֵק	ib.	כַּסְלָה	ib.
	135	חֲרֵר	110	כָּף	22
חָבֵר	22S	ט		כָּר	58
חָבֵר	ib.	טוֹב	93	כָּרִם	105
חֲבָרִים	ib.	טוֹב	ib.	ל	
חֲדָל	65	י		לֵיל	56.70
חֲדָשׁ	65.158.200	יָר	183	ם	
חֲדָשׁ	65.200	יּוֹם	163. 175	מָגֵד	11
חֲזוֹת	79	יִכָּל	50	מִנְלָה	64
חֲיָה	79	יָרַד	55.216	מָה	15
חֲיָה	77.78	כ		מוֹשׁ	192
חֲיָל	115	כָּבֵד	110	מוֹנֵה	52

מִים

نُف	218	نُف	67
نُف	230	نُف	39. 139. 195
نُف	122	نُف	182
نُف	122	ن	
ن		ن	23
نُف	23	نُف	23
نُف	131	نُف	37
نُف	131	ن	
ن		نُف	175
نُف	97	نُف	145. 188
نُف	36	نُف	62
ن	151	نُف	16
نُف	133	ن	
نُف	11	نُف	145. 222
نُف	67	نُف	ib.

نُف

وَدَا	81	وَدَا	69
وَدَا	231	وَدَا	18
وَدَا	152	وَدَا	12
		وَدَا	206
وَدَا		وَدَا	116
وَدَا	230	وَدَا	125
وَدَا	68	L	
وَدَا	68	وَدَا	121. 137
وَدَا	69	وَدَا	121

Voces SYRIACÆ.

ܕܐܢܐ	2	ܕܐܢܐ	157
ܕܐܢܐ	140	ܕܐܢܐ	143
ܕܐܢܐ	64	ܕܐܢܐ	19
ܕܐܢܐ	197	ܕܐܢܐ	41
ܕܐܢܐ	174	ܕܐܢܐ	93
ܕܐܢܐ	99	ܕܐܢܐ	10
ܕܐܢܐ	183	ܕܐܢܐ	10
ܕܐܢܐ	108. 117	ܕܐܢܐ	94. 113.
ܕܐܢܐ	108	ܕܐܢܐ	135
ܕܐܢܐ	157	ܕܐܢܐ	135

* *

ܕܐܢܐ

سَبَا	65. 158. 200	لَا	56. 70
سَبَا	65	لَا	
سَبَا	61	لَا	
سَبَا	110	لَا	15
سَبَا		لَا	52
سَبَا	206	لَا	101
سَبَا	ib.	لَا	fin.
سَبَا		لَا	151
سَبَا	110	لَا	ib.
سَبَا	101	لَا	52
سَبَا	101	لَا	
سَبَا	97	لَا	56
سَبَا	97	لَا	109
سَبَا	22	لَا	57
سَبَا	105	لَا	92
سَبَا		لَا	نَقَف

מִים	101	נָפַח	92	עוּ	151
מִיִּיקוֹרֵי	19.153	נָפַק	142	עוֹל	135
מֶלֶךְ	223	נָפַשׁ	230	עוֹיֵל	ib.
מֶלֶךְ	ib.	נָצַל	100	עוֹל	ib.
מַלְכוּת	ib.	נֵר	109	עוּז	151
מַמְלָכָה	ib.	נִשְׂאָה	98	עוֹל	133
מָנָה	fin.	נִשְׂרָה	190	עֵין	67
מָנָה	fin.	נָשִׁים	ib.	עָבַם	42
מַסְכֵּן	150	נִשְׁמָה	122	עָר	38
מִצָּץ	222	ס		עָלָה	39. 117.
מָרַר	52	סִיפָא	23		138. 144. 195
מָר	ib.	סָלַם	fin.	עָמַל	182. 210
מִשָּׁל	48	סוֹלָמָה	fin.	עָנַנ	101
הַמִּשְׁנָה	121	סָעַר	129	עָנַנ	ib.
מִתְנִים	24	סָעַר	ib.	עָנְנָה	ib.
נ		סָתַר	131	עָרָה	24
נֹזַע	21	סָתַר	ib.	עָרָה	ib.
נוֹם	56	ע		פ	
נוֹמָה	ib.	עָבָה	97		
נְחִירִים	114	עָדַר	119	הַפּוֹדֶה	101
נוֹף	109	עוֹרָה	74	פָּרַד	23
נַעֲרָר	119	עוֹרָה	ib.	פָּשַׁט	37

צ	קום	16. 177	שָׁלֹם	126
	קָרָא	III	שָׁלֹם	ib.
צָבִי			שָׁלוֹם	ib.
צָדֵק	ר		שָׁמַיִם	142
צָדֵק	רָאָה	6	שָׁמַע	167. 206
צָדִיק	רָבֵץ	96	שָׁמַשׁ	12
צֹק	רָכַב	35. 145. 222	שָׁנָה	121. 137
צָחַח	רָמָה	81	שָׁנִים	ib.
צָלָל	רָמַח	47	שָׁנִי	121
צָלָל	רָעָה	231	שָׁפַע	125
ק	רָצָה	147	שָׁפַע	ib.
קָבַל	רָצוֹן	ib.	שָׁקָה	99
קָדַם	ש		שָׁרָה	55
קָדַם	שׁוֹט	191	ח	
קוֹל	שָׁכַן	18. 150	חֲלָמִידִים	3

Bayerische
Staatsbibliothek
MÜNCHEN

Voces

